

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KAVİSNÂME-İ MENZİLÂT 51b – 101b Varak

(Hacı Hasan B. Hacı Bahtiyar'ın Eseri)

İNCELEME - METİN - SÖZLÜK - DİZİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülfem Öztürk

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Vahit Türk

EKİM 2016

TC. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülfem ÖZTÜRK

1410061005

Tezin Enstitüye Verilme Tarihi: 12/10/2016

Tezin Savunulduğu Tarih: 11/11/2016

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Vahit Türk

Diğer Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Hacı Ömer Karpuz

Doç. Dr. Uğur Gürsu

EKİM 2016

Üniversite : T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitüsü : Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Program : Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Vahit Türk
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Ekim 2016

ÖZET

KAVİSNÂME-İ MENZİLÂT 51b – 101b Varak (Hacı Hasan B. Hacı Bahtiyar'ın Eseri) İNCELEME - METİN - SÖZLÜK – DİZİN

Gülfem Öztürk

Bu çalışmada, bir okçuluk metni olan Kavîsnâme-i Menzilât'ın 51b-101b arası varakları incelenmiştir. Önce metnin ilgili kısımları okunmuş, çeviri yazıyla aktarılmış ve sözlüğü yapılmıştır. Daha sonra metin biçimsel olarak incelenmiştir.

Çalışma, özet, önsöz, kısaltmalar ve giriş bölümüyle başlamıştır. Giriş bölümünde, eserin yazarı olan Hacı Hasan'ın hayatı, kavîsnâme, ok ve yay, okçuluğun tarihçesi, ok müsabakaları ile ünlü kemankeşler, metnin genel özellikleri, Eski Anadolu Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi biçim özellikleri ve metnin biçim özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde metnin çeviri yazısı, ikinci bölümde kavîsnâmenin biçim bilgisinin incelemesi, üçüncü bölümde sözlük, dördüncü bölümde ise yer adları ve kişi adları dizinine yer verilmiştir.

Çalışma, sonuç ve kaynakça bölümleri ile sona ermiştir. Ek olarak ise kavîsnâmenin orijinal metni konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hacı Hasan, ok, okçuluk, kavîsnâme, menzil, Okmeydanı, kemankeş.

University : T.C. İstanbul Kültür University
Institute : Social Sciences
Department : Turkish Language and Literature
Programme : Turkish Language and Literature
Thesis Supervisor : Prof. Dr. Vahit Türk
Degree and Date : MA – October 2016

ABSTRACT

KAVİSNÂME-İ MENZİLÂT Folios 51b – 101b
(by Hacı Hasan B. Hacı Bahtiyar)
ANALYSIS - TEXT - DICTIONARY - INDEX

Gülfem Öztürk

The thesis deals with the folios 51b-101b of *Kavisnâme-i Menzilât* (Archery Book on Ranges), a text on archery. The relevant sections of the text have been read, transcribed; and a concise dictionary based on these sections has been prepared. Later the text is stylistically analysed.

The thesis starts with an abstract, a preface, a list of abbreviations, and an introduction. The introduction section deals with the life of the author Hacı Hasan, the writing on archery, arrows and bows, the history of archery, archery contests and famous archers, general features of the text, Old Anatolian Turkish, stylistic features of Old Anatolian Turkish, and the stylistic features of the text. The first section is the transcription of the text, the second section is an analysis of the stylistic features of the *kavisnâme* (book on archery), the third section is a dictionary based on the relevant folios, and the fourth section is an index of places and persons.

The thesis ends with a conclusion and a bibliography. The original text of the *kavisnâme* is in the appendix section.

Keywords: Hacı Hasan, arrow, archery, *kavisnâme* (writing on archery, book on archery), range, Okmeydanı, archer.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖNSÖZ.....	vii
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ	1
Hacı Hasan B. Hacı Bahtiyar	1
Kavsnâme	1
Ok ve Yay	3
Okçuluğun Tarihçesi	4
Ok Müsabakaları ve Ünlü Kemankeşler	5
Metnin Genel Özellikleri.....	6
Eski Anadolu Türkçesi.....	6
Eski Anadolu Türkçesinin Biçim Özellikleri.....	8
Metnin Biçim Özellikleri.....	9
1.BÖLÜM.....	11
KAVİSNÂME-İ MENZİLÂT'IN ÇEVİRİ YAZISI (51b – 101b)	12
2.BÖLÜM.....	48
BİÇİM BİLGİSİ İNCELEMESİ.....	49
1. YAPIM EKLERİ.....	49
1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri.....	49
1.2. İsimden Fiil Yapma Ekleri	51
1.3. Fiilden İsim Yapma Ekleri	51
1.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri.....	52

2. ÇEKİM EKLERİ	54
2.1. İSİM ÇEKİMİ	54
2.1.1. Çokluk Eki.....	54
2.1.2. İyelik Çekimi	55
Ek Yığılması.....	58
2.1.3. Âitlik Eki	59
2.1.4. Hâl Çekimi	59
2.1.4.1. İlgi Hâli Eki.....	59
2.1.4.2. Belirtme Hâli Eki.....	60
2.1.4.2.1. Eksiz Belirtme	61
2.1.4.3. Yönelme Hâli Eki.....	61
2.1.4.4. Bulunma Hâli Eki.....	63
2.1.4.5. Ayrılma Hâli Eki.....	64
2.1.4.6. Vasıta Hâli Eki.....	65
2.1.4.7. Eşitlik Eki.....	66
2.1.4.8. Yön Gösterme Ekleri.....	66
2.1.5. Bildirme Çekimi	66
2.1.6. İsme Gelen Ek Fiil.....	68
2.2. FİİL ÇEKİMİ	69
2.2.1. Bildirme Kipleri	69
2.2.1.1. Geniş Zaman.....	69
2.2.1.2. Şimdiki Zaman.....	70
2.2.1.3. Görülen Geçmiş Zaman.....	71
2.2.1.4. Öğrenilen Geçmiş Zaman.....	72
2.2.2. Tasarlama Kipleri	73
2.2.2.1. Emir Eki.....	73
2.2.2.2. Şart Eki.....	73

2.2.2.3. İstek Eki.....	74
2.2.3. Fiillerin Birleşik Çekimi.....	75
2.2.3.1. Geniş Zamanın Birleşik Çekimleri.....	75
2.2.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi.....	75
2.2.3.1.1.2. Geniş Zamanın Olumsuzunun Hikâyesi.....	76
2.2.3.1.2. Geniş Zamanın Rivâyeti.....	76
2.2.3.1.3. Geniş Zamanın Şartı.....	76
2.2.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Birleşik Çekimi.....	76
2.2.3.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	76
2.2.3.3. İstek Ekinin Birleşik Çekimi.....	77
2.2.3.3.1. İstek Ekinin Hikâyesi.....	77
2.2.3.4. Katmerli Birleşik Çekim.....	77
2.2.4. Fiilimsiler.....	77
2.2.4.1. İsim-fiiller.....	77
2.2.4.2. Sıfat-fiiller.....	78
2.2.4.3. Zarf-fiiller.....	80
2.2.5. Kuvvetlendirme.....	83
2.2.6. Birleşik Fiiller.....	83
2.2.6.1. İsimlerle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	83
2.2.6.2. Eylemlerle Yapılan Birleşik Eylemler.....	86
3. BÖLÜM.....	88
SÖZLÜK.....	89
4. BÖLÜM.....	106
DİZİN.....	107
KİŞİ ADLARI DİZİNİ.....	107
YER ADLARI DİZİNİ.....	110
SONUÇ.....	112

KAYNAKÇA	114
EK: KAVİSNÂME-İ MENZİLÂT'IN ORİJİNAL METNİ (51b-101b)	A-1

ÖNSÖZ

Bir dili tam olarak öğrenebilmek için o dilin kurallarını bilmemiz gerekir. Bu kuralları öğrenmek için ise eski metinlerimiz bize kaynaklık eder. Böylece dilimizde meydana gelen değişiklikleri örnekleriyle görmüş oluruz.

İncelediğim metin, Hacı Hasan tarafından yazılmış Kavisnâme-i Menzilât adlı eserin 51b-101b arası varaklarıdır. Metnin içeriğine bakacak olursak yazar, önemli okçular ve okçuluk ile ilgili bilgiler verirken okçuluk terimlerini kullanır. Metinde genel olarak meşhur atıcılar, atıcıların lakapları ve özellikleri, atış mesafeleri, menzillerden bahseder.

Çalışmanın giriş bölümünde yazarın hayatından bahsederken kavisnâmenin ne olduğu, ok ve okçuluğun tarihsel gelişimi hakkında bilgi verdim. Birinci bölümde metnin ilgili sayfalarının çeviri yazısını, ikinci bölümde biçim bilgisini, üçüncü bölümde sözlüğünü, dördüncü bölümde kişi adları ve yer adlarını inceleyerek yazıya geçirdim. Sonuç bölümü ve kaynaklardan sonra ise ilgili sayfaların orijinal metnini verdim.

Çalışmalarımı yaparken giriş bölümünde Mehmet Zeki Kuşoğlu'nun "*Türk Okçuluğu ve Sultan Mahmud'un Ok Günlüğü*" kitabını, biçim bilgisinde Muharrem Ergin'in "*Türk Dilbilgisi*" ve Günay Karaağaç'ın "*Türkçenin Dilbilgisi*" kitaplarından yararlandım.

Okçular Vakfı'na ziyarete gittiğimde benimle bilgilerini paylaşan ve hoşgörülü bir biçimde beni misafir eden vakıf üyelerine ve çalışanlarına, çalışmam sırasında bana yardımcı olan, bilgi ve tecrübesiyle yardımlarını esirgemeyen hocam Prof. Dr. Vahit Türk'e teşekkürlerimi arz ederim.

Ekim, 2016

Gülfem Öztürk

KISALTMALAR

b. basım

bk. bakınız

c. cilt

Ör. Örneğin

H. hicri

İÜ İstanbul Üniversitesi

Ktp. kütüphane

nr. numara

s. sayfa

TDK Türk Dil Kurumu

GİRİŞ

Hacı Hasan B. Hacı Bahtiyar

Hacı Hasan, 911/1505 tarihinde saraya ok yapan ustalar arasına girmiş, burada Sertirgen Niğbolulu Hayreddin ve ağabeyi Serbölük ‘Alauddin b. Bahtiyar’ın emrinde çalışmıştır. 916/1511 tarihinde hacca gitmiş, daha sonra ise Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman’ın seferlerine katılmıştır. Tozkoparan İskender, Miralem Ahmed Ağa gibi devrin ünlü kemankeşleri rekorlarını Hacı Hasan’ın oklarıyla kırmışlardır. Okları kendisinden iki asır sonra bile rağbet görmüş, 966/1558’e kadar bu görevde kalmıştır. Süleyman Kani İrtem’in *Türk Kemankeşleri* adlı kitabında; Mustafa Ali’nin *Kunh al-Ahbar* adlı eserinin basılmamış kısmında, Hacı Hasan b. Hacı Bahtiyar’a ait olduğu belirtilen bir *Ok-name*’den bahsedilmektedir. Kitap Fatih devrinden H.958 senesine kadar geçen okçular ve Okmeydanı, Yıldız, Tozkoparan, Ahi Yeri, Arabacı Mahmud Bölükbaşı Yeri, Hekim Yeri, Top Yeri, Şüca Yeri, Havla Yeri ahvalinden, Edirne, Bursa, Gelibolu, Anadolu, Şam, Mısır’daki okmeydanları ve ok menzil taşlarından ve bu menzilleri diken kişilerden bahseder. Mustafa Ali bu eserin telifinden sonra geçen kırk beş yılın okçularını ve haberlerini eklemiştir. Süleyman Kani İrtem, kitabın H.958’de yazıldığını, içinde H.979 senesine kadar Okmeydanları hakkında bir takım bilgilerin eklendiğini belirtir.¹

Kavsnâme

Ok atmanın âdâbı, menziller ve okçulara dair bilgi veren eserlerin ortak adı.

Arapçada kavs (yay) kelimesine Farsça nâmenin (mektup, kitap) eklenmesiyle oluşmuş bir birleşik kelimedir. İran ve Türk yazılı kültüründe okçulukla ilgili eserlere genellikle “kavsnâme” denilmektedir. Arap edebiyatında ise

---

¹ Ekmeleddin İhsanoğlu, Ramazan Şeşen, Serdar Bekar, Gündüz Gülcan, *Osmanlı Askerlik Literatürü Tarihi*, (İstanbul: Özgüce Yayınları, 2004), s.6-7.

bu tür eserler daha çok “kavs”, “remy” (ok atmak) ve “sihâm” (oklar) kelimeleri kullanılarak adlandırılmıştır.

Hz. Peygamber’in, “Ok atıcılığını ve biniciliği öğreniniz” (Ebû Dâvûd, “Cihâd”, 23); “Kuvvet ok atmaktır” (Müslim, “İmâret”, 167; Ebû Dâvûd, “Cihâd”, 23) gibi hadisleri İslâm coğrafyasında ok atıcılığının önemini arttırmış, bu konuda kitap ve risâleler yazılmasına yol açmıştır. Ebû Hâşim el-Bâverdî, Tâhir-i Belhî, İshak er-Reffân, Abdurrahman et-Taberî, Ebû Ca‘fer el-Hîrevî, Ebû Mûsâ Harrâs, Behrâm b. Bâbek, Kadı Muhiddin gibi müelliflerin bu konudaki eserleri bilinmektedir (Kahraman, s. 235). Ayrıca Kur’ân-ı Kerîm’de geçen “remâ” fiili de (el-Enfâl 8/17) daha çok “ok atmak” mânasında anlaşılmış, dolayısıyla âyet konuyla ilgili eserlerin hemen tamamında zikredilmiştir.

Bu konudaki Arapça eserler arasında Süleyman b. Ahmed et-Taberânî’nin Fazlû’r-remy ve ta’lîmih (Uluçam, s. 54-57), Kemâleddin Ebû’l-Fazl İsmâil İsfahânî’nin Risâletü’l-kavs (Nefsî, II, 158) ve Ebû Zeyd el-Ensârî’nin Kitâbü’l-Kavs ve’t-türs (Sezgin, VIII, 79) adlı kitapları zikredilebilir. Farsça yazılmış eserler arasında da Katrân-ı Tebrîzî’nin Kavsnâmesi (Safâ, II, 422-423; Levend, s. 221) önemlidir.

XII. yüzyıl sonlarında Selçuklu Emîri Tülü Bey’in Hüseyin b. Ahmed Erzurûmî’ye 1200-1208 yıllarında yazdırdığı Hulâsa fi ‘ilmi remy adlı kitaptan itibaren (Beyazıt Devlet Ktp., Veliyyüddin Efendi, nr. 3176; ayrıca bk. Kahraman, s. 362) kaleme alınan, aslen mensur olmakla birlikte yer yer beyit, kıta gibi manzum parçaların da bulunduğu, hemen hepsinin amacı okçuluğu teşvik yanında nazarî bilgiler de vermek olan Türkçe “kavsnâme”leri iki grupta ele almak mümkündür. Birinci gruptaki eserler ok atmanın önemi ve sevabı, ok atmakla ilgili âyet ve hadisler, Hz. Âdem’den başlayarak peygamberler ve ashaptan meşhur ok atıcıları, ok atmanın ve yay tutmanın âdâbı ve usulleri, ok atmanın şekilleri ve çeşitleri, ok atıcılarının kullandığı aletler ve ok menzillerinden bahsetmektedir. Mehmed Yûnus ed-Dervâzî’nin Kitâb-ı Kavsnâme (yazılışı 1070/1660; Hacı Selim Ağa Ktp., Kemankeş Emîr Hoca, nr. 495, 496), Kemankeş Prizrenli Mustafa Efendi’nin Kavsnâme (Süleymaniye Ktp., Reşîd Efendi, nr. 1027 [istinsahı 1104/1693], Lala İsmâil, nr. 559 [istinsahı 1150/1737], Âşir Efendi Hafîdi, nr. 254; TSMK, Hazine, nr. 620), Mehmed Hafîd Efendi’nin 1145’te (1732) telif ettiği Kavsnâme (Fezâil-i

Remy, Süleymaniye Ktp., Mehmed Hafîd Efendi, nr. 255; İstanbul Arkeoloji Müzesi Ktp., nr. 1582), Mehmed b. Şeyh Mustafa'nın Kavsnâme (Umdetü'l-mütenâzilîn, Millet Ktp., Ali Emîrî Efendi, Tarih, nr. 911) ve Mahmûd b. Mehmed Ezherî'nin Kavsnâme (TSMK, Revan Köşkü, nr. 1932) adlı eserleri bu gruba dâhildir.

İkinci grupta yer alan eserler okçuluk müsabakalarına katılan kişilerin isimleri, atış mesafeleri, menziller, menzil taşları ve sahipleri, atıcıların hünerleri, ok atış yerleri (İstanbul, Edirne, Bursa, Gelibolu ve Üsküp gibi) hakkında bilgiler ihtiva eder. Kemankeş Mustafa Paşa'nın adı geçen eserinden farklı diğer bir Kavsnâme'si ile (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 1879; Millet Ktp., Ali Emîrî Efendi, nr. 913) müellifi bilinmeyen² Kavsnâme-i Menzilât (Hacı Selim Ağa Ktp., Kemankeş Emîr Hoca, nr. 497) adlı eserler de bu gruptadır.

Bunların yanında ele aldığı konular aynı olmakla birlikte adında “kavs” kelimesi geçmeyen eserler de bulunmaktadır. XV. yüzyıl Çağatay şairi Yakînî'nin manzum mensur karışık Ok Yay Münâzarası (Levend, s. 141), Kâtib Abdullah Efendi'nin Kâunnâme-i Rumât ve Tezkire-i Rumât (İÜ Ktp., TY, nr. 224), Seyyid Halil Hasîb'in Tuhfetü'l-Hasîb (yazılışı 1133/1721), kemankeş ve hattat Berberzâde Mustafa Efendi'nin Hâzâ Tomar-ı Sâhib-i Menâzil-i Meydân-ı Tîrendâzî (yazılışı 1203/1789; bk. Kahraman, s. 253), Geyveli Hüseyin'in Kevserü'l-hayât ve Meclisü'r-rumât, Seyyid Mehmed Vâhid'in Minhâcü'r-rumât, Mustafa Kânî Bey'in Telhîs-i Resâilü'r-rumât (İstanbul 1263), Ağazâde Ahmed Kânî'nin Oknâme adlı eserleri bu grupta yer alır (bu eserler için bk. İrtem, s. 6-7; Herrigel, tercüme edenin girişi, s. 22-24; Yücel, s. 31-34).³

Ok ve Yay

Ok ve yay insan yaşamı içinde önemli bir yere sahiptir. Bu iki araç insanlar için hayatta kalma sebebidir. Okun iki görevi vardır. Birincisi hayvan avlayıp beslenme ve giyinme ihtiyacını karşılar, ikincisi ise düşmana karşı korur ve insanların hayatta kalmasını sağlar. Oğuz Kağan Efsanesi'nde ise savaş ve sembol

² Kavsnâme-i Menzilât, Diyanet İslam Ansiklopedisinde müellifi bilinmeyen bir eser olarak gösterilmiştir. Fakat yapılan araştırmalarla bu eserin Hacı Hasan'a ait olduğu düşünülmektedir.

³ Hasan Aksoy, “Kavsname”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Cilt 25.

olarak karşımıza çıkar. Türkler düzenledikleri av törenlerinde de oku kullanırlardı. Bu törenlere savaşa gider gibi hazırlanırlardı. İlk oku Han atardı.

Bu iki araç insan hayatını o kadar derinden etkilemiştir ki tarihte ilk defa Türk adını kullanan devlet olan Göktürkler, alfabelerinde bunlara yer vermişlerdir. Alfabede ok harfi “ok”a, ya harfi de “yay”a benzer.

Okun yapımına gelecek olursak en iyi ok çam, akça, gürgen ağaçlarından yapılırdı. En iyi okun yapımı için 20 yıl, “Tımarlı” denilen daha dayanıklı oklar için 50 yıl beklenirdi. En iyi yay ise akağaçtan yapılırdı. Yay yapımında kullanılan sinirler ise öküzlerin bileklerinin üst tarafından diz kapaklarına kadar olan bölümden sağlanırdı.

Ok ve okçulukla ilgili terimler; Divanu Lugati’t-Türk başta olmak üzere, pek çok eserde görülmektedir. Örneğin, Divanu Lugati’t-Türk’te ok ve yayla ilgili; “kes, koguş, temürgen, tili, ulun, yeten, yök/yük, yasıç, çıgılvar, keş, temürgen” gibi terimler geçmektedir (İlhan ve Şenel, 2008, ss.262, 276; Teres, 2007, s.1186). Özellikle Memluk Kıpçakçası ile yazılmış okçuluk ve atçılıkla ilgili eserler, bu konuda ana kaynak olma niteliği taşımaktadırlar (Özgür, 2012, s.1781). Türkler, Orta Asya’dan Anadolu’ya Anadolu’dan Balkanlara kadar uzanan coğrafya içinde, kendi savaş kültürüne ait olan ok ve yay özelliklerine, karşılaştığı kültürlerle ait olan ok ve yay özelliklerini de katarak savaşlarda kullanmıştır. İslami kültürle de yoğrulan okçuluk, Hz. Muhammed’in hadisleriyle hem dini hem motive edici bir nitelik kazanmıştır.⁴

Okçuluğun Tarihçesi

İslamda okçuluğun tarihçesine bakacak olursak bu konu hakkında iki rivayet vardır.

Birinci İmam Suyuti’nin rivayetidir. Ona göre “Kavsi Arabi”yi, yani oku İbrahim Halilullah icat etmiştir. Çocukları İsmail ve İshak’a ayrı ayrı kavs yapip onlara nasıl kullanacaklarını öğretmiştir.

---

⁴ Rifat Gürgendereli, “Bir Okçuluk Risâlesi: Kavsnâme”, *Turkish Studies*, 2.b, (2015), s.1316.

İkincisi ise İbn-i Hacer Askalani'nin rivayetidir. Bu rivayete göre, Adem Aleyhisselam'ın, ektiği hububatın kargalar tarafından telef edilmesi üzerine Cebrail Aleyhisselam cennetten ok ve yay getirmiştir.

Daha sonra ok ve yayı Mısır, Babil ve Çin'de görmekteyiz. Türk tarihine gelecek olursak Macar Türkolog Gyula Nemeth, "Oğuz" adının oklar manasına geldiğini söyler. Oğuzlar kendi içinde "Boz ok" ve Üç ok" olarak iki kola ayrılır. Ok motifi "Dede Korkut'ta da kullanılır. Bu destanda bir Türkün "Alp" yani kahraman sayılabilmesi için uçan kuşu okla vurması şarttır. Selçuklular'da ok ve yay, hem adaleti hem de hâkimiyeti temsil eder. Tuğrul Bey'den itibaren bütün Selçuklu hükümdarları iç ve dış yazışmalarda bu işareti kullanır. Selçuk Bey'in babası Dukak'ın "Temür Yalığı" (Demir Yaylı) ünvanını taşıması da ok ve yayın önemini bir kez daha vurgular.⁵ Ayrıca Selçuklu sikkesinde de yay ve oktan oluşan bir damga vardır.

Osmanlı döneminde de oka ve okçuluğa büyük önem verilmiştir. Orhan Bey Bursa'da "Atıcılar Alanı", Yıldırım Beyazıt Gelibolu'da Okmeydanı yaptırmıştır. Sultan Süleyman Dönemi ünlü okçularından olan Tozkoparan İskender'in Gündoğusundaki 1281,5 gez menzilinden daha uzağa ok atışı hiçbir dönemde yoktur. Tozkoparan sadece Lodos menzilinde Bursalı Şüca'yı geçememiş ve "Ah Lodos menzili" diyerek öldüğü söylenir. Okmeydanlarının en ünlüsü ise Fatih'in İstanbul'un fethinden sonra yaptırdığı İstanbul Okmeydanı'dır.

Kavsnâmelerde verilen bilgilere Okmeydanı'nda okçuların bağlı oldukları bir de tekke bulunmaktadır. Okçuların burada ok atma işini ve âdâbını öğrendikleri belirtilmektedir.⁶

Ok Müsabakaları Ve Ünlü Kemankeşler

Okçuluk yarışmaları üç çeşittir. Birinci yarışma uzun mesafe atışı olan "menzil atışı", ikinci yarışma nişanı vurmaya olan "puta atışı", üçüncü yarışma ise ucu demir oklarla kalın ağaç kütüklerini veya sert maden levhaları delmek olan "darp vurmaya"tır.

⁵ Ali Vatansever, Aysel Babagür, *Türk Okçuluk Tarihi ve Okçular Vakfı*, (İstanbul: Anka Matbaası, 2014) s.6-7

⁶ Aksoy 70.

Uzun mesafe atışlarında rüzgâr yönüne göre Yıldız, Lodos, Güneydoğusu adlarıyla atış yönleri vardır. Atıcının attığı en uzun mesafe rekor kırar ve düştüğü yere atıcının adı ve tarihinin yazdığı “menzil taşı” denilen mermer abide şeklindeki sütunlar dikilir. Daha sonra başka bir kemankeş bir önceki rekoru geçerse o da taş dikme hakkı kazanır. İlk dikilen taş o menzilin “ana taşı”dır.

Osmanlı devrinin ünlü kemankeşleri ve attıkları mesafeler şunlardır:

Kazzaz Ahmet 1037 gez, Sinan Subaşı 1109 gez, Kaptan Sinan 1232 gez, Tozkoparan İskender 1281,5 gez atmıştır. Tozkoparan bu rekoru kırarak “Cihan Pehlevanı” ünvanını almıştır. Osmanlı hükümdarlarından Dördüncü Murat, Üçüncü Selim ve İkinci Mahmut’un da Ok Meydanında menzil taşları vardır.⁷

Metnin Genel Özellikleri

Hacı Hasan tarafından yazılan bu eser; Kemankeş, nr. 497:harekeli nesihle Türkçe yazılmıştır. 151 varak, 301 sayfa 14,5 x 21 (9 x 15) cm, 13 str. ölçüleri 210 x 40-145 x 95 cm, cildi; ebru kaplı, mukavva ciltli, dip sertap etraf, siyah meşindir.

Hacı Hasan bu eserde devrin önemli kemankeşlerinden, onların okçuluktaki maharetleri ve başarılarından bahseder. Bunları anlatırken dili çok ağır değildir. Yer yer Arapça ve Farsça kelimeler kullanır. Eserin yazıldığı dönemi göz önünde bulunduracak olursak o döneme göre halkın anlayacağı bir dille yazmıştır. Metinde “gez, menzil, tirendaz, kemankeş” gibi okçuluk ile ilgili terimleri kullanmıştır. Tabiki bu terimleri kullanması çok doğaldır; çünkü bu eser okçuluk ile ilgilenen kişiler için bir kaynak olacağından bu kişiler de o terimlere çok yabancı değillerdir.

Eski Anadolu Türkçesi

Batı Türkçesinin ilk döneminin adıdır. Diğer adı Eski Oğuz Türkçesidir. Bu dönem, 13.yüzyılda başlar ve 16 yüzyılın başlarına kadar sürer. 16. yüzyılda yerini Osmanlı Türkçesine bırakır.⁸

⁷ Vatansever 14-15.

⁸ Ahmet Bican Ercilasun, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, 12. b, (Ankara: Akçağ, 2012), s 438.

Oğuz Türkçesinin XI. yüzyıldan itibaren görünmeye başladığı bilinmektedir. Fakat XIII. yy kadarki gelişimi hakkında yazılı kaynaklar eksiktir.⁹

Eski Anadolu Türkçesinin kullanıldığı coğrafi alanlar; Anadolu, Kuzey ve Güney Azerbaycan, Irak, Suriye ve 14. yüzyıldan sonra ise Balkanlardır.

Eski Anadolu Türkçesi siyasi olarak Anadolu Selçuklu, Beylikler, Karakoyunlu ve Akkoyunlu dönemleriyle Osmanlı İmparatorluğunun ilk dönemini içine alır.

Bu dönemin önemli isimlerine gelecek olursak Sultan Veled, Yunus Emre, Gülşehrî, Âşık Paşa, Ahmedî, Ahmed-i Daî, Şeyhî, Kaygusuz Abdal, Nesimî bunlardan birkaçıdır.

Duygu ve düşüncelerini çok sade ve akıcı bir üslupla şiirlerinde yazan Yunus Emre bu dönemin en önemli ismidir. Onun şiirleri derin manalar taşır. Bu nedenle tasavvuf çevrelerini derinden etkilemiş ve birçok şaire örnek olmuştur.

Dönemin diğer önemli isimlerinden biri olan Âşık Paşa, Garibnâme adlı dini-tasavvufî dev bir eser yazmıştır. Onun bu eseri Eski Anadolu Türkçesi için bir hazinedir. Eserin dili sade, konuları ise çeşitlidir. O, bu eserini yazma nedenini açıklarken Türk diline önem verilmemesinden yakınır.

14. yüzyılın 2. yarısında Eski Anadolu Türkçesiyle yazılan eserler artmıştır. Devrin önemli bilim ve din adamları telif, tercüme, edebî, ilmî, dinî eserler yazmışlardır.

15. yüzyılın ilk yarısında 2. Murad'ın emriyle birçok eser Türkçeye çevrilmiş ve sadeleştirilmiştir.

15. yüzyılın ikinci yarısında şiirde Necatî, Ahmed Paşa, Mihrî Hatun, Mesihî, Hamdullah Hamdi gibi şairlerle, nesirde Sinan Paşa ile klasik devre adımı atılır.

16. yüzyılın ilk yarısında yazıya geçen Dede Korkut kitabı ise Türk dili ve edebiyatının en büyük eseridir. Dresten ve Vatikan nüshaları bulunan bu dev eser

---

⁹ Vahit Türk, Şaban Doğan, Yasin Şerifoğlu, *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*, (İstanbul: Kesit Yayınları, 2012), s.9.

milletler arası toplantılara konu olmuş ve konu ile ilgili çeşitli bildirimler sunulmuştur.¹⁰

Eski Anadolu Türkçesinin Biçim Özellikleri

Bu dönemin biçim özellikleri şöyledir:

1. $+IXg$ isimden isim yapma eki $+IU$ olmuştur: *başlu<başlıg, atlu<atlıg*.
2. $+(X)g$ isimden isim yapma eki $+U$ olmuştur: *bilü<bilig, aru<arıg*. Bazen ek düzdür: *diri<tirig*
3. $+GInA/+GIyA$ küçültme eki yoktur: onun yerine $+çUk(A)z$, $+çAgUz$ ekleri kullanılır: *oglançuk, kızçugaz*.
4. İlgi hâli eki ünsüzlerden sonra $+U\eta$, ünlülerden sonra $+nU\eta$ biçimindedir: *evü\eta, ananu\eta, demürü\eta*.
5. Belirtme hâli eki $+g$ erimiş, g' den önceki yardımcı ünlü sadece düz biçimiyle, g' nin yerini almıştır: *atı <(atıg) binmek, evi<(ewig) yıkmak*.
6. Ayrılma hâli eki $+DAn$ 'dır: *agaçdan, bilekden*.
7. Vasıta hâli eki n , kalıplaşmış örnekler dışında kaybolmuş; yerini *ile*'den eklenen $+(I)IA$ almıştır: *suyıla, (su ile), elile*.
8. Teklik 1. şahıs eki $-vAn(In)$, $-vAm$, $-Am$, $-In$ biçimindedir: *kişiyem, alurvan, alurvanın (alırım), bilürvem (bilirim), geliserin (geleceğim)*.
9. Çokluk 1. şahıs eki $-vUz$ ve Uz 'dur: *kişiyüz, alavuz (alalım)*.
10. Görülen geçmiş zaman $-dU$ 'dur: *alduk, gördük*.
11. Gelecek zaman eki $-IsAr$ 'dır: *geliservem (geleceğim), durısarsız (duracaksınız)*.
12. Şart kipi, çokluk 1. şahıs dışında, iyelik kökenli eklerle çekilir hâle gelmiştir: *alsam, alsan, alsa, bilsevüz, bilse\etaüz, bilsele*.
13. Karahanlı Türkçesinin gelecek zaman eki $-gA$, $-A$ biçimine girmiş ve geniş zaman ve istek kipi için de kullanılmıştır.
14. Çokluk 2. şahıs emir eki, yardımcı sesi bünyesine alarak $-U\eta(Uz)$ biçimine girmiştir: *başlayun\eta(uz)<başlan\eta(iz), gizleyün\eta(üz)<kizlen\eta(iz)*.
15. Zarf-fiil eki $-p$ 'de yardımcı ünlü ekin bünyesine dahil olmuştur: *başlayup<başlap, gizleyüp<kizlep*. $-pAn$ ekinde de yardımcı ses eke dahil

¹⁰ Ercilasun 438-452.

olmuş; bu ekin *-In* ile genişletilmiş biçimleri de ortaya çıkmıştır: *başlayuban<başlapan, gelübenin (gelerek)*.

16. Eski Anadolu Türkçesinde *-IçAk* zarf-fiil eki vardır: *alıçak (alınca), göriçek*.

17. Eski Anadolu Türkçesinde *durur* yanında, *+dUr* bildirme eki yaygınlaşmıştır: *Yunus durur (Yunusdur), Yunusdur, evdedür, evde durur (evdedir)*. Bildirme işlevinde *olur* da kullanılır: *dostluk dürlü dürlü olur (dostluk türlü türlüdür)*.

18. “*Olmak*” anlamındaki *er-* fiilinin sonundaki *r* düşmüş; *e* daralmış ve *i-* şeklini alıp ekleşerek fillerin birleşik çekimi ve isim çekimi yapılmıştır: *alırıldı (alırdı), başlarımış, kişiyidi*. Bazen ise *i-* fiili tamamen düşmüştür: *almışduk, başlarmış, görmüşse*.

19. Fillerin yeterlik biçiminin olumlusu *-U bil-*, olumsuzu *-ImA* ile yapılır: *alu bilmek, gizleyü bilmek; alımamak (alamamak), gizleyimemek (gizleyememek)*.¹¹

20. Şimdiki zaman eki Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde *-(y)A yor(u)r* biçiminde kullanılmıştır.¹²

Metnin Biçim Özellikleri

Kavisnâme-i Menzilât metninin ilgili sayfalarında yapım ekleri incelendiğinde isimden isim yapma eklerinden *+Iik* eki, çekim eklerinden çokluk eki, iyelik eklerinden ise 3. tekil şahıs iyelik eki fazlaca kullanılmıştır.

Metinde aitlik ekinin, ses uyumundan kaçması dikkat çekmektedir. Hâl ekleri ise fazlaca kullanılmıştır.

Geniş zaman ekinin birleşik çekimleri yapılırken öğrenilen geçmiş zamanın birleşik çekimi sadece hikâye şekliyle yapılmıştır. Şimdiki zamanın ise birleşik çekimi yapılmamıştır. Metinde katmerli birleşik zamanın bir örneği de görülür. Tasarlama kiplerinden ise sadece isteğin hikâyesi vardır.

Fiilimsilere bakacak olursak isimfiillerden *-mAk*, sıfatfiillerden *-dIk*, zarf fiillerden ise *-p* eki sıklıkla kullanılmıştır.

¹¹ Ercilasun 455-457.

¹² Türk 39.

Birleşik eylemlerde ise isimlerle kurulan birleşik eylem öbekleri çok kullanılırken fiillerle kurulan birleşik eylem öbekleri az kullanılmıştır.

Metne genel olarak bakacak olursak Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerine çoğu örnekte rastlamaktayız. Bazı örneklerde “*ile*” edatının ekleşmeye başlaması, bazı örneklerde de dudak uyumuna geçişin başlaması ise metnin biçim bilgisinde dikkat çeken unsurlardır.

1. BÖLÜM

KAVİSNÂME-İ MENZİLÂT'IN ÇEVİRİ YAZISI (51b – 101b)

51b

1 yerine taş dikmege ne ğavġālar olmışdur şimden 2 sonra anuġ hikāyeti vaşfına şürü´ édelüm ve mezkūr 3 tozķoparan pehlevānuġ daġı sâ`ir hūnerlerinden bir kaç 4 nesne söyleyelüm ve anuġ cümle menzillerinden birisi budur ki 5 pâdişāhuġ etmek furūnından kendü boyından ziyāde 6 şöyle durduġı yerden yukarıya bir kirevet üzerine 7 saçırayup çıķmışdur ašlā aġı rüy-ı zemīnde bir kimesne 8 édememişdür ve ol furūn ġaylıce mecmū´ yeridür anda 9 yeñiçeri tā`ifesinden gelüpdurur ol yerden 10 kapuya çıkarır yeñiçeri tā`ifesine meġireġ yerdür 11 şimdiye deñlü daġı kimesne eylememişdür ve bir daġı 12 budur kim oķ meydānında atıcılar tekyesinde ķoşa 13 maya ķalġımışdur (?) aķ mermer ile nişān ķonmuşdur ve yer

52a

1 oldur kim kendü çekemedüġi yayı şol eliyle 2 ķabzasından yapışup saġ eliyle tuncından sürüp 3 ķurar idi ve merġūm ibrahīm paşa at meydānında 4 ki evlerin yapıduġında pâdişāhı ziyāfet eyledüġi 5 vaktin bu cümle her tā`ifeden pâdişāh öninde 6 her ķişi hūnerin gösterdüġi vaktin cümle işidenler 7 biri bu kim beş dāne demür ķalkān bir yere birikdürüp 8 bir gönder ile at üstünde urup öte yanına 9 geķürüp şimdi ol ķalkānlar gönder demrenleriyle 10 yeñiçeri ta`līm-ġānesinde aşılmışdur ve merġūm sultān 11 selīm ġan öninde getürüp ol zıkr étdüġümüz 12 üzre yayı ķurmuşdur ve kendüler yay iki ayaġına 13 bıraġup iki eliyle yabışup ašlā ķımıldamayup

52b

1 sultān selīm atmış sığırdan artuķ kuvvetlü imiş déyüp 2 otuz aķçe ´ulūfesi var-iken ´ulūfesini elli eyleyüp 3 durur ve mezkūr bursalı şücā´ ol zamānda çok 4 ġüştġirlik eyleyüp ve eyü pehlevānlara bīşġiz olmışdur 5 bir ġün meydānda cem`iyyet ile

otururken esnā-yi 6 kelāmdan bursalu şücā' pehlevān tozķoparana 7 gel-eh pehlevān senünle güreşelüm démiş tozķoparan 8 dağı hoş nola pehlevān déyüp ķalkıp birbirine el 9 şunmışlar pehlevān şücā' güreşçülik 'ilminden ħaber 10 dār-ıdı bunı bir şan'at birle işlemek şadedinde iken 11 tozķoparan şücā' sürüp hiç mecāl vérmeyüp 12 başıdı arķasın yére getürdi bu kerre şücā' 13 ben ġāfil idüm gel bir kerre dağı dutuşalum

53a

1 dédüġinde pehlevān rāzı olmayup ben güreşçi 2 degülem dédi ve şöyle rivāyet eylerler merħüm 3 pehlevān şücā'dan eger ķalkıp benümle dağı dutuşsa 4 anuġ ķolına binüp ķolını yā ķolını uvadup yāħud 5 ķıķarurdum démiş allāhü a'lem biz ġerü sözümeze 6 gelemüm ķünkim pehlevān bursalu şücā' yılduz menzilini 7 atup pehlevān tozķoparan aña bir yay uzunı 8 yaķın atdum andan sonra on yıl ķalışdum aşurı 9 atınca dédüġi zamān ol vaķtin bérü cümle ol 10 zamānuġ pehlevānları birle her ķış itmān eyleyüp 11 ve her yaz atış eyleyüp tā ķışa deġlü atarlardı 12 pehlevān şücā' gelüp bu meydānuġ cümle pehlevānlarına 13 ġalebe eyleyüp bu üç 'ālī menzili bile atmışdur

53b

1 ve pehlevān tozķoparan bu üç menzillik ki birini 2 poyraz menzolidür atup allāh u te'ālā anı vérüp feāmmā 3 lodosıyla yılduzı atmayup durur idi şimdi 4 sözimüz yılduz menzilindedür allāh u te'ālā anı ekşa-yı 5 müyesser édecek zamān geldi bu istanbul meydānında 6 yılduz hevāsı az vāķi' olur izā irāde allāh u şey'en 7 fe ahyā libāse ķaçan ħaķ te'ālā bir ķulına istedüġin 8 vérmek dilese evvel maşlahatnuġ esbābı müheyyā édeyo 9 rur ħikmetullāh ol vaķtin kırķ ġün peyāpey 10 yılduz hevāsı eserdi diledüġi ġün atardı 11 ve istemedüġi ġün étmez-idi vaķtlerde naşīb 12 olacak zamān geldi ol ġün cümle pehlevānlar 13 yaylarını ħāzırlayup yılduz menzilünün ayak taşına

54a

1 cem' olup anuġ üzerine gelüp oturmuşlardı 2 ve her ķişinün yaycısı yayın ķurup kendüler kalkıp 3 birer ķaç kez atup şoyunup taş dibine gelüp 4 ħāzır olup ķişi kendü

aḥvāline meşgūl olup 5 oturdılar ve hevācılar ilerüye oḡ altına gönderüp 6 ve mu'temed u şehādete yarar adamlar te'kīd birle ışmar 7 layup ḥāricden kimesneleri oḡ altından çıkarup 8 vaḡtünüze ḥāzır oluḡ oḡ bekleḡ diyü her kiři 9 kendü hevācılarına ışmarlayup ve iki cānibden meydāna 10 nazār salup baş aşıa şalup her kiři yērlü yerinde 11 edeb-ile sūkūn üzre olup oturdılar rivāyet 12 olunur kim meydānuḡ şāhiblerinden bozdaḡancı üstād 13 kemāl ve üstād bikār sinān ve daḡı nice bunlaruḡ

54b

1 emşāli üstādlardan ve tīr-endāzlarından kıyu yanına cem' 2 olup oturdılar oḡ atanlara meşgūl olup oḡ 3 altına oturup hevā eylemege müntazır oldılar ve pehlevānlar 4 ol ciḡān pehlevānı tozḡoparan durup ayak üzerine 5 geldi ve ayak taşı dibinde du'ā ve şenā édüp cümle 6 ehl-i īmān-ıla şaşt ve ḡabzadan geḡenleri ve cümle oḡcı 7 ve yaycı olan üstādları zikir eyleyüp ve peyḡamber 8 ḡazret-i muḡammed'ul muştafānuḡ pāk 'azīz münevver rūḡına 9 şalavāt eyleyüp ve cümle aşḡāb-ı resūl'ullāha şenā 10 eyledi ve oturan duran cemā'atden atmaḡlıḡa 11 icāzet diledi anlar daḡı niyyet-i ḡazā kuvvet küşād 12 ola pehlevān allāh u te'ālā mu'yinüḡ olup kuvvet 13 vére dēdiler ve pehlevān daḡı yā allāh niyyet-i ḡazā dēdüp

55a

1 bismillāh ile ḡeküp bir oḡ attı oḡ gelüp 2 beḡli ḡaragöz ile deve kemāl ortasına dūşdı 3 hevācılar segirdüşüp üzerine varup bīş 4 dūlbent atup keskin hevā étdiler ve andan şonra 5 ḡalan pehlevānlar daḡı atdılar evvelki oḡı başamadılar 6 ḡünkü nevbet gērü pehlevān tozḡoparana geldi 7 ḡalkup taş dibine gelüp bir oḡ daḡı atmaḡa şurū' 8 eyledükde yaycı üstād iḡḡoz aḡmed yayını 9 yoḡlayup pehlevānuḡ eline şundi ve and vérüp 10 eyitdi şaşt cānibine dönüp at dēyü eyle olsa 11 pehlevān daḡı anuḡ sōzüḡi redd étmeyüp şaşt cānibine 12 meyl édüp bir oḡ daḡı atdı beḡāyet ḡūb 13 ḡeküp atdı eyle ḡayḡırup şıḡradı kim kendü

55b

1 boyuncaya dek ḡalkdı ve hem beḡāyet ḡūb şevḡ-ıla 2 ḡalkdı aşlā ḡiḡ böyle şevḡ-ıla ḡalkduḡı 3 yoḡ-ıdı ve ol aḡ ḡaftan gelüp ḡalḡ(ı)dıḡı 4 vaḡtın rūzigār eteklerini ḡāhi

kaldırıp bu ok 5 altında duran hevâcılara alay bayrağı gibi 6 gösterürdi râvi sofi aḥmed beg eydür çünkim 7 pehlevân tozqoparan okunu atdı benüm yanumda o 8 üstâd bikâr sinân bege aḥmed déyüp hıṭâb 9 étdi ben daḥı lebbeyk ne dérsiz dédüüm eyitdi 10 şol ok ğâyet-ile eyü atıldı ğâfil olmaḥ şol 11 okı oḥat gözleñüz dédi ben daḥı kulaḥ urup dinlerken 12 ol laḥzada başumızdan aşurı 13 gelüp ok menzilden aşurı ḵondı cümle ḥalk

56a

1 üzerine segirdüşüp hevâ eyleyüp dülbent boz 2 dılar ikinci ok-ıla pehlevân tozqoparan menzili bozup 3 atdı ve tamâm eyledi ve cümle atıcılar ok üzerine 4 gelüp okı ol arada görüp ḵonduran kişilerin 5 şehâdetlerin diñleyüp okı tekbîr ve şenâ-ıla çeküp 6 pehlevân tozqoparanuñ eline teslim eylediler ḵoluña 7 kuvvet mübârek olsun pehlevân dediler ve pehlevân daḥı 8 hâzır olan üstâdlar-ıla ve pehlevânlar-ıla muşâfaha 9 laşup okuñ düşdüğü yere nişân eyleyüp her kişi 10 şâzlıg-ıla ayrılışup birbirinden ayrılışup mekânlu 11 mekânına gitdiler öyle olsa bu yıldız menzilinüñ 12 daḥı atılması bu vech-ile oldı kim zıkr olundı 13 ve cümle ḵabza ehlinden geçen üstâdlara allâh u te'âlâ

56b

1 rahmet eyleyüp bakîlerinüñ şevḵleri-y-le cem'iyetlerin 2 ziyâde eylesün ve işidenlere daḥı ḥaḵ te'âlâ ğarîk-ı 3 rahmet eylesün bu kelimât daḥı tamâm oldı şimden 4 gérü bu menzilüñ ok taşına vec-ile dikilmişdür 5 ve bunuñ üzerine nenüñ gibi ğavğalar olmışdur bir 6 mikdâr şalkūya atıldığı ecilden anı daḥı beyân 7 édelüm andan sonra bir ğayrı menzilden ḥaber vémege 8 şurü' eyleyüp ibtidâ eyleyelüm inşâllâh te'âlâ 9 lâ ḥavle velâ kuvvete illâ billâhil-'alî-'azîm 10 evvelâ küçük mermer şâniyen şîr murad şalişen şeyḥ efendi 11 râbi'an kör sinân ḥâmisen beñlü ḵaragöz sâdisen sinân şubaşı

57a

1 sâbi'an deve kemâl şâminen şolâḵ bâlî tâsi'an bursalu şücâ' 2 'aşiran toz 3 qoparan ve çünkim pehlevân tozqoparan yıldız 4 menzilinini atdı ve tamâm şâhidler şehâdet-ile şâbit 5 olundı velâkin ok bir mikdâr şaşt cānibine 6 atılıp şalkū düşdüğü ecilden

taşını dikmekde 7 haylî münāza‘a olundu ve pehlevānuñ ol ‘alî menzili 8 atdığını pādişāh hāzretlerine ‘arz eylediler 9 velākin bir miqdār şalkū düşüp okunuñ taşını 10 dikmekde nizā‘ olundu çün ‘arz olundu 11 sultān bāyezīd hān ve hem kendüler atıcı-ıdı ve hem 12 şehzādelükleri zamānında bir müntehā yay çeküp 13 ‘arap tahtı mışra gönderüp anı hiç mışr tahtında bir

57b

1 kimesne çekmeyüp şöyle kaşībde-i mu‘alağa gibi aşılmış 2 idi kendülerün ellerinde atdukları yay göre idügün 3 degme tır-endāz pehlevān ol vech-ile kullanmaz ve dahı 4 şöyle nişāngüzār-ıdı kim serçe‘i tā gözinde 5 ururdu ve bir yay ellerinde mecrūh olsa anı zāyi‘ 6 édüp ‘amel-mānde kalmaz-ıdı sünnet-i resüle ri‘āyeten 7 anı yine meremmāt édüp kullanurdu veyāhūd bir ‘aşıkına 8 hedāye eylerdi ve şikāra dahı atdukları okları 9 bulup götürenün bir altunu var-ıdı ve ok atmak 10 ‘ilminde tamām kemāl-ile rusūhları var-ıdı bir gün 11 ellerinde bir yaylarınun kabzası koyup anı yaycı başına 12 yapışdurmağa göndermişler ve anı ileten kapıcı buña 13 bir kemük dahı eylesünler déyü emr eylediler démiş yayun

58a

1 meremmātı tamām olup vardukdā pādişāh ben bunun 2 kabzasın yapışdursunlar dedüm bunun kemügin 3 niçün degüşdürdiler déyü yaycı başına su‘āl eyledükde 4 bize getüren hizmetkār böyle buyurdu déyü cevap 5 vérdükde yayı getirüp ileten kapucıya sözi rāst 6 olup vérmedügi ecilden te‘dīb için yüz 7 degenek urdılar bir dahı sözi aşılınca anlayasıñ 8 dediler biz gerü sözumüze gelemüm çünkim pehlevān 9 tozko paranun menzilin dikmekde cümle atıcılar şalkū 10 atılan okı menzil üzerine dikmekligi münāza‘a 11 eyledükleri pādişāh hāzretlerinun ma‘lūm-ı şerīfleri 12 oldukdā şöyle emr eyledi ki şeyh efendi varup 13 anun üzerine şol ki üslūb-ı kâ‘idedür

58b

1 ve kendüler dahı bu tarīkun ehl-i hıbsesi ve şeyhidür 2 görüp her cevābını tefahhus eyleyüp her vech üzerine 3 olursa pehlevān tozko paranun menzil-i taşını diki 4 vére şeyh dahı emr-i pādişāhı üzerine cümle üstādlar 5 ve pehlevānlar ve cümle ehl-i

ķabza bir araya cem' olup 6 Őeyhzāde birle meydāna ıķdılar sōyleŐdiler Őeyh 7 bu vech-ile hıtāb eyleyūp eyitdi kim yārenler ve 8 pehlevānlar ve ey dostlar cūmlenūz biliūz ki 9 bunda pādiŐāh hāzretlerinūn emr-i Őerīfleri-ile geldūk 10 pehlevān tozķoparanūn emr-i pādiŐāhi ūzre taŐını 11 dikem siz ne dērsiz nizā'ņuz nedūr sōylenūz 12 iŐidem dēdi bu cūmle eyitdiler menzil atduęında 13 Őūbhemūz yokdur cūmlemūzūn ōņinde atdı aņa

59a

1 mūnāza'ā ētmezūz velākin sōzūmūz Őunuņ ūzerinedūr ki 2 egridūr evvelki menzil ūzerine deņlidūr toęrı ya 3 eski pehlevān atduęı yol ūzre atup diksūn 4 dēdiler dōnūp Őeyh bu cūmleyle luķf-ıla cevāb vērūp 5 eyitdi pādiŐāhuņ emrini nice ēdelūm dēdi bunlar 6 gērū Őeyhe cevāb vērūp eyitdiler kimūn zerresi 7 vardur kim pādiŐāhuņ emrine muķālefet eyleye ve kimūn 8 cānı vardur kim Őer'i muķahharaya muķī' olmaya 9 ve pādiŐāhımız daķı emr-i Őer'e muķī'lerdūr ve cūmlemūz 10 daķı muķī'lerūz velākin mesā'il-i Őer'iyyede ba'zı umūra 11 nice da'vālar vardur ol ehl-i hābiresine havāle 12 olunur eyle olsa bu Őarīķuņ ve bu fennūn ve 'ilmūn 13 ūstād-ı hākīmi sizler olduęuņuz ecilden pādiŐāh

59b

1 hāzretleri bu maŐlahatı sūzūn emr-i Őerīfīņūze mūfevvīzu 2 eyleyūp tefvīz ķıldı sizler ne buyurur ise biz daķı 3 sizūn emriņūze ve pādiŐāhuņ hūkmine muķī' 4 ve mūnķādūz dēdiler dōnūp Őeyhzāde bu cūmleyle luķf-ıla 5 cevāb vērūp eyitdi hey yārenler siz ķanda ise 6 ũz ve ben daķı andayım ve ben bir nesne fikr ētdūm siz de 7 gōrūņuz dēdi bu cūmle eyitdiler buyuruņuz iŐide 8 lūm sizlerden Őādır olan kelimāt her ne gelūrse 9 kūlliya Őevābdur dēdiler eyle olsa Őeyhzāde eyitdiler 10 bir nesne sōylerem hem pādiŐāh hāzretlerinūn emr-i Őerīfleri 11 yerine vara ve hem bu sizlerūn cūmlesine muķālefet ētmeyūp 12 muvāfakat ēdem ve hem tozķoparan ķarındaŐıņuzdur 13 anuņ gōņli teselli ve hātırhoŐ olup maķŐūdı

60a

1 yerine varup bel-murād ola dēdi bu kelimātı bir araya 2 gelinceye deņlū nice dūrlū sōz sōyleŐup çok ğavęālar 3 oldu bu halk Őarafeyn olmuŐlardı ūnkim Őeyh 4 zāde bu

vech söz söyleyicek cümle sükût 5 édüp eyitdiler diň söyleñüz sizün emriñüz 6 her ne'ise dutalum dédiler şeyhzāde bu cümleye hı̄tāb 7 édüp ben pehlevānuñ menzili dikmekde şöyle 8 fikr eyledüm ki pādişāhimuz emr-i mūcibince menzil 9 taşını dikem velākin bursalu şücā'ıñ menzili 10 üzredür déyüp dikmeyem pehlevānuñ atduğı yere 11 başka olda bir menzildür déyüp dikem eyle olsa 12 Her kim ki kādır olup şücā'ıdan aşırı bir adım 13 ata gérü ol dağı bir taş diksün dédi dönüp

60b

1 pehlevān tozķoparana eyitdi sen ne dersin bu söze 2 rāzı olur mısun dédi tozķoparan dağı eyitdi 3 bu kavle rāzıyam dédi her kimesne kim gelüp pehlevān 4 şücā'ıdan aşırı ata taşını diksün rāzıyam dédi 5 bu kavle cümle kā'il oldılar ve bu vech üzerine pehlevānuñ 6 taşını du'ā ve şenā birle dikdiler cümle ğavġā kesilüp 7 sükût oldılar pehlevān tozķoparān dağı bilürdi kim 8 ol vaķtda ol yere atar kimesne sizmez-idi zirā 9 kendü atınca deñlü ne zaħmetler çekmiş idi kendü 10 bilürdi maa'l-kışsa rızā vérdi kışsa söylene 11 merħüm dağı bunu bilürdi zamānında ol yeri 12 atar kimesne yoġ-ıdı ve ol ne ķadar münāza'a bir cānibde

61a

1 idi evvelden dağı bir cānibün himmetleri menzil dikmek 2 üzre idi ve merħüm pehlevān eydürdi ħayātında 3 iken benüm menzüllerimde istanbulda vāķı' olan yılduz 4 menzili ile bursa menzili pāyidār ola ve lakin 5 poyraz menzili atılmaķ caizdür dédi zirā poyraz 6 hevāsı her zamānda eser lakin yılduz hevāsı az bulunur 7 ol menzilün hevāsı kim az düşer atmaķlıġı ħaylī 8 güç olur bu zāhir ma'nīdür ve merħüm pehlevān ben 9 bulsam menzili bir yerde ideydüm ki her atılan oķ 10 ufanup birisi saġ ķurtulmasın dédi vāķı'a atıcıya 11 bu ħaylīce işdür müşķilce işdür ki bir yüġrük 12 oķı atana dağı düzer olmaya ve düzetdüġi taķdīrce 13 evvelkiden dağı yig bu ķanda ķıldı kim ol giden kim

61b

1 eyleye ekşer atılan menāzil oķ-ıla atılmışdur oķçı 2 oldur ki meremmātı yeñisinden yek eyleye ve oķcınun 3 eyüsi oldur ki kendüsi atıcı ola ve yaycı dağı 4 atıcı gerekdür ve yay tecribesinden oķda imtihān ar 5 tuķdur zirā bir oķı aşıġa yukaru

gezleyüp atmağda 6 tefāvūt vardır ve giriş kışa olması ile uzun 7 olmağda tefāvūt vardır bir yay bir kimsenün kırması-ıla 8 bir ahır kimesne kırmağda tefāvūt vardır bu aralarda 9 söyleyicek kitāblara şıgmaz oğ atmağ ve oğ yürütmek 10 neydügi degme kimse bilmez bu ehli ortasında gizlü 11 ma'nilerdür bu okuyup yazmağ-ıla olmaz bunun ekser 12 ahvāli zevkidür ta'bır ile olmaz bu ahvāli bu arada 13 koyalum eger naşb olursa bundan dağı birkaç kelām

62a

1 eyleyüz eger tākātümüz olursa inşāllāh 2 bi hüsn-i elet-tevfik allāh u te'ālā cümle geçmişlere rahmet éde bāb-i 3 der beyān-ı menzil-i çizmeci ba'dehu bu menzilün beyānına şurū' eyleyelüm 4 bu şimdi söyleyeceğimiz menzilün adına çizmeci yeri dérler 5 anda vākı' olan menzil çizmeci dāvud olduğı 6 ecilden evvel ol menzile derzi hasan yeri dérler 7 idi ve andan yukaruda düz yerde evvel niçe menzil 8 taşları var-ıdı gérüde kalduğı ecilden şahibleri 9 hayātda iken kendüleri diküp ihyā eyleyüp muqayyed 10 olmadukları ecilden sonra belürsüz olup gitdi 11 ve ba'dehu şultān muhammed han zamānında qalmış bir üstād yaycı 12 var-ıdı aña üstād 'ömer dérler-idi ol taş 13 anuñ idi ve dağı derzi hasan taşı var idi

62b

1 ve mü'ezzin oğlunuñ taşı var-ıdı bu mezkürlardan 2 şimdi birinün taşları yokdur cümlesinün rühları 3 şād olsun ve şimdiki hālde bu menzile çizmeci menzili 4 dérler bu dağı 'ālī menzildir bu üç menzilden sonra 5 olan menzil bunu dérler kim katı 'ālī menzildir 6 bunu dağı hikāyet édelüm yüz yıldan berü bunda 7 dağı kimler gelüp kimler gitmiş şimdiki hālde bu menzilde 8 ol mevcüd olan taş şahibi yaycı dāvud dérler 9 andan sonra çizmeci dāvud aşırı atup taş dikmişdür 10 ve andan sonra yaycı 'arabzādedür ve andan sonra qarğa 11 muştafādur ve andan sonra ta'līmḥāneci başıdır 12 ve andan sonra bozdağancı kemāl oğlıdur ve's-selām 13 ve bunun gibi 'ālī kāmış menzilini pehlevān ca'fer lenduhā

63a

1 gelüp ağaç oğ-ıla aşırı atmışdur anuñ dağı vaşfi 2 yerinde gelüp söylense gerekdür 'ali paşa kulıdır 3 bu dağı pehlevān yigittür istanbulda vākı' olan 4 ağaç oğ

yérlerinde bu cümle atmışdur inşallāh te'ālā 5 yerinde zıkr olunur bundan sonra maqbül ahmed paşa 6 kullarından çullı ferrūh gelüp aşurı atup 7 taş dikmişdür hālā baş taş anuñdur bāb bu kelimāt 8 istanbulda çizmeci menzili beyānında poyraz hevası-y-la poyraz ile 9 yılduz mābeyninde olan hevā-ıla atılır zıkr olunan 10 üç menzilden aşığa menzil budur tahminen pehlevān 11 deve kemāl kadardur bu menzilde vāqı' olan pehlevān 12 adına yaycı dāvud dérler ve bundan evveleri dağı 13 var-ıdı tafşıl-i kelām evvelinde geçdi ve ba'dehu çizmeci

63b

1 davūd gelüp andan aşurıya gelüp atup taş 2 dikmişdür ve mezkūr dāvud kul aşılandur çizmeci kulı 3 démekle ma'rūfdur beğāyet içerüden çeküp atardı 4 rivāyet olunur ki oğ boyunluğı idi elinüñ 5 kanları sır sır akardı gerü korkusuz çeküp 6 atardı ve içerüden ayırup atardı ikinci taş 7 anuñdur ve ba'dehu 'arabzāde dérlerdi ol dağı 8 yaycıdur toşyada öğrenmişdür ve firenkçe dağı 9 bilürdi eyü haşmānesi yüz var-ıdı ve buñdan gayrı 10 iki yerde dağı menzili vardır adına 'arap oğı 11 ibrahim dérlerdi menzilüñ üçüncü taşı anundur 12 ve ol menzil atduğı oğı ol gün yabāndan bulmuş-ıdı 13 unutmuş-ıdı mü'ellif eydür yarındası gün şabāhdan

64a

1 sonra ol oğa gez ve hem vaşla eyledüm ikindüden 2 sonra 'arabzāde bu menzili ol oğı atdı üçüncü 3 oğ taşı anuñdur ve ba'dehu qarğa muştafā dérler 4 ehl-i şevk idi oğ atmağa başladuğında anuñ kolında 5 bileklerine bağan 'ecebleyüp bu dağı bu elcuğazlar ile 6 oğ atup neylese gerek ola dérlerdi bilekleri 7 koyun paçası kemüğine beñzerdi ve amma şunuñ gibi 8 oğ atmak hevesinde 'aşkı var-ıdı kim her bir oğunu 9 kubūrından çıkarup silmege başladuğda atıcılar tekye 10 sini yedi kerre tavāf eyleyüp ol oğunu silüp 11 ve anı kubūrına koyup birin dağı çıkarup silmege 12 başlardı cümle oğlarını bu üslüb üzerine silüp 13 tımār éderdi amma halk aña nazar birle bakup

64b

1 dikdükleriçün allāh u te'ālā aña 'ināyet nazarin 2 eyleyüp iki menzil bir haftada atmak müyesser eyledi 3 bir gün iki menzile taş dikdi dördüncü taş 4 qarğa muştafānuñdur ve ba'dehu bürükçi muhammed dérler 5 tā'limhāneci başıdur hayli

berk yay çeker 6 di eline oğ yay alup menzil dibinde varup 7 kolın çeküp yapınup durduğı vaqtin bir burca 8 beñzerdi anı ol heybet-ile bakup gören bir kağan 9 arslan gibi durduğı velākin atmağa geldükde 10 eksük atardı karga muştafağan ol aşurı 11 atup taş dikmişdür beşinci taş anuñdur ve 12 andan üstād kemal oğlı bozdoğancı muştafağa çeledür 13 pehlevān-ı ‘ālemdür ve şan‘atında ve tır-endāzlığında fi

65a

1 zamānına mişli ve nazīri bulunmaz idi ve cihān pehlevānı 2 tozķoparan edirne menzilinini atduğı yılda anı andan 3 yakın atar kimesne yoğ-ıdı bu şimdi zikir 4 édüp durduğumuz menzili ol atmışdur bu yerde 5 Bu cümle zikir olunanlardan aşurı gelüp atmışdur 6 anuñdur haylī uzaķ menzildür ölçülür olduķda 7 pehlevān deve kemāle bedeldür pehlevān aħmed aģa gelüp 8 bunı aşurı atmışdur velākin taş dikmemişdür 9 mezkūr muştafağa çeledinüñ kabza cānibi de bir kadīm 10 zamāndan fındıķ vardur anı tamām atmağa sehelce yer 11 kalmışdur ve bu menzilüñ daħı vaşfına vech üzerine 12 beyāndur bunun daħı kelimātı bu arada tamām oldı 13 şimden gerü yeri menzilinüñ kelimātı şurū‘ eyleyelüm

65b

1 ve anuñ daħı şahibleri esameleri-y-le zikir eyleyelüm 2 ve anlar daħı hayr-ıla anılduķda rūhları şād ola 3 cem‘-i mü‘minīn ve mü‘mināt ile āmīn merātīb evvel şāniyen dāvud çizmeci 4 şalisen ‘arabāde ra‘bian karga muştafağa hāmisen burnı muħammed ta‘līmħāneci başı sādisen toğancı muştafağa çeledi sābi‘an ca‘fer lenduhā 5 şāminen çullı ferrūh bāb bu āhī yeri menzilinüñ 6 beyānındadır islāmbolda yılduz hevāsıyla atılır éyü 7 oğ yürür yérdür velākin oğ kırılır yérdür ve bunun 8 ayak yeri meydān şınurı nihāyet bulduğı yérdür 9 ol yérüñ adına meydānuñ çakıllu depe dérler bu daħı 10 kāmış menzillerindendür bu menzilüñ şāhibi adına āhī 11 dérler istanbulda oğ meydānında mezār ol merħüm 12 āhī vāķı‘ olmuşdur ve hem maķtıldur allāh u te‘ālā rahmet

66a

1 eylesün cümle mü‘minīn ile āhī meydān ehlinüñ 2 ķudemāsındandır ve ol menzilde āhīnüñ nişān ve daħı 3 var-ımış üstādlarumuzdan işide gelüp dururuz 4 ve

merhûm sultân bayezîd hân zamânında bu atıcı tâ'ife 5 sinün ziyâde revnâkı var-ıdı eylese olsa mezkûr 6 âhî yeri gérü ihyâ olunsun ve nice tâlibler 7 dahı ber murâd olsun déyü mezkûr âhînün yeri 8 üzerine yeñçeri zümresinden top iskender 9 adlu bir kişi atup taş dikdi ve ba'dehu kıara muştafâ 10 nâm oldahı yeñçeri zümresinden gelüp toptan 11 yüz adım aşurı atup taş dikdi ol 12 kişiye kıarga muştafâ dérler merhûm sultân bayezîd 13 hanuñ avçı başı-y-dı ve merhûm sultân selim han

66b

1 kemâh kıal'asını feth eyledüğü vaktin ol kıal'aya mezkûr 2 kıarga muştafâ ol zamânda yaya başı olmış-ıdı kıal'aya 3 ol çıkduğı ecilden kırk bés biñ akçe ile şu 4 başılığa çıkmış-ıdı ve mezkûr kıara muştafânun 5 bir hüneri dahı bu idi kim bir yay kim her ne kıadar berk 6 olursa 'âdetçe iki başını eline alup ve iki 7 dizi-ile kıurup ve sağ elinün baş parmağı-ıla 'âdetçe 8 kirişini kıoyup kıurar-ıdı bu vech üzre yay kıurmak 9 gayrı bir kişiye dahı müyesser olmamışdur ve ba'dehu 10 şır merd oğlu bâlî çelebi sancâk begi oldı andan 11 aşurı atup taş dikdi ve ba'dehu gelüp 12 andan aşurı kıarga muştafâ atup taş dikdi 13 ve ba'dehu sinâplu hâcî muştafâ andan aşurı atup

67a

1 taş dikdi ve ba'dehu silâh-dâr işhâk beg andan 2 aşurı atup taş dikdi ve ba'dehu gelüp 3 haydar beg bu cümleden aşurı atup bunları ihâta 4 idüp taş dikdi ve ba'dehu tozkoparan ve ahmed 5 ağa ibtidâ atışa yeñi heves eyledüğü zamânında mezkûr 6 haydar begden aşurı ve 'âlî ziyâfet eyleyüp taş 7 dikmiş-idi ve ol menzilün atılması sebebi-y-le o 8 okçıya bir yaycıya pâdişâh hazretleri 'ulûfe 9 étmiş-idi ve sonra tekrar ol menzili merhûm emr-'âlem 10 ahmed ağa kendü ve atduğı yeri tamâm otuz bés 11 adım aşurı atup taş dikmeyüp kendünün 12 evvelki taşın dahı çıkardı ve pehlevân bursalu 13 şücâ'un lodası-y-la atduğı menzilini atıcağ menzil

67b

1 yer yeter dédi vâkı'â bu bir menzildür ki gök altında 2 ve rub'-ı meskûnda bir dahı bunun emşâli menzil yok 3 dur kim huşusa ağaç pişrev okla pehlevân bursalu 4 şücâ' kıarîb varmışdur ve kıyâmete deñlü atılmağı 5 dahı ma'lûm degildür allâh u te'âlâ rûhın şad eylesün 6 cennet-i me'vâ anuñ rûhına mağâm olsun cemi'-i şast 7 ve

ķabzadan geçmiş ‘aşıklara allāh u te‘ālā rahmet eylesün 8 ve resūlullāh ve niyyet-i ğazāya oķ atan içün haber 9 vėrdüği va‘ade-i kerime allāh u te‘ālānuğ fazl-ı 10 iħřānından bunlara yetişsün ve bu geçmiş üřtādları 11 ve ķabza ehillerini tercüme eyleyüp kaleme getüre dağı 12 murād u maķřudı budur ki her meclisdeki cümle 13 ehl-i ĩmān ğayr-ı du‘ā eyleyeler olunduķda bu za‘ıf

68a

1 nātuvān dağı beylece yād olna bimennihi ve keremihi ya erħme- 2 rrāhimīn merātib evvel top iskender řānī bāli elebi sancāķ beg řālīs ķarğa muřtafā rābi‘ sināplu muřtafā 3 ğāmis iřħāķ silāh-dār sādīs ‘arabzāde yaycı sāni‘ ğaydar beg řāmin pehlevān ğüseyn padbol 4 bāb ba‘dehu aħmed ağa atdı tař dikmeye istanbulda bu dağı bir menzildür 5 ki ğün batışı hevāsı-y-la atılır kāmıř yer-idür ol 6 bunun řāhibine bu yeri bu arada vasn‘ eyleyene ‘arabacı 7 maħmūd dėrler sultān muħammed ğan oğlı sultān bāyezīd 8 ğanuğ bülük başısıdur ğāyet-ile ķařırü’l-ķāmeħdür 9 velākin ğaylı yay ekerdı şöyle kim kendüye 10 hem kirř olur bir kiři bulsa her ne ķadar ğün oķ 11 atar olsa uşandum dėmezdi nihāyet mertebede 12 ķabza ‘aşıklarından şöyle bir kiři ve ğāyet 13 şır-merd ādem-idi mezkūr merħümü bölük başılığına

68b

1 ıkardılar sultān selīm ğan tebriz seferinden gelürken 2 ittifāķ-ı pādiřāhuğ ‘arabacıları balıķlı yerde gelürken 3 bir ‘araba baluğa batup mezkūr bölük başı seferden 4 gelürken üzerine gelüp ğörür kim ‘arabacılar bu 5 arabı (arabayı) balıķdan çıkarmağa alışurlar velākin maşlağatı 6 yolından yapışmayup iř becerimezler mezkūr bölük 7 başı dağı ol araya rast gelüp bunlaruğ maşlağatı 8 yolından dutup ‘araba(y)ı balıķdan ıkarmaduķların 9 ğörüp heman bī-iħtiyār atından aşağa inüp 10 evvelden eyleyü geldüği kārdur ğerü evvelki 11 yoldaşlarıdur hay yere dėyüp anı vaķtda ‘arabı (arabayı) 12 balıķdan ğalāř eyleyüp ıķarur meğer pādiřāh 13 dağı gelürken yol üzre baķar ğörür kim bir adam

69a

1 egerci kim kaşirü'l-kame ve amma gavgâsı ve şîr- 2 merdlügi maşlahat güzâr on tavilu'l-kâme deñlü 3 cür'eti var padişâh at başın çeküp ve bir lahza durup 4 bunu temâşâ édüp görürler kim bu kişi 'araba cenkleri 5 vaz'ında çalışur sipâhiler gibi bunun yanında cümle 6 hûb elet ile oğ yay bile bir müsellim durmadın 7 padişâhuñ arabalarını bir bir ol aradan çıkarur kırtarur 8 ve birine dağı varur ve birine dağı varur ve padişâh 9 bunu bu hey'et-ile görüp su'âl eyler bu ne kimesne 10 dır ve ne tã'ifedendür ve padişâha cevâb véren eydür 11 bu kişi tã evvelden bu tã'ifedendür ve bu tã'ifenüñ 12 bölük başları idi bunu fulan sebebden ötüri 13 silâh-dârlığa çıkardılar déyü padişâha haber vérdiler

69b

1 ve pâdişâh dağı maşlahat ehline ışmarlamak vâcibdür 2 bunun gibi adam yine benüm yanumda hizmetümde olmağa lâyıkdur 3 déyüp anuñ 'ulüfesine terakki buyurup anı kendü 4 yerine emr eyleyüp gerü evvelki hâli üzerine anı 5 'arabacılara bölükbaşı olmağ emr-ile tã olunca ol 6 kişi ol yerde 'arabacılar bölük başısı oldu ahır 7 sulţân süleymân han rodos fetğ-i gâzâsına varduğda 8 kal'aya yürüyiş olduğı günde kafirlere niyyet-i 9 gâzâ oğ atarken merhûm 'arabacı mağmudı kâfirler 10 tüfenk birle urup ol günde şehîd eylediler 11 rûğ şâd olsun cümle şehîdler ile biz gerü sözümeze 12 gelem bu mezkûr menzili bünyâd eyleyüp evvel taş 13 diken ol yere oldur ve ba'dehu yeñiçeri zümresinden

70a

1 zağarcı kâsımdur ve ba'dehu yaycılardan kosta hüseyin 2 dır şimdiki hâlde ol yer anuñ ortasında 3 dur ve anuñ kim kudreti vardur atamamışdur velâkin 4 merhûm imîr-'âlem ahmed ağa menzil atmazdan evvel üzerine 5 durup ağaç oğ-ıla mübâlağa aşurı atmışdur 6 ve ol menzilcuğı meydânı bozmağa kaşd eyleyen 7 zâlimleri anuñ taşları belürsiz yerine bağlardu 8 dikmişlerdür bunun üzerine niçe zamân geçdi 9 bu iş eyleyen zâlimüñ zamânı geçdüğinden sonra 10 bu atıcılar tã'ifesi bir araya düşüp sulţân muğammed 11 hanuñ bu meydânı niyyet-i gâzâ oğ atmağ için bu tã'ife 12 nüñ ellerine vérdüğü ve ta'yin eyledüğü hudüdnâme 13 birle hük-m-i şerîfin ve bu zamâna gelince deñlü

70b

1 gelen padişāhlar muḳarrernāme ḥükm-i şerīflerin 2 getürür dīvān-ı ‘ālīye iledüp meydāna zulm-ı ‘azīm olan 3 padişāh ḥazretlerinüñ ‘izz-i ḥuzūrlarına arz olundukda 4 anlar daḥı bir mu‘temed ḳazı müfettiş vérüp ḥükm-i şerīfleri 5 ile evvelki vāḳı ‘ ḥāldür teftiş eyleyüp ‘arz ile 6 eyledükde pādişāh ḥazretleri daḥı şol şonra 7 dan ḥavādiş olan fesādāt-ı külliye yeri ile 8 bozup gidermege emr eyledüklerinde ol ḥādişeyi 9 sınır içinde bulunanları bağlar kesüp bozup giderüp 10 ol menzilleri tekrar vücūda getürdiler bu 11 menzilüñ daḥı ḥikāyeti bu vech üzredür ki 12 zıkr olundu istanbulda yüzyıldan berü atılıp 13 taş dikilen ḳamış menzilleri işbunlardur ki

71a

1 bu araya gelinceye deñlü zıkr olundu ve şimden 2 şonra ağaç oḳ-ıla atılan menzilleri zıkr éde 3 lüm ve andan daḥı bir mikdār kelimāt eyleyelüm geçmiş 4 üstādlara ve ehl-i ḳabzadan tevātür üzre bize 5 ḥaber yetiştürdigi üzre nitekim şimdiye deñlü 6 geçenleri ḥayr ile yād eyledük bu cümle dār-ı dünyadan 7 geçenlerüñ maḳsūdları budur kim şonında ḥayr-ıla 8 anıla bize de ehl-i ḳabza cemi‘en mü‘minīn ile allāh rahmet 9 eylesün diyelüm tā kim biz de bu dār-ı fenāyı fenādur 10 fenādan beḳāyı aḥirete rıḥlet eyledügümüz bize daḥı 11 allāh u te‘ālā rahmet eylesün diyeler āmin yā rabbe’l-ālemīn 12 merātib evvel çizmeci maḥmud şāniyen zaḡarcı ḳāsım şālişen ḳosta ḥüseyn rābi‘an naḳḳaş muḥammed 13 ve ba‘dehu tekrar bunlardan şonra bu yércügez gerü

71b

1 ihyā olsun déyü her ḳişinüñ yércügezini bellü 2 eyleyüp yine taşcuların belürtdükden şonra ḥüsrev 3 ol bir ḳamış yeri iken ağaç ile atup taş 4 dikmedi şonra naḳḳaş muḥammed çebebi sipāhīler zümresinden 5 gelüp andan aşırı atup dikmiş ve ‘ali bāli ki 6 reis-i sultān süleymān zamānında merḥūm 7 ferḥād paşa ḥazretlerine ḥizmet éderken mezbūr yeri 8 aşırı atmışdur bi’l-fi‘l menzilde baş taş anıñdur 9 allāh u ā‘lem bi’s-şavāb bu bāb yer ḥākī yeri démek-ile 10 meşhürdur bu cümle ağaç menzillerinden ḳadīmdür poyraz hevası-y-la 11 atılır bu menzilün iştiḥārī ḥākī yeri démekle 12 meşhürdur egerçi kim vaşla göñli oḳdur 13 velākin bu yércügezi ol bünyād eyleyen iki parmak

72a

1 yüklü oğ-ıla atmışdur velâkin hâk-ile menzil komağ 2 ayıbdur ol ecilden anı sonra atanlar hâkîlüğinden 3 çıkarup pişrev eylerler belki pişrevlüğinden çıkarup 4 komayup mücevvef éderler geldük imdi evvel ol 5 yeri bünyâd eyleyen kapu ağası kulı kemânger aḥmed 6 dérler ve kendü ve begâyet hûb yaycı ve éyü atıcı ve üstâd 7 ibrahîm cebeci başınun kendünun şâkir(t)lerinden idi 8 ve niçe pehlevânların eline yay şunup oğ atarmış 9 idi ve anun efendisi merhûm sultân bayezîdun kapu 10 ağası idi tâ ammasıyyeden bile gelmiş idi aḥa 11 hüseyin aḡa dérler-idi ve at meydânının altında vâkı' 12 olan küçük ayaşofiyalı idi ol güç aya 13.şofiya'ı merhûm hüseyin ağası câmi' -i şerîf étmişdür

72b

1 ve kendü daḡı süleḡâdan ve ehl-i şabır kişi idi sonra 2 tirḡâlada sancâḡa çıkup anda fevt olmuşdur bu 3 menzilün evvel şâhibi anun kulıdur ve ol tirḡâlada 4 ki menzil daḡı anundur ya'ni şöyle midür kim bu fakîr 5 her ne yerde vâkı' olan menâzili şâhibleri adlar-ıla anup 6 zıkr édebilürüz zirâ kim bu bir mübârek nesnedür 7 bu fendün 'uşşâkları 'âlemde iken çokdur dâim ziyâde 8 ola bunu teftiş eyleyüp sorar olsaḡ her şehirde 9 ve her kaşabada ve her evi olan köyde bir ehl-i kabza 10 dan olan kimesne miqdârınca bir yeri çoḡunuz atup 11 nişân eylemişdür ol sebeb-ile ol daḡı ol yerde 12 anunla anılır mezkûr yaycı aḥmed daḡı bu azacukda 13 bu hâki yercügezin atmağ birle anıldı allâh u te'âlâ

73a

1 rûḡın şâd eylesün ol taş anundur ve ba'dehu 2 anun ardınca ishâk beg gelüp atdı ve taş 3 dikmişdür ol daḡı ol mânendi oğ-ıla atmışdur 4 belki daḡı uzun yüklü oğdı andan sonra 5 anun ardınca kosta hüseyin atmışdur yüz adıma 6 karîbdür velâkin oğun bir ḡayri üslûba komışdur 7 üçünci oğ anundur ve ba'dehu andan sonra kosta 8 demekle ma'rûf bir kemânger atmışdur atduḡından 9 sonra kerem olup şimden sonra atanlara icâzetedür 10 pişrev atsunlar démişdür ve bir rivâyetde daḡı 'arap 11 zâde ibrahîm kemânger atmışdur yüz adıma kadar velâkin 12 oğını bir ḡayri üslûba komışdur üçünci taş 13 anundur ve pişrev hîle ile bir iki tel yük işleyüp

73b

1 hākī resmine atmışdur ve anuñ ardınca kıosta hüseyin 2 gelüp aşurıya atduķda konuķluđın eyleyüp taş dıkdü 3 gi vaķtın icāzetdür pişrev atana dēdügi demde bu ‘arab 4 oğlı ol laħzada üzerine durup kendü yere 5 haylı çok sürüp az kıomışdur kıosta hüseyini aşurı 6 atana yetiše kıabza cānibine atmışdur ve hem kıadım menzıldür 7 ol cānıbdür şimdiki hālde anuñ artuğını ve eksü 8 gini gērü ehli olanlar anlarlar ol kıosta 9 hüseynüñ yeri çok zamān durup otuz yıla kıarīb 10 yatup atılmadı andan sonra iskender çelevi kıullarından 11 bir yigit zāhir oldu haylı darb ve ħarb ehli kıoydı 12 ve pencde ve gürz şalmada ve yayı çeküp darb urmada 13 çok şan‘atlu gösterdi velākin bu resme işler

74a

1 işledügiçin kendünüñ hey‘et-i bināsına göre ok 2 atmaķda ol kıadar nesne ki andan umulurdu zuhūra 3 getirüp göstermedi divāne naķş idi ‘ākıbet 4 cünün ‘arz oldu varup bir kıāfiri urup 5 depeledi anı yérine depelemek dilediler ve anuñ mırās 6 ħorları elinden kıan pahāsın kıasımuñ ayağına demür 7 ve boynına zencir urup anı tımārħāneye bıraķdılar 8 ol nāgehānı kıazādan anuñ ħalāsına öyle 9 eylemeklik ‘ilaç gördiler kıasımuñ bu hāl başına 10 geldügi vaķtın süleymān paşa vezīr-i ‘āzam idi 11 süleymān paşanuñ bir kıulı var-ıdı kendü dağı 12 ħayatda iken çāvuş başı olmış-ıdı anuñ adına 13 süleymān kethudā dērler-ıdı anuñ kıullarından çerkes

74b

1 oğlanı bir kıulı var-ıdı adına ħaydar ve laķabına ‘acemi 2 tosun dērler-ıdı éyü atıcı kıopmış idi ok 3 atmaķda kıasım divānenüñ ħaşmı idi gāhi ol 4 ve gāhi ol anı başardı öyle olsa kıasım 5 divane-i süleymān paşa ol kıāfirden ötüri aşmaķ 6 istedi ‘alī paşa cümle ađalıķları gezdükden sonra 7 yeñiçeri ağası idi ve kendüler dağı ehl-i kıabzadan 8 idi ħüb ok atarlardı ol keremkānı ve 9 seħā ma‘danı ve düşmişlerüñ destgēri ve çaresizlerüñ 10 çaresāzı yeñiçeri ağası kıasım divānenüñ ol 11 ħaħāyla öldürdügi kıāfirüñ ehline kıan bahāsı 12 vérüp anı süleymān paşadan dilek édüp elinden 13 aldı ve kıurtarup āzād eyledi bu mezkūr atıcı

75a

1 kosta hüseyin bu yercügezini merhûm sultân selîm 2 han mısır seferinde iken atmış-ıdı tâ ol zamândan 3 berü anı kimesne atmamış-ıdı kı̄sım divâne aşurı atup 4 taş dikmiş-ıdı ve niçe zamândan bir niçe pehlevân 5 gelüp kimisi bedel ve kimisi artuğ atup dağı kimesne 6 ol menzili pākçe atup temizlememiş-ıdı kı̄sım divâne 7 bir niçe kerre aşurı atup def'ât-ile yérin 8 sürüp ileri atmış-ıdı andan sonra haydar gelüp 9 zühür eyledi bu haydar hūbçe atıcı idi ve zer 10 dūz idi ve anuñ atıcılığında kerāmeti bu idi kim 11 tamām çekdügi yaydan atmaz-ıdı andan ve atıcınuñ 12 cümle kemāl üzre olduğı az çeküp çokdan 13 atmaya ve çok çeküp azdan ata ve bu haydar dai'mā

75b

1 çok çeküp azdan atardı ve bu tarīkde murāda 2 yetişenler anlardur kim çok çekeler dağı azdan 3 atalar ve bunca itmān eyleyüp emekler çeküp 'ömürler 4 harc édenler bu ma'nayı idrāk eyleyenlerdür ehl-i maqşūda 5 vāşıl olanlar bu vezn-ile tūr-endāzlık ile oğ atmağdur 6 ve cümle oğ atmağun 'ilmi bunuñ içinde mündericdür vu bu 7 ma'nā atıcılaruñ içinde bir sırdur ki berk yay-ile ata 8 maduğını kişi yumşāğ yay-ile atar bu haydar ol 9 maqāmı fi'l-cümle anılmış-ıdı 'amel eyler-ıdı 10 ve bursalu şücā'uñ tariki bu idi şöyle rivāyet 11 olunur ki bursalu şücā' istanbulda yılduz menzilini 12 yüz yedi dirhem yaydan atmışlar egerci kim yay 13 bir ma'nide deler ve bir kez kışa olsa birlikte on

76a

1 dirhem kırk dirhem kadar olur bursalu şücā' yayı 2 on dutam iki barmak imiş ben kendüm gördüm 3 ol yayı işleyen fağire boyunu gösterdi ve on dutam 4 iki parmağ idi ve rivāyet olundu kim tozqoparan 5 edirne menāzilini yüz otuz dirhem yay-ile atdı ve 6 istanbulda yılduz menzili yüz yigirmi sekiz dirhem ile 7 atdı ve bursadaki menzilini yüz yigirmi bés dirhem 8 ile atdı bu mağalde söyleyecek olursavuz söz 9 uzar biz gerü sözüme gelelüm çünkim 10 haydar gelüp kı̄sım divānenuñ menzilini atdı velākin 11 'aceb düşdi yüce üzre menzil dikildüğini 12 bu vilāyetlerde gördüğümüz yoğdur mezkūr yaycı 13 kosta hüseyinuñ oğı yeri meydān tekyesinuñ

76b

1 dizmesi köşesinde idi kâsım gelüp iki def'a 2 dizme içinde atup taşını havli içinde atmışdı 3 ve haydar gelüp anuñ üzerine atduğı vaqtın atup 4 oқи tekyenüñ tamına düşüp uvandı ve yukarıya 5 âdem çıkup oқuñ pâresini buldılar ve getürüp 6 nişân tamuñ şaçāğı altına dikediler bu tarıkuñ 7 ehli olanlar taş dikedüğine râzı olmadılar 8 ve ol zamânda kâsımuñ söylemege mecâli yoğ-ıdı 9 ol yérüñ dağı atılması bir nev' üzere olmışdur ve haydar 10 şonra taşra yol üzre bir eyü oқ atmışdur 11 kâsımdan haylî aşurı idi ve hem şabıtdür ve amma 12 kendünüñ ol atduğı yérden eksükdür anı 13 dökmeç çok râci' ve râcih idi bu vech üzere

77a

1 üslüb hâric dikmekden yeg-ıdı şimdiki 2 hâlde pişrev menzillerinden bundan artuğı yokdur 3 merhûm imîr 'âlem atduğı yér 'âlem atduğı yér yér ol bahıdan hâricdür 4 anuñ meşâli gök altında yokdur ol deveden otuz 5 bés adım aşurı çıkmışdur biz yine sözümeze geledüm 6 mezkûr menzil ki zıkr eyledük evvel hik? ile 7 vaz' olmış idi kim yukarıda zıkr eyledük ve 8 nihâyeti dağı buña yetişdüğü vaşf olundu bizüm 9 sözümeze anuñçün dedük idi ki hiki-ile? menzil 10 yérini komak 'abesdür anı hikilügden? çıkarurlar 11 pişrevlikden dağı komayup tâ mücevvefe tevcih éderler 12 bizüm yanımızda çendân-ı fark yokdur anuñ ile çünki 13 ikisinüñ dağı aşlı ağaçdur hemân yükrüklük yér

77b

1 bir ağacuñ içindedür ve endâm terâşındadır ve oқи 2 yük-ile saz eylemekdedür ve amma her kişinüñ bir sazı 3 vardur üstâd ve atıcı kendü tecribesinde anı 4 arayup bulmak gerekdür bizüm bu kelimâtımız ne demekdür 5 ol kişi bilür kim bunuñ içinde görmüş ve 'umür geçürmüş 6 ve bunuñ ehli olan üstâda hizmet eylemişdür ve 7 eger atıcıya bu kanda çalışmış ve eger oқçıya niçe 8 atıcı pehlevânlar oқların düzetmiş ve niçe dürlü 9 imtehan eylemiş ve bu atış içinde ve oқçılık 'ilminde 10 niçe dürlü esrârlara vâkıf olmuş déyü sözümezi 11 işbât dağı eylemege ve size inandurup ve sizlere 12 itmî'nân kılup olmaqlık için cā'izdür inşâ'llâh 13 edirne menzili merhûm tozqoparan atduğı hikâyet

78a

1 olunduğı yerde buña müte'allik ba'zı kelimâtı eyleyevüz 2 bu hod ma'lümdür ki cümle şan'at-ı imtiḥān ve tecrîbe 3 ile bulunup tā bu dereceye gelmişdür ve nice şan'atlar 4 vardır kim durmadan daḥı artmaqlık üzredür 5 ve niçe daḥı henüz te'lîf olmaqlık üzredür şan'at 6 deryādur hiç nihāyeti yoḡdur ve bu daḥı ma'lümdür ki 7 tā ādem 'aleyhis-selām zamānından berü tā iki cihān faḥr-i 8 serveri ka'ināt muḥammedü'l-muṣṭafā sallallāhu 'aleyhi vesellem 9 zamānına deḡlü ve andan tā bu zamāna gelinceye deḡlü 10 oḡ atarlar rivāyetde şöyle geldi kim peygāMBER ḥāzretlerinüḡ 11 şahābeleri ḡāyet uzaḡ atduḡları şerefallāhu 12 mekke arşünü-y-la üç yüz arşün atarlardı 13 andan artuḡ kimse atmadılar illā 'uḡbe bin

78b

1 geldi rağı-allāh u-anhu üç yüz yigirmi arşün atdı 2 şahābi üç yüzden artuḡ idi geçmediler tā kim 3 bu ḥaberi peygāMBER ḥāzretine söylediler ol iki cihānuḡ 4 serveri eyitdi kim her ne ḡadar gücünüḡ yéterse oḡı 5 uzaḡ atınuḡ mābeyn'el farazeyn ravzatü-min riyāz'ül- 6 cenneh dédi ya'ni ol maḥlūḡatunḡ muḥtārı muṣṭafā 7 eydür ne ḡadar gücünüḡ yéterse oḡı uzaḡa atınuḡ 8 düṣdüḡçe oḡ atıldıḡı yerden düṣdüḡı yere 9 deḡin ne ḡadar ise ol ḡadar çayırılı çemenlü aḡarsulu 10 uçar ḡuşlu ve yükrük vaḡşilü ḥayvān ve baḡlar 11 baḡçeler köṣkler daḥı sarāylar vérür dédi ve mataḡaddümden 12 geçen ulular uzun 'ömür ile tecribeler eyitdiler çoḡ 13 şınmaḡlar ile bu 'ilmünḡ üzerine 'ömürler çürütdiler bu

79a

1 zamāna gelince deḡlü üç yüz yigirmi arşündan 2 şimdiki oḡlar yerleri ne ḡadar arşün ne deḡlü o 3 uzanmışdur gördünüḡ mi bu dereceye gelmek cümle 4 imtiḥān ve tecrîbe ile ziyāde olmaḡ cā'izdür ve daḥı 5 oḡ atmaqlık 'ilminde şol ḡadar ki kitāblar yazılmış 6 'arab dili üzerine ḡatta ḡavs-nāmeler gördük yaylarınuḡ 7 uzunluḡı on üç tütamdan ol on ikiye 8 varıncaya dekdür ve oḡlarınuḡ boyı toḡuzdan 9 sekiz tütama varıncaya deḡlüdür şimdiki zamānımızunḡ 10 pertāb yayı ḡıṣaluḡı on tütamdan ve uzunluḡı on 11 bir tütama varıncaya deḡlüdür rāvi rivāyet eyler merḡüm 12 üstād ḡaraca kendü yaycıdur ve yayculıḡında 13 cihān peḥlevānidur ḡamış oḡından daḥı ve hem her da'im

79b

1 işlediği ok hemân kendü muttaşıl imtiḥān için 2 idi dەرler ve yaycı ḥatta ṭokuz ṭutama deḡlü 3 varıncaya deḡlü işlemişdür derler velâkin cümle üstād 4 ondan on bire varıncaya deḡlü karar édüp 5 ihtiyār étdiler ve bu ḡadar cümle sanayi‘ tecrube içündür 6 ve bu ḡadīs-i şerīfın resūllāhuḡ salli-allāhu aleyhi ve 7 sellem bu araya anuḡcün getürdi kim şāḡābenüḡ uzaḡa 8 atduḡları s̄ābit olup ve hem ne miḡdār adım 9 atduḡları ma‘lüm olup ol zamāndan tā bu zamāna 10 deḡlü ok yay ‘ilmine mertebede artup teraḡḡi eylemişdür 11 ma‘lüm ola biḡaylillāhi te‘ālā bu menzilüḡ daḡı evvelinden 12 tā aḡirine varınca bunun daḡı şāḡībleri zıkr 13 olundı aḡaç ok-ıla atılup vaşn‘ olan yerleri

80a

1 zıkr édelüm ve anları daḡı ne vech-ile bünyād eylemişler 2 anı daḡı ḡikāyet édelüm ve anlar daḡı esāme 3 ler-ile aḡılduḡı yerlerde şaşt ḡabzadan geḡenlere 4 ḡayır du‘ā olduḡı yerlerde anlar daḡı aḡıla ve ümiz 5 eylerüz kim biz daḡı ol du‘āda bile bulunavuz 6 ve resūllāh ḡazretlerinüḡ zıkr olan ḡadīs-i 7 şerīfi üzre cümle ok atanlar-ıla ol zümrede 8 bulunup cümle aşḡāb-ı resūl ile ḡaşr olavuz 9 ve resūllāhuḡ ümmetine şefā‘ati olduḡı yerde biz de 10 bulunavuz amīn yā mu‘īn biḡaḡḡ-ı seyyid‘ül-mürselīn ve ḡayre‘l 11 nāşırıyn ve ḡaydardan aşırı dereye yaḡın 12 merḡūm ḡubūrḡı ḡüsrev beg atmışdur ve daḡı 13 ziyāde lendüha ca‘fer beg ḡaylī ziyāde aşırı atmışdur

80b

1 ve menzil-i mezbūri üstād piyāle yayı ile ve üstad 2 behrām ok-ıla atmışdur bi‘ş-şavvāb merātib evvel aḡmed kemānger şāniyen ishāḡ beg 3 şālisen ‘arabzāde rābi‘ān ḡüseyn kemānger ḡamisen kimḡacı ḡāsım 4 sādisen ḡaydar sābi‘ān ḡubūrḡı ḡüsrev 5 şāminen ca‘fer lenduha bāb bu kelimāt anuḡ beyānında 6 dur kim istanbulda ok meydānında ol vasn‘ olan 7 aḡaç menzillerin ḡikayetin bildürür bu şimdiye deḡlü 8 vasn‘ olunan menziller ḡāmış ok yerleridür haki 9 yerinden ḡayrısı hemân aḡaç ok yeri ol idi ve ba‘dehu 10 bu za‘if şöyle fikr eyledüm istanbul gibi şehriḡ meydā 11 nında olan menzilleri cümle ne var-ise ḡāmış ile 12 atılmış bir aḡaç ile atılmış yer

yok eyle olsa bu fakîr'ul-ḥakîr şöyle fikr eyledüm ki ağaç oğ-ıla daḥı 13 ba'zı yérler atılup menziller bünyād olunup taşlar

81a

1 dikile bu za'îf bedenüñ tâ evvelden ḥod bizüm 2 şan'atımız idi atadan ve anadan mirâşdur oğ atmaçlık 3 ve işlemeklik nitekim bu risâlenüñ evvelinde zıkr 4 eylemiş idük kim istanbul meydânı vaz' olunduğı 5 vaḳtın ibtidâ menzile bünyād uran üstaduñ adına 6 üstâd ḥacı baḥtiyar dérlerdi zıkr olunmışdı 7 ol merḥümüñ allâh u te'âlâ rûḥın şâd eylesün cümle 8 mü'minin ile âmin ol bizüm atamızdur hem üstâdu 9 muzdur ve bir üstâdumuza daḥı gelibolıda üstâd 10 ramazân derler anuñ daḥı rûḥı şâd olsun 11 cemi' üstâdlar ile bile amîn ve ba'dehu bir üstâdımız 12 daḥı var-ıdı bu fakîre naşîb-i icâzet anlardan 13 olmuşdur aña üstâd yabkâr sinân dérler-idi

81b

1 allâh u te'âlâ anlaruñ daḥı rûḥın şâd eylesün amîn 2 ve ba'dehu anlardan ğayrı daḥı niçe üstâdlara ve niçe 3 pehlevânlara yetişdük ve ekseriye hizmet eyledük ve 4 niçeleri bizüm oğumuz ile ve şeyḥlerimiz ve üstâdlarımız 5 himmetler-ile menziller atup ber-murâd olmuşdur ve pehlevân 6 deve kemâl edirne bizüm babamız oğ ile menzilini 7 atmışdur ve devenüñ istanbuldağı yéri daḥı üstâd 8 baḥtiyâr oğ-ıladur ve andan aşırı olan havân 9 delenüñ daḥı anuñ oğ-ıladur ve edirnedeki yanmaz 10 ağaç oğlı ve ḥâce 'alınüñ daḥı menzili anuñ 11 oğıyladur ve mezkûruñ üsküpdeki menzili 12 daḥı anuñ oğıyladur bu zamâna deñlü daḥı 13 atılmamışdur ve ba'dehu kişi ta'rîf u binefsihi ca'iz

82a

1 degildür velâkin bu küstâhlığımız olmasun ekşeryâ 2 terk eyleyelüm hemân iki yérüñ menzilini aḡalum bu 3 ḥakîrüñ okıyla atılmamışdur birisi edirne 4 pehlevân tozqoparan muşşalada deve kemâl aşırı 5 atup taş dikdüğü yérdür ve birü istanbulda 6 merḥüm imîr 'âlem aḡmed ağa bursalı şücâ'uñ menzilini 7 aşırı atup nişân dikledüğü yérdür ve ol 8 pişrev deve kemâlden otuz beş adım aşırı 9 atmışdur ol daḥı bu ḥakîrüñdür elḥamdülillâh 10 hizmet eyledüğümüz üstâdlaruñ ve pehlevânlaruñ himmetleri 11 ve du'âsı-ıla ve pîrlerimizüñ berekâtları-y-ladur ve daḥı 12 bu zamâna

gelinceye deñlü faħrimüz gérü hıdmet 13 eylemekledür tã şol zamãna gelinceye deñlü bu

82b

1 bu dünyãya kadem başup kendümüzi bilelden berü 2 işümüz ve beyişemüz ok işlemek ve ok atmak ve tãliblere 3 kãdir olduğumuzu göstermekdür ve atalarımız ve üstãd 4 larımız ve şeyhlerimiz bu minvãl üzerine dünya'ı fãniden 5 geçüp beķãya rihlet eylemişdür biz daħı 'ömrümüzü 6 ahire irişdürinceye deñlü istanbulda ve edirne 7 nün muşalla meydãnında aĝaç ok yercügezini peydã 8 eyleyüp pişrev ile atılıp taş dikmege bünyãd 9 eyleyem ol bahãne ile bu faķır daħı kabza 'aşıklarından 10 anılıp ol bahãne ile bu tarıkde olanların taleplerün 11 'aşıkı ziyãde ola ve niçelerden ol sebebden heves 12 kopa ve atıcılar içinde maħabbetler birbirine ziyãde ola 13 çeküp atmaķda cem'iyet ziyãde ola ve niçe tãlibler

83a

1 murãda yetiše eyle olsa faķır daħı cümle üstãdlara 2 ve pehlevãnlara yüz dutup destür ve icãzet taleb 3 eyledüm anlar daħı nola dëyüp icãzet vërdiler 4 eyle olsa ve bir cum'a günü cümle üstãdlara ve 5 pehlevãnlara bir yere cem' olup merħüm usta 'abdî 6 ve niçe anuñ emşãli üstãdlar ve pehlevãn tozķoparan 7 ve emîr 'ãlem ahmed aĝa ve bãķî mevcüd ola ehl-i kabza 8 'aşıklarından hãzır gelüp dã'ire baĝlayup otur 9 dılar bu faķır daħı allãh u te'ãlã hãzretlerine ĥamd u şenã 10 eyleyüp ve rühî peygãmbere şalavãt getirüp şallallãhu 11 aleyhi vesellem ve cümle aşķãb-ı kirãmuñ rühleriçün 12 rıdvãnullãh-ı te'ãlã 'aleyhim ecma'in ĥayr u du'ã édüp 13 ve geçmiş üstãdları ĥayr u du'ã ile zikr édüp ve

83b

1 ve cümle şaşt ve kabzadan geçmiş 'aşıkların ve cem' ehl-i 2 imãnuñ rühlerin yãd édüp ve cümle hãzırlardan icãzet 3 ve destür taleb eyledükde cümlesi himmet-i 'ãliyle niyyet-i 4 ĝazã ola allãh u te'ãlã kuvvet vére küşãd ola dëyüp 5 safã'-ı himmet ile yardım eylediler bu faķır daħı bunların önünde 6 bunların 'ãli himmetleriyle kıble hevãsıyla durup ol yér 7 cügezi atdum ve ol gün bizimle beylece atup bu faķire 8 muvãfaķat edenlerden ben faķır artuķaķ atdum ol demde ol 9 yercügezi atdum

cümle üstâdlar ve pehlevânlar kerem-i lutflarından 10 bu fakîr ile beylece oğ üstine geldiler dahı ol 11 atılan oğı erkân üzre çeküp elümüze döndiler 12 cümle kabza 'aşıkları mübârek bād déyüp ol araya 13 nişân eylediler ve taş dikilsün allâh u te'âlâ ziyâde

84a

1 déyüp hâzır olanlar ile merhaba eyleyüp 2 meskenetle nevâziş gösterdüm ba'dehu bir gün âdet-i 3 erkân ne'ise yerine getirüp ta'âmdan sonra du'â şenâ 4 birle ol yere taş diküp şâd olduğ ve şimden gerü 5 icâzetdürkim kim gelüp atarsa taş diksün 6 dédiler ve birkaç günden sonra pâdişâhuñ defterdârı 7 merhûm maḥmud çelebinüñ iki şâhbâz yigit oğulları var-ıdı 8 birine muşlı çelebi ve birine muḥammed çelebi dérler-ıdı ikisi 9 dahı ziyâde berk yay çekerlerdi ve atıcı pehlevân 10 yigitler idi küçügi muşlı çelebi gelüp ol yeri 11 aşırı atdı velâkin atduğı yay iki bizüm yayımızca 12 kuvveti var-ıdı atup erkân üzre ziyâfetin eyleyüp 13 taşın dikdi ve kendünüñ karındaşına idüp

84b

1 şöylekim siz benden büyük olasız ve benden ziyâde yay 2 çekesin ben senüñ üzeriñe galebe eyledüm déyüp bunuñ 3 gibi söz söyledi ol hod pehlevân ve ziyâde yay 4 çeküp atar âdem idi bir gün ta'lîmhâneci başı 5 bir 'azîm cem'ıyyet eyleyüp cümle üstâdlar ve pehlevânlar ve ne kadar 6 meydân ehlinden kimesneler var-ıse anda cem' olmış-ıdı 7 ve ta'lîmhâneci başı ol gece şanduk kaldurmış-ıdı 8 ol cem'ıyyetde bir ziyâde berk yay getürmişlerdi cem'ıyyet 9 içinde ol yaya bir kimesne ilerü gelüp dest ura 10 madı ol meclisde heman imri'l-'âlim aḥmed ağa ile degül 11 idi yoḥsa bâkî pehlevânlar 'umûmen anda idi ve pehlevân 12 tozḳoparan ve çeşte bâli ol meclisde hâzır idi 13 ve kendü dahı hûb oğ ve bu çeşte bâli hakkında cümle

85a

1 ehl-i kabzadan 'aşık idi dérlerdi ve merhûm 2 aḥmed ağa memi çelebi hakkında şöyle buyurmuşlardur kim cümle 3 atıcılar içinde başa yakın çeker pehlevân memi çelebi dérdi 4 ve hem taze cuvân yigit idi eyle olsa ol cem'ıyyetde 5 şoyunup ortaya

gelüp ol çekemedükleri yayı 6 memi çeledi çekdi cümle anda olanlar taḥsīn-i aferīn okuyup 7 ḳoluḡa ḳuvvet dēdiler gāyet ḳatı çekici ve ḥūb atcı 8 idi ve padişāh ḥazretleriyle ma'nisadan bile gelmişdür 9 ve anda daḡı menzili vardur muşalla meydānında daḡı yēri 10 vardur bu zamāna gelince deḡlı atılmamışdur ol daḡı 11 yerinde zıkr oluna biz gērü sōzümüze gelelüm çünki 12 küçük ḳarındaşı büyük ḳarındaşına bunun gibi sōz 13 sōyledi aḡa daḡı 'ār gelüp bir gūn küçük ḳarındaşınuḡ

85b

1 yēri üzerine durup ḡaylī aşurı atdı velākin 2 taş dikmedi merḡūm ferḡād paşa şehsuvār oḡlı 3 üzerine gitdüḡi vaḡtīn bile gidüp merḡūm memi 4 çeledi anda fevt olmuşdur kendü dūnyādan gitdüḡi 5 vaḡtīn sonra babaları 'ālī ziyāde eyleyüp tozḳoparan 6 cümle pehlevānlar ile anuḡ taşını dikmişlerdür ve küçük 7 ḳarındaşı fevt olup atalarıyla defn olunmuşdur ikisinüḡ 8 bile rūḡları şād olsun cümle geçenleriyle ve andan 9 sonra kemḡacı ḳāsım divāne gelüp memi çelediden 10 aşurı atup taş dikmişdür ve andan sonra niçeler 11 gelüp yakın ve eksük atdılar ve bozdaḡancı ḡamza daḡı 12 ḳāsımı atdı velākin artuḡlıḡı nā-ma'lūm olduḡı 13 ecilden dikmege iḡtiyār ētmedi sonra sūleymān

86a

1 paşa mezkūr ḡaydar ki zıkr eyledük laḡabına 'acemi tosun 2 dērler idi gelüp andan aşurı atup nişān 3 dikmişdür şimdiki ḡāilde ol menzil anuḡdur ve bu 4 menzilüḡ aşı bu nev' üzerindenür bunun daḡı ḡikāyeti 5 bu arada tamām oldu ve menzil-i mezkūrda bozdaḡancı 6 ḡamza yērini pehlevān ḡaydardan ḡaylī aşurı atup 7 sırta çıkarup taşın sürüp dikmişdür ve 'āḡıbetu'l- 8 emr pehlevān lenduhā'i mūlaḡḡab ca'fer beg gelüp bun 9 lardan ziyāde seksen gez aşurı üstād ḡurd 10 yay-ile ve üstād behrām oḡ-ıla atmışdur ve pişrev 11 menziline şürū' eyleyelüm anuḡ daḡı ibtidāsından niçe 12 olduḡını nihāyetine varınca zıkr eyleyelüm tā kim 13 ol menzil üzerine dūrüşüp ḡalışanlaruḡ daḡı adların

86b

1 aḡılduḡı yēre allāh u te'ālā raḡmet eylesün diyeler ol 2 du'ādan umaruz biz de beyece bulunavuz cümle ehl-i īmān-ıla 3 allāh u te'ālā raḡmet eylesün amīn yā

rabbe'l-âlemîn 4 vesselim teslimân kesîrân merâtib evvel hacı hasan tîrger sâniyen muşlı çeledi şâlisen memi çeledi râbi'ân kemhâcı kâsım 5 hâmisen haydar 'acemi tosun sâdisen bozdağancı hamza sâbi'ân ca'fer beg lenduha bâb bu dahı ağaç 6 menzolidür lodos havasıyla atılmışdur bu yérde evvel bünyâd 7 eyleyen zeykirci kâsım dérlerdı kul ta'ifesindendür ta'lîm 8 hânecidür bu yércügezi ol bünyâd eyleyüp evvel nişân 9 dikmişdür ve andan sonra hacı hasan gelüp atmışdur 10 ittifâk bir gün üç ok-ıla yérini sürüp yuħaru cânibi haylî 11 aşurı idi velâkin toğruca olan okuñ yérini ihtiyâr 12 édüp anı dikmişdür ve ba'dehu andan aşurıya yenıçeri 13 zümresinden okçı hüseyin atmışdur ol merhûm hüseyine peç

87a

1 kal'asında tüfenk ile urup şehîd eylediler rûhı 2 şâd olsun andan sonra filîbelü sofracı dérlér ol 3 gelüp atmışdur okçı hüseynüñ yérini kendü dikmeyüp 4 ehl-i kabza sonra dikmişlerdür bunun aşlı böyle olmuş 5 ve bunun üzerine çok âdemler çalışmışlardur bu dahı 6 ağa menzillerinde haylice yérdür bu taşların gérüsünde 7 gölçük dérlér bir yer var-ıdı bu menzil bu araya vaz' 8 olmadı ol gölçüğe çalışup atmazlardı bu 9 menzil bu araya atılucagaz ol gölcağaza ekşer kimesne 10 atar oldılar ve her bir yérün bir tılsımı vardur gibi ve niçe 11 yerlerde bunu böyle gördük şanasun kim ol yérün ol 12 zeykirci kâsım didükleri şahşa muntazırdur ve andan 13 sonra loğumcı 'ali beg gelüp sofracıdan aşurı atup

87b

1 dikmişdür ta'lîmhâneci başı idi gâyet de merd kişiydi 2 ve andan aşurı tersahâne'i 'âmire re'islerinden merhûm 3 kapudân kılıç 'alî paşanın akrabâsından unci muştafâ 4 re'is démekle ma'rûf kimesne gelüp aşurı atmışdur 5 gâyet de şaliħ kişiydi hatta ok meydânında تنها varup 6 beyşesi hâcet nâmâz-ıla teķayüdde idi merhûm üstâd 7 piyâle yayı ile atmışdur vefât eylemişdür allâh u te'âlâ 8 cümle ehl-i îmân-ıla rahmet eylesün ve andan sonra merhûm 9 ve mağfûr koca muħammed paşanın hazinedâr başısı hasan 10 ağanın kullarından ve şalaħiyyetle ma'rûf bir kişi idi 11 adına hâcî süleymân dérlér bu muştafâ re'isden aşurı 12 ol hâcî süleymân atmışdur berk yay çeken darb uramaz ve menzil 13 atamaz zîrâ bunlar zür-ı bâzu ile atılmaz

88a

1 atalar üstādım hācī süleymān bir kimesnenün berk yay 2 çekdüğine ašlā rıza
vérmedi zirā yay çekmekde 3 murād ok atmağdur devler çekdügi yay ile çekseñ 4
mağbül degildür öküz dahı çeker déyü cevap éderdi 5 menākıb üstādım hācī
süleymān vilāyet-i çerkezden 6 istanbulı geldügünse 7 tevāşı ağa alup derzilügi
ustaya vérüp amma ol 8 tevāşı ağa zabıtcı kimesne olup 9 baba ser 10.sem démekle
üstādun sa‘dedhānesi derzi dükkānına 11 qarīb yérde olup üstādım hācī süleymān
ağasından 12 gizli kemānkeşligi ta‘līm édüp 13 merhūm ve mağfūrınla sultān murād
han hazretlerinün

88b

1 huzūr-ı şerīflerinde kemānkeşlik édüp ‘azīm hünerler 2 gösterüp pādişāh haz édüp
müradı nedür dēdü 3 dēdükde pādişāhım ağamdan āzādlik kağıdın isterim 4 déyüp
pādişāh ‘azīm şafā édüp ol maħalde gülüp 5 bir kabucı gönderüp āzādlik kağıdın
ağasından güc- 6 ile alup gitdi başına āzād olup bir odaya 7 göçüp niçe feryād ve
niçe menziller atup meşhūr-ı 8 ‘ālem hācī süleymān olmışdur uzun boylu yassı
yağrılı 9 kaba şakallı ve cahet şāhib kimesnedür hağ subhanehu 10 ve te‘ālā yay ok
‘āleminde aña musahħar kılmışdur anuñ saz 11 eyledügi yay kimesne saz eyledügi
kādır degildür ok 12 yapar zehgīr yapar ve cepli yakalar çemşid-i zamāndur elinden
13 bir şey kırtulmaz hiçbir ustaya mürāca‘at yoğdur

89a

1 gāyet üstādı gelmegendür tekebbür degildür bir küçük 2 oğlan yay getirüp saz eyle
dése eline alup 3 saz éderdi gönli ganī ne deñlü şarrağ eylesem azdur 4 vaşf-ı kalem
ile taħrīr-i kābil degildür üstāzlığı ‘āleme 5 āşikāredür yüz üç dirhem yay ile biñ yüz
seksen 6 gez yér atmışdur yüz dirhem yayuñ hükmi biñ gezdür yüz 7 elli gez yay
hükminden ziyāde atmışdur tozķoparan 8 yüz otuz sekiz direm yay ile biñ iki yüz
kırk 9 gezdür yay hükminden yüz kırk gez eksükdür 10 zūr-ı bāzu ile atmışdur belki
hüner şan‘at-ıla atmağdur 11 hācī süleymānuñ üstādlığı ve tīr-endāzlığı bundan
ma‘lūm 12 olına cümle kabza ‘āşıklarını pehlevānları cümle ümmet-i 13 muħammedi
ahir nefeste imāndan ayırmaya amīn biħağķı seyid’el mürselīn

89b

1 gāyetde dilāver kiři idi ve hem ‘ömrinde ağzına hamr 2 kıomış degildür ve dağı gāyet de seđi olup şofrası 3 meydānda bir kişiydi ve dağı nice yérler atmışdur mağalli 4 geldükde zikir eyleyevüz inřā‘llāh tebareke ve te‘ālā 5 bu menzilün řāđibleri iřbu arada zikir oluna bi’ř-řavvāb 6 merātib evvel zeykirci kıasım řāniyen hācī şasan tırger řālisen şofracı filibelü rābi‘ān oğçı hüseyin beşinci oğçı ‘ali beşir altıncı muřtafā reşid yedinci hācī süleymān 7 bāb bu yer řop yeri démekle ma‘rūfdur velākin 8 anda anuđ yeri yoğdur anuđ āđı yerinde dikilen řař bu 9 menzile ayak řaři olmuşdur ol sebebden bu menzilün 10 adına ayak řaři anuđ řaři olduğı ecilden bu 11 yérün adıni řoba nisbet eylediler řop iskender déyü 12 zikir eylediler bu menzil dağı ađađ ođ menzildür yılduz 13 hevāsıyla atılır begāyet güzel rūřen yéřdür ve rūřenligi

90a

1 cehitinden atan gözükmejde ve hevācısı ke-enne-hu oğı 2 düşürür gibidür bu menzil bir hūb yéřdür her kiři bunun 3 üzerine atmağlığa rağbet eyler ol ecilden kim ol 4 düşdüği yeri atan kiři hevācısı üzre varıcağ 5 hūb görür zirā kim atılan yer yüksendür bu 6 yércügezi zeykirci kıasım ile şehid ola oğçı 7 hüseyin bu yérün üzerine düşüp dāimā atarlardı 8 ve bu arada da bu menzili bünyād eylemeklik üzre ikisinün 9 dağı yerleri var-ıdı ve amma ikisi dağı řař dikme 10 mişlerdi bu řakīr dağı bir gün bunlaruğ yanlarına beylece 11 durup atdum yeri bozdum anlar fākıre yeri bozduğ 12 dédiler řakīr eyitdüm siz bilürsiz ben yeri nirededür dağı 13 bilmezem dédüm geldük berü oğlar üzerine göremler

90b

1 yerden řaylı ařırı çıkmıř öyle olsa kıasım ile hüseyin 2 anlar gerüde niřān dikmege istemediler bu řakīr 3 allāhuđ vérdigine řükür gösterüp ol günde atduđıma 4 řamd eyledüm merhūm ‘imir-‘ālem ađmed ađa dađı yanımda idiler 5 anlar eyitdiler sizün řakķınızduř déyü buyurdılar řakīr 6 dađı ol yere řař diküp niřān eyledüm hālā ol 7 dikilen řař bu řakīr hācī řasan bendeñüzündür 8 andan řođra rūm yūřuf démek ile ma‘rūf bir kimesne 9 gelüp bizden řaylıce ařırı atmıřdur ve bir pehlevān 10 yigitdür kim gāyetde hūb atıcı idi řamda ve řalebde 11 ve tođatda ve engürüde yerleri vardur

ve hatta sa'adetlü 12 pādişāh hāzretleriyle belgrad fethine giderken şofya 13 menzilinı atup sipāhiliğe çıkmışdur ve hācī hasandan

91a

1 aşurı atup nişān dikmemişdür eyle olsa bu 2 nuş bir 'ādeti var-ıdı bi idi kim çok yérler atup 3 taş dikmezdi müntehāyirler atmak ümiz in eyler idi 4 hatta mezkūr zeykirci yérini zikir eyledük bir gün 5 anuñ üzerine durur anuñ-ıla atduķ oķlarımız 6 getürdiler gel pehlevān bir daķı atalum dēdüm nola hoş 7 dēdi tekrar yaylarımızı kūrup yine atduķ iki 8 def'a otuz toķuz oķ atdı ittifāk kırkıncı 9 oķda menzil aşurıya atup bozdı gérü aña 10 daķı taş dikmedi eyle olsa ahir merhūm fevt 11 olup ahirete intikāl eyledükden sonra bir pehlevān 12 yigitdür anuñ daķı adı anılsun ehl-i kabza arasında 13 tezekkür olunsun dēyü anuñ oķı yerine taşçuğaz

91b

1 birle bir 'alāmet olundu şimdi hācī hasandan 2 aşurı ikinci taş oldur mezkūr rum yūsuf 3 aşurı atmağa çok çok kimesneler ittigince pākce 4 ayırtlayup atamadılar ve ba'dehu oķçılar çarşusından 5 bir tazece cüvān zuhūr eyleyüp meydāna gelür gider 6 oldu tā muqaddem şabāveti 'āleminden yay içinde büyüp 7 ulalmışdı haylice kabilden idi kubürcülik 8 édüp neccār şākirdi idi ol gelüp bu 9 rum yūsufa aşurı atup taş dikdi ve amma ayruk 10 ol dā'ireye uğramadılar adına kubürcü hüsrev dērler 11 idi daķı tazece cüvān idi henüz daķı ziyāde 12 hüner umulurdu velākin bir üstād yanına düşüp 13 andan ta'lim alup söz işidüp şan'atden ve bu

92a

1 hünerden nesne alup dünyāda itmemiş idi ve nerden 2 nereye gelüp kaçır ve gitdügin kendü daķı bilmez idi 3 egerçi kim bu hünerün içinde 'umur harc eyleyenlerün daķı 4 ahvāli böyledür velākin cümle ahvāl-i yér bir dilāver 5 ve levlā mürebbi lem yu'ref rabbi buyurmışlar ilerü gelenler 6 bir ve perver olanlardur sözi bununla tamām eyleyelüm bir 7 söz zerre daķı degildür andan sonra bir menzil daķı 8 vardur anuñ adına halvā yéri dirler anı daķı zikr 9 edelüm ves-selam allāh u ā'lem ve bi'sşavvāb merātib evvel hācī hasan 10 şāniyen rum yūsuf şālisen kubürcü hüsrev rabi'an ca'fer lenduha bāb halvā yéri dēmekle ma'rūf 11 bir yérdür kara yél hevāsı

ile atılır hevāsı güç yérdür 12 yılda bir kerre ya iki kerre eser ol dağı az eser ve bir 13 lahzada tızcek döner atılması müşkilce yérdür anuñçün

92b

1 bunca zamāndan berü dağı atılmamışdur ve merhüm tozķoparan 2 eydür kim kaşkı bir kiři bir menzili édeydi kim anuñ 3 hevāsı yıllarla esmeye idi ve her atılan oķ şındı 4 birisi şağ ķurtulmaya idi zirā kim bir yérün hevāsı 5 her gün esicek ol yérün atması āsān olur bu iki 6 yeri bu faķır bir haftada atdum ikisinde dağı merhüm 7 aħmed ağa yanumda idi ve bu ħalvā yeri iki kerre birbiri 8 ardınca atdum ve bir ħara yél hevāsı ile atılır memi çelevi 9 ile muşli çelevinün taşları mābeyninde siyāhıce ayak 10 taşındur hiki? yérine ħarşu ħalaťanuñ aķ ħulasına toğrı 11 atılır atan ve oķ altında duran hevācısı ħüb gözükür 12 her ħalan yerlerimizden bu artuķdur ve buña ħalvā yeri 13 dimege vech tesmiye oldur ki bu yércügezlerün atılması

93a

1 ikisi bir hafta vāķı' oldı atılması dağı bir cüz'-ice 2 pehlevān ile oldı ol ecilden ziyāfeti dağı cüz'-ice 3 oldı ve ol zamānda istanbula bir üstād 'arab 4 gelmişdi beğāyet ħüb kırma bademi ħalvā işlerdi 5 ve ol ħalvācınun adına aķ paķ tatlu dérlerdi 6 ol zamānda anuñ ħalvāsı tatlılığı ile ħaylı iştihārı 7 var-ıdı ki vaşfi dénılmazdı ve anuñ ile bir ħabbāz da 8 gelmişdi laťif ħübnāzük mışrı ħaķıl etmek pişürür 9 idi ol iki ta'am münāsibeti cihetinden cem' olmağa 10 yaķışur idi anuñ ħalvāsı var-iken ħayruñ ħalvāsına 11 kimse mi yapışurdi bismi'llāh déyüp şunanlardan birbirine 12 yetişmezdi tā şöyle söylenürdi kim 'arabda ve 'acemde meşhür 13 idi ve bu 'arab alaca ħamam yanında olur idi bir ħarīb

93b

1 nesne idi ayāğ üzre tıramaz idi bir kürsi üzre 2 tırup işleyüp pişürdi hem ħalvā geregi olmayan 3 dağı durup baķışurdi eyle olsa cümle şahraya seyrāna 4 ħıķanlar bu ħalvādan ħıķmağa aķışurdi ve her birisi bu ħalvā 5 dan almağa aķışurdi eyle olsa biz dağı bu ħalvāya cümle 6 ħalkuñ bu vech-ile rağbetin gördük ħaz eyleyüp 7 varup bu aķ paķ tatlu 'arabdan vafır ħalvā aldıķ ve ol 8 ħaķıl etmekden vafır fütula alup meydāna getürdük 9 dağı atıcı pehlevānlara her cemā'at oturduķları yerde birer 10

şofra Һalvā ile tāze etmegi nazarlarında ҺorduҺ Һünkim 11 ta‘ām yendi ve şükr
édindi ba‘dehu ol iki dāne 12 atılan oҺa bi’t-tamām nişān dikdiler ve ol kim cümle 13
pehlevānlara ve üstādlar ve cemi‘en ehl-i Һabza anda Һāzır

94a

1 idi ve ol mec‘muada Һāzır olandan ehl-i dil yārānuҺ 2 birisi bu menzilün adını
Һalvā yeri Һodı ittifāҺ 3 ol günden berü bu yérün adı Һalvā yérüdür ol zamāndan 4
berü aşlā bu yer atılmadı uşda tā bu zamāna gelünce 5 ye deҺlü inşāllāh u te‘ālā biz
daҺı dilerüz ki 6 ol yércügez raĝbet ra‘iyyet eyleyüp anlar daҺı ol 7 sebab-ile ol
menzil iştiҺār bula anuҺ bahānesiyle 8 biz daҺı unutulmayavuz ve niçeler daҺı atup
ber-murād 9 olalar bu dünyādan geҺenler hemān bir du‘āya muhtācdur 10 sa‘ādet ol
kişinün kim aҺılduĝında Һayır-ıla aҺıla 11 amma şol aduҺ aҺılıcda nefrīn adıyla
aҺılmakdan unutulmaҺ 12 yigrekdür yārabbī saҺa şıĝınuruz her yaramazlıҺlardan 13
bizüm yaramaz işlerimüzi sen Һayra mübeddel eyle evvel

94b

1 ‘ināyetünden İmān-ıla müşerref gerü ve aҺir nefesde şeytan 2 şerrinden İmānumızı
sen şakla daҺı Һabībün Һürmeti-çün 3 günāhumuzdan geҺ daҺı bizi fazluҺla cennete
Һoy 4 cehennem odından āzād eyle

جَهَنَّمَ أَوْ دُنْدُنَ أَزَادَ آيَتَهُ بِحُسْنِ التَّوْفِيقِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا آيَاهُ وَلَهُ الْفَضْلُ
وَلَهُ الشَّانُ الْحَسَنُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا
وَرَضِي اللَّهُ عَنْ أَصْحَابِهِ رَسُولِ اللَّهِ أَجْمَعِينَ وَعَلَى مَلَائِكَتِهِ
الْمُقَرَّبِينَ وَصَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَسَائِرِ
الْمُؤْمِنِينَ أَجْمَعِينَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِوَالِدِنَا وَلِأَخْوَانِنَا
وَلِإِبْنَانِنَا وَلِإِسْتَارِنَا وَلِشَايِخِنَا وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَمْخِيَاءِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنَاتِ

برحمته

95a

1

95
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

2 uşda bundan sonra niçe menziller bünyād olmışdur 3 bāb bu dağı bir menzildür ki lodos hevāsı 4 ile atılmışdur yüzi yuġaru yērdür oġ meydānınuġ kağıd 5 hāne semtine dūşmişdür ħaylice şarb menzildür ve çoġ 6 ŧālib-i maħrūm ħalmışdur ve bu

yérün evvelki taşuñ şāhibi 7 tā ma'lūm olduğı ecilden tezekkür olunmadı amma ikinci 8 taşınuñ şāhibi akşaraylı muhammed démekle ma'rūf 9 bir kişiydi sipāhī oğlı zümresinden idi gāyet de 10 bu şan'atun feridi idi lakin az çeküp deründen 11 çalışmazdı ve hem hasīs tab' idi ol ecilden bu 12 kadar ile qarār kıldı ve üçüncü taşuñ şāhibine 13 oqçı kara memi dérlér gāyet de be-nām üstād oqçı idi

95b

1 ve hem kāmıñ dağı işlerdi zamānında ferīd-i 'aşır idi 2 ve hem gāyet de zerdūz atıcı idi lakin atıcılaruñ muhibbi 3 degil idi ittifāk bu yeri atup taşı dikedükden 4 sonra bir gün bu menzile turup yine atarken pişrevinüñ 5 birisi kırılır görseler ici boş hele ustalar ortasında 6 haylī mücādele olup bunuñ taşını çıkardılar yabāna 7 bıraktılar kim sen hīle ile atduñ oquñ mücevvedür 8 dediler ba'de zamānın üstādlığına ri'āyeten yine diküp 9 kurdılar şimdiki hāle üçüncü taş anuñdur 10 ve dördüncü taşuñ şāhibine demürce kılı ca'fer dérlér 11 gāyet de tīrendāz pehlevān idi ve ezmāyış ve menzil 12 atsa şöyle kim puta gibi toğrı atardı aşlā 13 şast ve kabza cānibine zerre kadar oqı gitmezdi

96a

1 ve hūsn-i hulķı gökçek kişiydi ve gāyet de çok çeküp 2 azdan atardı ve beşinci taşuñ şāhibine sāyibān 3 kılı 'ali beg dérlérdi gāyet dilāver yigit ve çok 4 çeker kişiydi ve da'im atmağa muqayyed degil idi lakin 5 oq atarlara cān u başın dirīđ eder kişi degildi 6 ve altıncı taşuñ şāhibine nakkaş muhammed çelebi dérlér idi 7 yenjçeri zümresinde ta'līmḥāneci başı olmışdı 8 gāyet de tālīb ve hem atıcılar muhibbi idi ve hūsundār 9 kimesne idi ve yedinci taşuñ şāhibine hācī süleymān 10 dérlérdi gāyet de dilīr vü dilāver ve hūsundār dağı 11 şālīḥ kişi-idi ve 'ömründe aşlā ağzına hamr doğınmamışdır 12 ve her kanķı menzilde kim altı taş olsa elbet de bu 13 hācī süleymān ol menzili fetḥ édüp yedinci taş

96b

1 olmaķ muqarrerdür huşūşa istanbuluñ oq meydānında dört 2 menzilde baş taşlar bunuñdur her birinde altı taş 3 olup yedincisi haķ te'ālā buña müyesser eyleyüp yediler 4 derecesin vérmişdür ve bu hācī süleymān ibtidā zuhūrı 5 merḥūm vezīr-i

‘āzam koca muḥammed paşanuḡ ḥazinedār 6 başısı ḥasan ağanuḡ kulı-y-dı ve gāyet de küçüçekden 7 şaklayup oğlu gibi beslemişdi bu ise geldi 8 yetişüp yigit olup katı yaylar çekerdi ve kemān 9 keşlikler édüp ortalıkda meşhūr-ı ‘ālem olduğı 10 efendisinüḡ ma‘lūmı olup efendisi bunu āzād 11 étmedi kim şimdi bunu ben āzād édicek olusam 12 beni bırağur déyüp ‘ataknāmesin vérmedi bu dağı 13 tedārük édüp kemānkeşlikler aletin müḥeyyā eyleyüp

97a

1 merḥūm sultān murādın nazarında niçe dürlü şan‘atlar 2 gösterüp on dört kat zireden kim kalkandur 3 üzerinden urup öte cānibine geçdi ve dağı 4 niçe zarblar urup pādişāha dürlü dürlü şan‘atlar 5 gösterdi kim insan bunu eylemege kādīr degildir 6 pādişāhdur bunu göricek eydür her ne kim dilerse vérdüm 7 déyü buyurdi hemandem ḥācī süleymān du‘ā edüp 8 mezkūr ı aḥvālını sa‘adeti pādişāha ‘ilām eyleyüp ‘ataḡ 9 nāmem isterem déyicek merḥūm sultān murād mübārek kendü 10 ḥatt-ıla verilsün déyü üzerine buyrıldı yazup eger muḥalefet 11 olunursa bi‘zzāt on bahāsın vériilsün déyü buyurdi 12 bu kerre efendisi ḥasan ağadan ‘ataknāme isteyicek 13 vérmeyüp çok mücādeleden sonra tekrar buyurdi-y-la fużuli

97b

1 cebren ve ḡahren pādişāh cānibinden ḡapucı gelüp sa‘adeti 2 pādişahuḡ ḥışm-nāḡ buyrıldı(sı)n ḥasan ağanuḡ eline 3 vérdükde ol dağı kendü başından ḡavf 4 édüp ‘ataknāmesin vérdi neylesün çaresi 5 vérmek idi bu kerre ḥācī süleymān kendü başına pādişāh 6 olıçak şöylekim etrāf-ı ‘āleme el şaldı ašlā bir ferd 7 gelmedi kim zamānında anuḡ yayını çeke ve étdüğü 8 kemānkeşligi éder ādem bulunup anuḡ urduğı 9 zarb ura bile ḡuşūsa ‘arabda ve ‘acemde şāyi‘ olup 10 çekdüğü yayı ve urduğı zarbı kimseler étmege kādīr 11 olmadılar ve dağı nice vilāyetlerde menziller atup 12 taşlar dikmişdi kim dil-ile vaşf olunmaz ve ḡālā mışır 13 vilāyetinde paşa olanlaruḡ kimisinüḡ müteferriḡa başısı ve kimisinüḡ

98a

1 ḡapucı başısı olup ‘azīm ağalık sürüp her vilāyete 2 uğraduğda elbette ol vilāyetüḡ menzilüḡ bozup ve ol 3 vilāyetde olan kemankeşlerinüḡ yayların çekmişdür 4 ve

el'ân mısır begler begiliginden islambula gelüp vezir 5 â'zam olan 'ali paşanın çavuş başısı olmuştur ve bu 6 menzili kim hâcî süleymân atmışdır adına bunun nakkaş 7 yeri dërler ve bu hâcî süleymân gâyet de mün'im kişi-idi 8 ve faşih zebân ve hüsni hulkı gökçek âdem idi ve gâyet de 9 çok çeküp şaklayıcı-ıdı ve fi zamânına çimşid-i şânıydı 10 zirâ kim ok işlemek saz eylemek cümle 11 sini üstâzından eşrefdür viran vaqtün içinde bir 12 nesne peydâ eylerdi kim ašlâ âdem oğlunun gönlinde 13 yog-ıdı ve sofrası meydânda gâyet de sehi vücûdı

98b

1 idi ve gâyet de şeci' ve dilir ve şolağına yay çeker 2 ve tavîlu'l-kâmme kişi idi ve hem çerkes cinsi-idi ve 3 ehl-i kur'an ve tekellümünde şanki gülerdi ve hem ol 4 hacı süleymanın pehlevânlığı zamânında ne kadar ta'limhâne 5 ci başılar ve ehl-i kabzadan nice dilir pehlevânlar var-ise 6 cümlesi hep anuñ şäkirdi idi ve idmân-içün 7 oqları ve yaycılar ve nüzul-ı ni'metleri hâzır ve müheyyâ idi 8 hatta kim hizmetkârlarını gönderürdi kim bir kabza-ı 'aşıkı bulup getüre müft ok yandan idmân eyleye 9 ve ni'metin yiyüp şükürin diye şöyle bu bir adam-ıdı ve hem 10 ol 'aşrun hem atıcısı-ıdı ve kemânkeşi-idi allâh u â'lem 11 bi's-şavvâb merâtib evvel nâ-ma'lûm şaniyen akşarâyılı muhammed çelebi şalisen oqçı kara memi râbi'an 12 demürçi kulu ca'fer hâmisen sayeban kulu 'ali beg 13 sâdisen nakkaş muhammed çelebi saminen hâcî süleymân bâb bu kelimât istanbulda

99a

1 ez-mâyış yerinde olan cıblağın şol cānibinde durulup 2 lodos-ıla meremmâtçı aħmed çeşmesi üstine bağlara 3 toğrı atılan yeni menzili bildürür kaba lodos batı 4 hevâsı-ıla atılmışdır ve bu arada vaz' olunan evvelki 5 taş 'arabzâde muştâfa çelebi demekle ma'rûf bir kimesne 6 nünüdür istanbulda cübbet 'ali kapusunda olurlardı mevlüdi 7 anda idi lakin gâyet de kabza 'aşıkı olduğu ecilden 8 istanbulda olduğu mülkini bey' eyleyüp ok meydânı 9 kurbında bir ev şatun alup kulaksız aħmed mescidi yanında 10 bir dükkânda mu'allim olup ma'sûmlar okudur gâyet de 11 ehl-i şalâh ve ehl-i ma'rifet ve dervîş meşreb ve hüsni hulk 12 ıssı ve sâhi ma-melek ve kabza 'aşıklarının muhibbidür ve 13 ikinci taş unqapanının kâtibi olan küçük muşli çelebi

99b

1 démekle ma' rûf bir kişidür 2 bu risâle islambuluñ ok meydânında olan 3 menzilleri beyân eder 4 menzil-i tozķoparan bin iki yüz otuz altı 5 gez menzil-i tozķoparan bin iki yüz 6 kırķ gez menzil-i aħmed aĝa biñ iki yüz 7 yigirmi iki buķuk gez menzil-i lenduha biñ yüz 8 elli altı gez menzil-i lenduha biñ yüz kırķ 9 yedi gez menzil-i lenduha biñ yüz toķsân gez 10 menzil-i ullı ferruħ biñ yüz seksen gez menzil-i 11 parpul biñ yüz altmış beş gez menzil-i ĥaydar 12 biñ toķsan sekiz gez menzil-i ŗucâ' ĥâcî süleymân

100a

1 aşırı atmışdur yigirmi gez biñ otuz toķuz gez 2 menzil-i pehlevân çâvuş biñ seksen altı gez 3 menzil-i nakķaş muħammed ĥâcî süleymân aşırı atmışdur 4 altmış gez biñ kırķ iki gez menzil-i cerraħ biñ 5 elli altı gez menzil loķumcı ĥâcî süleymân 6 aşırı atmışdur on altı gez biñ elli üç 7 gez menzil sekbân ķulı biñ elli toķuz gez 8 menzil-i ekşi toķuz yüz seksen gez menzil-i ĥâcî süleymân 9 biñ yüz on beş gez menzil-i deli ĥasan toķuz 10 yüz toķsân beş gez menzil-i divitci toķuz yüz 11 seksen gez bu cümle on toķuz menzillerdür ki 12 zikir olundı bu risâle daħı gelibolı vilâyetinde 13 olan menzilleri beyân eder

100b

1 menzil-i tozķoparan biñ yüz yigirmi beş gez 2 menzil-i poĝa yeni begzâde biñ yüz on dört 3 gez menzil-i çukur biñ altmış üç gez ĥâcî süleymân 4 atmışdur kırķ gez menzil-i lodos biñ yetmiş üç 5 gez ĥâcî süleymân atmışdur yigirmi sekiz gez 6 menzil-i ķara ķova biñ seksen gez ĥâcî süleymân atmışdur 7 yigirmi üç gez menzil-i batı biñ yigirmi dört gez 8 ĥâcî süleymn atmışdur otuz altı gez menzil-i 9 ķara yel biñ altmış gez ĥâcî süleymân atmışdur 10 on dört gez menzil-i ķible biñ kırķ gez ĥâcî 11 süleymân atmışdur on yedi gez menzil-i ĥalîl 12 elebi oĝlı toķuz yüz on dört gez menzil-i yaycı 13 muħammed sekiz yüz elli dört gez ĥaķ subĥânehu cümle

101a

1 sine raħmet eyleye ve bâķî pehlevânlara ŗıĥat-ı beden 2 vérüp cümle işlerin dâim ĥayır 3 ile âsân eyleye amîn 4 biħürmet-i seyyid'il-mürselîn 5 ruħlar-içün 6 fâtiħa 7

mıŖırda arafa meydānında olan menzilleri beyān 8 eder 9 lenduhā 1059 hācī sūleymān 1061 hācī sūleymān 1046 10 pervān 937 piyāle āga 937 hācī sūleymān 1054

101b

1 ellez 972 hak-ile hacı sūleymān elli u gez zıyāde paŖazāde 932 ca'fer 2 touz yz yetmiŖ drt haki yahya sekiz 3 yz altmıŖ iki hakī-ile 'ābūzānet (?) sekiz 4 yz seksen drt peŖrevdr

2.BÖLÜM

BİÇİM BİLGİSİ İNCELEMESİ

1. YAPIM EKLERİ

1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri

1.1.1. +lık, +lik, +lük, +lıg, +lig, +luğ, +lüg

güştgîr+lik (52b/3), güreşçü+lük (52b/9), menzil+lik (53b/1), atmağ+lıg+(54b/10), şaz+lıg (56a/10), şehzâde+lük+ (57a/12), dikmek+lik (58a/10), boyun+luğ+ (63b/4), şubaşı+luğ+ (66b/4), bölügbaşı+lıg (68a/13), şîrmerd+lüg (69a/1), silâhdâr+lıg+ (69a/10), hâkî+lüg+ (72a/2), konuğ+luğ+ (73b/2), eylemek+lik (74a/9), ağa+lık (74b/6), tîr-endâz+lık (74b/5), atıcı+lıg+ (74a/10), hiki+lüg+ (77a/10), pişrev+lik+ (77a/11), yükrük+lük (77a/13), oğçı+lık (77b/ 9), olmağ+lık (77b/12), artmağ+lık (78a/4), uzun+luğ+ (79a/7), yaycı+luğ+ (79a/12), işlemek+lik (81a/3), küstâh+lıg+ (82a/1), âzâd+lık (88b/3), derzi+lüg+ (88a/7), kemânkeş+lig+ (88a/12), üstâz+lıg+ (89a/4), rüşen+lig+ (89b/13), atmağ+lıg+ (90a/3), eylemek+lik (90a/8), sipâhî+lıg+ (90b/13), kubûrcı+lık (91b/7), tatlu+luğ+ (93a/5), yaramaz+lık (94a/12), orta+lık+ (96b/9), ağa+lık (98a/1), beglerbegi+lig+ (98a/4), pehlevân+lıg+ (98b/4).

1.1.2. +cı, +ci, +çı, +çi, +çu, +çü

güreş+çü+ (52b/9), yay+cı (54a/2), hevâ+cı (54a/5), kapu+cı (57b/12), çizme+ci (62a/3), ta'limhâne+ci (62b/11), av+cı (66a/13), 'araba+cı (68b/2), taş+çu+ (71b/2), oğ+çı+ (77b/9), zabt+cı (88a/8), demür+cı (90b/10), kubûr+cı+ (91b/7), halvâ+cı+ (93a/5), meremmât+çı (99a/2), divit+çi (100a/10).

1.1.3. +lı, +li, +lu, +lü

kuvvet+lü (52b/1), yér+lü (54a/10), mekân+lu (65a/10), dür+lü (60a/2), deñ+lü (60a/2), çakıl+lu (65b/9), giz+lü (61b/10), ad+lu (66a/9), balçık+lu (68b/2), yük+lü (72a/1), ayaşofıya+lı (72a/12), şan'at+lu (73b/13), dür+lü (77b/8), çayır+lu (78b/9),

çemen+lü (78b/9), akarsu+lu (78b/9), kuş+lu (78b/10), vahşi+lü (78b/10), yağrı+lı (88b/8), saçal+lı (88b/9), ceb+li (88b/12), sa'adet+lü (90b/11), tat+lu (93a/5).

Bu ekin yuvarlak ünlülü şekilleri daha çok kullanılmıştır.

1.1.4. +sız, +süz, +suz

belür+süz (62a/10), korku+suz (63b/5), kulak+süz (99a/9).

1.1.5. +cuğ, +cuğ

menzil+cuğ+ (70a/6), aza+cuğ+ (72b/12).

1.1.6. +cek

tiz+cek (92a/13), küçü(k)+cek (96b/6).

1.1.7. +cuğaz, +cügez

el+cuğaz+ (64a/5), yer+cügez (71a/13), taş+cuğaz (91a/13).

1.1.8. +cağaz

göl+cağaz (87a/10).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.1.9. +çe

Frenk+çe (63b/8).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.1.10.+daş

yol+daş (69b/11), karın+daş+ (84a/13).

Sadece iki örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.1.11. +ncı, +nci

üç+i+nci (63b/11), dörd+i+nci (64b/3), beş+i+nci (64b/11), altı+ncı (89b/6), yedi+nci (89b/6), kırk+i+ncı (91a/8).

Bu ekin yuvarlak ünlülü biçimleri kullanılmamıştır. Dudak uyumuna uygunluk yoktur.

1.1.12. +er

bir+er (54a/3).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.2. İsimden Fiil Yapma Ekleri

1.2.1. +la-, +le-

iş+le- (52b/10), hazır+la- (53b/13), işmar+la- (54a/9), yok+la- (55a/9), göz+le- (55b/11), muşāfaḥa+la- (56a/8), gez+le- (61b/5), baş+la- (64a/4), ‘aceb+le- (64a/5), bağ+la- (70a/7), temiz+le- (74a/6), şak+la- (96b/7).

1.2.2. +da-

kımıl+da- (52a/13).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.2.3. +k-, +k-

bir+i+k- (52a/7), göz+ü+k- (89a/1).

1.3. Fiilden İsim Yapma Ekleri

1.3.1. -m

ad-ı-m (77a/5).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.3.2. -k, -k

bürü-k (64b/4), böl-ü-k (69b/5), art-u-k (75a/ 5), uza-k (78a /11), yükse(l)-k+ (90a/5), ayır-u-k (91b/9).

1.3.3. -n

şat-u-n (99a/9).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.3.4. -c

anıl-ı-c+ (94a/11).

1.3.5. -ıcı, -ici

at-ıcı (51b/12), çek-ici (85a/7), şakla-y-ıcı (98a/9).

1.3.6. -tı

buyur-u-l-tı (97a/13).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri

1.4.1. -ma-, -me- Olumsuzluk eki

eyle-me- (51b/10), kıymılda-ma- (52a/13), vër-me- (52b/11), iste-me- (53b/11), ol-ma- (59a/8), ét-me- (59b/11), dik-me- (60a/8), kırtul-ma- (61a/10), çıkar-ma- (68b/8), dur-ma- (69a/6), atıl-ma- (73a/10), göster-me- (74a/3), temizle-me- (74b/6), at-ma- (75a/3), ço-ma- (77a/11), geç-me- (78b/2), vër-me- (88a/2), iste-me- (90b/2), uğra-ma- (91b/10), it-me- (92a/1), kır-ma (93a/4), unutul-ma- (94a/8), dokın-ma- (96a/11), gel-me- (97b/7).

1.4.2. -n- Dönüştürücü çatı eki

şoy-u-n- (54a/3), ol-u-n- (59a/12), ufa-n- (61a/10), söyle-n- (63a/2), yapı-n- (64b/7), uva-n- (76a/4), bul-u-n- (78b/1), uza-n- (79a/3), de-n- (93a/7).

Bu metinde *ufa-* ve *uva-* fiillerinin ikisi de kullanılmıştır.

1.4.3. -l- Edilgen çatı eki

aş-ı-l- (52a/10), dik-i-l- (56b/4), kes-i-l- (60b/6), at-ı-l- (61a/5), ölç-ü-l- (65a/6), kır-ı-l- (65b/7), i-l- (70b/2), um-u-l- (74a/2), yaz-ı-l- (79a/5), ula-l- (91b/7), um-u-l- (91b/12), den-i-l- (93a/7), unut-u-l- (94a/8), aň-ı-l- (94a/10), vér-i-l- (97a/11), buyur-u-l- (97a/13), dur-u-l- (99a/1)

1.4.4. -ş- İşteş çatı eki

dut-u-ş- (52b/13), segirt-ü-ş- (56a/1), ayr-ı-ş- (56a/10), yap-ı-ş- (57b/12), deg-i-ş- (58a/3), söyle-ş- (60a/2), yet-i-ş- (71a/5), ir-i-ş- (82b/6), dür-ü-ş- (86a/13), bak-ı-ş- (93b/3), ak-ı-ş- (93b/4), yak-ı-ş- (93a/10).

1.4.5. -r- Ettirgen çatı eki

geç-ü-r- (52a/8), eyit-ü-r- (55b/6), çık-ar- (68b/8), gid-e-r- (70b/8), düş-ü-r- (90a/2), piş-ü-r- (93a/8).

1.4.6. -t- Ettirgen çatı eki

segir-t- (56a/1), ey-i-t- “ayıt-” (59a/6), yürü-t- (61b/9), ile-t- (70b/2), düze-t- (77b/8), çürü-t- (78b/13), ayır-t- (91b/4).

1.4.7. -dur, -dür Ettirgen çatı eki

birik-dür- (52a/7), kon-dur- (56a/4), yap-ı-ş-dur- (57b/12), deg-i-ş-dür- (58a/3), kel-tür- “getür-” (58a/4), ey-dür- (61a/2), yetiş-dür- (71a/5), öl-dür- (74b/11), inan-dur- (77b/11), bil-dür- (80b/7), iriş-dür- (82b/6), kal-dur- (84b/7), bil-dür- (99a/3).

1.4.8. -der-

*gön-der- (88b/5).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

1.4.9. -ele-

dep-ele- (74a/5).

Sadece bir örnekte bu eke rastlamaktayız.

2. ÇEKİM EKLERİ

2.1. İSİM ÇEKİMİ

2.1.1. Çokluk eki

ğavgā+lar (51b/1), hüner+ler (51b/3), atıcı+lar (51b/11), ev+ler (52a/4), işit-en+ler (52a/6), demren+ler (52a/9), kalkın+lar (52a/9), kendü+ler (52a/12), şāhib+ler (52a/12), vakt+lar (53b/11), hevācı+lar (54a/5), adam+lar (54a/6), bu+n+lar+ (54a/13), atan+lar (54b/2), geçen+ler (54b/6), a+n+lar (54b/11), etek+ler (55b/4) kişi+ler (56a/4), şehādet+ler (56a/4), bākī+ler (56b/1), şevk+ler (56b/1), cem'iyet+ler (56b/1), şehzādelük+ler (57a/12), el+ler (57b/2), şerīf+ler (58a/11), yāren+ler (58b/7), dost+lar (58b/8), muṭi+ler+ (59a/9), da'vā+lar (59a/11), siz+ler (59a/13), şerīf+ler (59b/10), himmet+ler+ (61a/1), ara+lar (61b/8), kitāb+lar+ (61b/9), mezkūr+lar+ (62b/1), kim+ler (62b/7), kan+lar (63b/5), bilek+ler (64a/5), el+cügāz+lar (64a/5), olunan+lar (64a/5), 'arabacı+lar (68b/2), yoldaş+lar+ (68b/11), cenk+ler (69a/4), sipāhī+ler (69a/5), araba+lar (69a/7), kāfir+ler (69b/9), şehīd+ler (69b/11), zālīm+ler+ (70a/7), el+ler+ (70a/12), hūzūr+lar (70b/3), eyledük+ler+ (70b/8), geçen+ler (71a/6), menzil+ler+(71b/10), şākīr(t)+ler+ (72a/7), 'uşşāk+lar (72b/7), olan+lar (73b/8), iş+ler (73b/13), mīrāşhor+lar+ (74b/6), düşmiş+ler + (74b/10), kul+lar+ (74a/13), yetişen+ler (75b/2), eyleyen+ler (75a/4), atıcı+lar (75a/7), emek+ler (75b/3), vilāyet+ler+ (76a/12), esrār+lar+ (77b/10), şan'at+lar (78a/3), hāzret+ler+ (78a/10), şāhābe+ler (78a/11), bağ+lar (78b/10), bahçe+ler (78b/11), köşk+ler (78b/11), sarāy+lar (78b/11), tecrībe+ler (78b/12), ulu+lar (78b/12), şınmak+lar (78b/13), 'ömür+ler (78b/13), kavsnāme+ler (79a/6), yay+lar+(79a/6), şāhīb+ler (79b/12), yér+ler (79b/13), esāme+ler (80a/3), geçen+ler (80a/3), esāme+ler (80a/3), taş+lar (80b/14), niçe+ler (81b/4), üstād+lar+ (81b/2), şeyh+ler (81b/4), menzil+ler (81b/5), pehlevān+lar+ (82a/10), pīr+ler+ (82a/11), ṭālib+ler+ (82b/2), ata+lar+ (82b/2), 'āşık+lar+ (82b/9), taleb+ler+ (82b/10), maḥabbet+ler (82b/12), rūḥ+lar+ (83b/2), hāzır+lar+ (83b/2), luṭf+lar+ (83b/9), yigit+ler (84a/10), kimesne+ler (84b/6), çalışan+lar (86a/13), re'is+ler (87b/2), ādem+ler (87a/5), hüner+ler (88b/1), dev+ler (88a/3), yaқа+lar (88b/12), müntehayir+ler (91/3), oқ+lar+ (91a/5), eyleyen+ler (92a/2), yıl+lar+ (92b/3),

gelen+ler (92a/5), yercügez+ler (92b/13), şunan+lar (93a/11), çıkan+lar (93b/4), yaramazlık+lar (94a/12), yedi+ler (96b/3), kemânkeş+lik+ler (96b/13), şan'at+lar (97a/1), zarb+lar (97a/3), kimse+ler (97b/10), vilâyet+ler+ (97b/11), beg+ler (98a/4), ni'met+ler+ (98b/8), hizmetkâr+ler+ (98b/9), ma'sûm+lar (99a/10).

Eski bir çokluk eki

oğul+an+ (74b/1).

Bu metinde eski bir çokluk eki olan *+an* ekine bir örnekte rastlıyoruz. Bu ek, metinde de görüldüğü gibi günümüzde de işlevini kaybetmiş bir şekilde kalıplaşmış olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.1.2. İyelik Çekimi

1.tekil şahıs iyelik eki

menzüller+im (61a/3), hizmet+üm+ (69b/2), üstād+ım (88a/1), pâdişāh+ım (88b/3), ağa+m (88b/3), atduğ+um (90b/3), yan+ım+ (90b/4).

2. tekil şahıs iyelik eki

söz+üñ+ (55a/11).

3. tekil şahıs iyelik eki

vaşf+i+ (51b/2), bir+i+ (51b/4), furûn+ı (51b/5), durduğ+ı (51b/6), hünerler+i+ (51b/3), tunc+i+ (52a/2), meydān+i+ (52a/3), yapduğ+ı (52a/4), eyledük+i (52a/4), öñ+i+ (52a/5), gösterdük+i (52a/6), hüner+i+ (52a/6), üst+ü+ (52a/8), yan+i+ (52a/8), demrenler+i+ (52a/9), ta'līmḥāne+si+ (52a/10), 'ulûfe+si+ (52b/2), arka+sı (52b/2), şaded+i (52b/10), dé-düg+i+ (53a/1), kol+i+ (53a/4), uzun+ı (53a/8), lodos+ı (53b/3), hevā+sı (53b/6), kul+i+ (53b/7), iste-dük+i (53b/7), esbāb+ı (53b/8), maşlahat+i+ (53b/8), diledüg+i (53b/10), istemedüg+i (53b/11), yaylar+i+ (53b/12), yaycı+sı (54a/2), dib+i (54a/3), alt+i+ (54a/5), hevācılar+i (54a/9), şāhibler+i+ (54a/12), emşāl+i (54b/1), türendāzlar+i+ (54b/1), yan+ı (54b/1), pehlevān+ı (54b/4), rûḥ+ı (54b/8), söz+ü (55a/1), orta+sı (55a/2), cānib+i+ (55a/10), etekler+i+ (55b/4), bayrağ+ı (55b/5), yay+i+ (55a/8), kalkduğ+ı (55b/2), ok+u+ (55b/7), şehādetler+i (56a/4), birbir+i+ (56a/10), mekān+ı (56a/11), bākīler+i (56b/1), şevkler+i (56b/1),

cem'iyetler+i+ (56b/1), düşdük+i (57a/6), hâzretler+i (57a/8), atılduğ+i+ (57a/8), şehzâdelükler+i (57a/12), taht+ı (57a/13), eller+i (57b/2), göz+i (57b/4), 'âşık+ı (57b/7), altun+u (57b/9), kabza+sı (57b/11), 'ilm+i (57b/10), meremmât+ı (58a/1), kemüg+i (58a/2), söz+i (58a/5), vérmedük+i (58a/6), menzil+i+ (58a/8), dikmeklig+i (58a/10), hâzretler+i (58a/11), şerîfler+i (58a/1), şeyh+i (58b/1), cevâb+i+ (58b/2), taş+i+ (58b/3), öñ+i+ (58b/13), atduğ+ı (59a/3), emr+i+ (59a/5), zerre+si (59a/6), cân+ı (59a/7), hâkîm+i (59a/13), hâzretler+i (59b/1), hük+m+i (59b/3), şerîfler+i (59b/10), yer+i+ (59b/11), cümle+si (59b/11), maqşüd+ı (59b/11), mücib+i (60a/8), hâyât+ı (61a/2), beyân+i+ (62a/3), hevâ+sı (61a/6), menzil+i (60a/7), düzetdüğ+i (61a/12), yeñi+si (61b/2), eyü+si (61b/3), kendü+si (61b/3), tecrîbe+si+ (61b/4), olma+sı (61b/6), kurma+sı (61b/7), ne i-dük+i "neydüğ+i" (61b/10), ad+i+ (62a/4), kalduğ+ı (62a/8), oğul+ı (62b/1), pişrevlüg+i+ (62b/10), vaşf+ı (63a/1), yérler+i (63a/4), başladuğ+ı (63a/4), evvel+i+ (63a/13), aşl+ı (63b/2), boyunluğ+ı (63b/4), kanlar+ı (63b/5), haşmâne+si (63b/9), yarında+sı (63b/13), bilekler+i (64a/5), paça+sı (64a/7), heves+i+ (64a/8), kubür+i+ (64a/11), tekye+si+ (64a/10), nazâr+ı (64b/1), şan'at+i+ (64b/13), tîr-endâzlığ+i+ (64b/13), zamân+ı (65a/1), nazîr+i (65a/1), rûhlar+ı (65b/2), şınur+ı (65b/8), bulduğ+ı (65b/8), ehl+i+ (66a/1), kudemâ+sı (66a/2), tâ'ife+si+ (66a/5), revnâk+ı (66a/5), çıkdüğ+ı (66b/3), baş+i+ (66b/6), el+i+ (66b/6), parmağ+ı (66b/7), kiriş+i+ (66b/8), beg+i (66b/10), atılma+sı (67a/7), sebeb+i (67a/7), oda+sı+ (67a/13), kal'a+sı+ (67b/1), emsâl+i (67b/2), atılmağ+ı (67b/4), vérdüğü+i (67b/9), ihsân+i+ (67b/10), üstâdlar+ı (67b/10), maqşüd+ı (67b/12), batış+ı (68a/5), şâhib+i+ (68a/6), baş+i+ (68a/8), merhûm+ı (68a/13), 'arabacılar+ı (68b/2), yol+i+ (68b/6), at+i+ (68b/9), geldüğü+i (68b/10), yoldaşlar+i+ (68b/11), gavğâ+sı (69a/1), şîrmerdlüg+i (69a/2), cür'et+i (69a/3), cenkler+i (69a/4), vaz'+ı+ (69a/5), arabalar+i+ (69a/7), 'ulûfe+si+ (69b/3), kudret+i (69b/3), hâl+i (69b/4), zâlimler+i (69b/7), taşlar+ı (69b/7), gazâ+sı (69b/7), olduğı+i (69b/8), menzil+cuğ+ı (70a/6), şoñ+i+ (70a/7), geçdüğü+i (70a/9), tâ'ife+si (70a/10), huzûr+lar+i+ (70b/3), yér+i (70b/7), eyledükler+i (70b/8), iç+i (70b/9), yetiştürdüğü+i (71a/5), şâkir(t)ler+i+ (72a/7), 'uşşâklar+ı (72b/7), miqdâr+i+ (72b/10), mânend+i (73a/3), resm+i+ (73b/1), konukluğ+i+ (73b/2), dikdüğü+i (73b/3), dedüğü+i (73b/3), artuğ+i+ (73b/7), eksüğü+i+ (73b/8), binâ+sı (74a/1), ayag+i+ (74a/6), boyun+i+ (74a/7), işledüğü+i+ (74a/1), meşâl+i (77a/4), mîrâşhorlar+ı (74a/6), hâlâs+i+ (74a/8), oğlan+ı (74b/1), lağab+i+ (74b/1), haşm+ı (74b/3), destgîr+i (74b/9), çaresâz+ı (74b/10), ağa+sı (74b/10), ehl+i+ (74b/11), kullar+i+ (74b/13),

yércügez+i+ (75a/1), kerâmet+i (75a/10), çekdüg+i (75a/11), atamadug+i+ (75b/8), tarîk+i (75b/10), sefer+i+ (75a/2), menâzil+i+ (76a/5), dikildüg+i+ (76a/11), dizme+si (76b/1), köşe+si (76b/1), tam+ı (76b/4), pâre+si+ (76b/5), saçâg+ı (76b/6), mecâl+i (76b/8), olundug+ı (77a/1), artuk+u (77a/2), nihâyet+i (77a/8), oklar+ı (77b/8), kelimât+i (78a/1), server+i (78a/8), yetişdüg+i (77a/8), iki+si+ (77a/13), aşıl+ı (77a/13), terâş+i+ (77b/1), saz+ı (77b/2), tecrîbe+si+ (77b/3), şahâbeler+i (78a/11), arşûn+ı (78a/12), şazret+i+ (78b/3), uzunluğ+ı (79a/7), boy+ı (79a/8), yayculuğ+ı+ (79a/12), pehlevân+i+ (79a/13), işledüg+i (79b/1), şahibler+i (79b/12), řefâ'at+i (79a/9), olduğ+ı (79a/9), ümmet+i (80a/9), gitdüg+i (80b/3), beyân+ı (80b/5), meydân+ı (80b/6), menziller+i+ (80b/7), ğayrı+sı (80b/9), vakt+i+ (81a/5), niçeler+i (81b/4), himmetler+i (82a/10), du'â+sı (82a/11), yércügez+i+ (82b/7), gün+i (83a/3), luşflar+i+ (83b/9), defterdâr+ı (84a/6), oğullar+ı (84a/7), küçüğ+i (84a/10), kuvvet+i (84a/12), ziyâfet+i+ (84a/12), şarındaş+i+ (84a/13), řakķ+i+ (85a/12), artukluğ+ı (85b/12), hikâyet+i (86a/4), laķab+i+ (86a/1), hikâyet+i (86a/4), ibtidâ+sı+ (86a/11), olduğ+ı+ (86a/12), nihâyet+i+ (86a/12), ta'ife+si+ (86b/7), şal'a+sı+ (87a/1), gerü+si (87a/6), tılsım+ı (87a/10), re'isler+i+ (87b/2), akrabâsi+ (87b/3), bîře+si (87b/6), çekdüg+i+ (88a/2), derzi+lüę+i (88a/7), sa'dedhâne+si (88a/10), dükkân+ı (88a/10), ağa+sı (88a/11), kemânkeşlig+i (88a/12), murâd+ı (88b/2), kağıd+ı (88b/3), 'âlem+i (88b/10), gönjül+i (89a/3), üstâzluğ+ı (89a/4), hükm+i (89a/6), 'âşıklar+i+ (89a/12), ad+i+ (89b/11), cehit+i (90a/1), hevâcı+sı (90a/1), vérdig+i+ (90b/3), fetĥ+i+ (90b/12), pehlevânlar+ı (89a/12), şofra+sı (89b/2), taş+ı (89b/9), rüşenlig+i (89b/13), ümiz+i+ (91a/3), ara+sı+ (91a/12), ağız+ı (91b/1), çarşu+sı+ (91b/4), şabâvet+i (91b/6), şakird+i (91b/8), gördüg+i (92a/2), git-düğ+i (92a/3), aĥvâl+i (92a/4), atılma+sı (92a/13), iki+si+ (92b/6), ard+ı (92b/8), mâbeyn+i+ (92b/9), kula+sı (92b/10), ziyâfet+i (93a/2), badem+i (93a/4), şatluluğ+ı (93a/6), iştihâr+ı (93a/6), münâsibet+i (93a/9), cihet+i (93a/9), gerek+i (93b/2), rağbet+i (93b/6), bahâne+si (94a/7), aņıldıę+ı+ (94a/10), řerr+i+ (94b/2), hürmet+i (94b/2), od+i+ (94b/4), şahib+i (95a/6), zümre+si+ (95a/9), ĥulķ+ı (96a/1), ferid+i (95a/10), pişrev+i+ (95b/4), üstâdluğ+ı+ (95b/8), 'ömr+ü+ (96a/11), yedinci+si (96b/3), derece+si (96b/4), zuhûr+ı (96b/4), baş+i+ (96b/6), efendi+si (96b/10), ma'lûm+ı (96b/10), 'ataķnâme+si+ (96b/12), alet+i (96b/13), cânib+i+ (97a/3), aĥvâl+i+ (97a/8), bahâ+sı+ (97a/11), şolağ+i+ (98b/1), cins+i (98b/2), tekellüm+i+ (98b/3), pehlevânluğ+ı (98b/4), çare+si (97b/4), üstâz+i+ (98a/11), cümle+si (98b/6), şakird+i (98b/6), yaycılar+ı (98b/7), étdüg+i (97b/7), kemânkeşlig+i (97b/8),

urduğ+ı (97b/8), vilāyet+i (97b/13), yaylar+ı+ (98a/3), gönül+i+ (98a/12), vücūd+ı (98a/13), ni‘metler+i (98b/8), ‘āşık+ı (98b/9), mülk+i+ (98b/9), ni‘met+i+ (98b/10), şükr+i+ (98b/10), ‘aşr+u+ (98b/11), çeşme+si (99a/2), üst+i+ (99a/2), mevlūd+i (99a/6), hizmetkârlar+ı+ (99a/8), mülk+i+ (99a/8), kırb+ı+ (99a/9), mescid+i (99a/9), kâtib+i (99a/13).

Ek Yığılması

bir+i+si (61a/10), bölügbaş+ı+sı (68a/8), bölükbaş+ı+lığ+ı+ (68a/13), kim+i+si (97b/13), beglerbeg+i+lig+i (98a/4).

Bu metinde beş örnekte iki iyelik eki üst üste gelerek ek yığılması olmuştur.

1. çoğul şahıs iyelik eki

etdük+imüz (52a/11), söz+ümüz+ (53a/5), baş+umuz+ (55b/12), söz+ümüz (58a/8), şübhe+müz (58b/13), cümle+müz (58b/13), pâdişâh+ımız (59a/9), tâkat+ümüz (62a/1), söyle-y-eceg-imüz (62a/4), dur-duğ+ımız (65a/4), gör-düğ+ümüz (76a/12), yan+umuz (77a/11), kelimât+ımız+ (77b/4), şan‘at+imüz (81a/2), ata+muz+ (81a/8), üstâd+umuz+ (81a/9), üstâdlar+ımız (81b/4), oğ+umuz (81b/4), baba+muz (81b/6), küstâhlığ+ımız (82a/1), eyledüğ+ümüz (82a/10), pîrler+imüz (82a/11), fâhr+imüz (82a/12), kendü+müz+ (82b/1), iş+ümüz (82b/2), beyişe+müz (82b/2), olduğ+umuz+ (82b/3), atalar+ımız (82b/3), şeyhler+imüz (82b/4), ‘ömr+imüz+ (82b/5), el+ümüz (83b/11), yay+ımız (84a/11), yerler+imüz (92b/12), oğlar+ımız (91a/5), yaylar+umuz+ (91a/7), işler+imüz+ (94a/13), îmân+ımız+ (94b/2), günâh+umuz+ (94b/3).

2. çoğul şahıs iyelik eki

vaqt+ünüz+ (54a/8), cümle+ñüz (58b/8), nizâ‘i+ñüz (58b/11), şerîf+iñüz (59b/1), kırındaş+iñüz (59b/12), olduğı+ñüz (59a/13), emr+iñüz (60a/5), çok+uñüz (72b/10), güc+ünüz (78b/4), haqq+iñüz (90b/5).

3. çoğul şahıs iyelik eki

üstâd+ları (54b/7), at-duğ+ları (57b/8), rusûh+ları (57b/10), yay+ları (57b/11), eyledük+leri (58a/11), taş+ları (62a/8), şâhib+leri (62a/8), kendü+leri (62a/9), olmaduğ+ları (62a/10), yer+leri (63a/4), evvel+leri (63a/12), dikdük+leri (64b/1),

ruh+ları (65b/2), bun+ları (67a/3), ehil+leri (67b/11), çıkarmaduk+ları (68b/8), bulunan+lar (70b/9), geçen+leri (71a/6), makşūd+ları (71a/7), taşcu+ları (71b/2), ağalık+ları (74b/6), oğ+ları (79a/8), himmet+leri (82a/10), berekāt+ları (82a/11), aşık+ları+ (82b/9), çekemedik+leri (85a/5), baba+ları (85b/4), ata+ları (85b/7), yan+ları (90a/10), oturduk+ları (93b/9), nazar+ları (93b/10).

2.1.3. Âitlik eki

meydānında+ki (52a/4), şimdi+ki (62b/3), meclisde+ki (67b/12), tırhālada+ki (72b/3), bursada+ki (76a/7), istanbulda+ğı (81b/7), edirnedede+ki (81b/9) üsküpde+ki (81b/11), evvel+ki (90a/13).

Bu metinde aitlik eki, ses uyumundan kaçmaktadır. Sadece “*istanbuldağı* (81b/7)” kelimesinde bu ek Ğ (gayın) ile yazılmıştır.

2.1.4. Hâl Çekimi

2.1.4.1. İlgi Hâli Eki

pehlevān+uñ (51b/3), sen+uñ+ (52b/7), maşlahatı+nuñ (53b/8), menzili+niñ (53b/11), kişi+nüñ (54a/2), meydān+uñ (54a/12), bunlar+uñ (54a/13), bu+nuñ (56a/5), muştafā+nuñ (54b/8), mu‘yi+nüñ (54b/12), söz+uñ (55a/11), kişiler+uñ (56a/4), oğ+uñ (56a/9), bākīleri+nüñ (56b/1), ne+nüñ (56b/5), oqu+nuñ (57a/9), kendüler+uñ (57b/2), götüren+uñ (57b/9), yayları+nuñ (57b/11), yay+uñ (57b/13), tozkoparan+uñ (58a/9), hazretleri+nüñ (58a/11), oğ+uñ (58a/13), tārīk+uñ (58b/1), cümlemüz+uñ (58b/13), şu+nuñ (59a/1), kim+uñ (59a/6), tārīk+uñ (59a/12), fenn+uñ (59a/12), ‘ilm+uñ (59a/12), siz+uñ (59b/3), sizler+uñ (59b/11), şücā‘+uñ (60a/9), cānib+uñ (61a/1), oğcı+nuñ (61b/2), biri+nüñ (62b/2), cümlesi+nüñ (62b/2), menzil+uñ (65a/11), ehli+nüñ (66a/1), āhī+nüñ (66a/2), tā‘ifesi+nüñ (66a/5), hān+uñ (66a/13), eli+nüñ (66b/6), zālīm+uñ (70a/9), geçen+ler+uñ (71a/7), başı+nuñ (72a/7), bayezīd+uñ (72a/9), meydānı+nuñ (72a/11), fend+uñ (72b/7), pehlevānlar+uñ (72a/8), a+nuñ+ (72b/12), hüseyn+uñ (73b/9), kāsım+uñ (74a/6), paşa+nuñ (74a/11), divāne+nüñ (74b/3), atmağ+uñ (74b/6), atıcılar+uñ (74b/7), düşmişler+uñ (74b/9), çaresizler+uñ (74b/9), öldürdüg+i (74b/10), kāfir+uñ (74b/11), atıcı+nuñ (75a/11), tekyesi+nüñ (75a/13), tam+uñ (75b/6), ikisi+nüñ (77a/13), ağac+uñ (77b/1), biz+üm (77b/4), cihān+uñ (78b/3), maḥlūkat+uñ (78b/6), ben+üm (79b/2), resūl’llāh+uñ (79b/6), risāle+nüñ (81a/3), merḥūm+uñ (81a/7),

deve+nün (81b/7), havāndelen+ün (81b/9), ‘ali+nün (81b/10), mezkūr+uñ (81b/11), yér+ün (82a/2), haķīr+ün+ (82a/9), pīrlerimiz+ün (82a/11), edirne+nün (82b/7), olanlar+uñ (82b/10), talebler+ün (82b/10), kirām+uñ (83a/11), ‘āşıklar+uñ (83b/1), īmān+uñ (83b/2), bunlar+uñ (83b/5), pādīšāh+uñ (84a/6), çeledi+nün (84a/7), kendü+nün (84a/13), sen+ün (84b/2), karındaşı+nuñ (85a/13), çalışanlar+uñ (86a/13), taşlar+uñ (87a/6), kimesne+nün (88a/1), üstād+uñ (88a/10), allāh+uñ (90b/3), siz+ün (90b/5), bendeñüz+ün+ (90b/7), hüner+ün (92a/2), eyleyenler+ün (92a/2), bu+nuñ+ (92a/6), ğalata+nuñ (92b/10), yércügezler+ün (92b/13), halvācı+nuñ (93a/5), ğayr+uñ (93a/10), halk+uñ (93b/6), yārān+uñ (94a/1), ad+uñ (94a/11), ‘ināyet+ün+ (94b/1), habīb+ün (94b/2), taş+uñ (95a/6), taşı+nuñ (95a/8), şan‘at+uñ (95a/10), fazl+uñ+ (95b/3), pişrevi+nün (95b/4), ağa+nuñ (96b/6), efendisi+nün (96b/10), murād+ıñ (97a/1), padişah+uñ (97b/2), olanlar+uñ (97b/13), kimisi+nün (97b/13), vilāyet+ün (98a/2), kemānkeşleri+nün (98a/3), oğulı+nuñ (98a/12), süleyman+uñ (98b/4), çıplağ+uñ (99a/1), ‘āşıkları+nuñ (99a/12), unķapanı+nuñ (99a/13), islambul+uñ (99b/2).

İlgi hali eki, sadece ben ve biz kelimelerinde “+üm” şeklini almıştır.

2.1.4.2. Belirtme Hâli Eki

pādīšāh+ı (52a/4), yay+ı (52a/12), ‘ulūfesi+n+i (52b/2), kolu+n+ı (53a/4), biri+n+i (53b/1), a+n+ı (53b/2), yıldız+ı (53b/3), yay+ları+n+ı (53b/12), kimesneler-i (54a/7), geçenler-i (54b/6), sözün+i (55a/11), etekleri+n+i (55b/4), oķ+ı (55a/5), yayı+n+ı (55a/8), oķu+n+ı (55b/7), menzil+i (56a/2), atıldıķı+n+ı (57a/8), menzili+n+i (58a/8), cevābı+n+ı (58b/2), taşı+n+ı (58b/3), emri+n+i (59a/5), maşlahat+ı (59b/1), müfevviż+u (59b/1), kelimāt+ı (60a/1), bu+n+ı (60b/11), yér-i (60b/11), tekyesi+n+i (64a/10), kal‘ası+n+ı (66b/1), başı+n+ı (66b/6), kirişi+n+i (66b/8), menzil+i (67a/9), ehilleri+n+i (67b/11), arabaları+n+ı (69a/7), maħmud+ı (69b/9), menzilcuğ+ı (70a/6), meydān+ı (70a/6), hādise+y+i (70b/8), fenā+y+ı (71a/9), beķā+y+ı (71a/10), ev+i (72b/9), hüseyin+i (73b/5), artuķı+n+ı (73b/7), eksügi+n+i (73b/8), yay+ı (73b/12), kāfir+i (74a/4), geldüğ+i (74a/10), nāgehān+ı (74a/8), yércügezi+n+i (75a/1), ma‘na+y+ı (75b/4), atamadüği+n+ı (75b/8), maķām+ı (75b/9), boyu+n+ı (76a/3), menāzili+n+i (76a/5), dikildüği+n+i (76a/11), pāresi+n+i (76b/5), kelimātımız+ı (77b/4), sözümüz+i (77b/10), kelimāt+ı (78a/1), haber+i (78b/3), kendümüz+i (82b/1), olduğumuz+ı (82b/3), ‘ömrümüz+i (82b/5),

yécügezi+n+i (82b/7), olduğı+n+i (86a/12), çekdüği+n+i (88a/2), istanbul+ı (88a/6), ‘aşıqları+n+i (89a/12), adı+n+i (89b/11), yaylarımız+ı (91a/7), söz+i (92a/6), işlerimüz+i (94a/13), imānımız+ı (94b/2), aḥvāli+n+i (97a/8), hizmetkārları+n+i (98b/9), mülki+n+i (99a/8).

Belirtme hāli eki sadece “müfevviż+u (59b/1)” örneğinde yavurlak ünlüdür.

2.1.4.2.1. Eksiz Belirtme

evleri+n (52a/4), vakti+n (52a/5), hüneri+n (52a/6), arkası+n (52b/2), idükü+n (57b/2), istedüki+n (53b/7), yayı+n (54a/2), şehadetleri+n (56a/4), cem‘iyyetleri+n (56b/1), kabzası+n (58a/2), kemüği+n (58a/2), biri+n (64a/11), nazarı+n (64b/1), kolı+n (64b/7), çıkarmadukları+n (68a/8), başı+n (69a/3), şerīfi+n (70a/13), taşcuları+n (71b/2), yércügezi+n (72b/13), konuğluğı+n (73b/2), pahası+n (74a/6), yeri+n (75a/7), okları+n (77b/8), menzilleri+n (80b/7), hikayeti+n (80b/7), ruḥı+n (81a/7), ziyāfeti+n (84a/12), taşı+n (84a/13), kağıdı+n (88b/3), ümizi+n (91a/3), girdüği+n (92a/2), gitdüğ+i+n (92a/3), rağbeti+n (93b/6), derecesi+n (96b/4), ataknamesi+n (96b/12), aleti+n (96b/13), buyrıldı(sı)+n (97b/2), yayları+n (98a/3), ni‘meti+n (98b/10), şükri+n (98b/10), ‘aşru+n (98b/11), işleri+n (101a/2).

Bu metinde eksiz belirtme +n sıklıkla karşımıza çıkar.

2.1.4.3. Yönelme Hāli Eki

vaşfin+a (51b/2), yukāru+y+a (51b/6), yanın+a (52a/8), ayağın+a (52a/12), kış+a (53a/11), kulın+a (53b/7), taşın+a (53b/13), üzerin+e (54a/1), dibin+e (54a/3), aḥvālin+e (54a/4), altın+a (54a/5), ilerü+y+e (54a/5), şehādet+e (54a/6), vaktünüz+e (54a/8), hevācıların+a (54a/9), meydān+a+ (54a/9), aşāđ(ı)+y+a (54a/10), atanlar+a (54b/1), eylemek+e (54b/3), yanın+a (54b/1), rūḥın+a (54b/8), resūlullāh+a (54b/9), ortasın+a (55a/2), tozķoparan+a (55a/6), atmak+a (55a/7), elin+e (55a/9), cānibin+e (55a/10), hevācılar+a (55b/5), boyunca+y+a (55b/1), beg+e (55b/8), yer+e (56a/9), mekānın+a (56a/11), üstādlar+a (56a/13), işitenler+e (56b/2), şalku+y+a (56b/5), vermek+e (56b/7), mışr+a (57a/13), ḥāzretleri+n+e (57a/8), ‘aşıkın+a (57b/8), şikār+a (57b/8), başın+a (57b/11), buñ+a (57b/12), yapışdurmak+a (57b/12), cümle+y+e (59a/4), şeyḥ+e (59a/6), emrin+e (59a/7), muḥāhhara+y+a (59a/8), umūr+a (59a/10), ḥabiresin+e (59a/11), biz+e (58a/13),

kapıcı+y+a (58a/5), sözümüz+e (58a/8), şerîfiñüz+e (59b/1), emriñüz+e (59b/3), hükmin+e (59b/3), cümlesin+e (59b/10), yerin+e (59b/11), ara+y+a (60a/1), söz+e (60b/1), atan+a (61a/1), kitâblar+a (61b/9), geçmişler+e (62a/2), beyânın+a (62a/3), adın+a (62a/4), menzil+e (62a/6), aşağı+a (63a/10), aşurı+y+a (63b/1), bileklerin+e (64a/5), kemügin+e (64a/7), silmeg+e (64a/9), kubbürin+a (64a/11), burc+a (64b/7), huşûs+a (67b/3), kıyâmet+e (67b/4), rûhın+a (67b/6), 'âşıklar+a (67b/7), ğazâ+y+a (67b/8), bunlar+a (67b/10), şâhibin+e (68a/6), eyleyen+e (68a/6), kendü+y+e (68a/9), bölükbaşılığın+a (68a/13), balçuğ+a (68b/3), çıkarmağ+a (68b/5), birin+e (69a/8), silâhdârlığ+a (69a/13), 'ulûfesin+e (69b/3), yerin+e (69b/4), 'arabacılar+a (69b/5), ğazâsın+a (69b/7), kal'a+y+a (69b/8), bozmağ+a (70a/6), ellerin+e (70a/12), zamân+a (70a/13), 'âli+y+e (70b/2), huzûrların+a (70b/3), gidermeg+e (70b/8), vücûd+a (70b/9), gelince+y+e (71a/1), üstâdlar+a (71a/4), biz+e (71a/4), ahîret+e (71a/10), aņ+a (72a/10), şancağ+a (72b/2), adım+a (73a/5), üslûb+a (73a/6), atanlar+a (73a/9), resmin+e (73b/1), aşurı+y+a (73b/2), yıl+a (73b/9), resim+e (73b/13), binâsın+a (74a/1), zühûr+a (74a/2), ayağın+a (74a/6), boyunın+a (74a/7), tımârĥâne+y+e (74a/7), ĥalâsın+a (74a/8), ehlin+e (74b/11), atma+y+a (75a/13), murâd+a (75b/1), maķşûd+a (75b/4), faķîr+e (76a/3), tamin+a (76b/4), dikdügin+e (76b/7), söylemeg+e (76b/8), mücevvef+e (77a/11), üstâd+a (77b/6), atıcı+y+a (77b/7), esrârlar+a (77b/10), siz+e (77b/11), sizler+e (77b/11), derece+y+e (78a/3), zamânın+a (78a/9), gelince+y+e (78a/9), ĥazretin+e (78b/3), iki+y+e (79a/7), varınca+y+a (79a/8), tûtam+a (79a/9), onbir+e (79b/4), ahîrin+e (79b/12), geçenler+e (80a/3), ümmetin+e (80a/9), üstâdumuz+a (80a/9), dere+y+e (80a/11), şimdi+y+e (80b/7), faķîr+e (81a/12), pehlevânlar+a (81b/3), tâlibler+e (82b/2), beķâ+y+a (82b/5), ahîr+e (82b/6), irişdürince+y+e (82b/6), dikmeg+e (82b/8), birbirin+e (82b/12), murâd+a (83a/1), ĥazretlerin+e (83a/9), peyğamber+e (83a/10), elümüz+e (83b/11), orta+y+a (85a/5), koluņ+a (85a/7), qarındaşın+a (85a/12), lakâbın+a (86a/1), sırt+a (86a/7), nihâyetin+e (86a/12), ĥüseyn+e (86b/13), gölcüg+e (87a/8), usta+y+a (88a/7), dükkânın+a (88a/10), oda+y+a (88b/6), 'âlem+e (89a/4), atmaķlıg+a (90a/3), yanların+a (90a/10), faķir+e (90a/11), atduğın+a (90b/3), fetĥin+e (90b/12), sipâhîliğ+e (90b/13), ağızın+a (91b/1), adın+a (91b/10), ahîret+e (91a/11), yûsuf+a (91b/9), da'ire+y+e (91b/10), vârdigin+e (92b/3), kulasın+a (92b/10), şahra+y+a (93b/3), seyrân+a (93b/3), olmağ+a (93a/9), ĥalvâsın+a (93a/10), du'â+y+a (94a/9), cennet+e (94b/3), semtin+e (95a/5), şâhibin+e (95a/12), yabân+a (95b/6), üstâdlığın+a (95b/8), ağızın+a (96a/11),

pādişāh+a (97a/3), étmeg+e (97b/10), vilāyet+e (98a/1), şolağın+a (99b/1), üstin+e (100a/2), bağlar+a (99a/3).

Yönelme eki, “*boyuncaya (55b/1)*” kelimesinde eşitlik ekinden sonra gelmiştir.

2.1.4.4. Bulunma Hâli Eki

tekyesin+de (51b/12), meydānın+da (52a/3), yapduğın+da (52a/4), an+da (52a/5), öñin+de (52a/5), üstün+de (52a/8), t̄ā‘limhānesin+de (52a/10), zamān+da (52b/3), şadedin+de (52b/10), dēdüğün+de (53a/1), menzilin+de (53b/3), vaqtler+de (53b/11), yerin+de (54a/10), dibin+de (54b/5), eyledük+de+ (55a/8), altın+da (55b/5), yanum+da (55b/7), lahza+da (55b/12), dikmek+de (57a/6), zamānın+da (57a/12), tahtın+da (57a/13), ellerin+de (57b/2), gözün+de (57b/4), varduğ+da (58a/1), verdük+de (58a/5), olduğ+da (58a/12), bun+da (58b/10), atduğın+da (58b/12), şer‘iyye+de (59a/10), kan+da (59b/5), dikmek+de (60a/7), hayātın+da (61a/2), menzüllerim+de (61a/3), atmağ+da (61b/5), olmağ+da (61b/7), meclis+de (68b/12), gün+de (70b/8), vaqt+de (60b/8), cānib+de (60b/12), istanbul+da (61a/3), aralar+da (61b/8), ortasın+da (61b/10), ara+da (61b/12), yér+de (62a/7), gérü+de (62a/8), hayāt+da (62a/9), hāl+de (62b/3), yérlerin+de (63a/4), evvelin+de (63a/13), toşya+da (63b/8), yarın+da+ (63b/13), başladuğın+da (64a/4), kolın+da (64a/4), hevesin+de (64a/8), başladuğ+da (64a/9), geldük+de (64b/9), şan‘atın+da (64b/13), t̄ir-endāzlığın+da (64b/13), aşıldığ+da (65b/2), menzil+de (66a/2), meskūn+da (67b/2), olunduğ+da (67b/13), vaz‘ın+da (69a/5), hizmetüm+de (69b/2), şoñın+da (71a/7), menzil+de (71b/8), eyledüklerin+de (71b/8), t̄irhāla+da (72b/2), ‘ālem+de (72b/7), şehir+de (72b/9), kaşaba+da (72b/9), köy+de (72b/9), azacuğ+da (72b/12), rivāyet+de (73a/10), atduğ+da (73b/2), dem+de (73b/3), penc+de (73b/12), şalma+da (73b/12), urma+da (73b/12), atmağ+da (74a/2), hayat+da (74a/12), seferin+de (75a/2), için+de (75a/6), atıcılığın+da (75a/10), bursa+da+ (76a/7), maḥal+de (76a/8), vilāyetler+de (76a/12), köşesin+de (76b/1), için+de (76b/1), yukaru+da (77a/7), terāşın+da+ (77b/1), eylemek+de+ (77b/1), tecribesin+de (77b/3), kan+da (77b/7), ‘ilmin+de (77b/9), yér+de (78a/1), rivāyet+de (78a/10), yayculığın+da (79a/11), mertebe+de (79b/10), du‘ā+da (80a/5), zümre+de (80a/7), beyānın+da (80b/5), istanbul+da (80b/6), gelibolı+da (81a/9), edirne+de (81b/6), üsküp+de+ (81b/11), muşşala+da (82a/4), tarık+de (82b/10), meclis+de (84b/10), haqqın+da

(85a/2), cem'iyet+de (85a/4), hāl+de (86a/3), mezkūr+da (86a/5), k̄al'asın+da (87a/1), gerüsin+de (87a/6), tekāyüd+de (87b/6), çekmek+de (88a/2), şerīflerin+de (88b/1), dēdük+de (88b/3), maḥal+de (88b/4), 'ālemin+de (88b/10), 'ömrin+de (89b/1), geldük+de (89b/4), gözükmek+de (90a/1), ḥaleb+de (90a/10), nire+de (90a/12), gerü+de (90b/2), gün+de (90b/3), yanım+da (90b/4), şam+da (90b/10), toḳat+da (90b/11), engürü+de (90b/11), oḳ+da (91a/9), arasın+da (91a/12), yıl+da (92a/12), hafta+da (92b/6), ikisin+de (92b/6), mābeynin+de (92b/9), nefes+de (94b/1), 'arab+da (93a/12), 'acem+de (93a/12), nazārların+da (93b/10), uş+da (94a/4), aḳılduḡın+da (94a/10), nefes+de (94b/1), 'ömrün+de (96a/11), birin+de (96b/2), ortalıḳ+da (96b/9), nazārin+da (97a/1), vilāyetin+de (97b/13), uğraduḳ+da (98a/2), vilāyet+de (98a/3), göḡlin+de (98a/12), tekellümin+de (98b/3), yerin+de (99a/1), ara+da (99a/4), ḳapusın+da (99a/6), ḳurbın+da (99a/9), yanın+da (99a/9), dükkān+da (99a/10).

2.1.4.5. Ayrılma Hâli Eki

hünerlerin+den (51b/3), boyun+dan (51b/5), furūnın+dan (51b/5), ṭa'ifesin+den (51b/9), ḳabzasın+dan (52a/2), tuncın+dan (52a/2), ṭa'ife+den (52a/5), sığırdan (52b/1), 'ilmin+den (52b/9), ḥāric+den (54a/7), altın+dan (54a/7), cānib+den (54a/9), şāḥiblerin+den (54a/12), üstādlar+dan (54b/1), tūr-endāzların+dan (54b/1), ḳabza+dan (54b/6), cemā'at+den (54b/19), an+dan (55a/4), başumuz+dan (55b/12), menzil+den (55b/13), şim+den (56a/3), birbirin+den (56a/10), ehlin+den (56a/13), ecil+den (56b/6), sizler+den (59b/8), şücā'+dan (60a/12), yeḡisin+den (61b/2), tecribesin+den (61b/4), mezkūrular+dan (62b/1), yıl+dan (62b/6), pişrevlüḡin+den (62b/10), bun+dan (63a/5), iḳerü+den (63b/3), yabān+dan (63b/12), şabāḥ+dan (63b/13), ikindü+den (64a/1), olunanlar+dan (65a/5), zamān+dan (65a/10), ḳudemāsın+dan+ (66a/1), üstādlarımız+dan (66a/3), zümresin+den (66a/8), ṭop+tan (66a/10), cümle+den (67a/3), beg+den (67a/6), ḳabza+dan (67b/7), iḥsānın+dan (67b/10), seferin+den (68b/1), balçık+dan (68b/5), yolın+dan (68b/6), atın+dan (68b/9), aradan (69a/7), ṭā'ife+den+ (69a/10), evvel+den (69a/11), sebep+den (69a/12), yaycılar+dan (70a/1), atmaz+dan (70a/4), geḳdüḡin+den (70a/9), yüzyıl+dan (70b/12), dünya+dan (71a/6), fenā+dan (71a/10), belürtdük+den (71b/2), şākir(t)lerin+den (72a/7), ammasiyye+den (72a/10), süleḥā+dan (72b/1), ḳabza+dan (72b/10), atduḡın+dan (73a/8), gezdük+den (74b/6), ḳulların+dan (74b/13),

paşa+dan (74b/12), çok+dan (75a/12), k̄asım+dan (76b/10), yér+den (76b/12), dikmek+den (77a/1), menzillerin+den (77a/2), baħs+dan (77a/3), deve+den (77a/4), hikilüg+den (77a/10), pişrevlik+den (77a/11), zamānın+dan (78a/7), üçyüz+den (78b/2), mataḳaddüm+den (78b/12), tutam+dan (79a/7), toḳuz+dan (79a/8), oḳın+dan (79a/13), evvelin+den (79b/11), ḫaydar+dan (80a/11), ata+dan (81a/2), ana+dan (81a/2), anlar+dan (81a/12), kemāl+den (82a/8), bilel(i)+den (82b/1), fānī+den (82b/4), ‘āşıḳların+dan (82b/9), niçeler+den (82b/11), ḫāzırlar+dan (83b/2), luḫfların+dan (83b/9), ta‘ām+dan (84a/3), gün+den (84a/6), ben+den (84b/1), ehlin+den (84b/6), ma‘nisa+dan (85a/8), dünyā+dan (85b/4), çeledi+den (85b/9), ḫaydar+dan (86a/6), ibtidāsın+dan (86a/11), ta‘ifesi+den+ (86b/7), şofracı+dan (87a/13), re‘islerin+den (88b/2), aḳrabāsın+dan (88b/3), çerkes+den (88a/5), aḡasın+dan (88a/11), aḡam+dan (88b/3), elin+den (88b/12), ḫükmin+den (89a/7), imān+dan (89a/13), cehitin+den (90a/1), ḫasan+dan (90b/13), eyledük+den (91a/11), dikdük+den (95a/3), çarşusun+dan (91b/4), ‘ālemin+den (91b/6), ḳābil+den (71a/7), şan‘at+den (91b/13), hüner+den (92a/1), yerlerimiz+den (92b/12), cihetin+den (93a/9), şunanlar+dan (93a/11), etmek+den (93b/8), aḳılmaḳ+dan (94a/11), yaramazlıḳlar+dan (94a/12), ‘ināyetün+den (94b/1), şerrin+den (94b/2), günāhumuz+dan (94b/3), odın+dan (94b/4), dikdük+den (95a/3), derün+den (95a/4), küçücek+den (96b/6), zire+den (97a/2), aḡa+dan (97a/12), mücādele+den (97a/13), başın+dan (97b/3), beglerbegiligin+den (98a/4), üstāzın+dan (98a/11), yay+dan (98b/9).

Bu metinde ayrılma hali eki bir örnek haricinde *+dan +den* şeklindedir. Fakat *toptan* kelimesinde *+tan* şeklini alarak sertleşmeye uğramıştır. Bu sayede yavaş yavaş ünsüz uyumu etkisini göstermeye başlar.

2.1.4.6. Vasıta Hâli Eki

eli+y+le (52a/1), demrenleri+y+le (52a/9), senün+le (52b/7), lodosı+y+la (53b/3), edeb-ile (54a/11), imān-ıla (54b/6), şevḳ-ıla (55b/2), oḳ-ıla (56a/1), şevḳleri+y+le (56a/1), şenā-ıla (56a/5), bir+le (58b/5), esāmeleri+y+le (65b/1), sebebi+y+le (67a/7), edāsı+y+la (67a/13), oḳ+la (67b/3), hevāsı+y+la (83b/6), démek+le (71b/11), anuñ+la (72b/12), ḫatā+y+la (74b/10), arşunu+y+la (78a/12), berekātları+y+la (82a/11), eylemek+le (82a/13), ‘āli+y+le (83b/3), meskenet+le (84a/2), ataları+y+la

(85b/7), geçenleri+y+le (85b/8), şalaḥiyyet+le (87b/10) maḡfurın+la (88a/13), yıllar+la (92b/3), bunun+la (92a/6), bahānesi+y+le (94a/7), fazluḡ+la (94b/3).

Bu metinde “ile” edadı kelimelerle birleşip vasıta eki vazifesi görerek ekleşmeye başlamıştır. Ör; *īmān-ıla* (54b/6), *şevk-ıla* (55b/2), *oḡ-ıla* (56a/1).

2.1.4.7. Eşitlik Eki

boyun+ca+ (55b/1), aşlın+ca (58a/7), mūcibin+ce (60a/8), ḡaylī+ce (61a/11), taḡdīr+ce (61a/12), sehel+ce (65a/10), ‘ādet+çe (66b/6), beyle+ce (68a/1), miḡdārın+ca (72b/10), ardın+ca (73a/2), pāk+çe (75a/6), ḡūb+çe (75a/9), bun+ca (75b/3), düşdük+çe (78b/8), yayımuz+ca (84a/11), toḡru+ca (86b/11), pāk+ce (91b/3), taze+ce (91b/5), müşkil+ce (92a/13), siyāhī+ce (92b/9), cüz’i+ce (93a/1).

2.1.4.8. Yön Gösterme Ekleri

2.1.4.9.1. +eri, +erü

üz+eri+ (58a/10), iç+erü (63b/3), il+erü (84b/9).

2.1.4.9.2. +ra, +re

şoḡ+ra (62b/9), üz+re (67b/10), taş+ra (76b/10).

Bu ek, günümüzde kalıplaşmış olarak karşımıza çıkar. Hâl eki olarak kullanımı gittikçe azalır.

2.1.5. Bildirme Çekimi

1.tekil şahıs

anda+y+ım (59b/9).

1.tekil şahıs bildirmenin olumsuzu

degül+em (53a/2).

3. tekil şahıs

bu+dur (51b/4), yeri+dür (51b/8), ol+dur (52a/1), menzili+dür (53b/2), menzilinde+dür (53b/4), üslūb-ı kâ‘ide+dür (58a/13), şeyḡi+dür (58b/1), ne+dür

(58b/11), yođ+dur (58b/13), üzerine+dür (59a/1), egri+dür (59a/2), deđli+dür (59a/2), muđı'ler+dür (59a/9), var+dur (59a/11), Őevāb+dur (59b/9), karındaŐınuđ+dur (59b/12), caiz+dür (61a/5), ma'nī+dür (61a/8), iŐ+dür (61a/11), ma'nīler+dür (61b/11), zevki+dür (61b/12), yođ+dur (62b/2), 'arabzāde+dür (62b/10), baŐı+dur (62b/11), ođlı+dur (62b/12), gerek+dür (63a/2), kılı+dur (63a/2), kadar+dur (63a/11), ma'rūf+dur (63b/3), yaycı+dur (63b/8), muŐtafā+dur (63b/11), muŐtafānuđ+dur (64b/4), Őelebi+dür (64b/12), 'ālem+dür (64b/13), bedel+dür (65a/7), beyān+dur (65a/12), beyānında+dur (65b/6), yér+dür (65b/7), mađtūl+dur (65b/12), kudemāsından+dur (66a/2), deđil+dür (67b/5), bōlūkbāŐısı+dur (68a/8), kaŐı'ul-kāmeđ+dür (68a/8), kār+dur (68b/11), kimesne+dür (69a/10), vācib+dür (69b/1), kāsım+dur (70a/1), hūseyin+dür (70a/2), ortasında+dur (70a/3), ũzre+dür (70b/11), fenā+dur (71a/9), ayıb+dur (72b/1), ođ+dur (71b/12), Őōyle mi+dür (72b/4), nesne+dür (72b/6), ođ+dur (72b/7), meŐhūr+dur (72b/10), kadīm+dür (72b/10), karīb+dür (73a/6), cānib+dür (73b/4), icāzet+dür (73b/9), anlar+dur (75b/2), eyleyenler+dür (75b/4), atmađ+dur (75b/4), mūnderic+dür (75b/6), sır+dur (75b/7), Őabit+dür (76b/11), eksūk+dür (76b/12), hāric+dür (77a/3), abes+dür (77a/10), ađaĥ+dur (77a/13), iĥinde+dür (77b/1), terāŐında+dur (77b/1), eylemekde+dür (77b/2), Őābit+dür (76b/10), var+dur (77b/3), gerek+dür (77b/4), dēmek+dür (77b/4), cā'iz+dür (77b/12), ũzre+dür (78a/4), deryā+dur (78a/6), ma'lūm+dur (78a/6), dek+dür (78a/8), deđlū+dür (78a/11), yaycı+dur (78a/12), pehlevānı+dur (78a/13), iĥūn+dür (79b/5), beyānında+dur (80b/6), yérleri+dür (80b/8), mirāŐ+dur (81a/2), atamuz+dur (81a/8), ũstādumuz+dur (81a/9), ođ-ıla+dur (81b/8), hađırūn+dür (82a/9), berekātlarıyla+dur (82a/11), eylemekle+dür (82a/13), anuđ+dur (86a/3), gōstermek+dür (82b/3), ta'ifesinden+dür (86b/7), muntazır+dur (87a/12), ne+dür (88b/2), kimesne+dür (88b/9), zamān+dur (88b/12), az+dur (89a/3), āŐikāre+dür (89a/5), gez+dür (89a/6), ma'rūf+dur (89b/7), gibi+dür (90a/2), yũksekden+dür (90a/5), nirede+dür (90a/12), hađkınuđ+dur (90b/5), bendeđũzũn+dür (90b/7), yiđit+dür (90b/10), bōyle+dür (92a/4), olanlar+dur (92a/5), taŐı+dur (92b/10), artuđ+dur (92b/12), muhtāc+dur (94a/9), yigrek+dür (94a/12), mũcevvef+dür (95b/7), muđarrer+dür (96b/1), padiŐāh+dur (97a/6), eŐref+dür (98a/11), kimesnenũn+dür (99a/6), ođu+dur (99a/10), muđibbi+dür (99a/12), kiŐi+dür (99b/1), peŐrev+dür (101b/4).

1.çoğul şahıs

muṭī'+ler+üz (59a/10), münkād+uz (59b/4).

2.1.6. İsme Gelen Ek Fiil

Bildirme Kipleri

Görülen Geçmiş Zaman

1.tekil şahıs

gāfil i-dü-m (52b/13).

3.tekil şahıs

qurār i-di (52a/3), ḥaberdar-ıdı (52b/10), yoğ-i-dı (60b/12), başı i-di (66a/13), oğ-i-dı (73a/4), kişi-y-di (89b/3), şakirdi i-di (91b/8), kul-i-y-dı (96b/6), s̄ānī-y-di (98a/9), cinsi-i-di (98b/2).

Öğrenilen Geçmiş Zaman

3.tekil şahıs

var-ı-mış (66a/3).

Tasarlama Kipi

Şart eki

2. çoğul şahıs

qanda i-se-ñüz (59b/6).

Ek-fiil, isim ve isim soylu sözcükleri cümlede yüklem yapar. Fakat bu ek bazen düşebilir.

2.2. FİİL ÇEKİMİ

2.2.1. Bildirme Kipleri

2.2.1.1. Geniş Zaman

1.tekil şahıs

söyle-r-e-m (59b/10), iste-r-im (88b/3).

Geniş zaman 1.tekil şahısın n'li şekli kullanılmamıştır.

2. tekil şahıs

dé-r-sin (60b/1), ol-u-r mı-sun (60b/2).

3.tekil şahıs

dur-u-r (51b/8), otur-u-r- (52b/5), ol-u-r (53b/6), göster-ü-r- (55b/6), ur-u-r- (57b/5), kullan-u-r- (57b/7), eyle-r- (57b/8), olun-u-r (59a/12), buyur-u-r (59b/2), bil-ü-r (60b/7), bulun-u-r (61a/6), atıl-u-r (63a/9), at-ar- (63b/3), éd-er- (64a/13), kur-ar- (66b/8), yet-e-r (67b/1), çek-er- (68a/9), gel-ü-r- (68b/13), baq-ar (68b/13), gör-ü-r (68b/13), çalış-u-r (69a/5), kırtar-u-r (69a/7), var-u-r (69a/8), bağla-r- (70a/7), getir-ü-r (70b/2), ağıl-u-r (72b/12), umul-u-r- (74a/2), del-er (75b/13), uza-r (76a/8), vér-ü-r (78b/11), bildür-ü-r (80b/7), yap-ar (88b/12), düşür-ü-r (89a/1), gör-ü-r (90a/6), gid-e-r (91b/5), umul-u-r- (91b/12), es-er (92a/12), dön-er (92a/13), gözük-ü-r (92b/12), işle-r- (93a/4), pişür-ü-r (93a/8), yaqış-u-r (93a/10), yapış-u-r- (93a/11), söylen-ü-r- (93a/12), baqış-u-r- (93b/3), aqış-u-r- (93b/4), bırağı-u-r (96b/12), gül-er- (98b/3), gönder-ü-r- (98b/8).

1. çoğıl şahıs

dur-u-r-uz (66a/3), éde-bil-ü-r-üz (72b/6), eyle-r-üz (80a/5), um-ar-uz (86b/2), dile-r-üz (94a/5), şıgın-u-r-uz (94a/12).

2. çoğıl şahıs

dé-r-siz (55b/9), bil-ü-r-siz (90a/12).

3. çoğul şahıs

eyle-r-ler (53a/2), de-r-ler (62a/12), alış-u-r-lar (68b/5), gr--r-ler (69a/4), ık-ar- (69a/13), d-er-ler (72a/4), anla-r-lar (73b/8), d-r-ler (74a/13), at-ar-lar (78a/10), ek-er-ler- (84a/9), ol-u-r-lar- (99a/6).

Geniş Zamanın Olumsuzu

1.tekil şahıs

bil-mez-e-m (90a/13).

3.tekil şahıs

t-mez (53b/11), ullan-maz (57b/3), al-maz- (57b/6), şığ-maz (61b/9), bil-mez (61b/10), ol-maz (61b/11), bul-u-n-maz (65a/1),d-mez (68a/11), at-maz- (75a/11), ur-a-maz (87b/12), at-a-maz (87b/13), at-ı-l-maz (87b/13), urtul-maz (88b/13), dik-mez- (91a/3), denil-mez- (93a/7), ur-a-maz (93b/1), alış-maz- (95a/11), olun-maz (97b/13).

1.oğul şahıs

t-mez-z (59a/1).

3. oğul şahıs

becer-i-mez-ler (68b/6), at-maz-lar- (87a/8).

Geniş zamanın olumsuzunda “-r” eki “-z” şeklini alır. Buna nbetleşme denir. Olumsuz şekil oluşturulurken “-maz, -mez” şeklinde bütün olarak alınır.

2.2.1.2. şimdiki Zaman

3.tekil şahıs

t-e yorur (53b/9).

şimdiki zaman eki “yorur” şekliyle sadece bir örnekten karşımıza çıkar. Bu da bize bu zamanın daha ekleşmediğini gösterir.

2.2.1.3. Görülen Geçmiş Zaman

1.tekil şahıs

at-du-m (53a/8), çalış-du-m (53a/8), dé-dü-m (55b/9), et-dü-m (59b/6), uşan-du-m (68a/11), göster-dü-m (84a/2), boz-du-m (90a/11), eyle-dü-m (90b/4).

2. tekil şahıs

boz-du-η (90a/11), at-du-η (95b/7).

3.tekil şahıs

baş-dı (52b/12), gel-di (53b/5), eyle-di (54b/10), dile-di (54b/11), şun-dı (55a/9), eyit-di (55a/10), şıçra-dı (55a/13), kalk-dı (55b/1), ét-di (55b/9), atıl-dı (55b/10), dé-di (55b/11), kon-dı (55b/13), eyle-di (56a/3), ol-dı (56a/2), olun-dı (56a/12), kır-dı (59b/2), eydür-di (61a/2), geç-di (63a/13), dik-di (64b/3), çıkar-dı (67a/12), ol-dı (69b/6), dikme-di (71b/4), ağıl-dı (72b/13), atılma-dı (73b/10), koy-dı (73b/11), iste-di (74b/4), göster-di (73b/13), gösterme-di (74a/3), depele-di (74a/5), başar-dı (74b/4), al-dı (74b/13), at-dı (76a/5), düş-di (76a/11), uvan-dı (76b/4), çek-di (85a/6), vérme-di (88a/2), boz-dı (91a/9), dikme-di (91a/9), şın-dı (92b/3), pişür-di (93b/2), ko-dı (94a/2), kıl-dı (95a/12), étme-di (96b/11), vérme-di (96b/12), buyur-dı (97a/7), gelme-di (97b/7).

1. çoğul şahıs

gel-dü-k (58b/9), eyle-dü-k (71a/6), yetiş-dü-k (81b/3), ol-du-ķ (84a/4), at-du-ķ (91a/5), kor-du-ķ (93b/10).

2. çoğul şahıs

gör-dü-ηüz (79a/3).

3. çoğul şahıs

otur-dı-lar (54a/5), ol-dı-lar (54b/3), dé-di-ler (54b/13), ét-di-ler (55a/4), at-dı-lar (55a/5), başama-dı-lar (55a/5), boz-dı-lar (56a/11), git-di-ler (56a/11), eyle-di-ler (57b/13), değışdir-di-ler (58a/3), ur-dı-lar (58a/7), çık-dı-lar (58b/6), söyleş-di-ler (58b/6), eyit-di-ler (58b/12), dik-di-ler (60b/6), ol-dı-lar (60b/7), çıkar-dı-lar

(69a/13), getir-di-ler (70b/10), dile-di-ler (74a/5), bırak-dı-lar (74a/7), gör-di-ler (74a/9), bul-dı-lar (76b/5), atma-dı-lar (78a/13), geçme-di-ler (78b/2), söyle-di-ler (78b/3), çürüt-di-ler (78b/13), vér-di-ler (83a/3), otur-dı-lar (83a/9), dön-di-ler (83b/11), urama-dı (84b/9), atama-dı-lar (91b/4), isteme-di-ler (90b/2), buyur-dı-lar (90b/5), uğrama-dı-lar (91a/10), bırak-dı-lar (95b/7), kur-dı-lar (95b/9), olıma-dı-lar (97b/10).

Bu metinde, görülen geçmiş zamanın birleşik çekimi kullanılmamıştır.

2.2.1.4. Öğrenilen Geçmiş Zaman

3.tekil şahıs

édeme-miş- (51b/8), kon-mış- (51b/13), kalğı-mış- (51b/13), aşıl-mış- (52a/10), kur-mış- (52a/12), dé-miş (53a/5), dikil-miş- (56b/4), ol-mış- (56b/5), atıl-mış- (61b/1), git-miş (62b/7), dik-miş- (62b/9), at-mış- (63a/4), öğren-miş- (63b/8), bul-mış (63b/12), unut-mış (63b/13), dikme-miş- (65a/8), olma-mış- (66b/9), dik-miş (71b/5), ét-miş- (72a/13), eyle-miş- (72b/11), kop-mış (74b/2), temizleme-miş- (75a/6), at-mış- (76b/10), geçür-miş (77b/5), ağıl-mış (75b/9), çalış-mış (77b/7), düzet-miş (77b/8), eyle-miş (77b/8), gel-miş- (78a/3), uzan-mış- (79a/3), yazıl-mış (79a/5), işle-miş- (79b/3), atılma-mış- (82a/3), gel-miş- (85a/8), kıl-mış- (85b/10), çık-mış- (90b/13), ulal-mış- (91b/7), itme-miş (92a/1), düş-miş- (95a/5), kal-mış- (95a/6), doğınma-mış- (96a/11), vér-miş- (96b/4), besle-miş- (96b/7), çek-miş- (98a/3).

3. çoğul şahıs

şun-mış-lar (52b/9), otur-mış-lar- (54a/1), gönder-miş-ler (57b/12), ol-mış-lar (60a/3), dik-miş-ler- (70a/8), at-mış-lar (75b/12), getir-miş-ler (84a/8), çalış-mış-lar- (87a/5), dikme-miş-ler- (90b/1), buyur-mış-lar (92a/5).

Bu ekin yuvarlak ünlü şekilleri kullanılmamıştır. Sadece 3. tekil ve 3. çoğul kişilere göre çekimlenmiştir.

2.2.2. Tasarlama Kipleri

2.2.2.1. Emir Eki

3.tekil şahıs

dik-sün (60a/13), kırtulma-sın (61a/10), ol-sun (62b/3), olun-sun (66a/6), yetiş-sün (67b/10), eyle-sün (81a/7),olma-sun (82a/1), dikil-sün (83b/13), ağıl-sun (91a/12), véril-sün (97a/11), ne eyle-sün (97b/4).

Çoğu örnekte 3. tekil şahıs emir ekinin yuvarlak şekilleri kullanılırken *kırtulma-sın* kelimesinde dar ünlülü şekil kullanılmıştır. Böylece dudak uyumuna geçiş başlamıştır.

1.çoğul şahıs

söyle-y-elüm (51b/4), güreş-elüm (52b/7), dutuş-alum (52b/13), gel-elüm (58a/8), işit-elüm (59b/8), dut-alum (60a/6), koy-alum (61b/13), éd-elüm (71a/3), dé-y-elüm (71a/9), eyle-y-elüm (82a/2), ağı-alum (82a/2), at-alum (91a/6).

2. çoğul şahıs

ol-uğ (53a/8), bekle-ğ (54a/8), olma-ğ (55b/10), gözle-ğüz (55b/11), söyle-ğüz (58b/11), bil-i-ğüz (58b/8), gör-üğüz (59b/7), buyur-uğuz (59b/7), söyle-ğüz (60a/5), al-ığuz (78b/5).

3. çoğul şahıs

eyle-sün-ler (57b/13), yapışdur-sun-lar (58a/2), at-sun-lar (73a/10).

2.2.2.2. Şart Eki

1.tekil şahıs

bul-sa-m (61a/9), eyle-se-m (89a/3).

2. tekil şahıs

ol-sa-ğ (72b/8), çek-se-ğ (88a/4).

3.tekil şahıs

dutuş-sa (53a/3), dile-se (53b/8), söylen-se (63a/2), eyle-se (66a/5), bul-sa (68a/10), ol-sa (68a/11).

1. çoğul şahıs

olur-sa-vuz (76a/8).

3. çoğul şahıs

gör-se-ler (95b/5).

Şart ekinin çekimi 1.tekil şahıs, 2. tekil şahıs ve 3. tekil şahıs haricinde diğer kişi çekimlerinde sadece birer örnekle karşımıza çıkar. 2.çoğul şahıs çekimi ise yoktur.

2.2.2.3. İstek Eki

1.tekil şahıs

dik-e-m (58b/10), éd-e-m (59b/12), işit-e-m (58b/12), dikme-y-e-m (60a/8), eyle-y-e-m (82b/9), gör-e-m (90a/13).

2. tekil şahıs

anla-y-a-sın (58a/7), çek-e-sin (84b/2).

3.tekil şahıs

ne ol-a “nola” (52b/8), olma-y-a (59a/8), var-a (59b/11), at-a (60a/13), söyle-n-e (60b/10), eyle-y-e (61b/1), éd-e (62a/2), ańıl-a (80a/4), dikil-e (81a/1), ol-a (82b/12), kıp-a (82b/12), yetiş-e (83a/1), vér-e (83b/4), ayırma-y-a (89a/13), olun-a (89b/5), ur-a (97b/9), çek-e (97b/7), getir-e (98b/8).

1. çoğul şahıs

eyle-y-e-vüz (78a/1), bulun-a-vuz (80a/5), ol-a-vuz (80a/8), unutulma-y-a-vuz (94a/8).

2. çoğul şahıs

ol-a-sız (84b/1).

3. çoğul şahıs

eyle-y-e-ler (67b/13), çek-e-ler (75b/2), at-a-lar (75b/3), dé-y-e-ler (86b/1), ol-a-lar (94a/9).

2.2.3. Fiillerin Birleşik Çekimi

2.2.3.1. Geniş Zamanın Birleşik Çekimleri

2.2.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

1. tekil şahıs

çık-ar-u-r-dum (53a/5).

3. tekil şahıs

dur-ur i-di (53b/3), es-er-di (53b/10), göster-ür-di (55b/6), ur-ur-dı (57b/5), kullan-ur-dı (57b/7), eyle-r-di (57b/8), bil-ür-di (60b/7), ak-ar-dı (63b/5), at-ar-dı (63b/6), beñze-r-di (64a/7), kur-ar-i-di (66b/8), çık-ar-dı (67a/12), çek-er-di (68a/9), bağla-r-du (70a/7), umul-ur-dı (74a/2), baş-ar-dı (74b/4), eyle-r i-di (75b/9), işle-r-di (93a/6), pişür-ür i-di (93a/8), yapış-ur-dı (93a/11), söylen-ür-di (93a/12), bağış-ur-dı (93b/3), akış-ur-dı (93b/4), gül-er-di (98b/3), gönder-ür-di (98b/9).

Geniş zamanın hikâyesi 3. tekil şahıs eki *bağlar-du* (70a/7) örneği haricinde *-dı, -di* şeklinde kullanılmıştır.

1. çoğul şahıs

ko-r-du-ķ (93b/10).

3. çoğul şahıs

at-ar-lar-dı (53a/11), dé-r-ler i-di (62a/12), çek-er-ler-di (84a/9), ol-ur-lar-dı (99a/6).

2.2.3.1.1.2. Geniş Zamanın Olumsuzunun Hikâyesi

3.tekil şahıs

at-maz ı-dı (53b/3), ét-mez-i-di (53b/11), kal-maz-ı-dı (57b/6), dé-mez-di (68a/11), dik-mez-di (91a/3), dénîl-mez-di (93a/7), yetiş-mez-di (93a/12), çalış-maz-dı (95a/11).

3.çoğul şahıs

at-maz-lar-dı (87a/9).

Geniş zamanın hikâyesinde sadece 1. ve 3. tekil ve çoğul şahıslarının çekimi ile ilgili örnekler vardır. Diğer şahıslarda çekim yapılmamıştır.

2.2.3.1.2. Geniş Zamanın Rivâyeti

3.tekil şahıs

geç-ür-miş (78b/5).

Geniş zamanın rivâyeti sadece bir örnekte vardır.

2.2.3.1.3. Geniş Zamanın Şartı

yét-er-se (78b/4).

Geniş zamanın şartı da sadece bir örnekte vardır.

2.2.3.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Birleşik Çekimi

2.2.3.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

3.tekil şahıs

aşıl-mış i-di (57b/1), bul-mış-ı-dı (63b/12), unut-mış-ı-dı (63b/13), çık-mış-ı-dı (66b/4), dik-miş i-di (67a/8), ét-miş i-di (67a/9), ol-mış ı-dı (74a/12), kop-mış i-di (74b/2), at-mış-ıdı (75a/2), temizleme-miş-idi (75a/6), anıl-mış-ı-dı (75b/9), kaldur-mış-ıdı (84b/7), dikme-miş-idi (90a/10), ulal-mış-dı (91b/7), étme-miş i-di (92a/1), gel-miş-di (93a/4), besle-miş-di (96b/7).

3. çoğul şahıs

otur-mış-lar-dı (54a/1), ol-mış-lar-dı (60a/3), getir-mış-ler-di (84b/7), dikme-mış-ler-di (90a/10)

Öğrenilen geçmiş zamanın birleşik çekimi sadece hikâye şekliyle yapılmıştır. Bu çekimde 3. tekil ve çoğul şahısların çekimi kullanılmıştır.

2.2.3.3. İstek Ekinin Birleşik ekimi

2.2.3.3.1. İstek Ekinin Hikâyesi

3.tekil şahıs

esme-y-e i-di (92b/3), kırtulma-y-a i-di (92b/4).

Bu metinde istek ekinin hikâyesine sadece iki örnekte rastlanmıştır.

2.2.3.4. Katmerli Birleşik ekim

3.tekil şahıs

at-ar-mış i-di (72a/8).

Bu metinde sadece bir örnekte katmerli birleşik çekim vardır. Üç tane zaman eki üst üste gelmiştir.

2.2.4. Fiilimsiler

2.2.4.1. İsim-fiiller

-ma+

ol-ma (61b/6), kırtur-ma+ (61b/7), atıl-ma+ (67a/7), dik-me+ (68a/4), yapış-ma+ (68b/6), şal-ma+ (73b/12), ur-ma+ (73b/12), at-ma+ (75a/13), diz-me- (76b/1), ayır-ma+ (89a/13), es-me+ (92b/3), kırtul-ma+ (92b/4).

- mağ, -mek, -mağ, -meg

işle-mek (52b/10), vér-mek (53b/8), at-mağ (54b/10), yapış-dur-mağ+ (57b/12), dik-mek (61a/1), ol-mağ+ (61b/7), yürüt-mek (61b/9), yaz-mağ- (61b/11), dé-mek (63b/3), sil-mek (64a/9), kırtur-mağ (66b/8), atıl-mağ+ (67b/4), ıkar-mağ+ (68b/5), ol-

mağ+ (69b/2), boz-mağ+ (70a/7), gider-meg+ (70b/8), kıo-mağ (72a/1), depele-mek (74a/5), aş-mağ (74b/5), söyle-meg+ (76b/8), dök-mek (76b/13), eyle-mek (77b/2), bul-mağ (77b/4), art-mağ+ (78a/4), şın-mağ (78b/13), çek-mek+ (88a/2), gözük-mek+ (90a/1), eyle-mek+ (90a/9), unutul-mağ (94a/11), anıl-mağ+ (94a/11), vér-mek (97b/5), et-meg+ (97b/10).

-iş+

at-ış (53a/11), gün bat-ış+ (68a/5), yürü-y-ış (69b/8).

2.2.4.2. Sıfat-fiiller

-an, -en

işid-en+ (işidenler) (52a/6), at-an (atanlar) (54b/2), otur-an (oturan cemā'at) (54b/10), dur-an (duran cemā'at) (54b/10), kal-an (kalan pehlevānlar) (55a/5), kondur-an (konduran kişiler) (56a/4), götür-en (57b/9), ilet-en (iletken kapıcı) (57b/12), getir-en “kel-tür-en” (getüren hizmetkār) (58a/4), atıl-an (atılan ok) (58a/10), gid-en (61a/13), bak-an (64a/5), zıkr olun-an (65a/5), cevāp vér-en (69a/10), taş dik-en (69b/13), kaşd eyle-y-en (kaşd eyleyen zālimler) (70a/6), bulun-an+ (70b/9), yetiş-en+ (75b/2), geç-en (geçen ulular) (78b/12), ur-an (uran üstad) (81a/5), çalış-an+ (çalışanların adları) (86a/13), dikil-en (dikilen taş) (89b/8), at-an (90a/1), şun-an+ (şunanlar) (93a/11), çık-an+ (seyrāna çıkanlar) (93b/4), ol-an+ (hāzır olan) (94a/1).

Bu ek, “gid-en” kelimesi gibi toplam on örnekte adlaşmış sıfat olarak kullanılmıştır. Diğerlerinde ise sıfat tamlaması yapmıştır.

-r, -ar, -er

düz-er (düzer olmaya) (61a/12), ölçül-ü-r (ölçülür olduğda) (65a/6), şor-ar (72b/8), uç-ar (uçar kuşlu) (78b/10), at-ar (atar ādem) (84b/4), çek-er (çeker kişi) (96a/4), kırıl-u-r (95b/5), éd-er (kemānkeşliği éder ādem) (97b/8).

“şor-ar (72b/8),” ve “kırıl-u-r (95b/5),” örnekleri de metinde adlaşmış sıfat olarak kullanılmıştır.

-miş, -miş

geç-miş+ (geçmişlere rahmet) (62a/2), kal-mış (kalmış bir üstad yaycı) (62a/11), düş-miş+ (düşmüşlerün destgiri) (74b/19).

Bu ek, kullanılırken dudak uyumuna uymaz.

-duğ, -dük, -dığ, -duğ, -düg

dur-duğ+ (durduğu yer) (51b/6), yap-duğ+ (yapduğunda) (52a/4), zıkr ét-düg+ (zıkr étdüğümüz) (52a/11), göster-düg+ (gösterdiği vaktin) (52a/6), dé-düg+ (dédüğünde) (53a/1), iste-düg (istedüğün vermek) (53b/7), dile-düg+ (diledüğü gün) (53b/10), isteme-düg+ (istemedüğü gün) (53b/11), eyle-dük+ (eyledükde) (55a/8), kalk-dığ+ (kalktığı) (55b/2), kalğ(ı)-dığ+ (kalğ(ı)dığı vaktin) (55b/3), düş-düg+ (düşdüğü yere) (56a/9), atıl-duğ+ (atıldığı ecilden) (56b/6), var-duğ+ (varduğda) (58a/1), ver-dük+ (vérdükde) (58a/5), verme-dük+ (vérmedüğü ecilden) (58a/6), ol-duğ+ (olduğda) (58a/12), at-duğ+ (atdığı yol) (59a/3), ol-duğ+ (olduğunuz ecilden) (59a/13), düzet-düg+ (düzetdüğü takdirci) (61a/12), ne i-düg+ (neydüğü) (61b/10), kal-duğ+ (62a/8), (kalduğı ecilden) olma-duğ+ (olmadıkları ecilden) (62a/10), başla-duğ+ (başladığda) (64a/9), dur-duğ+ (durduğu vakt) (64b/7), gel-dük+ (geldükde) (64b/9), ağıl-duğ+ (ağılduğda) (65b/2), bul-duğ+ (bulduğu yer) (65b/8), çık-duğ+ (çıktığı ecilden) (66b/3), olun-duğ+ (olunduğda) (67b/13), çıkarma-duğ+ (çıkarmadıkların görüp) (68b/8), gel-düg+ (geldüğü kâr) (68b/10), geç-düg+ (geçdüğinden sonra) (70a/9), vér-düg+ (vérdüğü hudüdnâme) (70a/12), eyle-düg+ (eyledüğü hudüdnâme) (70a/12), yetişdür-düg+ (yetişdürdüğü üzre) (71a/5), belürt-dük+ (belürtdükden sonra) (71b/2), at-duğ+ (atduğda) (73b/2), dik-düg+ (dikdüğü vakt) (73b/3), dé-düg+ (dédüğü dem) (73b/3), gel-düg+ (geldüğü vaktin) (74a/10), gez-dük+ (gezdükden sonra) (74b/6), öldür-düg+ (öldürdüğü vaktin) (74b/11), çek-düg+ (çekdüğü yay) (75a/11), atama-duğ+ (75b/8), (atamadüğünü) dikil-düg+ (dikildüğünü) (76a/11), gör-düg+ (gördüğümüz yok) (76a/12), yetiş-düg+ (yetişdüğü) (77a/8), at-duğ+ (atduğı) (77b/13), olun-duğ+ (olunduğı yer) (78a/1), düş-dük+ (düşdükçe) (78b/8), işle-düg+ (işledüğü yol) (79b/1), çekeme-dük+ (çekemedükleri yay) (85a/5), git-düg+ (gittüğü vakt) (85b/3), ol-duğ+ (oldüğünü) (86a/12), çek-düg+ (çekdüğüne) (88a/2), dé-dük+ (dédükde) (88b/3), gel-dük+ (geldükde) (89b/4), eyle-dük+ (eyledükden sonra)

(91a/11), otur-duğ+ “ol-tur-duğ+” (oturdukları yér) (93b/9), ańıl-duğ+ (ańıldıǵında) (94a/10), dik-dük+ (dikdükden sonra) (95b/3), ugra-duğ+ (uğraduğda) (98a/2).

Metinde bu ek, bir örnek haricinde “*kalğ(ı)dıǵ+*” yuvarlak ünlülü şekilleriyle kullanılmıştır.

Sıfat fiil ekleri “*durduǵı yér*” gibi çoǵu örnekte sıfat tamlaması yaparken “*yapduǵında*” kelimesindeki gibi bazı örneklerde ise adlaşmış sıfat olarak kullanılmıştır.

-acaq, -ecek

ed-ecek (zamān) (53b/5), ol-acaq (zamān) (53b/12)

-maz, -mez

yan-maz (aǵaç) (81b/9), yara-maz (işlerimüz) (94a/13).

2.2.4.3. Zarf-fiiller

-e

koş-a- (51b/13), çek-e- (52a/1), il-e (54a/11), baş-a- (55a/5), işid-e gel- (66a/3), bil-e gel- (72a/10), éd-e bil- (72b/6), at-a- (87b/13), ıtur-a- (93b/1), ur-a bil- (97b/9).

-ü

eyle-y-ü gel- (68b/10), dé-y-ü (77b/10).

-p

şaçıra-y-u-p (51b/7), birikdür-ü-p (52a/7), geçür-ü-p (52a/8), bıraǵ-u-p (52a/12), yapış-u-p (52a/12), kımıldama-y-u-p (52a/13), vérme-y-ü-p (52b/11), olma-y-u-p (53a/1), bin-ü-p (53a/4), uvad-u-p (53a/4), vér-ü-p (53b/2), at-u-p (53b/2), atma-y-u-p (53b/3), hāzır-la-y-u-p (53b/13), ol-u-p (54a/1), ıtur-u-p (54a/2), ıtalk-ı-u-p (54a/2), şoyun-u-p (54a/3), gönder-ü-p (54a/5), işmarla-y-u-p (54a/6), ıtıkar-u-p (54a/7), şal-u-p (54a/10), etme-y-üp (55a/11), gel-ü-p (55b/3), eyle-y-ü-p (59b/2), otur-u-p (54b/2), dur-u-p (54b/4), çek-ü-p (55a/1), segirdüş-ü-p (55a/3), var-u-p (55a/3), haykıır-u-p (55a/13), dön-ü-p (59b/4), ed-ü-p (54b/5), ıtaldır-u-p (55b/4),

eyle-y-ü-p (54b/7), yokla-y-u-p (55a/9), dé-y-ü-p (55b/8), gör-ü-p (56a/4), dinle-y-ü-p (56a/4), muşāfahalaş-u-p (56a/9), ayırış-u-p (56a/10), atıl-u-p (57a/6), düş-ü-p (57a/9), çekme-y-ü-p (57b/1), bul-u-p (57b/9), koy-u-p (57b/11), etme-y-ü-p (59b/11), söyleş-ü-p (60a/2), kesil-ü-p (60b/6), ufan-u-p “uv-“ (61a/10), gezle-y-ü-p (61b/5), oku-y-u-p (61b/11), eyle-y-ü-p (62a/9), ‘aceble-y-ü-p (63a/5), ayır-u-p (63b/6), sil-ü-p (64a/10), yapın-u-p (64b/7), kur-u-p (66b/6), dikme-y-ü-p (67a/11), yapışma-y-u-p (68b/6), dut-u-p (68b/8), in-ü-p (68b/9), bat-u-p (68b/3), düş-ü-p (70a/9), ilet-ü-p (70b/2), kes-ü-p (70b/9), boz-u-p (70b/9), gider-ü-p (70b/9), çıkar-u-p (52a/4), şun-u-p (72a/8), çık-u-p (72b/2), işle-y-ü-p (73a/13), sür-ü-p (73b/5), yat-u-p (73b/10), ur-u-p (74a/7), kırtal-u-p (75a/8), koma-y-u-p (77a/11), ara-y-u-p (77b/4), inandur-u-p (77b/11), kıl-u-p (77b/12), olun-u-p (79b/13), bulun-u-p (80a/8), bağla-y-u-p (83a/8), getir-ü-p (83a/10), soyun-u-p (85a/5), git-ü-p (85b/3), dürüş-ü-p (86a/13), göç-ü-p (88b/7), dur-u-p (90a/11), göster-ü-p (90b/3), kur-u-p (91a/7), ayır-u-p (91b/4), büyü-p (91b/6), işid-ü-p (91b/13), dik-ü-p (95b/8), şakla-y-u-p (96b/7), yaz-u-p (97a/10), bulun-u-p (97b/9), durul-u-p (99a/1).

Bu metinde *uva-* ve *ufa-* fiilleri iki şekilde de karşımıza çıkmıştır.

-inca, -ince

at-ınca (53a/9), gel-ince+ (60a/2), ol-ınca (69b/5), var-ınca (79a/8), irişdür-ince+ (82b/6).

-eli

bil-el(i)+ (82b/1).

-eli zarf-fiili sadece bir örnekte “i” sesi düşmüş bir şekilde karşımıza çıkmıştır.

-madan

dur-madan (78a/4).

-ıcağ, -icek, ucağ

at-ıcağ (67a/13), söyle-y-écek (76a/8), art-ucağ (83b/8), var-ıcağ (90a/4), es-icek (92b/5), éd-icek (96b/11), gör-icek (97a/6), iste-y-icek (97a/12).

ucağaz

atıl-ucağaz (87a/10).

-ken

oturur-ken (52a/5), dinler-ken (55b/11), gelir-ken (68b/1), i-ken (71b/3), éder-ken (71b/7), gider-ken (90b/12), atar-ken (95a/4).

-dügünse

gel-dügünse (88a/6).

Bu metinde “*geldügünse*” kelimesi “*geldiği zaman*” anlamında kullanılmıştır.

-duğda -dükde

eyle-dükde+ (55a/8), var-duğda (58a/1), ver-dükde (58a/5), ol-duğda (58a/12), başla-duğda (64a/9), gel-dükde (64b/9), anıl-duğda (65b/2), olun-duğda (67b/13), at-duğda (73b/2), dé-dükde (88b/3), uğra-duğda (98a/2).

Bu örneklerde *-dikda* zarf fiil eki, *-dik* sıfat-fiili ve *+da* bulunma hâli ekinden oluşmuştur. Bu nedenle bu tür kelimeler zarf fiil başlığı altında incelendiği gibi sıfat fiil ve hâl eklerinde de ayrı ayrı incelenmiştir. Aynı durum *-dükçe* ve *-dükden* ekleri için de geçerlidir.

-dükçe

düş-dükçe (78b/8).

“*-dik*” sıfat fiili ve “*+ça*” eşitlik ekinden oluşan bu zarf-fiil örneğine sadece bir örnekte rastlıyoruz.

-dükden

gez-dükden (74b/6), eyle-dükden (91a/11), dik-dükden (95a/3).

“*-dükden*” zarf-fiil örneği “*-dik*” sıfat fiili ve “*+dan*” ayrılma hâlinden oluşmuştur.

madın

dur-madın (69a/6).

Bu ek, sadece bir örnekte karşımıza çıkar.

-mazdan

at-mazdan (70a/4).

Bu ek, sadece bir örnekte karşımıza çıkar.

2.2.5.Kuvvetlendirme

édememiş-dür (51b/8), eylememiş-dür (51b/11), konuşmuş-dur (51b/13), kalğımış-dur (51b/13), aşılmış-dur (52a/10), kurmuş-dur (52a/12), dikilmiş-dür (56b/4), olmuş-dur (56b/5), atılmış-dur (61b/1), dikmiş-dür (62b/9), atmış-dur (63a/4), öğrenmiş-dür (63b/8), dikmemiş-dür (65a/8), olmuş-dur (65b/12), olmamış-dur (66b/9), ey-dür (69a/10), atamamış-dur (70a/3), dikmişler-dür (70a/8), étmiş-dür (72a/13), eylemiş-dür (72b/11), temizlememiş-dür (75a/6), atmış-dur (76b/10), gelmiş-dür (78a/3), uzanmış-dur (79a/3), işlemiş-dür (79b/3), buyurmışlar-dur (85a/2), atılmamış-dur (82a/3), gelmiş-dür (85a/8), kılmış-dur (85b/10), çalışmışlar-dur (87a/5), çıkmış-dur (90b/13), ulalmış-dur (91b/7), düşmüş-dür (95a/5), kalmış-dur (95a/6), doxinmamış-dır (96a/11), vérmiş-dür (96b/4), beslemiş-dür (96b/7), çekmiş-dür (98a/3).

2.2.6. Birleşik Filler

2.2.6.1 İsimlerle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

ét-

şürü' éd- (51b/2), kimesne éd- (51b/8), zıkr ét- (52a/11), müyesser éd- (53b/5), müheyyā éd- (53b/8), şenā éd- (54b/5), ğazā éd- (54b/13), redd ét- (55a/11), meyl éd- (55a/12), hıṭāb ét- (55b/9), beyān éd- (56b/7), zāyi' éd- (57b/6), meremmāt éd- (57b/7), münāza'ā ét- (59a/1), nice éd- (59a/5), fikr ét- (59b/6), muḥālefet ét- (59b/11), muvāfakat éd- (59b/12), sükūt éd- (60a/5), raḥmet éd- (62a/2), hikāyet éd- (62b/6), tımār éd- (64a/13), zıkir éd- (65a/4), 'ulūfe ét- (67a/9), temāşā éd- (69a/4), ḥizmet éd- (71b/7), mücevvef éd- (72a/4), cāmi'-i şerīf ét- (72a/13), dilek éd-

(74b/12), h̄arc éd- (75b/4), tevcih éd- (77a/10), karar éd- (79b/4), ihtiyār ét- (79b/5), du‘ā éd- (83a/12), yād éd- (83b/2), cevab éd- (88a/4), ta‘līm éd- (88a/12), kemānkeşlik éd- (88b/1), h̄az éd- (88b/2), k̄ubūrcılık éd- (91b/8), fetḥ éd- (96a/13), āzād ét- (96b/11), tedārūk éd- (96b/13), du‘ā ed- (97a/7), h̄avf éd- (97b/4)

eyle-

ziyāfet eyle- (52a/4), elli eyle- (52b/2), gūştgīrlık eyle- (52b/3), rivāyet eyle- (53a/2), itmān eyle- (53a/10), atıŝ eyle- (53a/11), ğalebe eyle- (53a/13), hevā eyle- (54b/3), zikir eyle- (54b/7), ŝalavāt eyle- (54b/9), ŝenā eyle- (54b/10), ŝurū‘ eyle- (55a/8), niŝān eyle- (56a/9), ziyāde eyle- (56b/2), raḥmet eyle- (56b/3), ibtidā eyle- (56b/8), ‘arz eyle- (57a/8), hedāye eyle- (57b/8), emr eyle- (57b/13), tefahḥus eyle- (58b/2), muḥālefet eyle- (59a/7), müfevvīzu eyle- (59b/2), fikr eyle- (60a/7), yek eyle- (61b/2) kelām eyle- (62a/1), ŝurū‘ eyle- (62a/3), vaŝla eyle- (64a/1), neylese “ne eyle-“ (64a/6), tavāf eyle- (64a/10), nazārın eyle- (64b/2), müyesser eyle- (64b/2), fetḥ eyle- (66b/1), heves eyle- (67a/5), ziyāfet eyle- (67a/6), ŝad eyle- (67b/5), tercüme eyle- (67b/11), du‘ā eyle- (67b/13), vasn‘ eyle- (68a/6), h̄alāŝ eyle- (68b/12), su‘āl eyle- (69a/9), ŝehīd eyle- (69b/10), bünyād eyle- (69b/12), kaŝd eyle- (70a/6), iŝ eyle- (70a/9), ta‘yin eyle- (70a/12), tefṭiŝ eyle- (70b/5), ‘arz ile eyle- (70b/6), kelimāt eyle- (71a/3), yād eyle- (71a/6), rıḥlet eyle- (71a/10), bellü eyle- (71b/2), niŝān eyle- (72b/11), ŝād eyle- (73a/1), k̄onukluĝın eyle- (73b/2), öyle eyle- (74a/9), āzād eyle- (74b/13), z̄uhūr eyle- (75a/9), idrāk eyle- (75a/4), ‘amel eyle- (75b/9), saz eyle- (77b/2), ḥizmet eyle- (77b/6), imteḥān eyle- (77b/8), iŝbāt daḥı eyle- (77b/11), kelimātu eyle- (78a/1), rivāyet eyle- (79a/11), teraḳḳi eyle- (79b/10), bünyād eyle- (80a/1), ümiz .eyle- (80a/5), fikr eyle- (80b/10), ḥizmet eyle- (81b/3), terk eyle- (82a/2), peydā eyle- (82b/8), ṭaleb eyle- (83a/3), yardım eyle- (83b/5), merḥaba eyle- (84a/1), ğalebe eyle- (84b/1), cem‘iyyet eyle- (84b/5), ziyāde eyle- (85b/5), ŝehīd eyle- (87a/1), vefāt eyle- (87b/7), ŝarraḥ eyle- (89a/3), nisbet eyle- (89b/11), raĝbet eyle- (90a/3), intikāl eyle- (91a/11), tamām eyle- (92a/6), h̄az eyle- (93b/6), ra‘iyyet eyle- (94a/6), mübeddel eyle- (94a/7), āzād eyle- (94b/4), müḥeyyā eyle- (96b/13), ‘ilām eyle- (97a/8), peydā eyle- (98a/12), idmān eyle- (98b/8), bey‘ eyle- (99a/8), āsān eyle- (101a/3).

İsimlerle yapılan birleşik eylemlerde isimle eylem arasına iki örnek dışında hiç kelime girmemiştir. Fakat “‘arz ile eyle-” ve “‘iṣbāt daḥi eyle-” örneklerinde isimlerle eylemler arasına *ile* ve *daḥi* edatları girmiştir.

kı1-

tefvīz kı1- (59b/2), kanda kı1- (61a/13), ıtmī'nān kı1- (77b/12), musahḥar kı1- (88b/10), qarār kı1- (95a/12).

bul-

nihāyet bul- (65b/8), iṣtihar bul- (94a/7).

yap-

evlerin yap- (52a/4), oḳ yap- (88b/12), zehgīr yap- (88b/12).

ol-

ḡavḡālar ol- (51b/1), bīṣḥīz ol- (52b/4), cem' ol- (54a/1), ḥāzır ol- (54a/4), meṣḡul ol- (54a/4), rivāyet ol- (54a/12), mūntazır ol- (54b/3), küṣād ol- (54b/12), mu'yinūḡ ol- (54b/12), mübārek ol- (56a/7), ḥāzır ol- (56a/8), zıkr ol- (56a/12), tamām ol- (56b/3), mūnāza'a ol- (57a/7), nizā' ol- (57a/10), rāst ol- (58a/6), muṭī' ol- (59a/8), ḥavāle ol- (59a/12), ḥātirḥoṣ ol- (59b/13), ṭarafeyn ol- (60a/3), rāzı ol- (60b/2), kā'il ol- (60b/5), sūkūt ol- (60b/7), vāḳı' ol- (61a/3), pāyidār ol- (61a/4), güç ol- (61a/8), düzer ol- (61a/12), atıcı ol- (61b/3), kıṣa ol- (61b/6), uzun ol- (61b/7), yazmaḡ-ıla ol- (61b/11), ta'bīr ile ol- (61b/12), naṣīb ol- (61b/13), ṭaḳātümüz ol- (62a/1), muḳayyed ol- (62a/10), belürsüz ol- (62a/10), ṣād ol- (62b/3), mevcūd ol- (62b/8), mābeyninde ol- (63a/9), rivāyet ol- (63b/4), gerek ol- (64a/6), ölçülür ol- (65a/6), eylese ol- (66a/5), ihyā ol- (66a/6), ber murād ol- (66a/7), yaya başı ol- (66b/2), berk ol- (66b/6), müyesser ol- (66b/9), sancāḳ begi ol- (66b/10), maḳām ol- (67b/6), yād ol- (68a/1), kirīṣ ol- (68a/10), atar ol- (68a/11), ḥizmetümde ol- (69b/2), bölükbaşı ol- (69b/5), (69b/5), yürüyiṣ ol- (69b/8), 'azīm ol- (70b/2), arz ol- (70b/3), ḥavādiṣ ol- (70b/7), ihyā ol- (71b/1), vāḳı' ol- (72/11), fevt ol- (72b/2), ziyāde ol- (72b/8), şorar ol- (72b/8), kerem ol- (73a/9), ehli ol- (73b/8), zāhir ol- (73b/11), vāṣıl ol- (75b/5), rivāyet ol- (75b/11), söyleyecek ol- (76a/8), rāzı ol- (76b/7), vaṣn' ol- (77a/7), vaṣf ol- (77a/8), vāḳıf ol- (77b/10), ḥikāyet ol- (78a/1), te'lif ol- (78a/5), ziyāde ol-

(79a/4), s̄abit ol- (79b/8), ma'lūm ol- (79b/9), ḥayır du'a ol- (80a/4), ḥaşr ol- (80a/8), bünyād ol- (80b/13), vaz' ol- (81a/4), k̄adir ol- (82b/3), mevcūd ol- (83a/7), niyyet-i ğazā ol- (83b/4), k̄uşād ol- (83b/4), ḥāzır ol- (84a/1), büyük ol- (84b/1), cem' ol- (84b/6), fevt ol- (85b/4), defn ol- (85b/7), nā-ma'lūm ol- (85b/12), niçe ol- (86a/12), vaz' ol- (87a/8), atar ol- (87a/10), āzād ol- (88b/6), ma'lūm ol- (89a/12), seḥi ol- (89b/2), ayak taşı ol- (89b/9), şehid ol- (90a/7), nola “ ne ol-“ (91a/6), tezekkür ol- (91a/13), 'alāmet ol- (91b/1), gider ol- (91b/6), perver ol- (92a/6), āsān ol- (92b/5), cüz-ice ol- (93a/3), ḥāzır ol- (94a/1), ma'lūm ol- (95a/7), tezekkür ol- (95a/7), mücādele ol- (95b/6), ta'līmḥāneci başı ol- (96a/7), yigit ol- (96b/8), meşhūr-ı 'ālem ol- (96b/9), efendisinüḡ ma'lūmı ol- (96b/10), muḥalefet ol- (97a/11), şāyi' ol- (97b/9), k̄adir ol- (97b/11), k̄apucı başısı ol- (98a/1), vezir ā'zam ol- (98a/5), cavuş başısı ol- (98a/5), k̄abza 'āşıkı ol- (99a/7), mu'allim ol- (99a/10).

İsimlerle yapılan birleşik eylemlerde isimle eylem arasına iki örnek dışında hiç kelime girmemiştir. Fakat “yazmağ-ıla ol-” ve “ta'būr ile ol-” örneklerinde isimlerle eylemler arasına *ile* edatı girmiştir.

2.2.6.2. Eylemlerle Yapılan Birleşik Eylemler

Yeterlik anlamı katan birleşik eylem

bil-

éd-e-bil- (72b/6), ur-a-bil- (97b/9).

u- Yeterlik olumsuzu

éd-e-me- “éd-e u-ma-” (51b/8), k̄oş-a-ma- “k̄oş-a u-ma-y-a” (51b/13), çek-e-me- “çek-e u-ma-” (52a/1), bas-a-ma- “baş-a u-ma-” (55a/5), at-a-ma- “at-a u-ma-” (70a/3), at-a-ma- “at-a u-ma-” (75b/8), ur-a-ma- “ur-a u-ma-” (84b/9).

Yeterlik birleşik eyleminin olumsuzu “u-” şekliyle yapılır.

Geniş zamanı: becer-i-mez- “ beceri u-maz-“ (68b/6), ur-a-maz “ur-a u-maz” (87b/12), at-a-maz “at-a u-maz” (87b/13), t̄ur-a-maz “t̄ur-a u-maz” (93b/1).

Kolaylık anlamı katan birleşik eylem

ver-

dik-i-ver- (58b/4), yapınup dur- (64b/7).

Süreklilik anlamı katan birleşik eylemler

dur-

gelüpdur- (51b/9).

ko-

çıkarpup ko- (72a/4).

Beklenmezlik, çabukluk anlamı katan birleşik eylemler

gel-

işide gel- (66a/3), bile gel- (72a/10).

çal-

gelüp çal- (55b/3).

Eylemlerle yapılan birleşik eylemler zarf-fiil başlığı altında da işlenmiştir. Örneğin; *édebil-* birleşik eylemi aynı zamanda *-e, -a* zarf fiilde de yer alır.

3. BÖLÜM

SÖZLÜK

A

āhī Cömert.

aḥvāl Durumlar, hâller, vaziyetler.

‘**ākıbet** Bir iş veya durumun sonu, sonuç.

‘**alī** Yüksek.

arşūn Yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.

āsān Kolaylık.

aşhāb-ı kirām Hz Muhammed'in sahabeleri.

āşikāre Açıkça, belli ederek, saklamadan.

‘**āşiren** Onuncu olarak.

‘**ataq-nāme** Azad, izin belgesi.

ayrıtla- Ayırmak.

ayruḡ Artık.

B

ba‘dehu Ondan sonra.

bāb Başlık.

bād Rüzgâr.

balçık İçinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur, mil.

bāz İri, büyük, gösterişli, güçlü kuvvetli.

beğāyet Son derece, pek çok, aşırı.

beķā Kalıcılık.

be-nām Meşhur.

berk Sağlam.

ber-murād Arzusuna kavuşan.

beyān Açıklama.

bi'l-fi'il Gerçekten.

bikār 1.İşsiz kimse 2. Bekar.

bīş Beş.

beyiše Meşgale.

bīşhīyz, Fazla sıçrayan.

burc Kale, hisar çıkıntısı.

bünyād Asıl, esas, temel.

C

cānib Taraf.

cebren Zorla.

cem' Toplama, bir araya getirme.

cenk Büyük çaba, uğraş, kavga, çekişme.

cümle Cümle, bütün, hep.

Ç

çendān O kadar.

çemşid Güneş.

D

dār Ev, yurt

darb Dövme.

demren (temren) Okun ucuna geçirilen kemik veya demir parça.

dırıĝ Esirgeme.

dilāver Yiĝit, delikanlı.

dilr Yiĝit.

dirhem Okkanın dört yüzde birine eşit olan, 3,207 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü.

divāne Deli, kaçık, budala.

dūz Düz, düzlük; yaylada evlerin kurulduğu alan.

dūzet- Düzeltmek, yapmak.

E

ecil Âcil.

eksa Üst üste pek çok giyinen adam.

ekser Arasına, ekseri, çoğunlukla.

elet Âlet: alet; cins, tür.

emşāl Benzer, eş, denk.

endām Vücut, beden, boy bos.

endāz Atıcı.

engürü Ankara.

erkân Bir topluluğun ileri gelenleri, büyükler, üstle.

esāme Adlar, isimler.

esbāb Vasıtalar, lazımlar.

eşnā Yüksek, yüce.

esrār Gizler, sırlar.

evvel Önce.

F

fahr Övünme.

faşih Açık ve düzgün (anlatış).

fazl Fazla.

fenā Ölümlülük.

ferid Tek, eşsiz.

fesādāt Fesatlar.

fevt Elden çıkma, yitme.

G

gāhī Bazen, ara sıra.

galebe Üstünlük.

garik Artık.

gez Yer ölçmeye yarar düğümlü ip.

gezle- Okun gezini kirişe yerleştirmek.

gökçek Yiğit, cesur.

gönder Ucu demirli kısa mızrak.

gūştgīr Kulaktan yayılan.

gürz Silah olarak kullanılan ağır topuz.

gūşād Açma, açılma.

güzār Geçme, geçiş.

güzek Güzel.

gūşād Açma, açılma.

H

ḥabbāz Ekmekçi.

ḥabir Taze, yeni.

ḥākī Yeşile çalan toprak rengi.

ḥakīm Egemenliğini yürüten, buyruğunu yürüten, sözünü geçiren, egemen.

ḥaḳīr Aşağı görülen, değersiz.

ḥalās Bir yerden, bir şeyden kurtulma, kurtuluş.

ḥamd Tanrıya olan şükran duygusu bildirme.

ḥāmis Beşinci.

ḥāmisen Beşinci olarak.

ḥamr İçki.

ḥasīs Cimri.

ḥaṣmāne Düşmanca.

ḥaṣr Toplama.

ḥavf Korku.

ḥibre Tecrübe bilgisi.

ḥikmetu'llāh Allah'ın hikmeti.

himmet Yardım.

ḥısm-nāḳ Öfkeli.

ḥiṭāb Bir veya birçok kimselere ağızdan veya yazıyla söyleme.

ḥod Hatır gönül dinlemeden konuşan, tok sözlü (kimse).

ḥüb Güzel hoş.

ḥudūd-nāme Memleket sınırını tayin ve tahdid eden vesika.

ḥulḳ Tabiat, yaratılış.

ḥüsn Güzellik.

ḥüsündār Güzellikli.

ıṭmī' nān Emin olma.

I

İ

ibtidā Başlama.

icāzet İzin. onaylama.

iḥāṭa Kavrayış, anlayış.

iḥsān İyilik etme, bağışlama.

iḥyā Çok iyi duruma getirme, geliştirme, güçlendirme.

‘ilām Bildirme, anlatma.

‘ināyet İyilik, kayra, atıfet, ihsan, lütuf.

intiḳāl Bir yerden başka bir yere geçme, geçiş.

iṣṭihār Ün salma, tanınma.

ittifāk Anlaşma, uyuşma, bağlaşma.

K

ķābil Kabul.

ķabza Yayın sol elle kavranan orta kısmı.

ķadīm Başlangıcı olmayan, eski, ezeli.

ķanda Nerede.

ķarīb Yakın, yakın olan.

ķaşiru l-ķame Boyu kısa olan.

ķavs-nāme Okçuluk risalesi.

kemānger Yay yapan sanatkar.

ke-enne-hu Güya, sanki.

kemānkeş Okçu.

keremkān Bağış kaynağı.

ķiriş Ok atılan yayın iki ucu arasındaki esnek bağ.

ķubūr Ok çantası, sadak.

ķudemā Eskiler.

ķudret İktidar.

ķula Renk.

ķüllīye Umumi, bütün.

L

lahza Zamanın bölünemeyecek kadar kısa bir parçası, an.

laķīf Yumuşak, hoş.

lebbeyk □ Buyurun efendim, emredin anlamlarında bir seslenme sözü.

luḡf Hoşluk.

M

mā- O şey ki, şu nesne, ...daki.

ma' ruf Herkesçe bilinen, tanınan.

maa' l-kıṣṣa kısalıkla, kısaca.

mābeyn Ara.

maḡfūr Affolunmuş, bağışlanmış.

maḡal Zaman.

maḡbūl Kabul edilen, beğenilen.

maḡṣūd Kasdolunan.

maḡtūl Öldürülmüş, öldürülen.

ma-melek Nesi varsa, varı yoḡu.

mānend Benzer.

maṣlaḡat Önemli iş, mesele.

mecāl Güç, kuvvet, derman.

meḡireḡ Usta, mahil.

menāzil Menziller.

menzil Ok atma yarışlarında erişilen mesafe.

merātīb Rütbeler, dereceler.

meremmāt Tamir, onarma.

mesā' il Sorunlar.

me' vā Yurt, mesken.

meşāl Örnek.

meskenet Yoksulluk, fakirlik.

meskūn Yurt edinilmiş (yer).

meşreb Yaradılış, huy, karakter, mizaç.

meyl Eğilme.

mezbūr Adı geçen.

mezkūr Adı geçen, anılan, sözü edilen, zikredilen.

minvāl Biçim, yol, tarz.

mīrās ḥor Miras yiyen.

mū' minīn İman etmiş.

mūcib İcab eden, sebep, vesile.

mūfevvīz İhale eden, sipariş eden.

muḥālefet Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu, aykırılık.

muḥibbi Sevgi duyan, dost.

muḥarrer Kararlaştırmış, kararlaştırılmış.

muḥayyed Bağlı, bağlanmış.

mū'mināt İman etmiş (kadınlar, kızlar).

mūnāsibet Mūnasebet, ilişki, ilnti.

muntazır Bekleyen, gözleyen.

musahḥar Büyüleyici.

muṭahhara Temizlenmiş.

muṭī' Boyun eğen, yumuşak başlı.

muttaşıl Aralıksız, durmadan.

muvāfakat Uygun görme.

mü‘minîn İman etmiş.

mübeddel Karşılık.

mücevvef İçi boş (şey).

mü‘ellif Yazar.

müheyyā Hazır.

mülaḳkeb Lakaplı.

menāḳıb Menkıbeler.

münāza‘a Münakaşa.

münderic İçinde bulunan.

münḳād Boyun eğen.

müntehā Son.

müntehāyir Hayret edenler.

müsellim Teslim eden.

müşerref Şereflendirilmiş, şerefli, onurlu.

müşkil Güç, zor, çetin.

müte‘allıḳ Bağlı, ilgili.

mu‘temed İnanılıp güvenilen kimse.

müyesser Kolaylıkla ortaya çıkan.

N

nāgehān Ansızın.

nātuvān Zayıf, güçsüz.

naḳır Benzer.

neccār Marangoz.

nenüñ Neyin.

nev´ Çeşit, cins, tür.

nevbet Nöbet, sıra.

nizā´ Tartışma.

nevāziş Gönül alma, iltifat.

nüzul İnme.

O

oñat İyi, düzgün, dikkatlice.

P

penc Eğri yer, yamaç.

pertāb Atılma.

perver Büyüten, yetiştiren, besleyen, koruyan, eğiten.

peyāpey Art arda, peş peşe.

pişrev (peşrev) Kemānkeşlerin kullandığı bir çeşit ok.

puta Nişan alınacak yer, ok hedefi.

R

ra´bian Dördüncü olarak.

ra´iyyet Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk.

rāci´ Dokunan, ilgilendiren, dayanan.

rācih Değerli, üstün.

rasat Sıra, elverişli, uygun zaman.

rāst Doğru, düzgün.

rāvi Rivayet yani söylenti anlatana verilen ad.

ravza Çimeni, ağacı bol olan yer, bahçe.

revnāk Parlaklık, göz alıcılık.

rıhlet Göç, göçme.

ri'āyet Saygı.

rivāyet Söylenti.

riyāz Bahçeler.

rub ' Dörtte bir.

rusūh Sağlam.

rūšen Aydın, parlak.

rūy Üst.

S

şabāvet Çocukluk.

sābi'an Yedinci olarak.

şadır Göğüs, sine.

sādis Altıncı.

sādisen Altıncı olarak.

şahābi Hz. Muhammed'i görmüş, birlikte bulunmuş kimse.

sāhi Gerçekten, gerçek olarak.

sā'ir Başka, öteki, diğer.

şalahiyyet Yetki.

şaliḥ Elverişli, iyi, uygun, yakışır.

şalişen Üçüncü olarak.

şalkū Havaneli, tokmak, döveç.

şāmin Sekizinci.

saminen Sekizinci olarak.

sāni İkinci.

segirdüş- Koşmak.

sehā Cömertlik, el açıklığı.

sehel Pek basit.

seḥi Düz, doğru.

senā Övme.

şāniyen İkinci olarak.

şarraḥ Açık, belli.

server Baş, başkan, reis, ulu.

şınmaḳ Yenilmek, bozguna uğramak.

sipāhī Osmanlılarda tımar sahibi bir sınıf atlı asker.

şofi Dinin buyruk ve yasaklarına bütünüyle uyan (kimse).

sükūt Susma, konuşmama.

süleḥā Salih, iyi kimseler.

Ş

şāhbāz Çevik ve becerikli.

şākir Şükreden, durumundan memnun olan kimse.

şakirt Öğrenci, çırak.

şaş Atıcıya göre menzilin sağ tarafı.

şāyi Yaygın, yayılmış (söz veya haber).

şeci Yürekli, yiğit.

şer'iyye ("şerri" nün muen) Kötülüğe ait.

şerif Şerefli, temiz.

şikār İyi, İşe yarar.

şir-merd Anlamaya sahip, idrak eden.

şürü Başlama.

T

tab Mizaç, huy, tabiat, karakter.

tafaḥḥus İnceden inceye araştırma.

tā līmḥāne Eğitim alanı.

taḥrīr Yazma, kitabet, kompozisyon.

taḥsīn Beğenme, alkışlama.

ṭarafeyn İki taraf.

ṭarīk Yol.

ṭavāf Bir şeyin çevresini dolaşma.

ṭavīlu l-kāme boyu uzun olan.

tedārük Hazırlama.

tefāvüt Ayırıcı özellik, farklılık.

nefrīn Nefret edilen.

tafşīl Uzun uzadıya anlatma, açıklama.

tefvīz Bir işi bir kimsenin üzerinde bırakma, ihale.

taḩaddüm Önce gelme.

teḩayüd Birbirine hile yapma.

tekebbür Kibirlenme, büyüklenme, çalım, kurum.

tekellüm Söyleme, konuşma.

tekye Türbe.

te'lif Kitap yazma.

temāṣā Hoşlanarak bakma, seyretme.

teraḩḩi İlerleme, yükselme, gelişme.

terāṣ Traş.

tevātür Bir haberin ağızdan ağıza yayılması, yaygın söylenti.

tevcih Yönelme.

tevfik Başarıya ulaştırma.

tezekkür Hatırlama, hatıra getirme.

tımār Bakım.

tır-endāz Ok atan.

tirḩāl, Yola çıkma, göç etme.

U

ulal- Sıralanmak.

‘ulūfe Osmanlılarda kapıkulu askerlerine, saray ve devlet kuruluşlarındaki bazı görevlilere üç ayda bir verilen ücret.

‘umūr İşler.

uvā- ufalamak.

V

vafır Çok, bol.

vaşf Nitelik.

vaz' Konma, konulma.

vech 1.Yüz 2. Üst.

vecahet Güzel yüzlü.

Y

yagır Omuz.

yāren Arkadaş, dost.

yarındası Yarın, ertesı gün.

yenıçeri Osmanlı Devleti'nin piyade asker sınıfı.

yigrek (yekrek) Çok iyi.

yık Hafta.

yügrük Güçlü, çevik, çalışkan, eline ayağına çabuk.

Z

zağar Küçük köpek.

zāhir Açık, belli.

zāyi' Kaybolma, yitme.

zebān Dil.

zehgır (zihgir) Sağ el baş parmağına takılan atış yüzüğü.

zerdüz Sırmalı.

zikir Anma, söyleme, sözünü etme.

zire Kapı zinciri.

ziyāde Artma.

4. BÖLÜM

DİZİN

KİŞİ ADLARI DİZİNİ

A

- ‘acemi tosun, 27, 35, 36
aḥmed aḡa, 21, 22, 23, 24, 32, 33, 34, 38, 40
aḥmed paṣa, 19
aḥmed kemānker, 31
aḡsarāyli muḥammed, 43
aḡsarāyli muḥammed ḡelebi, 45
‘ali paṣa, 19, 27
‘arabacı maḥmud, 24
‘arabacı maḥmūd, 23
‘arabzāde muṣṡāfa ḡelebi, 45
‘arabzāde yaycı, 23
‘arap.zāde ibrahīm, 26

B

- bāli ḡelebi, 23
bālī ḡelebi, 22
pehlevān ḡaydar, 35, 65
behrām, 31, 35
bikār sinan, 13
bozdaḡancı ḡamza, 35
bozdaḡancı kemāl, 19
burnı muḥammed, 21
bursalı ṡücā‘, 12, 15, 28

C

ca'fer beg, 36
ca'fer lenduha, 19, 31, 39, 21
çizmecî maḥmud, 25

Ç

çeşte bâli, 34
çullı ferrūḥ, 19, 21

D

dāvud çizmecî, 21
demürçî kullı ca'fer, 43, 45
derzî ḥasan, 19
deve kemāl, 14, 15, 19, 32, 65

F

ferhād paşa, 25, 35
filibelü sofracı, 36

H

ḥacı baḥtiyar, 32
ḥacı ḥasan, 35, 36, 38, 39
ḥacı ḥasan tırger, 35, 38
ḥacî süleymān, 36, 37, 38, 43, 44, 45, 46, 47
ḥasan aḡa, 36
ḥaydar, 22, 27, 28, 31, 35, 46
ḥaydar beg, 23
ḥoca 'ali, 32, 60
ḥüseyin aḡa, 26
ḥüseyin kemānker, 31

İ

ishāk silāh-dār, 23
ishāk beg, 26, 31
iskender çebebi, 27

K

ķapudān ķılıç ‘ali, 36
ķara muştafā, 21, 22
ķarga muştafā, 20, 21, 22, 23
ķāsım, 25, 27, 28
kemāl, 21
kemħacı ķāsım, 35
kimħacı ķāsım, 31
ķoca muħammed paşa, 36
ķosta ħüseyn, 24, 25, 26, 27, 59, 67
ķubüracı ħüsrev, 31, 39
ķubürçı ħüsrev beg, 31
küçük muşlı çebebi, 45

L

lendüha ca‘fer beg, 31
loķumcı ‘ali beg, 36

M

maħmud çebebi, 34, 60
memi çebebi, 34, 35, 40
muħammed çebebi, 34
muşlı çebebi, 34, 35, 40
muştafā çebebi, 21
muştafā re‘is, 36
muştafā reşid, 38

N

naḳḳaş muḥammed, 25
naḳḳaş muḥammed çelebi, 43, 45

O

oḳçı ‘ali beşir, 38
oḳçı ḥüseyin, 36, 38
oḳçı ḳara memi, 43, 45

P

pehlevān çāvuş, 46
pehlevān ḥüseyin padbol, 23

R

reis-i sultān süleymān, 25
rūm yūsuf, 38, 39

S

sancāḳ beg, 23
sayeban ḳulı ‘ali beg, 43, 45
silāḥ-dār işḥāḳ beg, 22
sināplu muştafā, 23
sināplu ḥācī muştafā, 22
şofracı filibilü, 38
sultān bāyezīd, 23
sultān bayezīd ḥāḡ, 21
sultān muḥammed ḥan, 23, 24
sultān murād ḥan, 37
sultān selīm ḥan, 12, 21, 23
sultān süleymān ḥan, 24
süleymān ketḥudā, 27
süleymān paşa, 27

T

toğancı muşafâ çelebi, 21

top iskender, 21, 23, 38

U

uncı muşafâ, 36

Ü

üstād ibrahīm, 26

üstād qaraca, 30

üstād ramazān, 32

Y

yabkār sinān, 32

yaycı aḥmed, 26

Z

zeykirci qāsım, 36, 38

YER ADLARI DİZİNİ

A

ammasiyye, 26, 65

B

belgrad, 39

bursa, 28, 63

Ç

çağıllu depe, 21

E

edirne, 20, 28, 29, 32, 33, 60

G

gelibolı, 32

gölcağaz, 36

gölçük, 36

H

haleb, 38, 64

İ

islāmbol, 21

istanbul, 18, 19, 21, 23, 25, 28, 31, 45, 64

K

kağıdhāne, 42

karafa meydānı, 47

kemāh kal'ası, 22

küçük ayaşofi, 26

M

mışır, 27, 44, 45

O

oğ meydānı, 21, 31, 36, 43, 46

R

rodos, 24

S

şofya, 39

T

tā'limhāne, 20

tebriz, 23

toğat, 38, 64

U

unđapanı, 45, 60

V

vilāyet-i çerkezden, 37

SONUÇ

Bir dili öğrenebilmek için tarihi ve edebi metinlere ihtiyaç vardır. Çünkü bu metinler bize yol gösterir. Bu nedenle bu tür metinleri okuyup incelememiz gereklidir. İncelediğim Kavisnâme-i Menzilat adlı metin ise bize “okçuluk” kavramı hakkında bilgiler vermektedir. Metinde kavisnâme türünün özellikleri, o dönemin ünlü okçuları, rekorları ve menzilleri anlatılmıştır.

1. İncelediğimiz kavisnamede Arapça ve Farsça kelimeler kullanılmıştır; fakat çok ağır bir dilinin olduğu söylenemez. Bazen Arapça sayılar kullanılmış sonra ise Türkçe sayılardan devam edilmiştir.
2. Bazı sayfalarda Arapça cümleler vardır. Bu nedenle o bölümlerde metnin orijinal hali konulmuştur.
3. Yazar, eserini yazarken bazen imlâ kurallarına uymamıştır. Bazı kelimeleri yanlış yazdığı tespit edilmiştir. Bu da, onun eğitim seviyesinin çok yüksek olmadığını bize gösterir.
4. Bu metnin biçim bilgisi ise genel olarak şöyledir:
  - +lı, +li, +lu, +lü ekinin yuvarlak ünlülü şekilleri daha çok kullanılmıştır. Örneğin; *giz+lü (61b/10)*, *ad+lu (66a/9)*, *balçık+lu (68b/2)*. Sadece *ayaşofiya+lı (72a/12)*, *yağrı+lı (88b/8)*, *sakal+lı (88b/9)*, *ceb+li (88b/12)* örneklerinde +lı, +li ekleri kullanılmıştır.
  - +cağaz, +çe, +daş, +er isimden isim yapma ekleri çok az kullanılmıştır. Bunlar ile ilgili örnekler sadece birer tanedir.
  - +ncı, +nci ekinin yuvarlak ünlülü biçimleri kullanılmamıştır. Bu yüzden bu ekle yapılan kelimelerde dudak uyumuna uygunluk yoktur.
  - +da- isimden fiil yapma ekine sadece bir örnekte rastlamaktayız; *kımıl+da- (52a/13)*.
  - –m, –n ve –tı fiilden isim yapma ekini de birer örnekte görmekteyiz; *ad-ı-m (77a/5)*, *şat-u-n (99a/9)*, *buyur-u-l-tı (97a/13)*.
  - Bu metinde “ufa-“ ve “uva”- fiillerinin ikisi de kullanılmıştır. “f, v” diş-dudak seslerinde değişim görülür.

- -der- ve -ele- fiilden fiil yapma örneklerine birer örnekte rastlamaktayız: *dep-ele-* (74a/5), *gön-der-* (88b/5).
  - Ek yığılması vardır: *bir+i+si* (61a/10), *kim+i+si* (97b/13).
  - Aitlik eki, ses uyumundan kaçmaktadır. “*istanbuldağı*” kelimesinde bu ek Ğ (gayın) ile yazılmıştır.
  - Eksiz belirtme +n sıklıkla karşımıza çıkar.
  - Yönelme eki, “*boyuncaya*” kelimesinde eşitlik ekinden sonra gelmiştir.
  - “ile” edatı kelimelerle birleşip vasıta eki görevi yaparak ekleşmeye başlamıştır: *īmān-ıla* (54b/6), *şevk-ıla* (55b/2), *oğ-ıla* (56a/1).
  - Geniş zaman 1.tekil şahsın n’li şekli kullanılmamıştır.
  - Bu metinde sadece bir örnekte katmerli birleşik çekim vardır. Üç tane zaman eki üst üste gelmiştir: *at-ar-mış i-di* (72a/8).
  - Şimdiki zaman eki *yorur* şekliyle bir örnekte kullanılmıştır: *ét-e yorur* (53b/9).
  - Öğrenilen geçmiş zaman ekinin yuvarlak ünlülü şekilleri kullanılmamıştır: *düş-miş-* (95a/5).
  - Çoğu örnekte 3.tekil şahıs emir ekinin yuvarlak şekilleri kullanılırken “*kurtulma-sın*” kelimesinde dar ünlülü şekil kullanılmıştır. Böylece dudak uyumuna geçiş başlamıştır.
  - -dık, -duğ, -dük, -duğ, -düg, -düg sıfat-fiil eki “*kalğ(i)dığ+*” örneği dışında yuvarlak ünlülü şekilleriyle kullanılmıştır.
  - -eli zarf-fiili “i” sesi düşmüş bir şekilde karşımıza çıkar: *bil-el(i)+* (82b/1).
  - İsimlerle yapılan birleşik eylemlerde, “*arz ile eyle-*” ve “*işbāt dağı eyle-*” örneklerinde isimlerle eylemler arasına *ile* ve *dağı* edatları girmiştir.
5. İncelenen metindeki eklerin genel olarak yuvarlak şekillerinin kullanılması, “-dUr” bildirme ekinin yaygınlaşması, “ile” edatının ekleşmesi gibi özellikler Eski Anadolu Türkçesinin başlıca özelliklerindedir.

KAYNAKÇA

Aksoy, Hasan. “Kavsname”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Cilt 25. Ankara: Türkiye

Diyanet Vakfı Yayınları, 2002.

Develi, Hayati. *Osmanlı Türkçesi Kılavuzu 2*. İstanbul: Kesit Yayınevi, 2010.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi, 2010.

Dilçin, Cem. *Tarama Sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1983.

Ercilasun, Ahmet Bican. *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. 12.b
Ankara: Akçağ, 2012.

Ergin, Muharrem. *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, 2009.

Gürgendereli, Rifat. “Bir Okçuluk Risâlesi: Kavsnâme”. 2.b. Ankara: Turkish
Studies, 2015.

İhsanoğlu, Ekmeleddin, Ramazan Şeşen, Serdar Bekar, Gülcan Gündüz. *Osmanlı
Askerlik Literatürü Tarihi*. 1.cilt. İstanbul: Özgüca Yayınları, 2004.

Karaağaç, Günay. *Türkçenin Dilbilgisi*. Ankara: Akçağ, 2013.

Kuşoğlu, Mehmet Zeki. *Türk Okçuluğu ve Sultan Mahmut'un Ok Günlüğü*. İstanbul:
Ötüken, 2006.

Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. 3 cilt.
İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1983.

Şemseddin Sami. *Kâmûs-ı Türki (Latin Harfleriyle)*. Haz. Raşit Gündoğdu, Niyazi

Adıgüzel, Ebul Faruk Önal. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık, 2015.

Türk, Vahit, Şaban Doğan, Yasin Şerifoğlu. *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*.

İstanbul: Kesit Yayınları, 2012.

Türkçe Sözlük I-II. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1988.

Vatansever, Ali, Aysel Babagül. *Türk Okçuluk Tarihi ve Okçular Vakfı*. İstanbul:

Anka Matbaası, 2014.

www.tdk.gov.tr

EK: KAVISNÂME-Î MENZİLÂT'IN ORIJINAL METNÎ (51b-101b)

بَرِيَنَه طاش دَرِيَكَكَه نَه غوغالرا اولمشدُر شِمْدَن
صُكْرَه اَنَد حِكايَتِي وَصِفَنَه شَرُوع اَيْدَه لومومندكوز
توز قوپران بهلواندك دِيخِي سايَز هَنَز لَرِنْدَن بَر قاج
سَنَه سُونِيَلِم وَاَنَد جُلَه مَنَز يَلدَرِنْدَن بَر سِي بُوْرَكَه
پادشاهك اَتَمَك فَرُونِنْدَن كَدُو بُونِيْدَن زِيادَه
شُوَيْلَه دُوْر دُوخِي يَزْدَن يِقارُوِيَه بَر كِرَوَت اُوْرِيَه
صِيْر اِيُوْب جِيْفِيْن دُر اَصْلَه اِيْنِي رُوِي زَمِيْنِدَه بَر كِسَنَه
اَيْدَه مِشْدُر وَاوَل فَرُون خِيَلِيَجَه جَمْع يَزِيْدُر اَنَدَه
يَكِي جَرِي طَايفَه سِنْدَن كَلُو پَدُر اَوَل يَزْدَن
قَبُوِيَه جَقَر بَرِيَك جَرِي طَايفَه سِنَه مَجْمُوع يَزْدُر
شِمْدِيَه دَكَلُو دِيخِي كِسَنَه اَيْلَه مِشْدُر وِبَر دايِخِي
بُوْر كَم اُوْق مِيْنْدَانِدَه اَتِيْمِلَر تِكِه سِنَه توشا
مَايَه قَالَعِشْدُر اَو مَرَمَر اَيْلَه نِشَان قَوْمِشْدُر وِبَر

اولدرم

52
اولدُر كَم كَنْدُو جَكَه مَدُو كِي يايِي صَوْل اَيْلَه
قَبَضَه سِنْدَك يَابِشُوْب صَاغ اَيْلَه تُوْنَجِيْدَن سُوْر
قُوْر اَز اَيْدِي وَ مَرْحُوْم اِبْرَاهِيْم پاشا اَت مِيْنْدَانِدَه
كِه اُوْر كِيْن ياپدُو غِنْدَه پادشاهِي صِيْاَفَت اَيْلَدُو كِي
وَقْتِيْن بُوْجَلَه مَر كَلَا يَمِيْنَدَن پادشاه اُو كِنْدَه
هَر كِشِي هَنَزِيْن كُو سَتَر دُو كِي وَقْتِيْن جَلَه ايشْدَن لَر
بَرِي بُو كَم نِش دَانَه دَمُوْر قَلْقَان بَرِيَه بَر كِيْدَن
بَر كُوْنْدَر اَيْلَه اَت اُو سَتِنْدَه اُوْرُوْب اُوْتَه يَانِنَه
چُوْرُوْب شِمْدِي اَوَل قَلْقَان لَر كُوْنْدَر دَمَر نَلِيْلَه
يَكِي جَرِي تَعْلِيْم خانَه سِنْدَه اَصْلِشْدُر وَ مَرْحُوْم سُلْطَا
سَلِيْم خان اُو كِنْدَه كُوْرُوْب اَوَل دِكْر اَشْدُوْم
اُوْرَه يايِي قُوْر مِشْدُر وَ كَنْدُو لَر يايِي اِيَكِي اِيَاغِنَه
بَر غُوْب اِيَكِي اَيْلَه يَابِشُوْب اَصْلَه قَلْد اَوَه مِيُوْب

سُلْطَانِ سَلِيمِ اَتَمِشِ صِغِرْدَنِ اَرْتُقُ قُوْتُلُوْ اَتَمِشِ دِيُوْبِ
اَوْ تُوْرَ اَجَهْ عُلُوْفَهْ يِيْ وَا رِيْ كَنِ عُلُوْفِيْ اَلِيْ اَيْلِيُوْبِ
دُوْرُوْ مَذْكُوْرُ بُوْرُسَلُوْ شِجَاعِ اَوَّلِ زَمَانْدَهْ جُوْقِ
كُوْشْتِيْ كِرِيْ لِكِ اَيْلِيُوْبِ وَا يُوْبُهَلُوْ اَنَلَهْ بِيْشِيْخَرِ اَتَمِشِ
بِرِكُوْنِ مِيْدَانْدَهْ جَمِيْعَتِ اَيْلَهْ اَوْ تُوْرُوْرُ كَنِ اَتَمِشِ
كَلَهْ مَدَنِ بُوْرُسَلُوْ شِجَاعِ بَهَلُوْ اَنِ تُوْرُقُوْبِرَانَهْ
كَلَهْ بَهَلُوْ اَنِ سَنُوْ كَلَهْ كُوْرَهْ سَلْمِ دِيْمِشِ تُوْرُقُوْبِرَانِ
دِجِيْ خُوْشِ نُوْلَهْ بَهَلُوْ اَنِ دِيُوْبِ قَلْقُوْبِ بَرِيْبِيْهْ اَنِ
صُوْمِشَلَرِ بَهَلُوْ اَنِ شِجَاعِ كُوْرُ شِجُوْلُقِ عِلْمِدَنِ خَبَرِ
دَارِيْدِيْ بُوْيِيْ بَرِصَنَتِ بَرِلَهْ اِشَلْمَكِ صَدْدِيْنْدَهْ اَيْكِنِ
تُوْرُقُوْبِرَانِ شِجَاعِيْ سَرُوْبِ حِيْجِ مَجَالِ وِرِيْمِيُوْبِ
بَصْنَدِيْ اَرْقَا سِنِ يِيْرَهْ كُوْرُوْدِيْ بُوْرُكُرَهْ شِجَاعِ
بَنِ غَا فِلِ اَيْدِيْمُرْ كَلِ بَرِيْ كُرَهْ دَا جِيْ دُوْتُوْشَلُوْمُرِ دِيْدِرِ

دید وکنده

دید وکنده بَهَلُوْ اَنِ رَا حِيْ اَوْلِيُوْبِ بَنِ كُوْرُ شِجَاعِيْ
دَكُوْلَمُرِ دِيْدِيْ وَا شُوْنِيْلَهْ رِوَايَتِ اَيْلِرَلَرِ مَرْحُوْمُرِ
بَهَلُوْ اَنِ شِجَاعِ دَنِ اَكُرْ قَلْقُوْبِ بَهْلَهْ دِجِيْ دُوْتُوْشَهْ
اَنَكِ قُوْلِيْنَهْ بِنُوْبِ قُوْلِيْنِيْ يَا قُوْلِيْنِيْ اَوْ اَدُوْبِ يَا خُوْدِ
جَمَا رُوْدُرِ دِيْمِشِ اَنَلَهْ اَعْلَمُ بَرِيْ كُرِ وَا سُوْرُوْمُوْرَهْ
كَلَهْ لُوْمُرْ چُوْنِيْ كِمُرِ بَهَلُوْ اَنِ بُوْرُسَلُوْ شِجَاعِ يِلْدُرْ مَنَزِيْلِيْ
اَتُوْبِ بَهَلُوْ اَنِ تُوْرُقُوْبِرَانِ اَكَا بَرِيْ اَيِ اُوْرِيْ
تَعِيْنِ اَتَمُرْ اَنْدَنِ صُكُرَهْ اُوْنِ يِيْلِ جَالِيْشُدُرْ اَشُوْرِيْ
اَنْجِهْ دِيْدِيْ وِيْ كِيْ زَمَانِ اَوْلُوْقَتِيْنِ بَرُوْ جَمَلَهْ اَوَّلِ
زَمَانِكِ بَهَلُوْ اَنَلَرِيْ بَرِلَهْ هَرَقِيْشِ اَتَمَانِ اَيْلِيُوْبِ
وَا هَرِيْ اَزِ اَتَمِشِ اَيْلِيُوْبِ تَا قِيْشَهْ دَكَلُوْ اَتَرَلَرِيْ
بَهَلُوْ اَنِ شِجَاعِ كَلُوْبِ بُوْمِيْدَانِكِ جَمَلَهْ بَهَلُوْ اَنَلَرِيْ
خَلَبَهْ اَيْلِيُوْبِ بُوَاوُجِ عَلِيْ مَنَزِيْلِيْ يِيْلَهْ اَتَمِشِيْدِيْ

وَبَهْلَوَان تُوْر قُوْرَان بُوْرُوح عَلَي مَنزِيلِك كِه بَرِي
بُوْرُوز مَنزِيلِدُر اَتُوْب اَنَّهُ تَعَالِي اِيْنِي وَيَرْب قَامَا
لُوْدُوْسِيْلَه يِلْدُوْرِي اَتِيُوْب دُوْر رَايِي شِي
سُوْرْمَز يِلْدُر مَنزِيلِنْدَه دُر اَلله تَعَالِي اِيْنِي اَكْطَا
مُشَرَايِيْحَك زَمَان كَلْدِي بُوْر اِسْتِيُوْل مِيْدَانِي
يِلْدُر هُوْاسِي اَز وَاَقِع اَوْلُوْر اِذَا اَرَادَ اللهُ شَيْئًا
فَاَحْيَا لِبَا سَهْ طَيْن حَق تَعَالِي بَر قَوْلِيْنَه اِسْتَدُوْر
وَيَرْمَك دَلْسَه اَوْل مَصْلِيْحَتِك اَسْبَابِي مَهْيَا اِيْدُو
يَرْحِيْمَه اللهُ اَوْل وَقْتِيْن قَرَق كُوْن بِيَايِي
يِلْدُر هُوْاسِي اَسْرَدِي دِيْلْدُوْرِي كُوْن اَتْرِي
وَاِسْتَدُوْرِي كُوْن اِيْمَا زِيْدِي وَقْتَلْدَرَه نَصِيْب
اَوْلَق زَمَان كَلْدِي اَوْل كُوْن جَمْلَه بَهْلَوَانْدُر
يَايِلْدُرِي حَاضِر لِيُوْب يِلْدُر مَنزِيلِيْنِك اَبَا ق طَاشَنَه

٥٦
جَمْع اَوْلُوْب اَنَّهُ اَوْزَرِيْنَه كَلُوْب اَوْتُوْر مُشَلْرِي
وَهَر كَشِيْنِك يَا نَجِيْسِي يَا اِيْن قُوْرُوْب كَنْدُوْر قَلْقُوْب
بِر زَقَاح كَر اَتُوْب صِيُوْنُوْب طَاش دِيْبَنَه كَلُوْب
حَاضِر اَوْلُوْب كِشِي كَنْدُوْر اَحْوَالِنَه مَشْفُوْل اَوْلُوْب
اَوْتُوْر دِيْلْدُر وَاَحْوَا جِيْلَز اِيْلُوْرِيَه اَوْق اَلْتِنَه كُوْنْدُر
وَمُعْتَد شَهَا دَتَه يِرَا ز اَدْمَلَرَه نَا كِيْد بَر لَه اَضْر
لِيُوْب حَا رِيْجْدَن كِسَنَه لَرِي اَوْق اَلْتِنَدَن جَقْرُوْب
وَقْتُوْ كُوْرَه حَاضِر اَوْلَك اَوْق بَحْلَك دِيُوْر هَر كِشِي
كَنْدُوْر هُوْ اَجِيْلَرِيْنَه اَضْر لِيُوْب وَايِي جَابِيْدَن مِيْدَانِي
نَظْر صَالُوْب بَاش اَشْفَه صَالُوْب هَر كِشِي يِر لُوْرِيْنْدَه
اَدْبِلَه سَكُوْن اَوْزَرَه اَوْلُوْب اَوْتُوْر دِيْلْدُر وَايْت
اَوْلُوْر كَم مِيْدَانِك صَا جِيْلَرِيْدَن بُوْر دِيْغِي اَوْتَاد
كَمَال وَاوْتَاد بِيْكَار سِيْنَان وَايِي نِيْجَه بُوْنْدُرَك

امثالې اوستا د کورن ویرندا ز لرنیدن قیویاننه جمع
اولوب او تور دیلر اوق آتله مشغول اولوب اوق
آلته اوتورب هوا ایله که منظر اولدیله و بهلوا
اولجان بهلوانه توزقوران دوروب ایاق اوزیه
کلدی و ایاق طاشی دینده دعا و ثنا ایدوب جمله
اهل ایمانله شصت و قبضه دن کچنلری و جمله اوقی
و یایچی اولان اوستا دلری ذکر ایلیوب و سعید
حضرتی محمد المصطفی نکه یا که عزیز منور روجه
صلوات ایلیوب و جمله اصحاب رسول الله ثنا
ایلدی و اوتوران دوران جماعتدن آتقلیفه
اجازت دیله دی آنلر داخی نیت غرا قوت کشتاد
اوله بهلوان الله تعالی معینک اولوب قوت
ویره ددیله و بهلوان دخی یا الله نیت غرا دیوب

بسم الله

بسم الله ایله چکوب براوق آتدی اوق کلوب
پنجی قره کوز ایله دوه کمال اورتاسینه دوشدی
هوا چیلر سکر دوشوب اوزرینه واروب پیش
دولبند اتوب کسکن هوا ایدیلر و آندن سکون
قلان بهلوان لزدی آتدیله اولکی اوقی بصامدیله
چونکه نوبت کیرو بهلوان توزقورانه کلدی
قلقوب طاش دینه کلوب براوق دخی آتغه شروع
ایلدی که یایچی اوستا داچ قوز احمد یایینی
یوقلیوب بهلوانک آینه صوندی و آند و یروب
آتدی شصت جا نینه دونوب آت دیو ایله او
بهلوان دخی آنک سورینی زدر ایلیوب شصت جا
میل ایدوب براوق دخی آتدی بغایت خوب
چکوب آتدی ایله حایقروب صبر ایدیم کندو

بُوَيْجِيَه دَك قَالَقِيْدِي وَهَمْ بَغَايْت خُوْب شَوْقِيَلَه
قَالَقِيْدِي اضْلَه هِيْج بُوَيْلَه شَوْقِيَلَه قَالَقِيْدِي سِر
يُوغِيْدِي وَاوْل اَق قَضَان كِيُوْلُو قَالَقِيْدِي
وَقَتِيْن رُوْز كَار اَتَكَلِيْنِي كَاهِي قَلْدُوْرُب بُوَاق
اَلْتِنْدَه دُوْرَان هُوَا جِلْدَه اَلَايِي بِيْرَاغِي كِيِي
كُوْسْتَر رُوْبي رَاوِي صُوْبي اَحْمَد بَك اَنِيْدُر جُوْنِيْم
بَهْلُوَان تُوْر قُوْبِرَان اُوْقِيْنِي اَنْدِي بِنِيْم يَانْمَدَه او
اُوْسْتَا دَبْكَار سِنَان بَكَا اَحْمَد رُوْب خِطَاب
اَنْدِي بِن دِيْجِي لَبِيْنَك نَه دِيْر سِيْر دِيْدُوْم اَيْتِيْدِي
شُوْل اُوْق غَايْتِيَلَه اَيُو اَتَلِيْدِي غَا فِل اُوْلَك شُوْل
اُوْقِي اُوْكَات كُوْر كُوْر دِيْدِي بِنْدِيْجِي قَلْف
اُوْرُب دِيْجَلَر كَن اُوْل لِحْظَه دَه بَاشِيْمَر دُن اَشُوْرِي
كَلُوْب اُوْق مَنَزَلْدَن اَشُوْرِي قُوْنْدِي جُمْلَه خَلْق

اُوْرزِيْنَه سَكِر دِيْشُوْب هُوَا اَيَلِيُوْب دُوْلْبَنْد بُوْر
دِيْجَلَر اِيْجِي اُوْقِيَلَه بَهْلُوَان تُوْر قُوْبِرَان مَنَزِيْلِي بُوْر
اَنْدِي وَتَمَامَر اَيَلِيْدِي وَجُمْلَه اِيْجِيْلَر اُوْق اُوْرزِيْنَه
كَلُوْب اُوْقِي اُوْل اَرَاَه كُوْرُوْب قُوْنْدَر كَن كِيْشِيْلَك
شَهَادَتَلِيْن دِيْجَلِيُوْب اُوْقِي تَكِيْر وُشْنَايَلَه جَكُوْب
بَهْلُوَان تُوْر قُوْبِرَان كَن اَلِيْنَه سَلِيْم اَيَلِيْدِي قُوْلُوْكَ
قُوْت مَبَارَك اُوْل سُوْن بَهْلُوَان دِيْجَلَر وَبَهْلُوَان دِيْجِي
حَاضِر اُوْلَان اُوْسْتَا دَكْرِيَلَه وَبَهْلُوَان لَرِيَلَه مُصَافِيَه
لَشُوْب اُوْق كَن دُوْشْدُوْجِي يِرَه نِيْشَان اَيَلِيُوْب هَر كِيِي
شَاذ لِعَلَه اَيِر لِيْشُوْب بَر بَرِيْدَن اَيِر لِيْشُوْب مَكَا نَلُو
مَكَا نَه كِنْدِيْلَر اُوْيَلَه اُوْل سَه بُوَيْلِدُر مَنَزِيْلِيْنَك
دِيْجِي اَتَلَايِي بُو وَجُمْلَه اُوْل دِيْجِي دِيْجَر اُوْل نْدِي
وَجُمْلَه قَبْضَه اَهْلِيْدَن كِيْن اُوْسْتَا دَلَه اَللّهُ تَعَالَى

رَحْمَتِ اَيْلِيُوْبَ بِاَقِيْلَرِيْنِكْ شَوْقَلَرِيْلَهْ جَمْعِيْلَرِيْنِ
 زِيَادَهْ اَيْلَسُوْنْ وَاَيْشِيْدَنْلَرَهْ دَاخِيْ جُوْ تَعَالِيْ غَرِيْبِ
 رَحْمَتِ اَيْلَسُوْنْ بُوْ كَلِمَاتِ دِيْخِيْ تَمَامْ اُوْلَدِيْ شِيْدَنْ
 كِيْرُوْبُوْ مَنَزِيْلِكْ اُوْ قَطْ اَشِيْ نَهْ وَجْهَلَهْ دِيْ كَلِمَتِيْدُرْ
 وَبُوْنُكْ اُوْ زَرِيْنَهْ سَنَكْ كِيْ غُوْغَالَرْ اُوْلِيْشِيْدُرْ بِيْرْ
 مِقْدَارْ صَلْفُوْيهْ اَتْلَدُوْغِيْ اَجْلَدَنْ اَبِيْ دَاخِيْ بِيْاَنْ
 اَيْدِهْ لُدْ وَاَنْدَنْ صُكُوْهْ بِيْرْغِيْرِيْ مَنَزِيْلَدَنْ خَبَرُوْ بِيْرْ
 شَرُوْعْ اَيْلِيُوْبْ اَبْتِيْدَا اَيْلِيُوْمُرْ اِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالِيْ
 لَاخُوْلْ وَاَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَلِيْمِ

اولا كوچك مرمر
 تانناشير مرمر
 تالناشير افندي

رابعا كوز سنان
 خامسا بخلو قره كوز
 سادسنا سنان صونايي

بينا

57
 سايعا دَرَهْ تَامِيْنَا صَوْلَاقْ تَا سَاعَا بُوْرُلُوْ
 كَمَالْ شِيْخَانْ

قوبران
 وَا جُوْنِكُمْ بَهْلُوْاَنْ تُوْرْ قُوْبِرَاَنْ يِلْدُرْ
 مَنَزِيْلِيْ اَتْدِيْ وَتَمَامْ شَاهِدْ كَرْ شَهَادَتِيْلَهْ تَابِتْ
 اُوْلُنْدِيْ وَلَكِنْ اُوْقْ بِيْرْ مِقْدَارْ شَصْتْ جَابِيْنَهْ
 اَيْلُوْبْ صَالْفُوْرْ وُشْدُوْ كِيْ اَجْلَدَنْ طَاشِيْ دِيْ كَلِمَهْ
 خِيْلِيْ مَنَازَعَهْ اُوْلُنْدِيْ وَبَهْلُوْاَنْكْ اُوْلْ اَلِيْ مَنَزِيْلِيْ
 اَتْدُوْغِيْ پَا دِشَاهْ حَضْرَتِيْرِيْنَهْ عَرْضْ اَيْلِدِيْلُرْ
 وَلَكِنْ بِيْرْ مِقْدَارْ صَلْفُوْرْ وُشُوْبْ اُوْمَنْ طَاشِيْ
 دِيْ كَلِمَهْ نِيْزَاعْ اُوْلُنْدِيْ جُوْنْ عَرْضْ اُوْلُنْدِيْ
 سُلْطَانْ بَا يَزِيْدِيْ خَانْ وَهَمْ كَنْدُوْ كَرْ اَتْمِيْدِيْ وَهَمْ
 شَهْرَادَهْ لُوْ كَلَرِيْ زَمَانِيْنَهْ بِيْرْمَتْهَا يَا يِيْ جَكُوْبْ
 عَرَبْ تَخِيْ مِصْرَهْ كُوْنْدُرْبْ اَيْيْ هِيْجْ مِصْرْ تَخْتِيْنَهْ بِيْرْ

كِسْنَه چَكِيوُب شُوَيْلَه قَسِيده مُعَلَقَه كِي اَصْلِيش
اِيْدِي وَكَنْد وُكْرُكُ اللَرْنِه اَتَد قَلْبِي ياي كُورِي كُورِي
دَكْمَه تيرِنْداز بَهْلَوَان اَوَّل وَجْهَلَه قَوْل لَمَز وَا
شُوَيْلَه نِشَانَكُز اِيْدِي كِم سَرَجَه تَا كُورِنْدَه
اَوْرُزْدِي وَبِرَيَايِ اللَرْنِه مَجْرُوح اَوَّل سَه اِي صِيَانِغ
اِيْدُوب عَمَل مَانْدَه قَلْمِ اِيْدِي سَنِت رَسُوْلَه رِعَايَه
اِي يِنَه مَرَمَات اِيْدُوب قَوْل لَمَزِي وَبَاخُود بَرِيغَا
هَدَايَا اِيْلَرْدِي وَشِكَارَه دَايِجِي اَتَد قَلْبِي اَو قَلْبِي
بُولُوب كُورِنُك بَر التَوْبِي وَارِيْدِي وَاقِ اَتَمَقِ
عَلِينْدَه تَمَام كَمَالِيَلَه رَسُوْخَلْبِي وَارِيْدِي بَر كُونِ
اللَرْنِه بَر بَايَلَر نِيك قَبْضَه سِي قُوْبُوب اِي ياي جِي بَا
يَا بَشْد رَمْعَه كُورِنْدَر مِشَلر وَايْنِه اِيْلَتَر قَبُوجِي بُوْكَ
بِر كُوكُ دِي اِيْلَسُونَلَر دِيوَا مَر اِيْلَدَر بِيكُور دِي مِش بَايُوكُ

58
مَرَمَاتِي تَمَام اَوْلُوب وَار دَقْدَه پَادِشَاه بِن بُونُك
قَبْضَه سِن يَا بَشْد رَسُونَلَر دَر مَر بُونُك كُوكُورِن
بِيچُون دَكْشَد رُديكُور دِيوَا ياي جِي بَا شِنَه سُوَال اِيْلَدَكُور
بِيْرَه كُورِن خِدْمَتَكَاز بُوَيْلَه بِيوُر بِي دِيوُجُوْب
وِيرُدَكُه ياي جِي كُورُوب اِيْلَتَر قَبُوجِيَه سُوْرِي رَا سَت
اَوْلُوب وِيرْمَدُوكِي اَجَلِدَن تَا دِيْب اِيچُون يُوْرَدَه
كَنْك اَوْر دِيكُور بَر دِي سُوْرِي اَصْلِيغَه اَكْلِيَه سِن
دَر دِيكُور بَر كُور وُسُوز وُومَرَه كَه لُومَر چُونَكُم بَهْلَوَان
تُوْر قُوْبَر اِنَك مَنَزَلِي دِيكُور كَه جُمْلَه اِيچِيكُور صَلَقُو
اِيْلَتَر اَوْتِي مَنَزَل اَوْر زِيْنَه دِيكُور كِي مَنَا زَعَه
اِيْلَد كُورِي پَادِشَاه حَضْرَت لَر نِيك مَعْلُوم شَرِيْفَلَرِي
اَوْلَد قَدَه شُوَيْلَه اَمْر اِيْلَدِيكُه شِيخ اَفَنْدِي وَارُوب
اَنُوك اَوْر زِيْنَه شُولَكُه اَو سُلُوب قَاعَدَه دُر و

وکند و لزد ایچی بو طریقی اهل خبری و شیخی در
کور و بی جوابی تفضیل یوب هر وجه اوزرینه
اولورسه بهلوان توز قوبرانک منزلی طاشینی دیک
ویره شیخ دایچی امر بادشاهی اوزرینه جمله اوستاد
و بهلوانلر و جمله اهل قبضه بر آریه جمع اولوب
شیخ زاده برله میدانه چقدیلر سولیندیلر شیخ
بو جمله خطاب ایلوب آیتدیکم یارنلر و ای
بهلوانلر و ای دوستلر جمله کوز بیلکوز که
بوند بادشاه حضرتلرینک امر شریفلیله کلدک
بهلوان توز قوبرانک امر بادشاهی اوزره طاشینی
دیکم سیزنه دیر سیز نرا عکوز ندر سولیکوز
ایشده لومر دیدی بو جمله آیتدیلمنیزل آتدوغنده
شبهه من یوقدر جمله موزک اوکنده آتدی آکا

منارم

منارعه آتمرز و لکن سوز و مزشونک اوزرینه در که
اکریدر اولکی منزل اوزرینه دکلدن طوغر و یه
اسکی بهلوان آتدوغی یول اوزره آتوب دیکسون
دیدیلدن و نوب شیخ بو جمله لطفله جواب و یروب
آیتدی بادشاهک امرینی نیجه ائده لومر دیدی بونلر
کیر و شیخه جواب و یروب آیتدیلمنیز کوز در
واردرکم بادشاهک امرینه مخالفت ائلیه و یکم
جایی واردرکم شیخ مطهره یه مطیع اولمته
و بادشاهمن دایچی امر شیخه مطیع لردن و جمله من
دایچی مطیع لردن و لکن مسایل شیخینه ده بعض امور
نیجه دعوالر واردر اول اهل خبره سنه حواله
اولور ائله اولسه بو طریقی و بوفنک و عملک
اوستاد حکیمی سیرلر اولدوغ کوز آجلدن بادشاه

حَضْرَتِی بَوْمَصَلَحَتِی سِرُوكِ اَمْرِ شَرِيفِ كُوزَه مَفْوِضُ
اَيْلُوبُ تَفْوِضُ قَلْبِی سِرُوكِنَه بِيُورُزِ اَيْسَه بَرْدِجِي
سِرُوكِ اَمْرِ كُوزَه وَا بَادِشَاهُنْ حَكْمَتِه مَطْبِعِ
وَمُنْقَا دُرْدِيكُوزَه دُونُوبُ شَيْخِ زَادَه بُو جُمْلَه لُطْفِلَه
جَوَابُ وِي رُوبُ اَيْدِي حِي يَار نَلَسِرُوكِنَه اَيْسَه
كُوزَه وِي دَاخِي اَنْدِ اَيْمُ وِي بَر بَر نَسْنَه فِكْر اَيْدِه سِرُوكِ
كُورُ كُوزَه دِي بُو جُمْلَه اَيْدِيكُوزَه بِيُورُزِ اَيْسَه
لَه سِرُوكِنَه صَادِرَا وُلَانْ كِلِمَاتِ هَر نَه كَلُوسَه
كَلِيَا تَوَابُدُ دِيكُوزَه اَيْلَه اُولَسَه شَيْخِ زَادَه اَيْدِيكُوزَه
بَر نَسْنَه سُونِلَه هَم بَادِشَاهُ حَضْرَتِ نِيكُوزَه اَمْرِ شَرِيفِ
يَرْمِنَه وَا رَه وِهْم بُو سِرُوكِنَه جُمْلَه سِنَه مَخَافَتِ اَيْلُوبُ
مُؤَافَقَتِ اَيْدِه وِهْم تُوْر قُوْر كَانْ قَرِيْدَا شِكُورُ دُرُ
اَنْكُ كُو كَلِي سَلِي وَخَا طِرْ خُوْنِسِرَا وُلُوبُ مَقْصُودِي

يَرْمِنَه وَا رُوبُ مُرَادِ اُولَه دِي دِي بُو كِلِمَاتِ بَر اَرَا يَه
كَلِيَجَه يَه دَكَلُو نِيَجَه دُرُ لُوسُورُ سُونِلَشُوبُ چُو قُو غُو
اُولَدِي بُو خَلُقِ طَرَفِيْنِ اُولُوشِلَرُ دِي چُونِكُ شَيْخِ
زَادَه بُو وَجَه اُوْرَه سُوْرُ سُونِلِيْجَانْ جُمْلَه سَكُوْتِ
اَيْدُوبُ اَيْدِيكُوزَه دِيكُوزَه سُونِلَه كُوزِ سِرُوكِ اَمْرِ كُوزَه
هَر نَسْنَه دُو تَالَه دِي دِيكُوزَه شَيْخِ زَادَه بُو جُمْلَه يَه خَطَا
اَيْدُوبُ بَر بَه لُو اَنْكُ مَنَزِيْلِي دِي كَمَكَه سُونِلَه
فِكْر اَيْلَه كِه بَادِشَاهُ هَم اَمْرِ مَوْجِبَه مَنَزِيْلِ
طَا شِي دِي كَمُ وَا لِكِن بُوْرُ سَلُو شُجَاغُكُ مَنَزِيْلِي
اُوْرَه دُرُ دِيُوبُ دِي كَمُ بَه لُو اَنْكُ اَنْدُوْنِي يِيْرَه
بَشَقَه اُولَه بَر مَنَزِيْلَدُرُ دِيُوبُ دِي كَمُ اَيْلَه اُولَسَه
هَر كَمَكَه قَادِرَا وُلُوبُ شُجَاغُكُ اَشُورِي بَر اَمْرِ
اَتَه كِيْرُ وَا وُلُوبُ دَاخِي بَر طَاشِ دِي كَسُوْنُ دِي دِي دُونُوبُ

بَهْلَوَانَ تُوْز قُوْبِرَانَه اَيْتِي سَن نَدَرْسِن بُو سُوْزَه
رَاخِي اُولُوْر مِسُوْن دِيْدِي تُوْز قُوْبِرَان دِيْجِي اَيْتِي
بُو قَوْلَه رَاخِيْم دِيْدِي هَر كِسْنَه كِه كَلُوْب بَهْلَوَان
شَجَاعَدَن اَشُوْرِي اَنَه طَا شِي دِكْسُوْن رَاخِيْم دِيْدِي
بُو قَوْلَه جُمَّلَه قَائِل اُولْدِيْكَز و بُو وَجَه اُوْز رِيْنَه بَهْلَوَان
طَا شِي دُعا و ثنا بِر له دِكْرِيْلَر جُمَّلَه غُوْغَا كَسِيْلُوْب
سَكُوْت اُولْدِيْلَر بَهْلَوَانَ تُوْز قُوْبِرَان دِيْجِي بِلُوْر دِيْكُمْ
اُولُوْقْت ده اُول يِي اَتْر كِسْنَه سِر مَزِيْدِي زِيْرَا
كَنْدُو اَيْجَه دَكْلُوْنَه زَحْمَتَكُوْر چَكِيْش اَيْتِي كَنْدُو
بِيْلُوْر دِيْ مَعَ الْقِصَه رِضَا وِرْ دِيْ قِصَه سُوْيَلِيْنَه
مَرْخُوْم دِيْجِي بُوِي بِيْلُوْر دِيْ زِمَانِيْنده اُول يِي
اَتْر كِسْنَه يُوْغِيْدِي وَاوُل تَقْدَر مُنَا زَعَه كِه وَاَقِع
اُولْدِي بُو خَلْق طَرْفِيْن اُولُوْب مُنَا زَعَه بَر جَابِيْنده

بهری

اَيْتِي اَوْلَدَن دِيْجِي بَر جَابِيْكَ هِتَلَرِي مَنَزِيْل دِيْكُمْ
اُوْر زَه اَيْتِي مَرْخُوْم بَهْلَوَانَ اَيْدُرْ دِيْ حِيَاثِيْنده
اَيْكِن بَنَم مَنَزِلْ رَمِيْده اِسْتَبُوْلده وَاَقِع اُولَان يِلْدُر
مَنَزِيْلِي اَيْلَه بُوْر سَه مَنَزِيْلِي پَايدَار اَوْلَه وَاكِن
بُو يَرَاز مَنَزِيْلِي اَتَلَق جَابِيْز دُرْ دِيْدِي زِيْرَا بُو يَرَاز
هَمَايِي هَر زِمَانده اَسْر لِكِن يِلْدُر هَمَايِي اَز بُوْلغُوْر
اَوْل مَنَزِيْلِي هَمَايِي كِه اَز دُوْشَر اَتَقْلِيْجِي خِيْلِي
كُوْج اُولُوْر بُوْطَا هَر مَعْنِيْدُر و مَرْخُوْم بَهْلَوَانَ بِن
بُوْلَسَم مَنَزِيْلِي بَر يِيْرده اَيْدِيْدِيْم كِه هَر اَيْلِن اَوُق
اَوْقُوْب بَر يِيْجِي صَاغ قُوْر تَلَا سِن دِيْدِي وَاَقِعَا اَيْجَه
بُو خِيْلِيْجَه اَيْشِدُر مَشْكَلِيْجَه اَيْشِدُر كِه بَر يُوْكْر كِه
اَوْتِي اَتَا نَه دِيْجِي دُوْر زَا اَوْلِيْته و دُوْر تَدُوْكِي تَقْدِيْر جَه
اَوْل كِيْدَن دِيْجِي يِيْكَ بُوْقَنْده قِلْدِيْكُمْ اَوْل كِيْدِيْكُمْ

آئیلیه اکثر آیلان منازل اوقبله آتلیشد و اوتی
اولدو که مرماتی یکی سیندن یک آیلیه و اوتجینک
ایوسی اولدو که کندوی آنجی اوله ویا آنجی داخی
آنجی کرکه ویا آنجی بخریه سیندن اوقده امتحان آز
توقدر زیرا بر اوتی اشغه یوقار و کزلیوب آتقده
تفاوت وارد و کیش قضا اولسی ایله اوزون
اولقده تفاوت وارد بر یایی بر کسینک فرما سبله
بر انز کسینه تور تقده تفاوت وارد بو ارا لردن
سوللیجک کتابله صیغرا اوق آتق و اوق یورتک
نیدویکی دکه کسه بلز بو اهل اورتا سینده کز لو
معینلر دز بو اوقیوب یا ز ماغیبله اولز بونک اکثر
احوالی ذوقیدر تغیر ایله اولز بو احوالی بو ارا ده
قولیم اگر نصیب اولورسه بوندن دخی بر قاج کلام

ایلیوز

62
ایلیوز اگر طاقتم اولورسه ان شاء الله بحسن
التوفیق الله تعالی جمله کچمشدره رحمت ایدیه باب
در بیان منزل جزعی بعده بو منزلیک بیانه شروع اولیم
بو شیدی سوللیجک منزلیک آدینه جزعی پیری دیرلز
آنده واقع اولان منزلیک جزعی داود اولدو غی
آجلدن اول اول منزلیک دمرزی حسن پیری دیرلز
ایدی و آندن یقاروده دوز پیره اول نیجه منزل
طاشلری واریدی کیروده قلدو غی آجلدن صابری
حیانه ایکن کندو کز دیکوب احیا ایلیوب مقید
اولد قلز آجلدن سکه بلور ستر اولوب کتدی
و بعده سلطان محمد خان زمانده قلیش برا و ستا دایچی
واریدی اکا اوستاد عیمه دیرلریدی اول طاش
انوک اییدی و رایچی دمرزی حسن طاشی و ارا اییدی

وَمُؤَزِّنِ اَوْغَلِي نِك طَانِي وَارِيدي بُوْمَذَكُورُ لَرْدَن
شَمِيدي بَرِي نِك طاشلَرِي يُوَقْدَرُ جَمَلَه سِنَك رُوخلَرِي
شَا دَا اُولُسُون وَشَمِيدي حَالده بُوْمَنْزِيلَه جَرِي مَنزِيلِي
دِيرَلَر بُو دَايِي عَلِي مَنزِيلِدُر بُو اُوخ مَنزِيلِدَن صُكْرَه
اُولَان مَنزِيل بُو يِي دِيرَلَر كَم فَيِي عَلِي مَنزِيلِدُر
بُو يِي دَايِي حِكَايَت اَيده لُو مَنزِيلِدَن بَرُو بُو نده
دِي جِي كَمَلَر كَلُوب كَمَلَر كَمَش شَمِيدي حَالده بُو مَنزِيلِدَن
اُول مَوْجُود اُولَان طاش صَا حِي ياي جِي دَا وُر دِيرَلَر
اَنَدَن صُكْرَه جَرِي دَا وُر اَشُورِي اَتُوب طاش دِكشِدُر
وَاَنَدَن صُكْرَه ياي جِي عَرَب زَادَه دُر وَاَنَدَن صُكْرَه قَرغَه
مُصْطَفِي دُر وَاَنَدَن صُكْرَه تَعْلِيم خانَه جِي ياي جِي دُر
وَاَنَدَن صُكْرَه بُو رَد غَايِي كَمَال اَوْغَلِيدُر وَاَسَلَه
وَبُونَك كِيِي عَلِي قَامِي ش مَنزِيلِي بَهْلُوَان جَعْفَر كَندها

كلوب

كَلُوبِ اَغَا جِ اَوْقَلَه اَشُورِي اَمَشِدُر اَنَك دِي جِي وَغِي
يَرِنْدَه كَلُوب سُو لِي سَه كَر كَدُر عَلِي بَا شَا قَوْلِيدُر
بُو دَايِي بَهْلُوَان يِكشِدُر اِسْتَبُولده وَاقِع اُولَان
اَغَا جِ اَوْق يِيرَلَر يِي بُو جَمَلَه اَمَشِدُر اَن شَاءَ اَلله تَعَالَا
يَرِنْدَه ذِكْرَا وُلُتُور بُونَدَن صُكْرَه مَقْبُول اَحْمَد اَشَا
قَوْلَلَر دِن جُولِي فَرُوح كَلُوبِ اَشُورِي اَتُوب
طاش دِكشِدُر حَالَا بَا ش طاش اَنُوكشِدُر **بَابُ بُولَات**
اِسْتَبُولده جَرِي مَنزِيلِي تَابِي نِه بُو يَرَا ز هُو اَسِيلَه بُو يَرَا ز اِيلَه
يَلِدُر مَا بِنِينْدَه اُولَان هُو اَنَلَه اَتَلُور ذِكْرَا وُلُتَان
اُوخ مَنزِيلِدَن اَشغَه مَنزِيل بُو دُر تَجْمِينَا بَهْلُوَان
دَوَه كَمَال قَدَر دُر بُو مَنزِيلده وَاقِع اُولَان بَهْلُوَان
اَدِينَه ياي جِي دَا وُر دِيرَلَر وَبُونَدَن اُوللَرِي دِي جِي
وَارِيدي تَفْصِيل كَلَامَا وُلِينْدَه كَجْدِي وَبَعْدَه جَرِي

داؤد کلوب آندن آشوری یه کلوب آتوب طاش
دکشدرو مذکور داؤد قول اصلند ند بوجی قوی
دیگله معرودر بغایت ایچروردن چکوب آتدی
روایت اولنورکه اوق بوینلوی اییدی الینک
قنلری شیر شیر آقار دی کیر و قور قوسر چکوب
آتار دی و ایچروردن ایروب آتار دی ایچنی طاش
آنو کدر و بعد عرب زاده دیرلر دی اول داخی
یا ایچیدر توصیه ده او کرمشدرو فرجه داخی
بیلور دی ابو خصمانی یوز واریدی و بوندن غیر
ایکی پیره داخی منزلی وازر و آینه عرب اوغلی
ابراهیم دیرلر دی منزلیک اوغنی طاشی آنو کدر
واول منزل آتدو غنی اوتی اول کون ییاند بولشدی
اونتمشدی مؤلف آیدر یارنده سی کون صباح دن

صکره اول اوقه کزوم وصله آیلد تراکندرون
صکره عرب زاده بومنزلی اول اوق آتدی اوغنی
اوق طاشی آنو کدر و بعد قرغه مصطفی دیرلر
اهل شوق اییدی اوق آتغه بشلاد و غنده آنک قولند
بیکلرینه بقان عجب کیوب بوداخی بواجو غزل ایلله
اوق آتوب نیلسه کزک اوله دیرلر دی بلیکلری
قیون پاچاسی کوکنه بکزر دی و اماشونک کی
اوق آتق هوم سینده عشقی واریدیکم هر برا و قونی
قبورندن چقاروب سیلکه بشلادده ایچیلر تکیه
سینی ییدی کزه طواف ایلوب اول اوقنی سیلوب
و آینی قبورینه قیوب برین دخی چقاروب سیلکه
بشلر دی جمله اوقلرینی بواجو سلوب اوزرینه سیلوب
تیمارایدی اما خلق اکا خور نظر برله بقوب

د کد کله یچون الله تعالی اکا عنایت نظرین
ایلیوب ایکی منزیل برهفته ده آتمق میسرا ایلیدی
بزرگون ایکی منزله طاش دیکدی دردیجی طاش
قرغه مصطفی انکدر وبعده بورجی محمد دیرکر
تعلم خانه جی باشی درخیلی بزرگ یای چکر
دی آینه اوق یای آلب منزل دیننده واروب
قولن دوکوب یا پینوب دوردوخی وقاین بربور
بکر دی آینه اول هیبتله بقوب کورن بر قفا
ارسلان کبی دوردی ولکن آتمغه کلدکه
اکسوک آتار دی قرغه مصطفی دن اول آشوری
آتوب طاش دیکشندرشینی طاش انوکدر واند
اوستاد کمال اوغلی بوزدعا بجی مصطفی جللی در
بهلوان عالم در وصنعتده و تیرنداز کینده نی

زماننا

زماننا مثلی ونظیری بولنر اییدی و حجان بهلوانی
توز قوبران ادرنه منزلی آتدوخی یلده آکا آندن
یقین آتار کمنه یوغیدی بوشندی ذکر
ایدوب دوردوغم منزلی اول آتمشدر بویرده
بو حمله ذکر اولونلردن آشوری کلوب آتمشدر
آنوکدر خیلی اوزاق منزله درا وچولورا ولدقده
بهلوان دوه کماله بدلدر بهلوان احمد اعاکون
بوخی آشوری آتمشدر ولکن طاش دیکه مشدر
ومذکور مصطفی جلینک قبضه جانیده برقدیم
زماندن فیدق واردرانی تمام آتمغه سهلجه ییر
قلشدر وبومنزیک دخی وصیفی نه وجه اوزرته
بیان در بونک دخی کلماتی بواراره تمام اولدی
شمن کورری منزلیک کلماتینه شروع ایلیه لومر

الحی

وَأَنْوَكُ دَاخِي صَاحِبِي آسَا مَلِكِي لَه ذِكْرًا نِيلُو
 وَأَنْلَرَا خِي خَيْرِي لَه أَكَلْدَقْدَه رُوْحَلِي شَادَاؤْلَه
 جَمِيعِ مَوْمِنِينَ وَمُؤْمِنَاتِ آيْلَه آمِينَ **مَرَاتِ** **أَوَّلِ** **ثَانِيَا**
ثَالِثَا **رَبِيعَا** **خَامِسَا** **سَادِسَا** **سَابِعَا**
مَرْغَبَا **بُورْجِي** **طُوعَا** **جَعْفَرَا** **جَعْفَرَا**
زَادَه **مُصْطَفِي** **تَعْلِيمِ** **خَاتَمِي** **مُصْطَفِي** **تَعْلِيمِ**
ثَامِنَا **جَوْلِي** **فَرْزَدَه** **أَبِي** **أَبِي** **أَبِي** **أَبِي**
 بِيَانِنْدَه دُرَا سِلَا مَبُولَدَه يِلْدَرْ هَوَا سِيْلَه آتِلُور بَوْمَنْزِ
 آدِينَه آخِي يِرِي دِير لَو يِلْدَرْ هَوَا سِيْلَه آتِلُور آيُو
 اوق يورز ييردُر و لَكِن اوق قير ييلور ييردُر و بو
 آياق ييرِي مِيدَانِ صَنُورِي نِهَائِت بُولدُوغِي ييردُر
 اُول ييرِك آدِينَه مِيدَانِك جَقَللُودِيَه دِير لَر بُوْدُوغِي
 قَامِيش مَنزِيل لَر نِدُر بَوْمَنْزِيلِك صَاحِي آدِينَه آخِي
 دِير كَرَا سَتَنْبُولَدَه اوق مِيندَا نِنْدَه مَرَاؤُل مَرْحُومِ
 آخِي وَاقِع اُول شُدُر وَهَم مَقْنُولدُر اللهُ تَعَالَى اَحْمَدُ

ايلسون

اَيْلَسُون جَمَلَه مَوْمِنِينَ آيْلَه آخِي مِيدَانِ اَهْلِينِك قَد
 قُد مَاسِنْدَن دُر وَاؤُل مَنزِيلَدَه آخِي نَك نِشَائِنِ وَدِخِي
 وَا رَيْشِن اوستا دَلَر وُ مَزْدَن ايشِدَه كَلُو پِدُر رُز
 و مَرْحُومِ سُلْطَان بَا يَزِيد خان زَمَانِنْدَه بُو آخِي طَا
 سِينَك زِيَادَه رُوْتِي وَا رِيْزِي آيْلَسَه اُولَسَه مَذْكُور
 آخِي يِرِي كِير وَا حِيَا اُولَسُون وَا نِيْجَه طَا لِينَدُر
 دِخِي بَر مَرَاذ اُولَسُون دِيَوْمَذْكُور آخِينِك يِرِي
 اوز رَيْنَه يِكْجِرِي زُمَرَه سِينْدَن طُوبِ اسْكَنْدُر
 اذ لَو يِرِكْشِي اَتُوبِ طَاش دِكْشِي وَبَعْدَه قَرْمُصْطَفِي
 نَام اُولدُوغِي يِكْجِرِي زُمَرَه سِينْدَن كَلُوبِ طُوبِدَن
 يُوْرَاد مَرَا شُورِي اَتُوبِ طَاش دِكْشِي اُول
 كِشِيَه قَرْمُصْطَفِي دِير كَر مَرْحُومِ سُلْطَان بَا يَزِيد
 خان كِ اَوْجِي بَاشِي دِي وَ مَرْحُومِ سُلْطَان سَلِيم خان

كَلَخَ قَلْعَهُ سِنِي قَتَحِ اَيْلِدُوكِي وَقَتَرِ اَوَّلِ قَلْعِيَه مَدُوكُورُ
قَرْمَه مِصْطَفِي اَوَّلِ زَمَانْدَه يَا بَابِشِي اَوْلَشِدِي قَلْعِيَه
اَوَّلِ جِقْدُوغِي اَجِلْدَنْ قَرَقِ بِيشِ بِيكِ لَقَه اَيْلَه صُو
بِاشِلُوغَه جِقْمَشِدِي وَمَذْكَورُ قَرْمَه مِصْطَفِي نُوَكِ
بِرَهْتَرِي دَاخِي بُو اَيْدِيكِي بَرِيَا يَكْمَهَر نَقْدَر بَرَكِ
اَو لُورَسَه عَادَجَه اَيْكِي بَاشِي اَيْنَه اَلُوْبِ وَاَيْكِي
دِي زِيْلَه قُوْرُبِ وَصَاغِ اَلِيْنِكِ بَاشِي بَرْمَا عَيْلَه عَادَجَه
كِرِيْشِي قُوْيُوْبِ قُوْرُرِي بُو وَجَه اُوْرَه يَاي قُوْرُقِ
غِيْرِي بَرِيكِيْشِيَه دَاخِي مِيْسْتَرَا اَوْلَا مِشْدُر وَبَعْدَه
شِيْر مَرْدَا وُغْلِي بَالِي جَلِي سَجَاقِ بِي اَوْلَدِي اَنْدَنْ
اَشُوْرِي اَتُوْبِ طَاشِ دِي كِي دِي وَبَعْدَه كَلُوْبِ
اَنْدَنْ اَشُوْرِي قَرْمَه مِصْطَفِي اَتُوْبِ طَاشِ دِي كِي
وَبَعْدَه سِيْنَا بَلُوْحَا جِي مِصْطَفِي اَنْدَنْ اَشُوْرِي اَتُوْبِ

طاش

طاش دِي كِي وَبَعْدَه سِيْلِدَارَا سَجَاقِ بِي اَنْدَنْ
اَشُوْرِي اَتُوْبِ طَاشِ دِي كِي وَبَعْدَه كَلُوْبِ
حِيْدَر بِيكِ بُو جَلَه دَنْ اَشُوْرِي اَتُوْبِ بُو نَلَرِي اِحَا طَه
اَيْدُوْبِ طَاشِ دِي كِي وَبَعْدَه تُوْر قُوْرَبَانِ وَاَحْمَدِ
اَغَا اَيْتِيْدَا اَيْشَه يَكِي هُوْشِ اَيْلِدُوكِي زَمَانْدَه مَدُوكُورُ
حِيْدَر بِيكِدَنْ اَشُوْرِي وَعَالِي ضِيَا فِتْ اَيْلُوْبِ طَاشِ
دِي كِي شِدِي وَاَوَّلِ مَنَزِيْلِكِ اَيْلَمَاسِي سَبَبِيْلَه اَوْ
اَوْجِيْلَه بَرِيَا جِي يَه بَادِشَاهُ حَضَر نَلَرِي عُلُوْقَه
اَيْشِدِي وَصَكْرَه تَكَوْرَا اَوَّلِ مَنَزِيْلِي مَرْجُوْمَر اَمْرِ عَالَمِ
اَحْمَدِ اَغَا كَنْدُو اَتْدُوغِي يِيْرِي تَمَامَر اَوْ تُوْر شِيْنِ
اَدِيْمَر اَشُوْرِي اَتُوْبِ طَاشِ دِي كِي وَبَعْدَه كَنْدُو نَكِ
اَو كِي طَاشِيْنِ دِي جِقْرُدِي وَبِهَلُوْانِ بُوْر سَلُوْ
شِيْجَاغُوْكِ لُوْرُوْ سِيْلَه اَتْدُوغِي مَنَزِيْلِي اِنْجُوْ مَنَزِيْلِي

بَرِيْتَر دِيْدِي وَاقَعَا بُو بَرْمَنْزِيْدُر كِه كُو كِ الْتِنْدَه
 وَرُبْع مَسْكُوْنْدَه بَرْدَايِي بُوْنُك اَمْنَالِي مَنزِيْل يُوْق
 دُر كِه خُصُوْصَا اَعَاخ پِيْشَرُوْا وَقْلَه بَهْلُوْا ن بُوْر
 شُجَاعَه قَرِيْب وَارْمَشْدُر وَقِيَاْمَتَه دَكْلُوْا اَتَلِي
 دِيْجِي مَعْلُوْمُر دَكْلُوْا اللهُ تَعَالِي رُوْحِيْن شَا دَا اَيْلِسُو
 جَنَّتْ مَا وَا اَنْوَك رُوْحِيْنَه مَقَامَرَا وُلْسُوْن وَجَمِيْع شُصْت
 وَقَبْضَه دَنْ كَجِيْش عَا شَقْلَرَه اللهُ تَعَالِي رَحْمَتِ اَيْلِسُو
 وَرَسُوْلُ اللهُ وَنِيْتِ غَرَايَه اُوْق اَتَنْ اِيْجُوْن خَبَر
 وَيْرُدُوْكِي وَعَدَه كَرِيْمَه اللهُ تَعَالِيْنُك فَضِيْل اِلْهَا
 اِحْسَا نِيْدَنْ بُوْنَلَرَه يَتَشَسُوْن وَبُوْجَكِيْش اَوْسَا دَا رِي
 وَقَبْضَه اَهْل لَرِي نِي تَرْجُمَه اَيْلِيُوْب قَلَه كَوْرَه دِيْجِي
 مُرَادُوْ مَقْصُوْدِي بُوْر دُر كِه هَر مَجْلِسِ دَه كِي جُمْلَه
 اَهْل اِيْمَان خَيْرُ دَعَا اَيْلِيْلَرَا وُلُوْنْدُقَدَه بُوْضَعِيْف

ناتوان

نَا تُوْا ن دِيْجِي بِلْجَه يَادَا وُلْنَه بِيْمِيْنَه وَكَرِيْمِيْه يَا اَرْحَم
 الرَّاحِيْن ^{مَرَاتِ اَزَلَه ثَانِي} ^{مَرَاتِ اَزَلَه ثَالِث} ^{رَابِع}
 اسْكَنْدُر ^{بَابِي حَلِي} سَخَا ق ^{مُصْطَفِي} مِصْطَفِي ^{سَنَابِلُو}
 سَارِس ^{سَارِس} سَاخ ^{نَامِن} حِيْن پَارِيُوْل ^{بِهَلُوْه}
 سَلْجِيَار ^{بَايِي} ^{عَب زَادَه} حَنْدَر ^{بِك} ^{اِسْتَبُوْلْدَه} بُوْر دِيْجِي بَرْمَنْزِيْدُر
 بَاب بَعْدَه اَلْحَمْدُ اَغَا اِنْدِي ^{طَا دَنْ كِه} ^{مَشْكُور}
 كِه كُوْن بَا شِي هُو اَسِيْلَه اَتِيُوْر قَامِيْش يَرِيْدِي رَا وُل
 بُوْكَ صَا حِيْنَه بُو يَرِي بُو اَرَا دَه وَضَع اَيْلِيْنَه عَزِيْجِي
 مَحْمُوْد دِيْر لَر سُلْطَان مُحَمَّد خَان اُوغِي سُلْطَان بَا يَزِيْد
 خَانُك بَلُوْكَ بَا شِيْشِي دُر غَا يِيْلَه قَصِيْرُ الْقَامِيْه دُر
 وَكِيْن خِيْلِي يَا يِي چَا كَر دِي شُوْئِيْلَه كِم كَنْدُوْئِيَه
 هَم كَرِيْش اُوْلُوْر بَر كِيْشِي بُوْلْسَه هَرْنَه قَدْر كُوْن اُوْق
 اَتَا رَا وُلْسَه اَوْصَنْدُر دِيْمَز دِي نِهَا يْت مَرْتَبَه دَه
 قَبْضَه عَا شَقْلَر نِيْدَنْ شُوْئِيْلَه بَر كِيْشِي اِيْدِي وَغَا يْت
 شِيْر مُرَادُو مِيْدِي مَرْكُوْر مَرْحُوْمِي بَلُوْكَ بَا شِيْلِيْغَه

چقر دیکر سلطان سلیم خان تبریز سفرنیدن کلورکن
اتفاق پادشاهک عربہ لری بالجقلو بیره کلورکن
برعربہ بالجوغه بتوب مذکور بلوک یا شی سفردن
کلورکن اوزرینه کلوب کوررکم عربہ جیلر بو
عربی بالجقدن جقار معہ جالشورکر و لکن مصلحتی
یولیدن یا بشمیوب ایش بجز بیزکر مذکور بلوک
باشی دخی اول آرایه راست کلوب بونلرک مصلحتی
یولیدن دوتوب عربہ بالجقدن چقرمدقلون کو
کوروب هان بی اختیار آتندن اشغه اینوب
اولدن اینیو کلدوی کار دکر و اولکی
یولداش لریدیر های بیره دیوب آبی وقتده عربی
بالجقدن خلاص اینیوب چقارر مکر بادشاه
دخی کلورکن یول اوزره بقار کوررکم بیزدم

الکر

69
اکرجه کم قصیر القامه و اما غوغایی و شیر
مره لوی مصلحت کرازا و ن طویل القامه دکلو
جرعی واز بادشاه ات باشن جکوب و بر لظه دور
بونی تماشایدوب کوررکر کم بوکشی عربہ جکلر
وضعیته جالشور سپا هیلرکی بونک یا شنده جمله
خوب آت ایله اوق یا بی یله برمسلم دورمدین
بادشاهک عربلری بربر اول آرادن چقارر قورارد
ویرینه داعی وارور ویرینه داعی وارور بادشاه
بونی بو هیئتله کوروب سوال اینلر بونه کمنسه
درونه طایفه دندر و بادشاهه جواب ویرن آیدر
بوکشی تا اولدن بو طایفه دندر و بو طایفه نک
بلوک باشلری ایدی بونی فلان سببیدن اوتوری
سیلخار لیکه چقار دیکر دیو بادشاهه خبر ویرد

بیکر

و پادشاه دخی هر مصیبت اهلش اضمحلت و اجبدر
بوند کی آدمینه بنم یا نده خدمتده اولغه لایقدر
دیوب آنوک علوفه سنه ترقی بیوروب آبی کندو
یرینه امر ایلیوب کیرو اولکی خالی اوزرینه اینه
عربه جیلده بلوک باشی اولق امریله تا اولجه اول
کشی اول یرده عربه جیلده بلوک باشی اولدی آخر
سلطان سلیمان خان ردوس فتح غراسینه واردده
قلعه یوروش اولدوغی کونده کافر لره نیت
غز اوق اتارکن مرحوم عزیزی محوری کافر لرتو
توقن برله اوزوب اول کونده شهید ایلدیلر
روچی شادا اولسون جمله شهید لره ایله بزکروسوزمه
کلام بومدکو مرتزیلی بنیاد ایلیوب اول طاش
دکن اول یره اولدر وبعده یکجیری زمره سندن

دغری

دغری قاسم دوز وبعده یایجیلردن قوسته حسین
درشیدی که حالد اول یر آنوک اورتاسینده
درو آنک کمر قدرتی وارد تا اما مشدر و لکن
مرحوم امیر عالم احمد آغا منزل اتمزدن اول اوزرینه
دورب آغاج او قیلکه مبالغه آشوری اتمشدر
واول منزل جوینی میدانی بوزمغه قصد ایلدین
ظالم لری آنک طاش لری بلور سز یرینه باغلردو
دکیشلردر بوند اوزرینه نیجه زمان کجی
بواشی ایلدین ظالمک زمانی کجی و کندن صکره
بواشی جیلده طایفه سی بر آریه دوشوب سلطان محمد
خانک بومیدانی نیت غز اوق اتمق ایچون بو طایفه
نک آلدرینه یردیکی و تعیین ایلدو کی حد و زمانه
برله حکم شریفین و بوز زمانه کلنجه دکلو

کلن بادشاہلر مقرر نامہ حکم شریفلرین
 کتور دیوان عالیہ ایلدوب میدانہ ظلم عظیم اولان
 بادشاہ حضرت تکرلیک عن حضور کربنہ عرض اولدوقده
 آنلردیجی بر معتمد قاضی مفتیش ویروب حکم شریفلری
 ایله اولکی واقع حالدر تفتیش ایلوب عرض الہ
 ایلدکده بادشاہ حضرت تکرلی دیجی شول صکره
 دن حوارث اولان فسادات کلیہ یزی ایله
 بوزوب کیدنککه امر ایلدکلرندہ اول حادثا
 صنور ایچینده بولنتلری باغلا کسوب بوزوب کیدن
 اول منزیللری تکرار وجوده کتور دیلر بو
 منزیلک داخی حکایتی بوجہ او زره درکده
 ذکر اولندی استنبولده یوز یلدن برو ایلوب
 کلاس دیکلن قامیش منزیللری ایشونلر درکده

بوارایه

بوارایه کلیغہ یه دکلو ذکر اولندی وشمند
 صکره آغاج اوقبله آنلان منزیللری ذکر ایله
 لومر واندن دیجی بر مقدار کلمات ایللومر کجیش
 اوستاد لره واهل قبضه دن توکتر او زره بزہ
 خبر تیشدردوکی او زره نیتکم شمیدیہ دکلو
 کچنلری خیر ایله یاز ایلدک بوجله دار دنیا دن
 کچنلرک مقصود لری بودرکم صوکنده خیر یله
 اکلہ بزہ ده اهل قبضه جمیعاً مؤمنین ایله الله رحمت
 ایلسون دیلم تا کمر بزده بودار فنای فنادر
 فنا دن بقای آخرتہ رحلت ایلدو کمر بزہ دیجی
 الله تعالی رحمت ایلسون دیکر آمین یارب العالمین
 اول ثانیا ثالثا رابعاً
 محمودی بوسمه تفتیش
 محمودی حسین
 وبعده تکرار بونلردن صکره بویر جو کرکیرو

أحيا أولسون ديوه كيشنك پيرجوكزي ببلو
آلبوب ينه طاشجون لر ين ببلورند كدن صكوه خسرو
اول برقامش پيري ايكر: اغاج ايله آتوب طاش
ديكمدي صكوه نقاش محمدجكي سببا هيلر زرسندن
كلوب آندن آشوري آتوب ديكش وعلی بالي كه
رئيس سلطانينك سلطان سليمان زماننده مرحوم
فرهاد باشا حضرتلر نيه خدمت ايدركن مزبور پيري
آشوري آتشدر بال فعل منزلده باش طاش انوكور
الله اعلم بالصواب **بواب پيرخاكي پيري ديكيله**
مشهوره ربه حله اغاج لر ندين قديمدر بويراز هوا سيله
آتلور بومنزليك ايشهاره خاكي پيري ديكيله
مشهوره دره آرخيه كم وصله لو وكوكلو او قدر
ولكن بوييرجوكزي اول بنياد آيلين ايكي برما

يوكلو او قيله آتشدر ولكن خاكيله منزل توتق
عيدر اول اجلدن آيه صكوه آتلا خاكي لو كندن
چقروب پيشرو ايلر بله پيشرو لو كندن چقار
قوموب مجوف ايدر كركدك امدي اول اول
پيري بنياد آيلين قواغاسي قولي كما نكر احمد
دير كور وكنه و بغايت خوب بايجي وايواجي و استاد
ابراهيم جيجي باشينك كندونك شاكر لر ندين ايدري
ويجه بهلوانلرك اينه ياي صونوب اوق آتوش
ايدري وانك آفنديسي مرحوم سلطان بايزيدك قبو
آغاسي ايدري تا اما سيته دن بيكه كلش ايدري آكا
حسين آغا ديرلر ايدري واث ميداننك آتنده واقع
اولان كوچك آيا صوفيه لي ايدري اول كوچ آيا
صوفيه مرحوم حسين آغاسي جامع شريف آتشدر

وگندوداچی صلحادان واخل صبر کشتی اییدی صکره
تیرخاله ده سنجاقه جیقوب آنده فوت اولمشدر بو
منزلیک اول صاحبی آنوک قولیدر واول تیرخاله
که منزیل داچی آنوکدر یعنی شوپله میددیم بونقی
هر یزده واقع اولان منازلی صاحب لری اذ لریله آکو
ذکر ایده بلورر ریرا کیم بو بزمبارک نسنه در
بوقندک عشاق لری عالمده ایکن جو قدر دایم زیاده
اوله بو بونقی تفتیش ایلوب صور را اولسک هر شهرده
وهر قصبه ده وهر آوی اولن کوبد برا اهل قبضه
دن اولان کسنه مقدار نجه بریر جو خکوز اتوب
نشان ایلشدرا اول سببکه اول داچی اول یزده
آنوکله اکیلور مذکور یاچی آخمد داچی بوارا
بو خاکی بر چوکزین آتمق بزله آکلدی الله تعالی

روص

روحین شاد ایلسون اول طاش آنوکدر وبعده
آنوک از دنجه اشفاق بک کلوب آندی و طاش در
دیکشدرا اول داچی اول ما سندی او قله آتمشدرا
بلکی داچی اوزون یوکلو او قیدی آندن صکره
آنوک از دنجه قوسته حسین آتمشدرا یوز ادمه
قرب در و لکن او قین بر غیر اوسلوبه قومشدرا
او بچی اوق آنکدر وبعده آندن صکره قوسته
دیکله معروف بزکمان کرا آتمشدرا آتدوغندن
صکره کرم اولوب شمدن صکره آتله اجازت در
بیشرو آسونلر دیمشدرا و بر روایتده داچی عرب
زاده ابراهیم کمان کرا آتمشدرا یوز ادمه قدر لکن
اوقین بر غیر اوسلوبه قومشدرا او بچی طاش
آنوکدر و بیشتر و حیلله ایله بر ایکی تل یوک آتینو

خاكي رسمنه اتمشدز و انوك از دنجه قوسته حسين
كلوب آشوريه آندقه قونقلوغين ايلوب طاش ديكه
كي وقتن اجازتدز بيشرو آتته ديدوكي دمده بو عرب
اوغلي اول لحظه ده اورزنيه دورب كند و ييري
خيلي جوق سوروب از قومشدز قوسته حسيني آشوري
آتته يشته قبضه جاينه اتمشدز وهمه قديم منزله
اول جابيدز شديكي حالكه انوك ارتوغوي و آكسو
كيني كير و اهلي اولنلر اكلر لدر اول قوسته
حسينك ييري جوق زما دوروب او تورييله قريب
يا توب آتله دي آندن صكه اشكند رجلي قوللردن
بريكت ظاهرا اولدي خيلي ضرب و حرب اهلي قويدني
و پنجه و كوز صالما ده و ياي چكوب ضرب اورماه
جوق صنعولو كوستردني و لكن بورسمه ايشلر

ايشلر دي

79
ايشلر و كيون كند و نك هيني بناينه كوره اوق
آتمده اول قدرسنه كي آندن او مولوردي ظهوره
كوروب كوسترمدي ديوانه نقش ايدي عاقبت
جنون عارض اولدي واروب بر كا فري اورب
د بلكي آينه ييرينه د بلك ديلديكر و آنك ميراث
خوركري آندن قان بها سين قاسمك آياغنه دمور
و بوينه زنجير اورب آينه تهارخانه يه بر آيديلر
اول ناكه يانه قضا دن آنك خلاصنه او يله
آيلاكك علاج كور ديلر قاسمك بو حال باشنه
كلدوكي وقتن سليمان پاشا وزير اعظم ايدي
سليمان باشانك بر قولي و اريدي كند و دجي
حياتده ايكن چاوش بايشي اولمشدي آنك آرينه
سليمان كخدا دير لريدي آنك قوللردن چركن

اوغلاخې بزقوي واريدې آدينه حيدر واقبته عجي
توسون ديرلردي ايوانجي قوشين ايدې اوق
آمقده قاسم ديوانه نك خصمي ايدې كاھي اول
آبي وكاھي اول آينه بصردې اوليكه اولسه قاسم
ديوانه سليمان باشا اول كا فردن او توري اصق
استدي عجي باشا جمله آغا قلدي كردكدن صكده
يكچري آغاسي ايدې وكندولر دنجي اهل قبضه دن
ايدې خوب اوق اترلردي اول كرم كاينه و
سحا معدني ودوشمشلك دستكيري وجاره سيزلك
جانه ساري يكچري آغاسي قاسم ديوانه نك اول
خطايله اولدوردوي كافرك اهلينه قان بئاس
ويروب آينه سليمان باشا دن دلك ايدوب آلدن
الذي وقورروب آزاد ايلدي بومذكور ايجي

نوسته

۶۲
نوسته حسين بوييرجوكري مرحوم سلطان سليم
خان ميسر سفر نده ايكن آتشدي تا اول زماندن
بروانه كسنه آتما مشدي قاسم ديوانه اشوري اتون
طاش ديكسدي وينجه زماندن بريجه بهلوان
كلوب كيسي بدل وكيسي ارتوق اتوب داخي كسند
اول منزلي پاچه اتوب تميزله مشدي قاسم ديوا
بريجه كره اشوري اتوب دفعا تله ييرين سور
سورروب ايلدوا آتشدي آندن صكره حيدر كلوب
ظهور ايلدي بو حيدرخويجه ايجي ايدې وزر
دوز ايدې وانك ايجليكنده كرامتي بوايدكم
تمام چكدوپكي بايدن آتمزدي آندن واجينك
جمله كمال اوزره اولدويجي از چكوب چوقدن
آتميه وجوق چكوب آزدن آنا وبوحيدردا اينا

چوق جكوب آزدن آتار دي و بو طرفيده مراده
يتشندلر انلر دركه چوق جكه كز داخي آزدن
آتار و بو نجه اتمان ايليوب امكلر جكوب عمر لز
خج ايدنلر بو معنابي ادر اكه ايلنلر در اهل مقصود
واصل اولنلر بووز نيكه تيرنكاز لوق ايله اوق ائقذر
وجمله اوق ائقك علفي بونك ايجنده مند رجد و بو
معنا ائجيلر ايجنده برسردر كه برك يا نيله آتا
مادوغني كشي ميشاق يا نيله آتا ر بو حيدر اول
مقايي بو الجمله اكلمشدي انوكيله عمل ايلر دي
و بو رسلو شجاعك طرفي بو ايدي شويكه روايت
اولنور كه بو رسلو شجاع استنبولده يلد ر منزلي
بو ز يدي در هم يادن ائمشلر اكر جكم ياي
بز معني ده دكر و بركز قصه اولسه برككه اون

درهم قرق درهم قدر اولور بو رسلو شجاع يا
اون دوتم ايكي برقم ايمش بن كندر كوردن
اول يايي اشكين فقيره بويني كوستر دي اون طو
ايكي برقم ايدي و روايت اولندي كه تورقو بران
اورنه منار ليني يوز او تور درهم يانيله آتدي و
استنبولده يلد ر منزلي يوز بكري سكر درهم ايله
آتدي و بورسده ده كي منزلي يوز بكري بيش درهم
ايله آتدي بو محله سويلجان اولور ساور سوز
اوزار بركر و سوز و موزه كلا لومر جونكم
حيدر كلوب قاسم ديوانتك منزلي آتدي و لكن
عجب دوشدي بوچه اوزره منزل ديكلد و كني
بو ولايتلرده كورد و كمر بو قذر مذكور يايي
توسته حسينك اوتي ييري ميدان تكيه سينك

درع

تم

فیزمسی کوشسینه اییدی قاسیم کلوب ایچی دفعه
دیزمه ایچنده اتوب طاشینی حویلی ایچنده آتشی
و حیدر کلوب آنک اوزرینه آتدوخی وقتین آتوب
اوتی تکیه نك طایمه دوشوب اواندی و یوقاروت
آدم چقوب اوقک پاره سینی بولدیلر و کتورب
یشان طامک صجایی آلتنه دیکدیلر بو طریق
اهلی اولندر طاش دیکد و کینه راجی اولدیلر
واول زمانده قاسیم سونیلکه مجالی یوغیدی
اول ییزک دخی آتلا برتوغ اوزره اولشدر و حیدر
سکه طشره یول اوزره بزا یواوق آتشدر ما
قاسمدن خیلی آشوری اییدی وهم ثابتدر و اما
کندونک اول آتدوخی یزدن اکسکدر آیم
دیلمن چوق راجع و راجه اییدی بووجه اوزره

اوسلوب

اوسلوب خارج دیکمدن یکیدی شیدی
خالده پیشرو منزیلرندن بوندن ارتوخی یوقدر
مرحوم امیر عالم آتدوخی ییزیر اول بخشدن خارجدر
آنک مثالی کولک آلتنه یوقدر اول دوه دن اوتور
بیشر آدم آشوری چقشدر بزینه سوزمه کله لم
مذکور منزیلکه ذکر ایلدک اولی ایلی ایله
وضع اولش اییدی کیم یقاروده ذکر ایلدک و
نهایتی دخی بوکله ییشدوخی وصف اولندی بزم
سوزمز آنوکچون دیدک اییدی کیکله منزل
ییزینی قومو عبسدر آبی هیکلور کدرن جقار رکر
پیشرو لکدرن دایخی قومیوب تا مجوفه توجیه ایدرلر
بزم یا نزمده چیدان فرق یوقدر آنوک ایله جونکه
ایکسینک دخی اصیلی آغدر همان یوکر کک بر

بِرَاغَابِكِ اجْنِدْهُ دُرَّوَانْدَا مَرْتَرَا شِنْدَه دُرَّوَاوِي
يُوكِيلَه سَا زَا اِنَلَكَدَه دُرَّوَا مَاهَرَكِي شِي نَك بَرَسَا زِي
وَا زُدُرَا وُسْتَا دَوَا اِنَجِي كَنْدُو تَجْرِبَه سِنْدَه اَيْنَه
اَرَا يُوُبُ بُوُلُقْ كَرَكْدُرُ بَرُمُ بُوَكَلَا تَمْرِي نَه دِي كَدُرُ
اَوَّلَكِي شِي بَلُوْرَكِي بُوْنَكِ اِي جِنْدَه كُوْرَمِي شِ وَعَمْرُ كُوْرَمِي شِ
وَبُوْنَكِ اَهْلِي اَوْلَانِ اَوْسْتَا دَه خِدْمَتِ اَيْنَلِي شِ دُرَّوَا
اَكْرَا اِنَجِي يَه بُوَقَنْدَه جَا لِي شَمِي شِ وَا كْرَا اَوْرَجِيَه نِي جَه
اِنَجِي بَهْلُوْ اَنْدَرَه اَوْ قَلَا رِيْنِ دُوْرَمِي شِ وَيِنَجَه دُرَّوَلُوْ
اِمْتِحَانِ اَيْنَلِي شِ وَبُوَا تِي شِ اِي جِنْدَه وَا وُجَلِي قِ غَلِيْدَه
نِي جَه دُرَّوَلُوْ اَسْرَا رَكْرَه وَا قِيْفِ اَوْلِي شِ دِيُوْ سُوْرَمْرِي
اِنْبَاتِ دِي جِي اِيْلَا كَه وَسِرَه اَيْنَا نَدُوْرُبِ وَسِرَلَه
اَطِيْنَانِ قَلُوْبِ اَوْلَقْلِقِ اِي جُوْنِ جَا اِنْدُرُ اِنْشَاءً اَللّٰهُ
اَدْرَنَه مَنزِيْلِي مَرْحُوْمِ تُوْرُقُوْبِرَانِ اَنْدُرُغِي حِي كَا يَتِ

اولدوغی

78
اَوْلَدُوْغِي يَزِدَه بُوَكَا مَتَعْلِقِ بَعْضِ كَلِمَاتِ اَيْنَلُوْرُ
بُوْخُوْدِ مَعْلُوْمِدُرُ كِه جُمْلَه صَنَعَتِ اِمْتِحَانِ وَتَجْرِبَه
اِيْلَه بُوَلُوْبُ تَا بُوْدَرَه جِيَه كَلِي شِدُرُ وَيِنَجَه صَنَعَتَلُرُ
وَا زُدُرُ كِمِ دُوْرَمَدِنِ دَا جِي اَزْمَقْلِقِ اَوْزَرَه دُرَّوَا
وَيِنَجَه دِي جِي هَسُوْرُ تَا لِيْفِ اَوْلَقْلِقِ اَوْزَرَه دُرُ صَنَعَتِ
دُرِّيَادِ دُرْجِيَه نِهَا يَتِي يُوْقَدُرُ وَبُوْدِي جِي مَعْلُوْمِدُرُ كِه
تَا اَدْمِ عَلِيْنَه اَلْسَلَامِ زَمَانِيْدِنِ بَرُوْتَا اِي جِي جِهَانِ فَخْرِي
سُرُوْرِ كَانَلَاتِ مُحَمَّدِ اَلصُّطْفِي صَلِيَ اَللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
زَمَانِنَه دَكُوْ وَا نَدِنِ تَا بُوْ زَمَانَه كَلِي جَه يَدَكَلُوْ
اَوْقِ اَتَا رَلُرُ رِوَا يَنْدَه شُوْبِيْلَه كَلِي دِي كِمِ بِي غِيْرِ حَضْرَتِي
صَحَابِلَرِي غَا يَتِ اَوْ زَا قِ اَنْدُرُقْلَرِي شَرَفَهَا اَللّٰهُ
مَكَّة اَرَشُوْ سِيْلَه اَوْجِ يُوْرُ اَرَشُوْنِ اَتَا رَلُرُ دِي
اَنْدُرُ اَرْتُوْقِ كِمْسَه اَمْدِيْلَرِ اِلَا عَقْبَه بِنِ عَامُرِ

کلدی رَحْمَتِ اللَّهِ عَنْهُ اَوْجُ يُوْزِيْكُمْ يِ اَرْشُوْن اَنْدِي
صَحَابِي اَوْجُ يُوْزِيْ دَنْ اَرْشُوْن اَيْدِي كَجَمْدِيْلَر تَاكِي
بُوْخْبِرِي بِيْعَمَر حَضْرَتِي سُوْنَلِيْلَر اَوْل اِيْجِي جِهَانَك
سَرُوْرِي اَيْتِي كِيْمَهَر نَقْدَر كُوْج كُوْر يَرْسَه اَوْي
اَوْزاق اَيْكُوْر مَا بَيْنَ الْفَرَصَاتِ رَوْضَه مِنْ رِيَاضِ
الْجَنَّةِ دِيْدِي بِيْعِي اَوْل مَخْلُوْقَاتِك مَخْتَارِي مِصْطَفِي
اَيْدُر نَقْدَر كُوْج كُوْر يَرْسَه اَوْي اَوْرَاغَه اَيْكُوْر
دُوْشْدِي كِه اَوْق اَيْلِدُوْجِي يِرْدَنْ دُوْشْدُوْجِي يِرِه
دَكِيْن نَقْدَر اَيْسَه اَوْل قَدْر چَا يِر لُوْجَنْلُوْ اَقْر صُوْلُوْ
اَوْچَا قُوْشْلُوْ وَيُوْكُرَك وَحِشْلُوْ حَيَوَان وَبَاغْلَر
بِحَلَل كُوْشْكُوْر دِيْجِي سَرَا يِلَر وَيِرُر دِيْدِي وَمَا تَقْدَر مَدَنْ
كَنْ اَوْلُوْز اَوْزُوْن عَمْر اَيْلَه حَجْرِيَه كَر اَيْتِي يِلَر جُوْج
صِتْمَقْلَر اَيْلَه بُوْغْلَك اَوْز رِيْنَه عَمْر لَر جُوْر تَدِيْلَر بُوْ

97
زَمَانَه كَلِيْجَه دَكْلُوْ اَوْجُ يُوْزِيْكُمْ يِ اَرْشُوْن دَنْ
شِيْدِي كِه اَوْقْلَر يِر كَرِي نَقْدَر اَرْشُوْن نَدَكْلُوْ اَوْ
اَوْز غِيْشْدُر كُوْر دُوْ كُوْرِي بُوْ دَر جِيَه كَلَك جَمْلَه
اِمْتِحَان وَحَجْرِيَه اَيْلَه زِيَادَه اَوْلَق چَا يِر دُر وَدِيْجِي
اَوْق اَتَقْلُوْ عِلْمِنَه سُؤْل قَدْر كِه كِتَاب لَر يَا زَلِيْشَنْ
عَرَب دِيْلِي اَوْز رِيْنَه حَتِي قُوْس نَامَلَر كُوْر دَك يَا يِلَر
اَوْز نَلُوْجِي اَوْن اَوْج طُوْتَا مَدَنْ اَوْل اَوْن اِيْجِي يَه
وَاِيْجِيَه دَك دُر وَاَوْقْلَر نِيْنَك بُوْ يِي طَقُوْ دَرَنْ
سَكْر طُوْتَمَه وَاِيْجِيَه دَكْلُوْ دُر شِيْدِي كِي زَمَانِيْلَر
بِر تَاب يَا يِي قِيْصَلُوْجِي اَوْن طُوْتَا مَدَنْ وَاَوْز نَلُوْجِي اَوْن
بِر طُوْتَا مَه وَاِيْجِيَه دَكْلُوْ دُر رَا وَي رِيَا يْت اَيْلَر حَوْم
اَوْسْتَا دَر قَرِيْجَه كَنْدُوْ يَا يِي جِيْدُر رِيَا يِي لُوْغِيْنَه
حِيْمَان بَهْلُوْ اَيْدُر قَامِيْش اَوْقِيْنَه دِيْجِي وَهَم هَر دَا اَيْمُر

يُنِك

ایشلده ویکي اوق همان کند و متصل امتحان ایچون
ایدی دیرکز و یا ایچی حتی طقوز طوتامه دکلو
واریجه یه دکلو ایشلشد دیرکز و لکن جمله اوستاد
اوندن اون بیه واریجه یه دکلو قرآرا ایدوب
ایخیار ایدیلر و بوقدر جمله صنایع تجربه ایچوند
و بو حدیث شریفین رسول الله صلی الله علیه و
سلم بوزایه انوکیچون کتور دیکم صحابنک اوزا
اند و قلری ثابت اولوب و همنه مقدار ادیم
اند قلری معلوم اولوب اول زماندن تا بوزمانه
دکلو اوق یا ای علی نه مرتبه ده ارتوب ترتی ایشلشد
معلوم اوله بچول الله تعالی بومنز لک دخی اولندن
تا اخرینه واریجه بونک داخی صاحبیلدی ذکر
اولنری آخاج اوقله اتلوب وضع اولان ییرلری

ذکر ایده لوم و انلری دخی نه و جمله بنیاد ایشلشد
ای دخی حکایت ایده لوم و انلری دخی آسامه
لریله اکلدی و یی ییرلده شست قبضه دن کچلده
خیر دعا اولدی و یی ییرلده انلری دخی اکلده و مید
ایدن کیم بزدخی اول دعا ده بیله بولنه وز
و رسول الله حضرتلرینک ذکر اولان حدیث
شریف اوزره جمله اوق ایشلریله اول زمره ده بو
بولنوب جمله اصحاب رسول ایله حشر اوله وز
و رسول الله امتینه شفاعتی اولدی و یی ییرده بیره
بولنوز امین یا معین بچی سید المرسلین و یا خیر
النصرین و حیدردن آشوری دره یه یقین
مرحوم قبورچی خسرو بک ایشلدر و داخی ر
زیاده لنده جعفر بک خیللی زیاده آشوری ایشلدر

وَمَنْزِلَ مَرْبُورِي اَوْسْتَاذِ بَيْلَه يَابِي اَيْلَه وَاَوْسْتَاذِ
 بَهْرَامِ اَوْقَلَه اَمَشْدُرُ بِالصَوَابِ مَا اَوَّلُ ثَانِيَا
عرب ثانيا رابعا خامسا سادسا سابعا ثامن
عرب حنين حجاجي حيدر سورتي خسرو
ثامن ثانيها باب بوكلمات اَنْكُ بَيَانِنْدَه
 دُرُكِمِ اسْتَنْبُولَه اَوْقِ مَيْدَانِنْدَه اَوَّلِ وَضَعِ اَوْلَانِ
 اَخِ مَنْزِيلَرِي حِكَايَتِي بِلْدُرُزْ بوشمديه دَكَلُو
 وَصَفِ اَوْلَانِ مَنْزِيلَرِ قَامِشِ اَوْقِ يِرْلَرِي دُرُكِي
 يِرِنْدِنِ غَيْرِ سِي هَمَانِ اَخِ اَوْقِ يِرِي اَوْلِ اِيْدِي وَتَعْدِه
 بَوْضَعِيَفِ شَوِيلَه فِكْرِ اَيْلَه اَسْتَنْبُولِ كِي شَهْرُكِ مَيْدَانِ
 نِنْدَه اَوْلَانِ مَنْزِيلَرِي جَمْلَه نَه وَاَرْسَه قَامِشِ اَيْلَه
 اَتَلِشِ بَرَاخِ اَيْلَه اَتَلِشِ يِرِيُوَقِ اَيْلَه اَوْلَسَه بُو
 قَبِيْرِ لِحْقِيْرِ شَوِيلَه فِكْرِ اَيْلَه مَرْكِه اَخِ اَوْقَلَه دِي
 بَعْضِي يِرْلَرِ اَتَلُوْبِ مَنْزِيلَرِ بِيَاذِ اَوْلُتُوْبِ طَاشَلَرِ

ديگر

81
 دِيكَلَه بَوْضَعِيَفِ بَقِيْلَه نَكُ تَا اَوْلَدَنِ خُوْرُ بَرُوْمَرِ
 صَنْعَتَرِ اِيْدِي اَتَا دَنِ وَاَنَا دَنِ مِيْرَا شُدُرِ اَوْقِ اَتَمَلِقِ
 وَاَسَلَمَكَلِكِ نِيْتَه كِمِ بُوْرِي سَالَه نَكُ اَوْلِنْدَه دِكِرِ
 اَيْلِشِ اِيْدِي كِمِ اسْتَنْبُولِ مَيْدَانِي وَضَعِ اَوْلِنْدِنِ
 وَقَتِي اَبْتِدَا مَنْزِيلَه بِيَاذِ اَوْرَا نِ اَوْسْتَاذِ اَدِيْبِه
 اَوْسْتَاذِ حَاجِي بَخْتِيَارِ دِرْلَرِي دِي ذِكْرِ اَوْلِنْدِي
 اَوْلِ مَرْحُوْمِكِ اَللّهُ تَعَالِي رُوْحِيْنِ شَاذِ اَيْلَسُوْنِ جَمْلَه
 مَوْمِنِيْنِ اَيْلَه اَمِيْنِ اَوْلِ بَرُوْمَرِ اَتَا مَرْدُرُ هَمِ اَوْسْتَاذِ
 مَوْزُرُ وِيْرَا وُسْتَاذِ مَوْزَه دِي كَلِيْبُوْلِيْدَه اَوْسْتَاذِ
 رَمَضَانِ دِرْلَرِ اَنْكُ دَاخِي رُوْحِي شَاذِ اَوْلَسُوْنِ
 جَمِيْعِ اَوْسْتَاذِلَرِ اَيْلَه بِيْلَه اَمِيْنِ وَبَعْدِه بَرَا وُسْتَاذِ
 دِي وَاِرِيْدِي بُوْفَقِيْرَه نَضِيْبِ اِجَازَتِ اَنْلَرُ دَنِ
 اَوْلِشُدُرَا كَا اَوْسْتَاذِيْكَارِ سِيْتَانِ دِرْلَرِي دِي

من

اللَّهُ تَعَالَى أَنْلَكَ دَاخِي رُوحِي شَاهِدًا أَيْلَسُونَ آمِينَ
وَبَعْدَهُ أَنْلَرَ دَنْ عَيْزِي دَخِي بِيخَه اؤُسْتَا دَلَرَه وَبِيخَه
بَهْلَوَانْدَه يَتَشُدُّكَ وَأَكْثَرِيَه خِدْمَتِ ائِيلْدُك وَ
بِيخَه لَزِي بَزْمَرَا وُتَوْمُرُ ائِيلَه وَشِيخَلِيْمِيْنِ وَاؤُسْتَا دَلَرَه بَزْمَرُ
هَيْتَلَرِيَه مَنَزِيلَلَرَا تَوْبُ بَزْمَرَا دَاؤُلْمَشْدُرُ وَبَهْلَوَان
دَوَه كَمَالِ ادرنه ده بَزْمَرَا يَا مَوْزَاؤُتِي ائِيلَه مَنَزِيلِي
اَمْشِدُرُ وَدَوَه نَكِ اِسْتَبُوْلَدَه يَخِي يِيْرِي دَخِي اؤُسْتَا
بَحْتِيَا نَا وُقِيلَه دُرُ وَاَنْدَنْ اَشُوْرِي اَوْلَانِ هَوَانِ
دَلْنَكِ دَخِي اَنْكِ اَوْقِيلَه دُرُ وَاْدِرْنَه دَه كِي يَا مَنَز
اَغَاچِ اَوْعِيْلِي وَخَوَاچَه عَلِي نَكِ دَخِي مَنَزِيْلِي اَنْوَكِ
اَوْقِيلَه دُرُ وَمَدَكُوْرُكِ اَوْسَكُوْبُدَه كِي مَنَزِيْلِي
دَخِي اَنْوَكِ اَوْقِيلَه دُرُ بُوْرَمَانَه دَكَلُوْ دَاخِي
اَتْلَا مَشْدُرُ وَبَعْدَه كِي شِي تَعْرِيفِ بِنَفْسِه جَائِيْرُ

دكلدو

دَكَلْدُرُ وَلَكِنْ بُوْكَسْتَاخِ لِعَنْمَرَا وُلَسُوْنِ اَكْتَرِنَا
تَرَكَ اَيْلِيلُوْمُ هَمَانِ اَيْكِي يِرْكِ مَنَزِيْلِي اَكَلُوْمُ بُو
حَقِيْرَكِ اَوْقِيلَه اَتْلَا مَشْدُرُ بَرِيْسِي ادرنه ده
بَهْلَوَانِ تُوْرُقُوْبِرَانِ مَصْلَا دَه دَوَه كَمَالِ اَشُوْرِي
اَتُوْبُ طَاشِ دِيكْدُوْ كِي يِرْدُرُ وِيْرِي اِسْتَبُوْلَدَه
مَرْحُوْمَرَا اَيْمِرْ عَالَمِ اَحْمَدِ اَغَا بُوْرَسَلُوْ شِجَاعَكِ مَنَزِيْلِي
اَشُوْرِي اَتُوْبُ نِشَانِ دِيكْلَدُوْ كِي يِرْدُرُ وَاْوُل
بِيْشِرُوْ دَوَه كَمَالِدَنْ اُوْتُوْرُبِيْشِ اَدِيْمِرْ اَشُوْرِي
اَمْشِدُرُ دُرَاْوُلِ دَخِي بُوْحَقِيْرُكُدُرُ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
خِدْمَتِ اَيْلِدُوْ كُنْ اؤُسْتَا دَلَرَكِ وَبَهْلَوَانْدَكِ هَيْتَلَرِي
وَدُعَا سِيْلَه وَبِيْرِلَرِيْمُوْكِ بَرَكَاتِلَرِيْلَه دُرُ وَدَخِي
بُوْرَمَانَه كَلِيخَه يَه دَكَلُوْ قَهْرِيْمُوْرِكِيْرُ وَخِدْمَتِ
اَيْلِكِ لَه دُرُ تَا شُوْلُ زَمَانَه كَلِيخَه يَه دَكَلُوْ بُو

بُودَنِيَايَه قَدَمِ بَصُوبِ كَنْدُومِزِي بِلْدَنِ بَرُو
ايشمَزُو بيشته مَن اوق ايشلَك وَاوق اَمَق وَاطاليدُو
قادر اولدوغمزي كوستر مكدُر وَاَتَا لَرِيْمَزُو اوستاد
لَرِيْمَزُو شِيخ لَرِيْمَزُو بومِنُو اَل اوزرِنه دُنِيَا قَايِنِدُن
كچوب بقايه رِحَلَت ايشلَشُدُر بَزِدِيخِي عُمَرِيْمِزِي
اخره اريشُدُر بِيخِيه دَكَلُو اِسْتَبُو لَدَه وَاوزرِنه
نَك مَضَلَه مِيْدَانِنْدَه اَمَاج اوق ييرجوكري بيدي
ايلوب بيشروايله اتلوب طاش ديككه بنياد
ايليم اولبها نه ايله بوفقيردخي قبضه عاشقلرند
اكلوب اولبها نه ايله بو طريقيده اولندرك طالبلر
عشقي زياده اوله ويجه كردن اول سببدن هوس
قوبه وَاخچيلر ايجنده محبتلر بربرييه زياده اوله
چكوب اتمقد جغتيلر زياده اوله ويجه طالبلر

مراده

81
مَرَادَه بيشه ايله اولسه بوفقيردخي جمله اوستاد
وبهلوانلره يوزدوتوب دستور وَايجازت طلب
ايلدم اولدوخه نوله ديوب اجازت ويرد يكر
ايله اولسه بوجمله كوئي جمله اوستاد لَرُو
بهلوانلر بزيه جمع اولوب مرحوم اوسته عبيدي
ويجه اَنَك اَمَتَالِي اوستاد لَرُو وبهلوان توزقور
وَاَميرعالمه احمد آغا وَاياقي موجود اولان اهل قبضه
عاشقلرند حاضر كلوب دائره بعليوب اوتور
ديلد بوفقيردخي الله تعالي حضرتلرينه حمد ثنا
ايلوب وروح بيغبره صلوات كورن صلي الله
عليه وسلم وجملة اصحاب كرامك رُوخلر چون
رضوان الله تعالي عليهم اجمعين خير دعا ايدون
وگچش اوستاد لَرِي خير دعا ايله ذكر ايدوب و

وَجَمَلَهُ سَمَّتٌ وَقَبَضَهُ دَانَ كَجَمِينٍ عَاشِقُكَ وَكُلُّهُ رُوحٌ وَجَمِيعُ أَهْلِ
إِيمَانِكَ رُوحٌ يَمِينٌ يَا ذَا أَيْدِيٍّ وَجَمَلَهُ حَاضِرٌ لِرُؤْيِهِ إِجَانَةٌ
وَدَسْتُورٌ طَلَبٌ أَيْلِدُ كَدَرٌ جَمَلَهُ سَبِي هَمَّتْ عَالِيَهُ نَيْتِ
غَمْرًا أَوْلَهُ اللَّهُ تَعَالَى قُوَّتٌ وَبِرَهُ كَشَادٌ أَوْلَهُ دِيُوبُ
صَفَاءٌ هَمَّتْ أَيْلَهُ يَزْدَمِرُ أَيْلِدُ يَلِزُ بُوْفَقِيرِ دِيخِي بُوْنَلْدُكُ أُوْكُ
بُوْنَلْدُكُ عَلِي هَمْتَلِيكُ قَبْلَهُ هُوَ أَسِيلَهُ دُورُبُ أَوْلُ يَزِي
چُوْكُرِي آتْدَمُ وَأَوْلُ كُونُ بَزْمَلَهُ بِلْجَهْ آتُوبُ بُوْفَقِيرِ
مُؤَافَتْ أَيْدِنَلْدُونُ بِنُ فَعِيرِ أَرْتُوجُوقُ آتْدَمُ أَوْلْدَمْدَهْ أَوْلُ
بَزْجُوْكُرِي آتْدَمُ جَمَلَهُ أَوْسْتَا دَلْزُ وَبَهْلُوَانَلْدُكُرِمُ لَطْفَلِيْدُ
بُوْفَقِيرِ أَيْلَهُ بِلْجَهْ أَوْقُ أَوْسْتِنَهْ كَلْدُ يَلْدُ دِيخِي أَوْلُ
أَيْلَانُ أَوْقِي آرْكَانُ أَوْزَرَهْ چَكُوبُ أَلْوَمْرَهْ دُونْدُ يَلْدُ
جَمَلَهُ قَبَضَهُ عَاشِقُكَ بِنَارْكَ بَادُ دِيُوبُ أَوْلُ أَرَايَهْ
نِشَانُ أَيْلِدُ يَلْزُ وَطَاشُنُ دِيْجِلْسُونُ اللَّهُ تَعَالَى زِيَادَهْ كُرْ

ميسر

86
مَيْسَرِ أَيْلِيَهْ دِيُوبُ حَاضِرٌ أَوْلْدِنُ أَيْلَهُ مَرْجَبًا أَيْلُوبُ
مَسْكَنْتَلَهْ نُوَازِشْ كُوُسْتَرُ دَمْرُ بَعْدَهْ بَرَكُونُ عَادَتِ
أَرْكَانُ نَيْسَهْ يَزِيَهْ كُتُورُبُ طَعَامْدَنُ صُكُوهْ دُعَانِنَا
بِرْكَهْ أَوْلُ يَزِيَهْ طَاشُنُ دِيُوبُ شَادُ أَوْلْدُكُ وَشَمْدُكُرُ
إِجَانَتِ دُرُكُ كِيمُ كَلُوبُ آتَا رَسَهْ طَاشُنُ دِيْجِلْسُونُ
دِيْدُ يَلْزُ وَبِرْ قَاجُ كُونْدَنُ صُكُوهْ بَادُ شَاهُكُ دَفْتَرِ دَارِي
مَرْحُومُ مَحْمُودُ جَلْبِيْنُكُ أَيْكِي شَاهَبَا زِيْكَتُ أَوْغَلْزِي وَارِي
بِرْ يَزِيَهْ مِصْلِي جَلْبِي وَبِرْ يَزِيَهْ مُحَمَّدُ جَلْبِي دِيْرُكُرِيْدِي أَيْكِي
دَاجِي زِيَادَهْ بَرَكُ بَايِ چَكُورُ دِي وَآجِي بَهْلُوَانُ
يَكْتَلُرُ أَيْدِي كُوْچُوْكي مِصْلِي جَلْبِي كَلُوبُ أَوْلُ يَزِي
أَشُورِي آتْدِي وَلكِنُ آتْدُوْغِي يَآيِ أَيْكِي بَزْمُرِيَا بِيْجَهْ
قُوْتِي وَارِيْدِي آتُوبُ آرْكَانُ أَوْزَرَهْ صِيَا فِتْنِ أَيْلُوبُ
طَاشُنُ دِيْكُ يَزِي وَكَنْدُ وُنُكُ قَرْنِدَ أَشِنَهْ أَيْدُوبُ

شويلىكىم سزى بىدىن بىوك اوله سزى وىدىن زىاده باي
چكە سىن بن سىوك اوزر كە غلبه ايلدىم دىوب بىوك
كبي سوز سويلىدى اول خور بهلوان وزىاده باي
چكوب اتا زادى ايدى بىر كوز تعليم خانه جى باشي
بىر عظيم جعيت ايلوب جمله اوستاد لوز بهلوان لوز بقدر
ميدان اهلندى كىسنه كوز وارسه آنده جمع اولشيدى
وتعليم خانه جى باشي اول كىجه صدوق قلد ر مشيدى
اول جمعيتده بىر زىاده برك باي كتور مشلردى جعيت
ايچنده اول بايه بىر كىسنه ايلر و كلوب دست اوزه
مدي اول مجلسده هان امير العالم احمد اغا ايله دكل
ايدى يىخسه باقى بهلوان لوز عمومًا آنده ايدى و بهلوان
توز قوبران و جشته باي اول مجلسده حاضر ايدى
و كند و داخى خوب اوق و بو جشته باي حقد جمله

اهل قبضه دن عاشق ايدى دىر لردى و مرخوم
احمد اغا مې جلي حقد شويلىه بىو ز مشلردى كى جمله
ايچىدا ايچنده بكا يقين چك بهلوان مې جلي دىر دى
و هم تازە جوان يكت ايدى ايله اولسه اول جمعيتده
صويوب اوز تايه كلوب اول چك كلى باي
مې جلي چكدي جمله آنده اولندى تحسين آفرين اوقىو
قولوكه قوت ديدىلر غايت قى جى و خوب ايجى
ايدى و بادشاه حصر تلر يله معنيسا دن بيله كلشدر
وانده داخى منزىل وازد ر مصله ميناننده داخى يىرى
وازد ر بوزمانه كىجه دكلوا ايلامشدر اول دى
يرنده دىكرا اولنه بىر كوز سوز و زمه كاله لم چونكه
كوجك قىرنداشى بىوك قىرنداشينه بونك كبي سوز
سويلىدى اكا دىخى غا ر كلوب بىر كوز كوجك قىرنداشىك

پیری اوزرینه دُرب خیلی آشوری آندی ولکن
طاش دیکدی مرحوم فرهاد باشا شهسوار اوغلی
اوزرینه کتدی وقتن بیله کیدوب مرحوم می
جلی آند فوت اولمشد کندو دینادن کیدوی
وقتن صکره بابا لر بی عالی ضیافت ایلوب توز فو
جمله بهلوانلر ایله آنک طاشنی دیکینلر دز و کجک
قرنداشی فوت اولوب امانلریله دفن اولمشد رایکینک
بیله روحلری شاد اولسون جمله کچنلریله و آندن
صکره کیمجایی قاسم دیوانه کلوب می جلی دن
اشوری اتوب طاش دیکیندز و آندن صکره بیجه
کلوب یقین و آسوک آندی بو زوغا می حمره داخی
قاسمی آندی ولکن ارتوقلو می نامعلوم اولدو می
اجلدن دیککه اختیار آندی صکره سلیمان

باشا

باشا مذکور حیدر که ذکر ایلدک لقبه می توسون
دیرلر ایدی کلوب آندن آشوری اتوب نشان د
دیکیندز رشید کچالده اول منزل انوکدر و بو
منزلیک اصیل بو نوع اوزرینه دز بونک دیخی حکمی
بو آراده تمام اولدی و منزل مذکوره بو زوغا می
حمره پیری بهلوان حیدر دن خیلی آشوری اتوب
حمره جقاروب طاشن سورب دیکیندز و عاقبت
الایر بهلوان کندها ملقب جعفر بن کلوب بو
نلردن زیاده سکسن کز آشوری اوستاد فورد
یا یله و اوستاد بهرام او قبله آمشدز و پیشرو
منزلینه شروع ایلکوم آنک داخی ابتدا سیندن بیجه
اولدو می نهایتنه ورنجه ذکر ایلیم تا کیم
اول منزل اوزرینه دوروشوب جالشلرک دیخی آدرین

اَكْلِدُوغِي بِرَهْ اَللهُ تَعَالَى رَحْمَتِ اَيْلَسُونِ دِيَلَرُ اَوَّلُ
 دُعَاوَهْ اَوْمَرُزْ يَزْدَهْ بِلَجَهْ بُولُونُزْ جَلَهْ اَهْلِ اِيْمَانِلَهْ
 اَللهُ تَعَالَى رَحْمَتِ اَيْلَسُونِ اَمِيْنِ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ
 وَسَلِّمْ تَسْلِيْمًا كَثِيْرًا ^{مراد اول} ^{ثاننا} ^{ثالثا} ^{رابعا}
^{خامسا} ^{سادسا} ^{سابع} ^{ثامنا} ^{تاسعا} ^{عاشر}
^{عجى} ^{توسعه} ^{حزبه} ^{لده} ^{سابع} ^{باب} ^{بودي} ^{آغاچ}
 مَنَزِيْلِيْمُ لُوْرُوسْ هُوَ اَسِيْلَهْ اَتَلَشْدُرُ بُوَيْرِدَهْ اَوَّلُ بِنِيَادِ
 اَيْلِيْنِ زِيكِرِي قَاسِمِ دِيْرَلَرُ دِي قَوْلِ طَافِيَهْ سِيْنِدَهْ نَهْ تَعَلِيْمِ
 خَاجِيْدُرُ بُوَيْرِجُوْكَزِي اَوَّلُ بِنِيَادِ اَيْلِيُوْبُ اَوَّلُ نِشَانِ
 دِيَكِيَشْدُرُ وَاَنْدَكْ صُكْرَهْ خَاجِي حَسَنِ كَلُوْبِ اَتَلَشْدُرُ
 اِنْفَاقِ بَرَكُوْنِ اَوْجِ اَوْقِلَهْ يِرِيْبِي سُوْرُوْبِ يِقَارُوْجِ خَاجِي جِيْلِي
 اَشُوْرِي اِيْدِي وَلَكِنْ طُوغْرُوْجَهْ اَوْلَانِ اَوْقَلِ يِرِيْبِي خِيْنَا
 اِيْدُوْبِ اِيْجِي دِيَكِيَشْدُرُ وَبَعْدَهْ اَنْدَكْ اَشُوْرِيَهْ يِكِيْرِي
 زَمْرَسِيْدَكْ اَوْتِي حَسِيْنِ اَتَلَشْدُرُ اَوْلِ مَرْحُوْمِ حَسِيْنِ بِيْجِ

قلعه سنده

87
 قَلْعَه سِيْنِدَه تُوْفَنَكْ اَيْلَهْ اُوْرُوْبِ شَهِيْدِ اَيْلَهْ يِلَرُ رُوْجِي
 شَاذِ اَوْلَسُوْنِ اَنْدَكْ صُكْرَهْ فِلِيَهْ لُوْصُفْرَهْ بِي دِيْرَلَرُ اَوَّلُ
 كَلُوْبِ اَتَلَشْدُرُ وَاَوْتِي حَسِيْنِكْ يِرِيْبِي كَنْدُو دِيَكِيُوْبُ
 اَهْلِ قَبِيْضَهْ صُكْرَهْ دِيَكِيَشْدُرُ بُوْنُكْ اَصْلِي بُوَيْلَهْ اَوْلَشِيْنِ
 وَبُوْنُكْ اُوْرُزِيْتَهْ جُوْجِ اَدْمَلَرُجِ اَتَلَشْدُرُ بُوْدَايِي
 اَغَاجِ مَنَزِيْلِيْنِدَهْ خِيْلِيَجَهْ يِرُدُرُ بُوَطَ اَشْرَكْ كِرُوْسِيْنَهْ
 كُوْلُجُوْكَ دِيْرَلَرُ بِيْرُوَارِيْدِي بُوْمَنَزِلِ بُوَارَايَهْ وَضَعِ اَوْ
 اَوْلَادِي اَوَّلِ كُوْلُجُوْكَ جَالِشُوْبِ اَتَلَرُ دِي بُو
 مَنَزِيْلِ بُوَارَايَهْ اَيْلُوْجَغَزِ اَوَّلِ كُوْلُجَغَزَهْ اَكْتَرِ كَسِيْنَهْ
 اَتَا رَا وُلْدِيْلَرُ وَهَرُ بِيْرِيْكَ بَرِطَلِيْمِي وَاَزْدُرُ كِيِي وَبِيْجَهْ
 يِرَلَرْدَهْ بُوَيْجِي بُوَيْلَهْ كُوْرُدُكْ صَنَا سَنِكْمِ اَوَّلِ يِرِيْكَ اَوَّلُ
 زِيكِرِي قَاسِمِ دِيْدُكْ لَرِي شَخْصَهْ مَسْطَرْدُرُ وَاَنْدَكْ
 صُكْرَهْ لُوْجِي عِيْلِي بِنِ كَلُوْبِ صُفْرَجِيْدَكْ اَشُوْرِي اَتُوْبِ

دیکشیدر تعلیم خانه باشی اییدی غایتده مرد کیشیدی
و آندن آشوری ترسخانه عامر رئیس لریدن مرحوم
قبودان قیلجیلی باشانک آقرباسندن اوچی مصطفا
رئیس دیکله معروف کسنه کلوب آشوری آتشد
غایتده صالح کیشیدی حتی اوق میداننده تنها واروب
بیشه بی حاجت نماز یله تقیده اییدی مرحوم استاد
بیاله یایی ایله آتشد و وفات ایلشد و الله تعالی
جمله اهل ایمانله رحمت ایلسون و آندن صکره مرحوم
و مغفور قوجه محمد باشانک خزینه دار باشی حسن
آغانک قوللریدن و صلاحیتله معروف برکشی اییدی
اوینه حاجی سلیمان دیرکز بو مصطفی رئیس رن آشوری
اول حاجی سلیمان آتشد و کجک ضرب اوره مز و منزل
آته مز زیرا بونلر ضوری بازا ایله آیلر صنعتیله

ایله ایله

آتلا استاد حاجی سلیمان برکسنه نک پرک یایی
چکد و کسه اصلا رضا ویرمزدی زیرا یایی چکدن
مراد اوق آتشد و دکر چکدوی یایی ایله چکدن
مقبول دکلدر او کوزدی چکر دیوجواب ایدردی
مناقب استاد حاجی سلیمان ولایت چرکزدن
استوبلی کلد و کسه ~~ایله ایله~~
تواشی آغا الوب درزیلی استایه ویروب آما اول
تواشی آغاضطبی کسنه اولوب ~~ایله ایله~~
آغاضطبی ~~ایله ایله~~ باباسر
سم دیکله اوستازک سعادت خانه بی درزی دکا
قریب یرو اولوب استاد حاجی سلیمان آغاسندن
کرلی کمانکشی تعلیم ایدوب ~~ایله ایله~~
مرحوم و مغفور ایله سلطان مرادخان حضرتلرینک

حُورُ شَرِيفُونَ كَمَا نَكشَلِقُ اِيْدُوبَ عَظِيمَ هَنْدَرُ
كُوْسْتَرُوبَ بَادِشَاهَ حَظْ اِيْدُوبَ مُرَادِي نَدْرُ دِيْدُ
دِيْدُ وُكَدَه بَادِشَاهِمُ اَخَامَدَنَ اَزَادَلِقُ كَاغِدِنَ اَسْتَرُ
رِيُوبَ بَادِشَاهَ عَظِيمَ صَفَا اِيْدُوبَ اَوَّلَ مَحَلَه كُوْلُوبَ
بِرَقِيُوبِي كُوْنَدَرُوبَ اَزَادَلِقُ كَاغِدِنَ اَخَا سِنَدَنَ كُو
جِيْلَه اَلُوبَ كِيْتَدِي بَا شِنَه اَزَاد اَوْلُوبَ بَرَاوَدَا
كُوچُوبَ بِيچَه فَرِيَادَ وِيچَه مَنزِلَرَا تُوْبَ مَشْهُورِي
عَالَمِ حَاجِي سُلَيْمَانِ اَوْلِيْشُدُرُ اوزُون بُوْلُوبُ يَاسِي بِيغِي
بِيَا صَقِيلِي وَجَاهِتِ صَاحِبِ كِيْسَنَه دُرُحَقِ سَجَانَه
وَرَعَالِي يَاسِي اَوْقِ عَالَمِنَدَه اَكَا مَسْحَرُ قَلِيْشُدُرَا نَدَك سَا
اِيْلَدُوكِي يَاسِي كِيْسَنَه سَا زَايِلَه كِي قَاوِر دِكِلْدُر اَوْقِ
بِيْر زَهْ كِيْر بِيْر وَجِيْلِي يِقَالَرُ جِيْشُورِي زَمَانْدُر اَلِدَن
بُرُشِي قُوْر قُوْلُر هِيچ بَرَا سَتَا يَه مُرَاجَعَتِ يُوْقَدُر

غايه

89
غَايَتِ اَوْ سَتَا زِي كَلْدُر نَكِر دَكِلْدُر بَر كُوچَك اَو
اَوْغَلَدَن يَاسِي كُوْرُوبَ سَا زَايِلَه دِيْسَه اِيْلَه اَلُوبَ
سَا زَايِلَدِي كُو كِي غِي نَه دَكِي مَنخ اِيْلَسْتَم اَزْدُر
وَصَفِ قَلَمِ اِيْلَه خِيْرِي قَابِل دِكِلْدُر اَوْ سَتَا زِيغِي عَالَمِ
اَشْكَارَه دُر يُوْرَا وُج دِرْهَمِ يَاسِي اِيْلَه بِيك يُوْر سَكِيْسَان
كُزِيْرَا تَمِشْدُر يُوْر دِرْهَمِ يَاسِي كِي بِيك كُز دُر يُوْر
اَلِي كُز يَاسِي حَكِيْمَدَن ذِيَادَه اَتَمِشْدُر تُوْر قُوْرَا
يُوْرَا وُتُوْر سَكِيْر دِرْهَمِ يَاسِي اِيْلَه بِيك اِي كِي يُوْر قُوْر
كُز دُر يَاسِي حَكِيْمَدَن يُوْر قُوْر كُز اَكْسَكُدُر
زُوْرِي بَارُو اِيْلَه اَتَمِشْدُر بَلَكِي هَنْر صَنْعَتِلَه اَتَمَدُر
حَاجِي سُلَيْمَانَكِ اَسْتَا زِيغِي وَتِيْر نَدَا زِيغِي بُوْنَدَن مَعْلُوْر
اَوْلِيَه جَمَلَه قَبْضَه عَاشَقَدِي بِي بَهْلُو اَنَدَرِي جَمَلَه اَمْتِ
مُحَدِي اَخِر نَفْسَتَه اِيْمَانَدَن اِيْر مِيَه اَمِيْن بِيغِي سَيِد اَلِي

غایتہ دیلا و زکشی ایدی و هم عمرندہ اغرنہ خمر
 قومین دکلدز و رایجی غایتہ سخی اولوب صفری
 میدانه بزکشیدی و رایجی یجه بزک امتشدر محلی
 کلدکه ذکر ائله وز انشاء الله تبارک و تعالی
 و بومنزیک صاحب لری اشواراده ذکر اولنه بالصواب
اول ثانیاً ثالثاً رابعاً پنجمی سیمین
مقام تیزگو قلیلو حنین علی یزید مصطفی صالح
باب بویرطوب ییری دیکله معروفدر و لکن
 آنک ییری یوقدر آنوک ایچی یرنده دیکلن طاش بو
 منزله آیاق طاشی اولمشدر، اول سببدن بومنزیک
 آدینه آیاق طاشی آنک طاشی اولدوخی اجلدن بو
 ییزک آدینه طوبه نسبت ایلدی بکرتوب اسکندر دیو
 ذکر ایلدی بومنزیک دخی آغ اووق منزیلدی یلدز
 هوا سیله اتلور بغایت کوزک و روشن یزدور و رو

آندہ

جهتند

جهتند آنک کوزک کده و هوا جیسی کانه اوتی
 دوشر زکی دز بومنزیک بزخوب یزدور زکشی بونک
 اورزینہ آتقلوغه رغبت ایلد اول اجلدن ک اول
 دوشدوکی ییزی آنک کشی هوا جیسی اوزره و ایچی
 خوب کوزر زیا کما تیلان ییوکسکدن دز بو
 ییز جو کچی زیکیریجی قاسم ایله شهید اوله اوتی
 حسین بویزک اورزینہ دروب دایما آتزلری
 و بواراده بومنزیک بیبا دایمک لک اوزره ایکیسک
 دخی یزکری و ایدی و اما ایکی دخی طاش دیکه
 مشلردی بوجقیر دخی بزکون بونلرک یا نلرینه بلجه
 دروب آندم ییری بوزدم آنلر فقیره ییری بوزدک
 ددی بوجقیر آیدم سیز بلور سیز بن پیر و نیرمه دز دخی
 نلرم دیدم کلدک برواقلد اورزینہ کوزم اولکی

بِرْدَن خِيَلِي آشُورِي جَمِيشَن اُولَسَه قَاسِم اِيلَه حَسِن
اَنلَر كِيرُورَه نِشَان دِيكَكَه اسْتَدِيلَر بُو فِقِيرُ
اَللَّهُك وِيرو دِيكِنَه شُكْر كُوسْتَرُوب اُول كُون دِه اَندُو
حَمْد اَيْنَلَم مَرْحُوم اَمْر عَالَم اَحْمَد اَخَا دِيخِي يَانِدَه اَيْنَدِيلَر
اَنلَر اَيْنَدِيلَر سِرُوك حَقِيكَو زُور دِيو بِيور دِيكِر فِقِيرُ
دَاخِي اُول يِرَه طَانَن دِيكُوب نِشَان اَيْنَلَم خَالَا اُول
دِيكِن طَانَن بُو حَقِير حَاجِي حَسَن بِنْدَه كُوز كُورَه
اَندَر صُكْرَه رُوم يُوْسُف دِيك اِيلَه مَعْرُوف بَرِيكْسَنَه
كَلُوب بَزْدَن خِيَلِيجَه آشُورِي اَتْمَشْدُر وِ بَر بَهْلُوان
يَكِنْدُر كِيم غَايِنْدَه خُوب اَجِي اِيْدِي شَامْدَه وَ حَلْبَدَه
وَتُوقَاتَدَه وَ اَنكُورِيدَه يِر لَرِي وَ اَز دُرُ وَ حَتِي سَعَادَتِلُو
بَارِشَاه حَضْرَتلَر اِيلَه بَلَعَر اَز فَخْنَه كِدَر كَن صُوفِيَه
مَنْزِيلِي آتُوب سِبَاهِي لَعَه جَمِيشْدُر وَ حَاجِي حَسَن د

اشوري

آشُورِي آتُوب نِشَان دِيكَه مِشْدُر اِيلَه اُولَسَه بُو
نُك بَر عَادَتِي وَ اَرِيدِي بُو اِيْدِي كَم جُوق يِر لَر اَتُوب
طَاش دِيكِر دِي مَتَهَا يِر لَر اَتُوب اَمِيذِن اَيْنَلَر اِيْدِي
حَتِي مَذكُور زِيكِر جِي يِر يِنِي ذِكْر اَيْنَلَك بَر كُون
اَنك اَو زَرِينَه دُور رَا نُو كِيلَه اَتْدُق اَو قَلَم يَز
كُور دِيلَر كَل بَهْلُوان بَر دَاخِي اَتْم دِيدَم نُولَه خُوش
دِيْدِي تَكَر اَر يَا يِلَر يَزِي قُورُوب يِنَه اَتْدُق اِيكِي
دَفْعَه اَو تُو زَطْفُوز اَو قَا نَدِي اِتْفَاق قَر قِيخِي اَر
اَقْدَه مَنْزِيلِي آشُورِيَه آتُوب بُو زُر دِي كِيرُور اَكَا
دِيخِي طَاش دِيكِدِي اِيلَه اُولَسَه اَخِر مَرْحُوم نُوب
اُولُوب اَخِر تَه اِنْتِقَال اَيْنَلَدُ وُكْدَن صُكْرَه بَر بَهْلُوان
يَكِنْدُر اَنُوك دَاخِي آدِي اَخْلَسُون اَهْل قَبْضَه اَرَا
تَدَكْرُ اُولَسُون دِيو اَنُوك اَو تَر يِرِينَه طَاش جُوعَز

بركه برعلاء مت اولندي شيدې حاجي حسن دن
 آشوري اكيخي طاش اولدر مذکور روم يوسف
 آشوري آتغه چوق چوق کيسندز ايكجه باکجه
 ايرتليوب آتامديلر وبعده اوتجیلر چازشوسيندک
 برتاز جہ جوان ظهور ايلوب ميدانه کلور کدر
 اولدي تامقدم صبا وقي عالمندن باي ايجنده بوب
 اولشدي خيالجه قابل کردن ايدي قبور جياقي
 ايروب بخارشا کري ايدي واول کلوب بو
 روم يوسفی آشوري آتوب طاش ديكدي واما اير
 اول داتره يه اوغرامديلر آدينه قبور جي خسرو ديلر
 ايدي دي تاز جہ جوان ايدي هنوز داخي زياده
 هنرا و مولور دي و لکن براوستا دياننه دوشوب
 آندن تعليم الوب سوز ايشدوب صعقتدن و بو

هنردن

هنردن نسنه الوب دنياده اتمه مشرا ايدي و نردن
 نريه کلوب تجر و کيد و کين کند و دي بلز ايدي
 اگر حکيم بو هنرک ايجنده عمر خج ايليندرک داخي
 احوالي بويکه در واکين جمله احوال پير بر ولاور
 ولولا مربي کم يعرفه ربي بيور مشلرا ايلر و گلندز
 بيرو پروزا اولاندور سوزي بونکله تامرا ايليلم پر
 سوز زره دي دي کدر آندن صکره بر مبريل داخي
 واردر آتوک آدينه حلوا پيري ديرکز ايه دي ذکر
 ايده لومر والسلام الله اعلم بالصواب **ما ازل**
ثانيا **ثالثا** **رابعاً** **باب** **حلوا پيري** **ديکله** **معرف**
رومي **حسرو** **حسرو** **لندھا**
 بر پير در قمره نيل هوايي ايله اتلور هوايي کوچ يردر
 يلده بر کره يا ايکي کره آسرا اول دي از آسرو بر
 لحظه ديزجک دونر اتلمايي مشکله يردر آنکچون

بُونَجَه زَمَانْدَن بَرُو دَخِي اَتَلَا مَشْدُرْ وَ مَرْحُوم تُو زُو بَرُو
اَيْدِرْدِي كَم كاشِكِي بَرِكْتِي بَرْمَنْزِي اَيْدِي دِي كَم اَنُوك
هَوَايِي يَلَلَرَلَه اَسْمِيه اَيْدِي وَ هَر اَيْلَن اُو ق حِينْدِي
بِرِي سِي صَاغ تُو رُو لِيَه اَيْدِي زِي رَا كَم بَرِي رَا هَوَايِي
هَر كُون اَسِي كَن اُول يِرَك اَسْمِي اَسَان اُولُور بُو اَيْكِي
يِرِي بُو فَيِر بَر هَفْتَه دَه اَنْدُم اَيْكِي سِنْدَه دَخِي مَرْحُوم
اَحْمَدَا يَانْدَه اَيْدِي وَ بُو حَلُو اَيْرِي اَيْكِي كَرَه بَرِي
اَر دِي جَه اَنْدُم وَ بَر قَرَه يِل هَوَايِي اَيْلَه اَتَلُور مِي حَلِي
اَيْلَه مِصْلِي حَلِي نَك طاشلَرِي مَا بَيْنْدَه سِي اَهْجَه اَيَاق
طاشلَرِي اَيْكِي يَر سِيَه قَر شُو غَلَطَه نَك اَق تُو لَاسِنَه طُوغُر
اَتَلُور اَتَن وَاوَق اَلْتِنْدَه دُورَان هَوَا جِسِي خُوب كُور كُور
هَر قَلَه ن يِر لَر مِي زِدَن بُو اَر تُو قَدُر وَ بُو كَا حَلُو اَيْرِي
دِي كَم وَ جَه سَمِيَه اُول كَم بُو يِر جُو كُر لَر اَتَلَا سِي

اَيْكِي

اَيْكِي بَر هَفْتَه وَاَقِع اُولْدِي اَتَلَا سِي دَخِي بَر خُر اَيْجَه
بَهْلُوان اَيْلَه اُولْدِي اُول اَجَلْدَن ضِيَا فَيِي دَخِي جُر اَيْجَه
اُولْدِي وَاوُل زَمَانْدَه اَسْتَنْبُولَه بَر اُو سْتَا دَعْرَب
كَلَشِي دِي بَغَايْت خُوب قِيْرِمَه بَادِي حَلُو اَشلَر دِي
وَاوُل حَلُو اَجِي نُو ك اَدِي نَه اَق بَاق طَلُو اَر يِر لَر دِي
اُول زَمَانْدَه اَنُوك حَلُو اَسِي طَلُو لَغِي اَيْلَه خِي لِي اَشْتِهَارِي
وَار يِر دِي كَه وَ صَفِي دِي نِي لَز دِي وَ اَنُوك اَيْلَه بَر خُر اَز دَه
كَلَشِي دِي لَطِيْف خُوب نَا زَك مِصْرِي جَا قِل اَنُوك بَشُور
اَيْدِي اُول اَيْكِي طَعَام مَنَاسِي تِي جَهْتِنْدَن جَمْع اُول غَه
يَا قَشُور اَيْدِي اَنُوك حَلُو اَسِي وَا رِي كَن نِي رَا حَلُو اَسِنَه
كِسْتَه مِي يَا بَشُور دِي بِسْمِ اَلله دِي نُو ب صُو نَلَر دَن بَر يِر نَه
يَتَشْمَز دِي تَا شُو يِلَه سُو يِلُور دِي كَم عَرَبِيَه وَ عَجْدَه مَشُور
اَيْدِي وَ بُو عَرَب اَلْجَه حَا مَر يَانْدَه اُولُور اَيْدِي بَر غَرَب

سَنَه اَيْدِي آيَاغ اَوْزَه طُوْرَمَنْ اَيْدِي بَرِكْرِي اَوْزَه
طُوْرُوْب اَشَلِيُوْب بِشُوْرُوْبِي هَم حَلُوَا كَرِكِي اَوْلِيَمَنْ
دِيخِي دُوْرُب بَا قَشُوْرُوْبِي اَيْلَه اَوْلَسَه جَمَلَه سَجْرَا يَه سِيْرَا
چَقَنْدَر بُو حَلُوَا دَنْ جِيغَه اَقَشُوْرُوْبِي وَهَر بَرِيْسِي بُو حَلُوَا
دَنْ اَمَغَه اَقَشُوْرُوْبِي اَيْلَه اَوْلَسَه بَرِيخِي بُو حَلُوَا يَه جَمَلَه
خَلْقُوْك بُو وَجَمَلَه رَعِيْتِي كُوْرُوْك حَطَا اَيْلِيُوْب
وَارُوْب بُو اَق بَاق طَلُو عَرِيْدَك وَا فِر حَلُوَا اَلْدَق وَا وُل
جَا قَل اَنْكَلْدَنْ وَا فِر فُو طُوْلَه اَلُوْب مِيْدَا نَه كُوْرُوْك
دِيخِي اَيْجِي بَهْلُو اَنْلَه هَر جَمَاعَت اُو تُوْرُو دَقْلَرِي يِرَدَه بَر
صُفْرَه حَلُوَا اَيْلَه تَا زَه اَنْكِي نَظَر لَرِيْدَه قُوْرُق چُوْنِكُمْ
طَعَام يِنْدِي وَشَكْرِي دِيْنْدِي بَعْدَه اَوْل اَيْكِي دَا نَه
اَيْلِيَنْ اَوْقَه بَالْتَمَام نِشَان دِي كِيْدِيْلَر وَا وُلِكُمْ جَمَلَه
بَهْلُو اَنْلَه وَا وُسْتَا دَلُو وَجَمِيْعَا اَهْل قَبِيْضَه اَنْدَه خَاخِر

91
اَيْدِي وَا وُل جَمْعَه خَاخِر اَوْلَسَدَنْ اَهْل دَل يَا رَانُوْك
بَرِيْسِي بُو مَنْزِيْلَك اَدِيخِي حَلُوَا يِرِي قُوْدِي اِنْشَاق
اَوْل كُوْنْدَنْ بَرُو بُو يِرِك اَدِي حَلُوَا يِرِيْدَر اَوْل زَمَانَه
بَرُو اَصْلَه بُو يِر اَيْلَارِي اَوْشَدَه تَابُوْر مَانَه كَلِيْجَه
يَه دَكَلُو اَنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى بَرِيخِي دِيْلَر زَكِي
اَوْل يِر جُو كَز رَعِيْت اَيْلِيُوْب اَنْلَر دِيخِي اَوْل
سَبِيْلَه اَوْل مَنْزِل اَشْتِهَار بُوْلَه اَنْوَك بَهَا نَه سَبِيْلَه
بَرِيخِي اُو نُو دَلِيْتَه وَز وَبِيْجَه لَر دِيخِي اَنْوَب بَر مَرَاد
اَوْل لَر بُو دُنِيَادَنْ كِيْدِيْلَر هَم اَنْ بَر دُعَا يَه مَحْنَا جَذَر
سَعَادَت اَوْل كِيْتِيْنَك كَمَا اَكْلَدُو غِيْنَدَه خَيْرِيْلَه اَكْلَه
اَمَّا سُوْل اَدَك اَكِيْلَجَدَه تَقْرِيْن اَدِيْلَه اَكْلَقْدَنْ اُوْنْدَلُو
يِر كُوْرِيَا رِيغِي سَكَا صِيغِنُوْرُوْر هَر يِر اَمَنْ لَقْلَر دَنْ
بَرِيْمَرِي اَمَنْ اَيْشَلَر يِرِي سَنْ خَيْرَه مَبْدَل اَيْلَه اَوْل عِيْنَا

عِنَايَتِكَ اِيْمَانِيَةً مُشْرَفَةً كَبِيرًا وَآخِرَ نَفْسِهِ شَيْطَانًا
شَرِيحًا اِيْمَانِيَةً سَنَ صَفْلَهُ دِيخِي حَبِيْبِكَ حُرْمِيحُوْنَ
كُنَا هُمَزْدَن كِيچ دِيخِي بِيْزِي فَضْلُوْكَ لَهُ جَنَّتَهُ قُوِي
جَهَنَّمَ اُوْدِيْدَن اَزَاد اَيْلَهُ بِحَسْنِ التَّوْفِيْقِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ
لَا حُوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ وَلَا تَعْبُدُ اِلَّا اِيْنَاهُ وَلَهُ الْفَضْلُ
وَلَهُ الْفَنَاءُ الْحَسَنُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ
وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُوْنَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللهِ
اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَي النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَعَلَي اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيْمًا
وَرَضِيًّا اللهُ عَنِ اصْحَابِهِ رَسُوْلِ اللهِ اَجْمَعِيْنَ وَعَلَى مَلَائِكَةِ
الْمَقْرَبِيْنَ وَصَلِّ عَلَي جَمِيْعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ وَسَائِرِ
الْمُؤْمِنِيْنَ اَجْمَعِيْنَ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِوَالِدِيْنَا وَلَا اِخْوَانِنَا
وَلِاَبْنَانِنَا وَلَا اِسْتَاذِنَا وَلِمَشَايِخِنَا وَجَمِيْعِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْاَمْخِيَاءِ مِنْهُمْ وَالْاَمْخِيَاءِ

بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ
اَوْشَدَهُ بُوْدَن صُكْرَهُ يِيچَهُ مَنَزِيْلَتُنِيْنَا دَاوُلْمَشْدُر
بَاب بُوْدِيخِي بِيْزِيْدَرُكُمْ لُوْدُوْسُ هُوَايِي
اَيْلَهُ اَتْلِيْمَشْدُرِيُوْزِي يِقَارُوْزِيْدُر اُوْوَمِيْنَدَانِيْكُ غَا
خَانَهُ سَمِيْتَهُ دُوْشْمِيْمَشْدُرُ خِيْلِيچَهُ صَرَبُ مَنَزِيْلَتُرُ رُوْجُو
طَالِبُ مَحْرُوْمُ قَالْمَشْدُرُ وَبُوْبِيْرِكُ اُوْوَلِيْجِي طَالِيْكُ صَاچِي
تَامَعْلُوْمُ اُوْلُوْدِيغِي اَجَلِدَن تَدَكْرَا وُلْمُدِي اَمَّا اِيْجِي
طَالِيْنِكُ صَاچِي اَقُ سَرَايِي مُحَمَّدٌ دِيْمَكَلَهُ مَعْرُوْفُ
بِيْرِكِيْمَشْدُرِي سَبَاچِي اُوْغِي زُمْرَةُ سِيْنَدَن اَيْدِي غَايْتَهُ
بُوْصَنَعْتُكَ فِرِيْدِي اَيْدِي لِيْكَن اَرْجَكُوْبُ دَرُوْدَن
چَالِيْمَشْدُرِي وَهَمْ خَسِيْسُ طَلِيغِ اَيْدِي اُوْلُ اَجَلِدَن بُو
قَدَرَايِلَهُ قَرَاَزُ قَلِيْدِي وَاُوْجِيچِي طَالِيْكُ صَاچِيهِ اُو
اُوْجِي قَرَايِي فِرِيْدَرُ غَايْتَهُ بِنَامُ اُوْسْتَاذِ اُوْجِي اَيْدِي

وهم قامند دایخی اشلردی زماننده فرید عصرایدی
وهم غایتده ذردور ایچی ایدی لکن انجلرک مجبی
دکل ایدی اتفاق بویری اتوب طاشی دیکدکن
صکر بزرگون بومنزیه طوروبینه آتا زکن پیشروینک
برسی قیلور کورسلر ایچی بوش هله اوسته لراورنا
جیلی مجا دله اولوب بونک طاشی جفاز دیکر بیانه
برقدیلر کم سن جیله ایله آندک اوقن مجوقدر
دیدیلر بعد زمان اوستا دلغنه رعایهینه دیکو
قودیلر شمدیکالده اوچی طاش انوکدر و
ودردنجی طاشک صاحبینه دمورچی قوی جعفر دیرلر
غایتده ترنداز بهلوان ایدی و آزمایشن ویا منزل
آشه شوپله کم بوتته کی طوغری آتار دی اضلا
شست و قبضه جا بنه ذره قدر اوقی کمزری

و حسن خلقی کوجک کشتیدی و غایتده چوق چکو
آزدن آتار دی و بشی طاشک صاحبینه سایبان
قوی علی بک دیرلر دی غایت دلاور بکن و چوق
جکر کشتیدی و دایم اتمغه مقید دکل ایدی لکن
اوق آتله جا نوباشن دریغ ایدر کشتی دکل ایدی
و آلتی طاشک صاحبینه نقاش محمد جلی دیرلر ایدی
یکچری زمره سینده تعلیم خانه جی باینی اولشیدی
غایتده طالب و هم ایچیلر مجبی ایدی و حسن دار
کسته ایدی ویدیجی طاشک صاحبینه حاجی سلیمان
دیرلر دی غایتده دلیرو دلاور و حسن دار دی
صالح کشتیدی و عمرنده اضلا اغزیه خمر دو قنای
وهر قیقی منزله کم آلتی طاش اولسه آلتده بو
حاجی سلیمان اول منزلی فتح ایدوب دیدنجی طاش

اولق مقرر در خصوص استنبولك او قيندا ننده در
منزله باشطاشلر بونكده هر بزنده التي طاشر
اولوب يدنجيني حق تعالى بوگا ميسر ايلوب يدليز
درجه سن ويزمشدر و بو حاجي سليمان ابتدا ظهور
مرحوم وزير اعظم قوجه محمد باشانك خرينه دار
باشيني حسن آغانك قوليدي و غاينه كوچوچكدن
صقيلوب اوغلي كي سبلسيدي بوايسه كلدي
يتشوب يكت اولوب قتي يانلر چكردني و حكا
نكش ليكلر ايدوب اورتا لقه مشهور عالم اولدو
آفندي سينك معلومي اولوب آفندي سي بونه آزاد
ايمدي كم شيدي بونه بز آزاد ايد چك اولور
بني براغور ديوب عتق نامه سن ويزمدي بوداي
تدارك ايدوب حكا نكشليكلر التي حقا ايلوب

مصح

مرحوم سلطان مرادك نظر نده نيجه در لوصنعلر كو
كوستروب اون دوت قات زره دن كركل قاندر
اوز رينك اوروب اوته جايننه كچدي و دايي
نيجه ضر بلرا اوروب پادشاهه در لوصنعلر
كوسترديكم انسان بوني ايلكه قادر دكلدر
پادشاه در بونه كوريجك ايدر هر نكم ديلر سه ويزد
ديوبوردي همان در حاجي سليمان دعا ايدوب
مذكوري اخوالي سعا دتلو پادشاهه اعلا مر ايلوب عتق
نامه استرم ديجك مرحوم سلطان مراد مبارك كندو
خطله و يرلسون ديوا اور رينه بولدي يزوب كرخالفت
اولنورسه بالذات اون بهاسي و يرلسون ديوبوردي
بوكره آفندي سي حسن آغان دن عتق نامه استيجك
ويرميوب چوق مجادله دن صكره تكرار بورديله قضا

جبراً و قهراً بادشاه جانيندن قيوچي كلوب سعادتلو
بادشاهك خشمناك بيورلدن حسن آغانك آيتنه
ويردكده اول داخي كند و باشندن خوف
ايدوب عتق نامه سن ويردي نيلاه سون چاره سي
ويرمك ايدي بوكره حاجي سلیمان كند و باشنه بادشاه
اولنجي شونلكم اطراف عالمه آل صلدي اصلا ير فرد
كلدي كم زمانده آنوك يايي جكه و انديويكي
كمانكشلكي ايدرا آفر بولوب آنوك اوردوغي
ضربه اوره بيلاه خصوصاً عربده و محمد شايغ اولوب
چكديوي يايي و اوردوغي ضربه بكسلر اتمكه قادر
اولها ديكر و داخي نيجه ولايتلرده منزللر اتوب
طاشلر و كسند ي كدر دليله وصف اولمز و حال امير
ولايتده باشا اولنلر ك كسينك متفرقه باشسي و كسينك

قبوچي

قبوچي باشسي اولوب عظيم آخالق سوروب هر ولايته
اورغادقه البته اول ولايتك منزليك بوزوب و اول
ولايتده اولان كمانكشلتيك يايكرين چكشدر
اولان مصر بگلر بگلر كندن اسلا مبوله كلوب وزير
اعظم اولان علي باشانك جاوش باشسي اولمشدر و بو
منزيلي كم حاجي سلیمان آمشدر آينه بونك نقاش
يري ديركر و بو حاجي سلیمان غايتده منعم كسدي
و فصيح زبان و حسن خلي كوچك آدميدي و غايتده
چوق چكوب صقليجيدي و في زمانتا چمشيدي نايدي
زيرا كم اوق اشلك و يايي اشليوب ساز ايتك جمله
سيي اوستاز نيك اشرفدر و بران وقتك ايخنده بر
سنه پيدا ايلدريكم اصلا آدرا اولنك كوكلده
بوغيدي و صفره سي ميدانده غايتده سيخي و جوددي

ایدی و غایتده شجیع و دلیر و صولا غنه یای چکر
 و طویل القامه کشتی ایدی و هم بر کس جنسیدی و
 اهل قرآن و حکیده صانع کولر دی و هم اول
 حاجی سلیمانک بهلوانلی زمانده نقدر تعلیم خانه
 حی باشیلر و اهل قبضه دن بیجه دیکلر بهلوانلر و اسیه
 جمله بی حب آنوک شاکردی ایدی و ادرمانچون
 اولقری و یایچیلری و نزول نعمتلی حاضر و محیا ایدی
 حتی کم خد متکا لرینی کوندرد دیکم بر قبضه
 عاشقی بولوب کتوره مفت اوق یا یدک ادرمان ایلیه
 و نغین بیوب شکرین دیه شوایله بو بر ادمیدی و هم
 اول عضرک هم آنجسیدی و کما نکندی الله اعلم
 اول ثانیا ثالثا رابعا خامسا
 ما معلوم افسرانی ارجی دموری سابقان
 محمد علی ۲۶ قول جمعه قوله علی یل
 سادسا حاجی یلمان باب بوکلات استنبوله از
 سادسلی معاصر محمدی

ازمایش

ازمایش یرنده اولان جیلانک صولجا بندده دورولو
 لودوسله مرمانچی احمد چشمه بی اوستینه باغله
 طوغری آتلان بیکی منزلی بیلدور رقبته لودوس بیلی
 هواسیکله اتلشدر و بو اراده وضع اولنان اولکی
 طاش عرب زاده مصطفی ایلی دیکله معروف بر کشته
 نکدر استنبوله جت علی قیوسنده اولور لر دی مولود
 آنده ایدی لکن غایتده قبضه عاشقی اولدو بی اجدان
 استنبوله اولدو بی ملکینی بیع ایلوب اوق میدانی
 قرینده برا و صاتون الوب قولقنر احمد مسجدی یا
 بریکانده معلم اولوب معصوملر اوقودر غایتده
 اهل صلاح و اهل معرفت و درویش مشرب و حسن خلق
 اسی و شیخ ماملک و قبضه عاشق لربنک مجیدر و
 ایکی طاش اون قبتا نیوک کاتبی اولان کوجک مصطفی ایلی

دیکله مغروف بزکشی دُرکَرجه

بورساله اسلامبولک اوقمنداينده اولان
منزللري بيان ايدر
منزل توز قوبران بیک ايکي يوزا وتوز الي
کز منزل توز قوبران بیک ايکي يوز
قرق کز منزل احمد آغا بیک ايکي يوز
يکري ايکي بچوق کز منزل لنداها بیک يوز
الي الي کز منزل لنداها بیک يوز قرق
يدي کز منزل لنداها بیک يوز طقسان کز
منزل چولي قرخ بیک يوز سکسن کز منزل
پازبول بیک يوز آلتين بيش کز منزل حيدر
بیک طقسان سکرن کز منزل شجاع حاجي سليمان

انوي

اشري آمشدر يکري کز بیک اوتوز طقوز کز
منزل بهلوان چاوش بیک سکسن الي کز
منزل نقاش محمد حاجي سليمان اشري آمشدر
آلتش کز بیک قروي ايکي کز منزل جراح بیک
الي الي کز منزل لوقوجي حاجي سليمان
اشري آمشدر اون الي کز بیک الي اوج
کز منزل سجان قولي بیک الي طقوز کز
منزل اکشي طقوز يوز سکسن کز منزل حاجي سليمان
بیک يوز اون بيش کز منزل دي حسن طقوز
يوز طقسان بيش کز منزل دويجي طقوز يوز
سکسن کز بوجمله اون طقوز منزل در دُرکه
ذکر اولندي بورساله دنجي کليبولي ولاينده
اولان منزللري بيان ايدر

سِنَه رَحْمَتِ اَيْلِيَه وَبَاقِي بَهْلُو اَنْدَلَه صَحْت بَدَن
 وَيَرْبُ جُمْلَه اَشْلَرِيْن دَايْم خَيْر
 اَيْلَه اَسَان اَيْلِيَه اَمِيْن
 حُرْمَه سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْن
 رُوْحَلِيْچُوْن
 فَاتِيْجَه

مَصْرَدَه قَرَفَا مَيْدَانِيْدَه اَوْلَان مَنزِلِ لَرِي تَبْيَان
 اَيْدِيْر

لنديها	خاجي سليمان	خاجي سليمان
1009	1061	1046
پروان	بياله اغا	خاجي سليمان
937	937	1004

مَنزِلِ تُوْر قُوْر پَرَان بِيَك يُوْرِي كَرِي بَشَر كَر
 مَنزِلِ بُوْغَه بِيَكِي بِيَك زَادَه بِيَك يُوْرَا وُن دُرْت
 كَر مَنزِلِ چُوْر قَر بِيَكِ الْفَتِيْش اُوْج كَر خَاچِي سُلَيْمَان
 اَمْتَشْدُر قَر قَر كَر مَنزِلِ لُوْدُوْس بِيَك يَتْمَش اُوْج
 كَر خَاچِي سُلَيْمَان اَمْتَشْدُر بِيَكِي سَكُوْن كَر
 مَنزِلِ قَرَه قُوَا بِيَك سَكِيْن كَر خَاچِي سُلَيْمَان اَمْتَشْدُر
 بِيَكِي اُوْج كَر مَنزِلِ بَايِي بِيَك بِيَكِي دُوْرْت كَر
 خَاچِي سُلَيْمَان اَمْتَشْدُر اُوْتُوْر اَلْبِي كَر مَنزِلِ
 قَرَه يَل بِيَكِ الْفَتِيْش كَر خَاچِي سُلَيْمَان اَمْتَشْدُر
 اُوْن دُرْت كَر مَنزِلِ قَبِيْلَه بِيَك قَر قَر كَر خَاچِي
 سُلَيْمَان اَمْتَشْدُر اُوْن يَدِي كَر مَنزِلِ خَلِيْل
 جَلِي اُوْغَلِي طَقُوْر يُوْرَا وُن دُرْت كَر مَنزِلِ بَايِي
 حُدَّ سَكُوْن يُوْرَا لِي دُرْت كَر حَوْر سَبْحَانَه جُمْلَه

